

flacăra

anul XXXIV

6

(1547)

VINERI
8 FEBRUARIE
1985

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Așa cum ne cheamă, așa cum ne arată președintele Nicolae Ceaușescu

**SĂ ÎNTĂRIM NECONTENIT
FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE!**

CONGRESUL F.D.U.S. — CONGRESUL UNITĂȚII

● Succes deplin lucrărilor celui mai larg forum al democrației noastre ●

Frontul Democrației și Unității Socialiste constituie expresia celei mai largi democrații, a reprezentării tuturor categoriilor sociale, indiferent de convingere. Aici sînt uniți, într-o simbioză puternică, și comuniști și necomuniști, oameni cu diferite concepții filozofice, dar cu o singură convingere: aceea de a servi poporul, de a servi patria, socialismul și comunismul!

NICOLAE CEAUȘESCU**Izbînzile de azi — izbînzile de mîine**

Orice bilanț este măsura oamenilor care au muncit, a dăruirii lor, a clarviziunii și competenței celor care au condus poporul pe drumul dificil dar frumos al dezvoltării. În aceste zile, cînd întreaga țară participă la marele forum al democrației socialiste, Comunicatul cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1984 scoate în evidență, în planul unei grăitoare statistici, rezultatele obținute de poporul român în anul marilor eforturi și-al izbînzilor pe măsură, 1984, succese obținute de muncitori și țărani, de intelectuali și tineri, de cercetători și creatori, de toate categoriile sociale, reunite în acest larg front al democrației socialiste, cadru propice de afirmare a potențialului creator al fiecărui cetățean al țării. În ciuda condițiilor economice dificile, poporul român, sub conducerea partidului, a continuat ferm politica de întărire și modernizare a bazei tehnico-materiale, de menținere a unei rate înalte a acumulării, fapte ce au contribuit la sporirea producției materiale, la creșterea venitului național și la creșterea bunăstării întregului popor. În acest dinamic proces de dezvoltare, industria a constituit în continuare factorul dinamizator al creșterii economice, iar agricultura, în ciuda condițiilor climatice dificile, a obținut cea mai mare producție de cereale din istoria țării. Anul 1984 rămîne pentru economia românească un an de referință, el fiind anul în care s-a dat în folosință Canalul Dunăre-Marea Neagră, obiectiv economic reprezentativ pentru potențialul întregii noastre economii, pentru capacitatea de creație și forța de mobilizare ale poporului nostru. Anul 1984 a însemnat pentru economia românească un intens efort pentru îmbunătățirea calității produselor, România participînd pe marile piețe ale lumii cu mărci de prestigiu, cu produse competitive, cu un înalt standard de perfecționare. În condițiile unei vieți economice internaționale marcate de criză, România a reușit să accentueze ritmurile de creștere economică și, prin utilizarea mai eficientă a resurselor interne, a realizat o balanță economică activă și a redus considerabil datoritiile externe. În industrie, valoarea producției globale nete a crescut cu 8,4% față de anul 1983, valoarea producției globale cu 7% iar valoarea producției marfă cu 6,7%. În agricultură valoarea producției globale a crescut cu 13,3 față de 1983 iar valoarea producției nete cu 12,1% față de același an. Volumul total al investițiilor din economia națională s-a ridicat la 244,7 miliarde lei iar, volumul total al comerțului exterior s-a ridicat la 388,9 miliarde lei. De remarcat faptul că în anul 1984, printr-o bună organizare și după o exemplară mobilizare a colectivelor de oameni ai muncii din țara noastră au dat în folosință 448 de capacități de producție industriale și agrozootehnice importante, o mare parte din ele fiind destinate industriei extractive și producției de energie electrică, în industria chimică și în industria alimentară.

Așa cum subliniază Comunicatul, în anul 1984, cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică au adus o contribuție deosebită la întreaga dezvoltare economico-socială, participînd din plin la modernizarea bazei tehnico-materiale, la creșterea producției industriale și agricole, la perfecționarea activității economice și sociale. Prin aplicarea rezultatelor cercetării științifice naționale, în anul 1984 s-a asigurat introducerea a 1 400 și extinderea a încă 1 125 de procedee tehnologice avansate, cu un aport substanțial la

valorificarea superioară a materiilor prime, la reducerea consumurilor de energie și materiale. S-au asigurat, din concepție proprie 95% din tehnologiile necesare realizării obiectivelor de investiții. Toate acestea au contribuit cu circa 50% la creșterea productivității muncii în industria republicană.

Un alt capitol de seamă al Comunicatului cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1984 îl constituie nivelul de trai al populației, preocupare constantă a conducerii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Realizările obținute în anul 1984 în dezvoltare și modernizarea producției materiale și creșterea eficienței economice s-au concretizat în obținerea unui venit național de 709,0 miliarde lei, cu 7,7% mai mult decît în anul 1983, ceea ce a permis înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială a țării și creșterea veniturilor populației. Populația Republicii Socialiste România la sfîrșitul anului 1984 a fost de 22,7 milioane locuitori, aproape jumătate din ea locuind în municipii și orașe. Populația activă a țării a ajuns la 10,5 milioane locuitori iar veniturile bănești obținute de la sectorul socialist în 1984 au fost de 361,4 miliarde lei, cu 18,8 miliarde mai mari decît în anul precedent. Retribuția medie nominală a personalului muncitor a ajuns la sfîrșitul anului 1984 la 2.925 lei. Desfacerile de mărfuri cu amănuntul prin unitățile comerțului socialist au fost de 272,2 miliarde lei, cu 4,8% mai mari decît în anul 1983. În anul 1984 au fost date în folosință noi unități spitalicești cu 7 030 de paturi, 17 dispensare policlinice, din care 12 cuplate cu spitale și 5 independente, precum și 11 dispensare medicale care au contribuit, alături de alte dotări, la ocrotirea sănătății populației. A sporit dotarea tehnico-edilitară a localităților și a continuat procesul de sistematizare a localităților. Condițiile de locuit ale populației s-au îmbunătățit prin darea în folosință a unui număr de 131,9 mii locuințe, din care 122,5 mii apartamente din fondurile statului și ale organizațiilor cooperatiste, precum și a 9,9 mii locuri în căminele pentru nefamiliști.

Comunicatul oferă un grăitor tablou al unui an de muncă, hotărîtor pentru economia românească, deschizător de perspective, și prezintă, sub argumentul cifrelor, condițiile propice de realizare în acest an a tuturor parametrilor planului cincinal pe care îl vom încheia în 1985. Pentru acest an, subliniază Comunicatul, exigențe deosebite se pun pentru sectoarele minier, petrolifer și al energiei electrice în vederea sporirii producției de energie și a gospodăririi ei judicioase. În spiritul exigențelor formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o atenție cu totul deosebită trebuie acordată în fiecare ramură de producție în vederea folosirii întregii capacități a mașinilor și instalațiilor pentru realizarea integrală a producției planificate.

Comunicatul cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1984 este un bilanț al unui an rodnic și are puterea grăitoare a oglinzii în care succesele poporului nostru se văd condensate și concentrate într-un tablou al datelor care oferă noi perspective de evoluție și deschid spre 1985 porțile generoase ale afirmării, ale muncii și ale creației.

BOGDAN NISPOIU

La noi, la români, năzuința spre unitate a fost ferment al tradiției. Al celei mai bune tradiții, în care s-au împletit lupta și voința, nicicînd obstaculate dinlăuntru sau din afară, pentru dreptate socială și libertate națională. Și unitatea s-a făcut greu, cu jertfă și patos eroic, prin vrerea poporului. La declanșarea și victoria celei mai mari revoluții din istoria românească, acum peste patru decenii, unitatea națională, așa cum se putea împlinea peste vremuri de grea încercare, se vedea încă văduvită de multe dintre atributele plenitudinii sale. Dar, la izvoarele unei noi structuri de condiții obiective și ale unei conștiințe a istoriei ce se înalță pe temeiuri de gândire comunistă, se deschideau căile pentru un salt de mari proporții în facerea istorică a unității de fond, durabilă și indestructibilă.

Socialismul, ca practică revoluționară, a dat fundamentul economic obiectiv valorii sociale a unității. În procesul devenirii sale s-a afirmat cu putere pivotul în jurul căruia atributele unității s-au rînduit treptat și progresiv: Partidul Comunist Român, devenit — grație cuprinderii și forței sale — centrul vital al întregii societăți românești contemporane, al împlinirii socialiste multilaterale. În anii construcției socialiste s-a generat convergența de interese a tuturor claselor și categoriilor sociale, ceea ce a clădit bazele unuia dintre cele mai complexe procese istorice, cel al omogenizării crescînde, al exprimării tăriei materiale și spirituale a poporului într-un cadru de cea mai largă cuprindere.

Vreau să spun, așadar, că noul tip istoric al unității poporului român este inseparabil — în virtutea legilor determinării obiective — de ansamblul transformărilor socialiste, revoluționare. Unitatea socialistă a poporului s-a ridicat la nivelul de valoare centrală a vieții comunitare, într-un cîmp de dependențe care o fac definitorie pentru întregul sistem de organizare socialistă a muncii și vieții. Au fost și ani în care, sub impactul

unei gândiri osificate și dogmatice, ni s-a propus ideea de unitate ca produs de import forțat sau ca expresie triumfalistă a bazelor noi orînduirii. Dar dincolo de prejudecata ideatică, poporul lucra cu sirgînță și vigoare la reala și complexa unitate, își rînduia experiența revoluționară extrăgînd tot ceea ce a fost mai bun în perspectiva ideologică a spirituității și în acumulările, de el știute, ale tradițiilor înaintate. Este un titlu de mîndrie patriotică pentru noi faptul că dinlăuntru forțelor populare, practica unității socialiste a găsit resursele unei continuități a facerii, care n-a adresat

organizată de soluționare a contradicțiilor sociale, travaliu dens de modelare, deopotrivă, a condițiilor materiale și spirituale ale vieții. Făcîndu-se dinlăuntru forțelor societății noastre, unitatea socialistă a poporului a dobîndit și un cod programatic, o strategie îndelung elaborată de la cel mai înalt nivel al concentrării voinței populare, de la nivelul gândirii comuniste. Creație istorică, valoric superioară, unitatea de aici și de acum este dobîndire a forței materiale a ideilor înaintate și practică a deschiderii ideologice către nou.

Putem spune, de aceea, că — instituin-

O mare cucerire istorică — unitatea socialistă a poporului

concesii anume simplismului și îngustimii de vederi.

Pentru ca, după acel memorabil pas al conștiinței politice naționale pe care l-a reprezentat Congresul al IX-lea al partidului, după ce în fruntea mișcării noastre comuniste a venit omul Nicolae Ceaușescu, să se nască o nouă paradigmă a împlinirii unității, un nou model de gândire și acțiune, despovărat de prejudecăți și alimentat de fecundul recurs la dialecticitatea faptelor istorice. Sînt iată, aproape două decenii de cînd lucrăm la noua calitate a unității, înțelegîndu-i tot mai profund mecanismele și izvoarele, pătrunzîndu-i totalitatea determinărilor, cu stăpînire clară a mijloacelor și cu aderență operațională la obiective.

Am învățat, la scară de masă, în acești ani, că plenitudinea stării de unitate a poporului este cucerire tipic revoluționară, cunoaștere științifică și acțiune or-

ganizată de soluționare a contradicțiilor sociale, travaliu dens de modelare, deopotrivă, a condițiilor materiale și spirituale ale vieții. Făcîndu-se dinlăuntru forțelor societății noastre, unitatea socialistă a poporului a dobîndit și un cod programatic, o strategie îndelung elaborată de la cel mai înalt nivel al concentrării voinței populare, de la nivelul gândirii comuniste. Creație istorică, valoric superioară, unitatea de aici și de acum este dobîndire a forței materiale a ideilor înaintate și practică a deschiderii ideologice către nou.

Putem spune, de aceea, că — instituin-

tații economice cu cea organizatorică și cu cea politico-educativă.

Este, în ceea ce spunem, o idee care frămîntă mult gîndirea cutezătoare a Președintelui României, cel care — prin munca și tenacitatea sa revoluționară — a pus peceala numelui său pe o întreagă epocă de transformări calitative în societatea socialistă românească. Realmente, tovarășul Nicolae Ceaușescu gîndește unitatea socialistă a poporului ca sinteză istorică a celor mai variate procese revoluționare care traversează calea nouă de dezvoltare a patriei. De aceea insistă, cu atîta tenacitate argumentativă, asupra necesității de a promova permanent noul, de a ne deschide gîndirea spre cerințele vieții, pentru a extrage din legitățile obiective conștiința superioară a destinului comunist. Lucrînd mereu la ideea de unitate și împletînd travaliul conceptual cu demersul practic, secretarul general al partidului prospectează adîncimile experienței populare, pentru a extrage de acolo noi atribute ale conștiinței istorice pe care o reprezintă viziunea comunistă asupra vieții.

În acest sens, unitatea socialistă a poporului nostru în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care se realizează în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, a devenit sens valoric al vieții noastre comunitare, premisă și finalitate a procesului revoluționar neîntrerupt, forță constitutivă a progresului multilateral. Cu aceste atribute de reală cucerire istorică, unitatea de voință și acțiune a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, se instituie în cel mai cuprinzător demers de valorificare a avantajelor căii socialiste de dezvoltare. Se instituie, în fond, într-o mare cucerire a epocii noastre și într-o forță invincibilă a devenirii istorice spre comunism între hotarele experienței românești a creației istorice contemporane.

Dr. ACULIN CAZACU

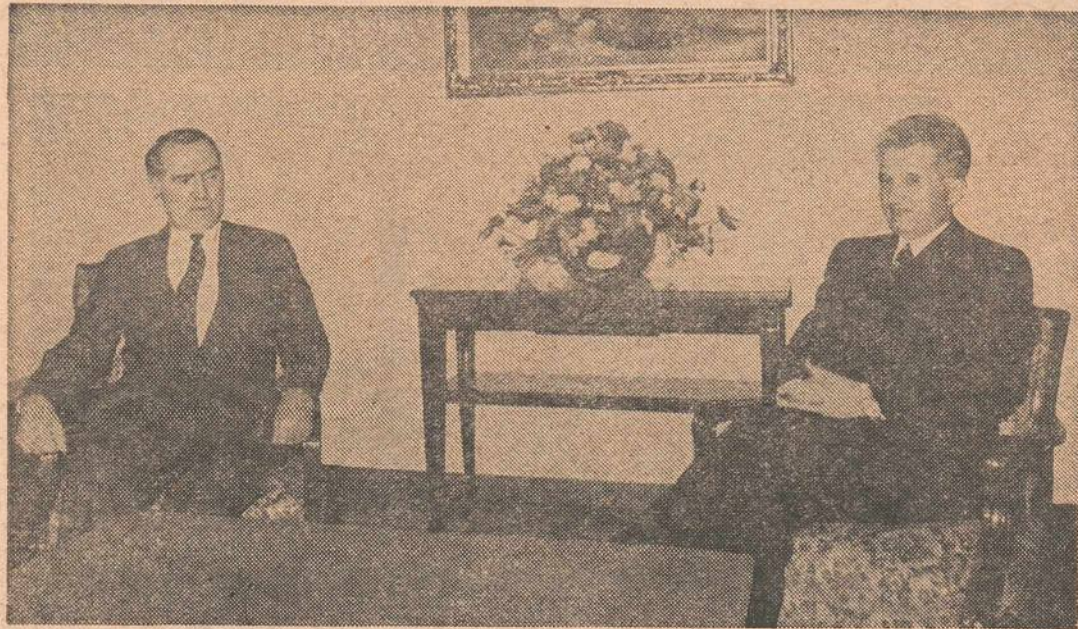

Moment important în dezvoltarea colaborării româno-iugoslave

flacără 3

Bucuroși de oaspeți

● Vizita de prietenie în țara noastră, la invitația tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, a tovarășului VESELIN GIURANOVICI ●

Relațiile de prietenie și colaborare dintre poporul român și popoarele iugoslave au o bogată și îndelungată tradiție. Timp de secole, popoarele noastre au desfășurat o luptă necurmată împotriva asupririi și dominației străine, pentru apărarea ființei naționale. În această luptă îndelungată și grea, poporul român și popoarele iugoslave s-au aflat adesea umăr lângă umăr, având același scop nobil: cucerirea libertății, dobândirea independenței.

În anii socializmului, și cu deosebire în ultimele două decenii, relațiile româno-iugoslave s-au îmbogățit continuu, au căpătat noi dimensiuni. În momentul de față, relațiile dintre România și Iugoslavia, dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comunistă din Iugoslavia se dezvoltă cu succes în toate domeniile, pe baza trainică a principiilor depline egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, a încrederii și înțelegerii între statele noastre. Ridicate continuu pe trepte tot mai înalte, aceste relații se înscriu pe linia tradiției statonice prin întâlnirile frecvente ce au avut loc între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito. Dialogul la nivel înalt româno-iugoslav a prilejuit de fiecare dată reafirmarea voinței ambelor părți de a amplifica și intensifica conlucrarea pe cele mai diferite planuri, în acest scop fiind convenite măsuri practice privind impulsivarea dezvoltării relațiilor și schimburilor dintre țările noastre, transpunerea în fapt a obiectivelor stabilite. În sfera vieții internaționale, țările noastre depun, de asemenea, consecvent eforturi pentru afirmarea și generalizarea principiilor noi de relații între state, pentru statornicirea unui climat de înțelegere, securitate și încredere în Balcani, în Europa și în întreaga lume, acționând pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea de la dezarmare nucleară, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, pentru soluționarea prin mijloace pașnice, prin tratative a tuturor situațiilor de criză și conflict. În acest cadru se înscrie și recenta vizită de prietenie în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii

Socialiste România, a tovarășului Veselin Giuranovici, președintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia.

Convorbirile oficiale dintre cei doi conducători au prilejuit informarea reciprocă asupra preocupărilor actuale privind dezvoltarea economico-socială a celor două țări, precum și examinarea stadiului îndeplinirii înțelegerilor convenite la nivel înalt, pe de o parte, a posibilităților de dezvoltare și de extindere în continuare a colaborării bilaterale româno-iugoslave — pe de alta. Așezate pe baze trainice prin înțelegerile anterioare, favorizate de apropierea geografică, legăturile economice dintre România și Iugoslavia îmbracă forme variate: realizarea de obiective economice prin eforturi comune, schimburi de mărfuri, specializare și cooperare în producție, colaborare tehnico-științifică, conlucrare în domeniul transporturilor și telecomunicațiilor și altele. O ilustrare pregnantă a acestei conlucrări o constituie realizarea în comun a marelui sistem hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier I”, acestuia adăugându-i-se viitorul obiectiv „Porțile de Fier II”, ale cărui lucrări de construcție și punere în funcțiune sînt într-o fază avansată. Există, de asemenea, alte importante obiective economice realizate pe baza conlucrării dintre cele două țări. Schimburile comerciale dintre țările noastre sînt înregistrat în decursul anilor o dezvoltare și o diversificare continue. Un rol tot mai important îl au acțiunile de cooperare în producție.

În cadrul recentului dialog la nivel înalt româno-iugoslav, analizându-se stadiul și perspectivele relațiilor bilaterale, s-a subliniat necesitatea de a se acționa în continuare pentru ca și relațiile economice, tehnico-științifice și în alte domenii să se ridice la nivelul relațiilor politice, corespunzător posibilităților mari de care dispun în această privință economiile celor două țări. În acest sens, s-a apreciat importanța completării cu noi măsuri a acordului de colaborare pe termen lung astfel încît acesta să dea o perspectivă mai amplă relațiilor româno-iugoslave — precum și a promovării de noi forme și căi de cooperare în diferite domenii de interes comun. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și

Veselin Giuranovici au trasat președinților Comisiei mixte de colaborare economică și tehnico-științifică sarcina să studieze și să propună măsuri pentru concretizarea înțelegerilor convenite în cadrul convorbirilor la nivel înalt.

Noul dialog la nivel înalt româno-iugoslav a prilejuit, de asemenea, abordarea unor aspecte ale situației pe glob. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat și în acest cadru poziția țării noastre în cele mai importante probleme ale situației internaționale actuale. Conducătorul partidului și statului nostru a arătat că problema fundamentală a epocii noastre este oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, trecerea la dezarmare și asigurarea unei păci trainice în lume. Evidențind că România a salutat întîlnirea miniștrilor de externe sovietic și american de la începutul acestui an, considerînd că înțelegerile la care s-a ajuns privind organizarea de negocieri asupra unor probleme importante ale armamentelor nucleare și ale Cosmosului reprezintă un factor pozitiv și au o însemnătate deosebită, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că popoarele lumii așteaptă ca și în continuare cele două mari puteri nucleare să depună toate eforturile pentru ca negocierile sovieto-americane, care vor începe în luna martie, să abordeze într-un spirit de înaltă responsabilitate problemele încetării cursei înarmărilor nucleare, ale oprirei amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune și a contramăsurilor nucleare sovietice, să deschidă calea unor înțelegeri corespunzătoare pentru retragerea rachetelor din Europa și apoi a oricăror arme nucleare de pe continent. În cadrul eforturilor generale pentru securitate și colaborare în Europa, a arătat președintele României, țara noastră acordă o atenție deosebită situației din Balcani; milităm activ pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a bunei vecinătăți, a păcii și colaborării, fără arme nucleare și fără baze militare străine. Au fost abordate și alte aspecte ale vieții internaționale.

Cei doi conducători au dat o înaltă apreciere noului dialog la nivel înalt româno-iugoslav. „Constatăm cu satisfac-

ție — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — că, pe baza înțelegerilor și acordurilor convenite cu prilejul întîlnirilor la nivel înalt din ultimii ani, relațiile româno-iugoslave au continuat să se dezvolte pe multiple planuri. Sîntem încredințați că și această vizită va da noi impulsuri bunelor relații dintre țările noastre, va întări și mai puternic prietenia și solidaritatea româno-iugoslavă. Dorim să facem și în continuare totul pentru ca relațiile româno-iugoslave să se afirme tot mai puternic ca un exemplu de colaborare între două țări socialiste vecine și prietene, care conlucrează multilateral, într-un spirit de deplină egalitate, stimă și respect reciproc, pentru edificarea noii orînduirii și făurirea unei vieți demne, libere și fericite pentru popoarele lor”. La rîndul său, tovarășul Veselin Giuranovici a declarat: „Bizuiindu-ne pe rezultatele îndelungatului și fructuosului drum străbătut, dorim ca, în spiritul bunei vecinătăți, să contribuim și mai mult, printr-o colaborare mai bogată, atît la dezvoltarea țărilor noastre, cît și la crearea unor condiții mai bune în Balcani și în Europa. Am în vedere dezvoltarea în continuare a colaborării în toate domeniile — politic, de partid, economic, tehnic, cultural, în zone de frontieră și în alte sectoare de activitate. În mod deosebit am în vedere necesitatea dezvoltării activității iugoslavo-române pe termen lung în domeniul economic, al culturii și învățămîntului, tehnico-științific, intrucît este limpede că nu am folosit toate posibilitățile. Sîntem convinși că prin eforturi comune, bunăvoință și ținînd seama de interesele ambelor părți, putem să găsim noi căi pentru intensificarea colaborării”.

Desfășurat într-o atmosferă de stimă, prietenie și înțelegere reciprocă, noul dialog la nivel înalt româno-iugoslav va da, fără îndoială, un puternic impuls dezvoltării tot mai intense a raporturilor de prietenie, solidaritate și colaborare dintre România și Iugoslavia, dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comunistă din Iugoslavia, în interesul popoarelor celor două țări, al cauzei socializmului, independenței, colaborării și păcii în lume.

ION CODRU ■

● Bunget un sat bogat in oameni harnici ● Timpul nou al unui vechi oraș ●

Obiective cetățenesti — opera cetățenilor**NICOLAE CEAUȘESCU:**

La realizarea marilor înfăptuiri obținute de poporul nostru pe drumul socialismului și la îndeplinirea planului de dezvoltare în cincinalul 1981-1985, toate organizațiile componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste și-au adus o contribuție importantă. În toate aceste mărețe realizări se exprimă capacitatea creatoare a clasei noastre muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului nostru popor, care, în strânsă unitate în Frontul Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea politică a Partidului Comunist Român, înfăptuiesc neabătut politica de fărnicie a socialismului, de ridicare a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, de întărire continuă a forței și capacității de apărare a țării, a independenței și suveranității României.

Case noi într-un oraș vechi

În urmă cu doi ani, când a fost numit președintele Consiliului popular orașenesc Valenii de Munte, Florentin Oancea avea 32 de ani și era probabil cel mai tânăr primar de oraș din țară. Vor fi fost printre concetățenii lui cițiva care s-au îndoit că tinărul primar va putea cumpăni în toate împrejurările, cu calm și maturitate treburile obștii.

— E grea meseria de primar?

— E grea dar frumoasă. În primul rând trebuie să știi totul despre oraș, atît ce se întâmplă în prezent, cît și care va fi dezvoltarea lui în viitor. Să cunoști oamenii, mai ales pe cei pe care te poți baza în acțiunile pe care le întreprinzi. Să cunoști problemele orașului, în special pe cele vechi care așteaptă de mult rezolvarea, prioritatea lor. Care este specificul orașului, ce îi lipsește pentru a deveni unul modern, care să asigure locuitorilor o viață cît mai bună. Să știi ce poți cere forurilor superioare și ce poți face cu propriile puteri. Să mai cunoști impactul pe care o nouă investiție îl aduce și să faci totul pentru coordonarea tuturor aspectelor: apartamente, școli, spații comerciale necesare. În general aceste probleme sînt avute în vedere, însă un primar trebuie să le știe mai bine decît oricine, să intervină la timp, să convingă. Dorința unui primar adevărat, cu vocație de bun gospodar, cred eu că este să lase ceva în urma lui.

— Care a fost problema principală a orașului pe care ați rezolvat-o în anul care a trecut? Sau pe care n-ați rezolvat-o?

— Problema principală a unui oraș este după părerea mea, dezvoltarea. E greu de numit o problemă anume și să te referi numai la ea deoarece în viața unui oraș ea are implicații multiple. Întreprinderile din oraș sînt în curs de extindere. Cea mai importantă este cea de la Întreprinderea mecanică Valea Teleajenului. Se mai extinde și Tesătoria de mătase, I.P.L.F. va produce sucuri naturale din mere, valorificînd mai bine potențialul local. Toate aceste investiții vor schimba fața orașului. Oamenii vor fi specializați în meseriile necesare producției, vor fi repartizați în oraș specialiști care vor sosi împreună cu familiile lor. Aceasta a fost problema care a stat în atenția noastră. În anul care a trecut a fost terminată clădirea nouă a gării. În același timp stația a fost extinsă, corelată cu dezvoltarea economică a orașului. Este în construcție un liceu cu 20 de clase de cursuri. Pentru a putea construi apartamentele de care avem nevoie pentru specialiștii veniți din alte părți, care vor suplimenta planul de locuințe al orașului, a fost necesară o nouă canalizare. Ea trebuia, împreună cu stația de epurare să fie gata în decembrie. Constructorul nu și-a îndeplinit obiectivul propus. După aprecierile noastre, în cel mult trei luni canalizarea, inclusiv racordul la stația de epurare vor fi gata. Deasemeni, în construcție se află o Centrală termică de zonă cu combustibili solizi, cu o capacitate de 35 Gcal pe oră, care va asigura necesarul de căldură și agent termic pentru populație și pentru unitățile economice. În anul acesta vor începe și lucrările la termoficarea urbană. Cele patru centrale existente vor deveni puncte de distribuție. Cooperația a început lucrările la un hotel cu 108 locuri, dotat cu restaurant, bar, braserie, cofetărie, cramă și laboratoare proprii de producție. Complexul muzeal Nicolae Iorga este în plină construcție. A fost refăcută casa memorială. Se lucrează la refacerea și a celorlalte clădiri: biblioteca, școala, Universitatea populară de vară și teatrul în aer liber. În anul 1986 se împlinesc 100

de ani de la nașterea lui Nicolae Tonitza. Este, deci, în pregătire pentru introducerea în circuitul turistic a unui muzeu Tonitza. Programul de autoaprovizionare trebuie să țină seama deasemeni, cu dezvoltarea orașului. Pentru anul acesta gospodăriile populației vor avea o contribuție și mai semnificativă: carne, lapte, fructe, miere de albine. Consiliul popular a asigurat darea în funcțiune a unei mori pentru uruieli, tocmai pentru a ajuta crescătorii de animale. Asociația crescătorilor de animale din oraș organizează pe perioada de vară stîne pentru creșterea oilor și pășunatul organizat al vitelor pe izlazul propriu. Cooperativa de producție, achiziție și desfacerea mărfurilor are o gospodărie anexă cu o crescătorie de porci, maternitate de scroafe, crescătorie de iepuri. Toate unitățile importante din oraș și-au alcătuit gospodării anexe.

— Spuneți mai devreme că un primar trebuie să știe oamenii pe care se poate baza, cu care poate pleca la drum în finalizarea unor acțiuni de interes obștesc.

— Aceștia sînt foarte mulți. Un primar nu poate fi imaginat niciodată singur, ci doar ajutat de ideile și inițiativele cetățenilor, de participarea lor efectivă. Din cei 13 000 de locuitori ai orașului, 4 000 sînt membri ai O.D.U.S. Ei activează în 56 de organizații, din care 5 sînt de cartier. Potențialul gospodăriilor din oraș este mai mare decît în alte orașe. Avem 2 800 de gospodării. Orașul are 25 de circumscripții electorale. Acțiunile întreprinse de cetățeni sub îndrumarea deputaților vizează în primul rând treburile obștii, binele ei. Cei mai cunoscuți deputați pentru inițiativele lor, pentru modul cum, în mijlocul cetățenilor, știu să-i mobilizeze sînt Gheorghe Crăciunoiu, Gheorghe Matei, Constantin Neagu, Alexandru Anton și Constantin Ghidu. Unii dintre ei sînt deputați de 3-4 legislații și vor candida și la alegerile de deputați pentru consiliile populare din următoarele zile. Sînt cunoscuți de oameni, căutați de ei pentru rezolvarea problemelor care apar și putem spune că Tribuna democrației nu se desfacează numai la datele fixe, anunțate din timp, ci zi de zi prin întâlniri directe, prin muncă efectivă. Cetățenii participă la înfrumusețarea orașului, la repararea străzilor și trotuarelor ca urmare a lucrărilor de canalizare, la acțiunea de creștere a animalelor, la întocmirea și realizarea unor cit mai judicioase planuri de cultură. Planul de sistematizare al orașului este alcătuit și aprobat. La întocmirea lui s-a ținut seamă de specificul locului, al orașului. În toamnă, cînd vor începe construcțiile în zona poștei, odată cu terminarea lucrărilor de care am amintit mai devreme, centrul civic va fi terminat. În anul care a trecut și în anul acesta, în Valenii s-a construit și se construiește cum nu s-a făcut în zeci de ani înainte. Credem că în următorii doi-trei ani Valenii de Munte, așteptă documentar de mai bine de 600 de ani, va fi un oraș în care se va putea recunoaște ceea ce a avut el specific și, în același timp, va fi un oraș nou, de nerecunoscut pentru cine n-a mai trecut de mult timp pe la noi.

OPREA GEORGESCU ■

Magazinul și căminul

Tirgoviștenii știu: de primăvara pînă toamna tîrziu piețele orașului sînt invadate de țărani din Văcărești, legumicultorii pricepuți și gospodari, oameni harnici, puși pe treabă. Satul arată pe măsura acestui spirit: case noi, bine construite, cu prea multe uși din fier forjat prea apropiate de un gust îndoielnic, dar solide, spațioase, cu curți împărțite la milimetru, cu solarii și acareturi îngrijite. E plăcută pentru ochi și tonică pentru suflet o întâlnire cu această comună Văcărești din județul Dimbovița. Chiar dacă una din cele mai prîzărte

case ale comunei este cea în care se află sediul consiliului popular comunal, e greu de presupus că acesta nu-și are meritul său și partea sa de contribuție la înfățișarea celor patru sate aparținătoare. Primarul Nicolae Stanciu, fost tehnician la I.R.E.B. Dimbovița, este un om din partea locului și cînd l-am întrebat ce preocupare „are” mai tare în domeniul construcțiilor de interes cetățenesc ne-a spus scurt: magazinul alimentară și căminul cultural din satul Bunget. Bungetul este un sat mare, cu peste 2 mii de locuitori, și a avut și cămin cultural și magazin alimentară. Dar căminul cultural era vechi și încercat de intemperii, amenința să se incline sub greutatea anilor și oamenii l-au dărîmat în speranța că foarte curînd vor începe construirea celui nou. Anul au trecut, banii cetățenilor există, bunăvoință și pricepere așezărea, mai trebuie tot felul de hirtii și de semnături ca acest sat mare să beneficieze, prin munca oamenilor săi de ceea ce merită și are nevoie — un cămin cultural sau o sală de festivități unde să poată desfășura nepretentioasele activități artistice. În Bunget sînt buni meseriași și oameni săritori. Din banii localnicilor și cu munca lor a fost construită o școală cu etaj. Cei din Văcărești, tot cu meseriașii lor și cu munca fiecărei familii, au ridicat o școală cu etaj. Cițiva bărbai, în timpul lor liber, au pus umărul și la construirea școlii și la cea a grădiniței. Aceștia, poate într-o măsură mai mare decît alții, sînt gata să dea o mîna de ajutor ca în satul lor să existe și un asemenea cămin și un magazin alimentară. Constantin Nițu, Cornel Răduică, Dan Jugulete, Stan Petrișor, Nicolae Condou și Gheorghe A. Iancu, zidari, dulgheri, tinichigii și instalatorii sînt cei care vor pune mîna și vor ridica amintitele instituții. Marin Iancu, președintele comitetului F.D.U.S. din comună e gata să-i cheme pe oameni la lucru. Din fiecare casă localnicii sînt dispuși să vină pentru a lucra la ridicarea acestor atît de necesare edificii. Cu magazinul alimentară este o altă poveste. În vara anului trecut din motive mai puțin cunoscute oricum prometele, magazinul a ars ca o cutie de chibrituri. N-a mai putut fi recuperată decît cărămida. Pînă cînd se va deschide noul magazin, s-a recurs la unul improvizat în casa gestioarei Elena Dumitrache. Un bufet provizoriu a fost încropit în curtea altui cetățean și demararea lucrărilor de construcție este mai mult decît necesară. Comuna are meseriași buni, oamenii au contribuit fiecare cu cît a putut și aproape un milion de lei așteaptă spre a fi convertit în două construcții necesare unui sat mare, cu peste 2 000 de locuitori, care în 1985 și-a propus să inaugureze două construcții de mare importanță pentru viața localnicilor.

CORNEL NISTORESCU ■

Niște țărani care știu ce vor

La Nucet, lucrul pămîntului este o meserie veche. Pe la 1900, cînd a fost înființată aici o școală de meserii, de către niște oameni inimoși, rostul era ca elevii, copii de prin satele județului Dimbovița, să învețe să dea muncii pămîntului ceva mai mult spor decît izbutiseră pînă atunci părinții lor. Muncii pămîntului și oricărei alte munci legate de viața satului, bunăoară facerea unei căruțe, potcovirea unui cal și așa mai departe. Localnicii nu uită să spună, cu simplu titlu de curiozitate în care se amestecă și puțină mîndrie, de parcă cine știe ce ispravă ar fi făcut ei înșiși, că unul dintre elevii Liceului agricol, cum s-a au-

mit mai încoace școala, a fost George Vraca. Și dacă el a ajuns actorul care a fost, înseamnă că la Nucet se învîta și carte, fără nici o îndoială. Se învîta și e sigur că se și învîta, fiindcă munca pămîntului, veche la Nucet, este și o meserie foarte nouă, cu cerințe și mijloace noi. Este de înțeles însă că adaptarea mijloacelor din ce în ce mai moderne la aceste munci o deprind nu numai la țăceii de pe băncile școlii ci și părinții lor, iar argumentul hotărîtor în această privință este că, la urma urmei, rezultatele pe care ei le obțin în cadrul C.A.P.-ului din comună sînt dintre cele mai bune. Și ca să întărim acest argument, nu mai rămîne să spunem decît că, într-adevăr, rezultatele sînt chiar bune acolo unde oamenii au ce duce la moară. Nucet fiind o comună în care oamenii au de măcinat. Și griu, și porumb. În vremuri mai vechi, dar nu atît de îndepărtate din moment ce ele s-au întins cam pînă în anii colectivizării, țărani din Nucet măcinau la cele două mori de apă ridicate cine știe de cînd pe malul riului Ilfov. Pe atunci, girila era mai mare, avea un debit mai îndrăzneț, ca să zicem așa, fiindcă reușea să învîrtă paletele roților de lemn care puneau în mișcare mașinăria morilor, dar de la un timp au fost înălțate cîteva baraje pe firul apei, în spatele cărora s-a întins oginda citorva lacuri de acumulare. Morile au început să meargă, de-atunci, cu energie electrică și în focul modernizării faptul acesta a putut să aibă însemnătatea unui pas înainte, însă adevărul este că ele tot primitive rămăseseră. primăria Maria Stoieneșcu, din momentul ajuns între roțile de piatră cerșite leșea cam mare bobul de mîlai, în anul se întâmpla și cu făina, oricît de bună ar fi fost griul, și asta într-o bună zi a început să nu-i prea mai multumească pe cei din Nucet, doar nu se mai găsea nimeni printre ei să mai vrea să mîncească, ca altădată, li se subțiasse gustul, scurt pe doi, și de mai multu ani s-au dus să macine prin alte locuri, la Măruntșu, la Fînta, la Răcari, unde se scoate făina albă și mîlaiul mărunt. Norocul fiind că pe la Nucet mai sînt vreo sută de cai și oamenii au, așadar, cu ce să plece la drum. Dar nu e mai puțin adevărat că ei și-au tot zis că drumul cel mai scurt ar fi doar pînă în marginea satului lor, dacă s-ar întimpla ca la Nucet să fie făcută o moară cu valțuri. Aceasta fiind, de fapt, una dintre propunerile cele mai importante, pentru comună, care au fost formulate în cadrul adunărilor cetățenesti. Inscrisă pe agenda de lucru a Consiliului popular comunal, această propunere urmează să prindă viață cu sprijinul membrilor Organizației Democrației și Unității Socialiste, cu sprijinul, de fapt, al membrilor tuturor organizațiilor ce intră în componența Frontului Democrației și Unității Socialiste. Din moment ce utilajele sînt pe cale de a fi procurate, clădirea în care ele urmează să fie montate nu reprezintă în nici un fel o problemă, ne asigură primăria Maria Stoieneșcu. Și de la Nucet, fără să însemne o investigație din partea Întreprinderii județene de morărit și panificație, va putea funcționa ca secție de prestări servicii pe lângă Consiliul popular. Iar dacă propunerea aceasta e, cum spuneam, pe cale de a prinde ființă, explicația constă în faptul că, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, satul își poate lîmpezi voința, își poate stabili obiective de însemnătate certă în viața lui și, în același timp, își poate regăsi resurse proprii pentru a le înfăptui. În cele din urmă, aceasta fiind și învățătura cu care putem rămîne din felul cum cei din Nucet au început să simtă, din ce în ce mai limpede, și din ce în ce mai mult ca o urgență pentru ei, că au nevoie de o moară ca lumea: ei au propus, dar au știut că asta nu e totul. Adică n-au așteptat ca alții să vină și să rezolve, să facă alții ceea ce se vede că pot face ei singuri.

DUMITRU ELIADE ■

E scris pe tricolor unire

Congresul F.D.U.S. —
Congresul unității

● La Prejmer, oamenii nu mai trebuie să calce pe virfuri ● Izvor pierdut dar regăsit ●

Obiective cetățenești — opera cetățenilor

Străzile

Prin fața primăriei din comuna Prejmer trece o stradă largă, pe unde șarețele, camioanele, căruțele și tractoarele pot trece nestingherite unele pe lângă altele. Noroiul a fost înghițit de asfalt, așa că oamenii nu mai trebuie să calce pe virfuri ca domnul Vucea, însă acum, în plină iarnă, lapovița a acoperit drumul și, dacă n-ar fi trotuarele, de o parte și de alta, cetățenii ar fi siliți să-și vire bocancii în fleșcăială, așa cum altădată și-l îngropau în noroi. Mă plimb prin fața cetății țărănești din centru, împreună cu primarul Petru Sevestrean, și-mi pare bine că nu trebuie să mă feresc de mașini și mai ales că nu mai e nici o băltoacă în care să calc, așa cum am pățit la coborârea din tren. Trotuarele sînt o dovadă de emancipare socială dar și un semn de respect față de pietoni. La acest lucru conducerea comunei s-a gândit de multă vreme și una din primele ambiții ale primarului, cînd a venit în Prejmer, acum treisprezece ani, a fost să pună la punct drumurile. A început cu cel care ducea la gară, la Ilieni, fiindcă în Prejmer sînt mulți navetiști și Petru Sevestrean, care a activat mulți ani în sate cu drumuri noroioase, și-a dat repede seama ce bine le face aceluia care străbat în fiecare zi o bună bucată de drum pe jos. Asfaltat și cu trotuarele amenajate, drumul spre gară nu mai e acum o corvoadă iar cei care merg la Brașov nu mai trebuie să lase capul în jos, rușinați de noroiul așezat obăduitor pe încălțăminte.

Un sprijin important în amenajarea acestui drum l-au dat sutele de cetățeni, membri ai O.D.U.S. din localitate. Aici funcționează și un fel de întreprindere comunală de gospodărie locală, industrie mică, prestări servicii și sistematizare, dirijată de Vasile Ioniță, întreprindere care scutește sprijinul celor din afară. În comună au fost amenajați 16 kilometri de trotuar numai prin forțe locale. Următorul proiect al conducerii locale e de a pune la punct alte trei străzi: Carpaților, Pescăriei și Plopiilor, chiar la începutul primăverii. Amenajarea nu va necesita nici o investiție, deși e vorba de aproape doi kilometri de trotuar. În cadrul gospodăriei comunale, unde funcționează și o secție de construcții, a început deja confecționarea bordurilor. Cînd se va duce zăpada, cele trei atelaje trase de cai vor transporta la fața locului bordurile gata confecționate iar de pe malul Târlungului vor aduce pietrișul necesar.

Reprezentanții F.D.U.S. ne-au asigurat că odată cu primele zile ale primăverii vor porcede la lucru, iar deputații vor da ei înșiși un exemplu mobilizator. Comuna are și meseriași, dar și oameni săritori care să-i sprijine pe cei de la Prestări servicii, fiindcă e în interesul localnicilor să nu treacă nepăsători pe lângă grămezile de pietriș, ci să ajute ei înșiși la aranjarea drumului, așa încît tablita de la colț, pe care scrie strada cutare sau cutare să nu stea acolo de formă, ci să-și merite locul.

Inițiativa aceasta de a nu aștepta pe altul să facă ceea ce-ți dorești tu are oarece tradiție în Prejmer și, dacă socotim că localnicii au contribuit într-o mare măsură la construirea spitalului, a celor două creșe-grădinițe, a stadionului, a zonelor de agrement, a celor 28 de fîntini, a sălii de sport, a băilor comunale, a celor două brutării și a multor altor construcții de interes edilitar, ne putem face o impresie despre ce-au făcut cei 10.000 de locuitori din Prejmer, sub îndrumarea primarului Petru Sevestrean, din 1972 pînă astăzi.

Strada din fața primăriei traversează centrul comunei și, tot povestind cu interlocutorul nostru, ajungem să batem trotuarul pînă în partea cealaltă, unde s-a construit un liceu nou agro-industrial care arată mai degrabă a sală de cultură, dacă mă iau după desenele care împodobesc pereții. Directorul Laurențiu Gheorghiu se grăbește să plece la clasă, căci el este în primul rînd profesor și funcția nu trebuie să copleșească meseria, însă, cu toată graba, mă însoțește prin clasele sub formă de laborator unde pereții sînt acoperiți cu picturi emblematice, după chipul și asemănarea disciplinei respective. Bunul gust, talentul, simțul culorii și al proporțiilor trădează o mină de artist dar, tocmai cînd mă interesez cine e pictorul, directorul îmi face cunoștință cu profesorul Sorin Apan, autorul desenelor. Chiar dacă predă fizica, profesorul suplu din fața mea a hotărît să ducă singur la capăt această inițiativă, fără să mai apeleze la specialiști. Și-a format un colectiv de cîțiva elevi care să-l ajute și a purces la treabă iar acum treaba e gata iar directorul Laurențiu Gheorghiu e bucuros că liceul și-a schimbat înfățișarea cu ajutorul propriilor oameni. Săliile de clasă de la liceu sînt o dovadă că prejmerenii nu se gîndesc doar pe undă să calce, ci și undă să pună ochi.

RADU G. ȚEPOSU ■

Și iarna odihna oamenilor e munca

Aer alb împrejur. Drumul de porțelan face greoaie înaintarea spre satul Ariniș. Zăpezile de acum o lună se adună cu altele ce cad fără încetare peste sat. Întinderi de omături ce luminează dimineața de început de februarie. Și apoi frig de îngheață apa în riuri și fîntini. Al naibii de frig, ne sfătuiți și ne convingem pe proprii noștri obraji, cu Coriolan Mureșan, președintele Consiliului unic agro-industrial de stat și cooperatist Ariniș. Venim dinspre noapte spre zi, pe jos, de la o răscruce pe drumuri unde ne-a lăsat autobuzul din Baia Mare. Deci, intrăm în Ariniș, pe jos. Dăm binețe sâtenilor care treburău prin curți. Oamenii s-au sculat, cum o fac de-o viață, la întiul cîntat al cocoșilor, și-au hrănit vitele, le-au adăpat, le-au muls. Așa cum se cade, deoarece viața la țară nu are somn, nu are schimburi, nici opreliște. Aici, în așezarea din zona Codrului, județul Maramureș, o zi cu iarnă zdăvăvă, o zi de muncă din care cîștigă în primul rînd oamenii. Și asta se vede, de cum se luminează de ziuă. Gospodăriile sâtenilor sînt argumentul suprem al muncii. Curțile sâtenilor sînt una și una.

Știm cîte ceva despre istoricul acestei așezări: era cunoscută în zonă ca loc de tîrg pentru sâtenii din împrejurimi, avea o moară și o oloierniță (presă de ulei). Ceea ce este astăzi se vede cu ochiul liber, un sat renăscut din temelii, condus de oameni harnici, oameni care hotărâse ei înșiși propriul destin. Ei hotărâse, ei pun umărul să facă ce au hotărît. Asta s-a văzut și la recenta adunare a Organizației democrației și unității socialiste, cînd sâtenii din Ariniș au făcut și un bilanț al împlinirilor în ultimii cinci ani dar și ce vor să facă în viitor. Minerva Temeș, viceprimarul comunei, ne arată șirul nou de case, de gospodării bine închegate, opera muncii oamenilor. Ne spune că mai trebuie să punem la socoteală și blocul cu locuințe, cu spații comerciale la parter, aducțiunea de apă potabilă din Dealul Mînaului unde membrii O.D.U.S., în frunte cu harnica deputată Emilia Mateșan, au introdus apa potabilă în 60 de gospodării. Apoi aducțiunea de apă pentru ferma C.A.P., pentru blocul comunei și blocul în care stau mecanizatorii, tot arinișenii au hotărît să le facă. Și le-au făcut.

Sâtenii hotărâse, ei înfăptuiesc. Asta e spun și o fac și cei din Tămășești: „Să punem umărul și să facem ordine și curățenie în sat și în comună, Maștel Mătan; „Trebuie să mobilizăm toți cetățenii pentru amenajarea în mod corespunzător a grădiniței și a parcului școlii, Augustin Sabău; „Să înființăm noi secții de prestări de servicii, care ne-or aduce un venit prețios“, Valer Iluț; „Să facem mai multe și mai eficiente — Tribune ale democrației — foruri de afirmare a inițiativei și responsabilității cetățenești“, Vasile Cupșa din Rodina.

Oameni care gîndesc la avutul statului, conștienți că numai așa poate sporl avutul lor. Asta ne-o spune și Ioan Dunga, șeful de fermă zootehnică de la C.A.P. Ariniș care cu oamenii lui gospodărește 450 de bovine și 2000 de oi, efectivele fiind cu mult în adaos pe lângă cele planificate. Oamenii gospodări, pricepuți ca Ioan Mateșan, un veterfan al îngrijitorilor ori cei șase ciobani care sînt aici din 1962 fac treabă bună. Ei știu că această sursă importantă de cîștiguri numai prin muncă și dragoste de animale poate fi ridicată la rang în așezarea lor.

Apoi, anul trecut au predat statului pe bază de contracte din gospodăriile populației 2385 hectolitri lapte făcîndu-și planul. Ei au hotărît, ei au înfăptuit. Dar gospodarii din Ariniș știu să păstreze frumos și neatins focul vîu al tradiției. La școală vom găsi cadre destoinice, care pun sufletul și arderea pentru ca cei 252 de copii să poarte în viitorime harul părinților lor. Directoarea Valeria Bancoș, un suflet al mișcării culturale din comună, este în primul rînd exemplu. Ne-a vorbit despre vestita microfermă a școlii cu avantaje indiscutabile, dar mai ales despre condițiile în care cresc pruncii din Ariniș. Alături de ea profesorul Gheorghe Băbuș, ne poartă prin succesele formațiilor artistice ale comunei: teatru, grup vocal (condus de Otilia Sabău), formație de dansuri condreștii (conduse de Octavian Cimpan și Gheorghe Mureșan), formații care aduc în contemporaneitate marile valori ale acestui pămînt.

Faptele acestor oameni nu pot fi cuprinse și surprinse într-o zi de iarnă. Împlinirea lor este rodul trudei de ani și ani, pregătind temelia sigură pentru viitor. Da, Arinișul era un vestit loc de tîrg. Și acum se fac aici tîrguri, dar cei ce vin din împrejurimi pot vedea oameni deosebiți, într-o așezare în care se muncește cu folos. Acești oameni, din Arinișul Maramureșului au o calitate: ceea ce hotărâse ei știu să se țină de cuvînt.

GHEORGHE PIRJA ■

Constantin Dan, vicepreședinte al Consiliului Popular al orașului Tirgu Neamț, Numuleștean, un om al locurilor, care cunoaște toată zona ca-n palmă, ne arată un afiș îngălbenit de timp care datează din 5 iunie 1905. Afișul, scos parca dintr-un anticariat al sufletului, reprezintă de fapt o reclamă a băilor și stațiunii „Oglinzi“. Desigur, noi nu mai cunoaștem nimic despre aceasta, totul pierzîndu-se în timp. De aceea ne permitem să reproducem, cit de cit, ceea ce se specifica în respectiva reclamă păstrînd și ortografia respectivă.

„Pe o admirabilă coastă de munte ce aparține Carpaților situată în partea de nord și la 3 kilometri de orașul Neamț se află Stațiunea Balneară „Oglinzi“, care ne oferă una din cele mai plăcute privești, înconjurată de o frumoasă pădure, cu parcuri ferite de orice zgomot, curenturi și fum de fabrici. Aflată la înălțimea de 375 de metri d'asupra Mării Negre, Stațiunea se bucură de o climă dulce cu o temperatură mijlocie de 18 grade în timpul sezonului. Deci pozițiunea și clima locului, instalațiunile cu parcurile bine îngrijite cum și minunatul efect ce-l produce aceste băi, caracterizează în totul ca pe o stațiune de primul rang promițînd vizitatorilor și suferinșilor un sezon de tot plăcut și cu urmări favorabile. Apele minerale sărate ale acestor băi după analizele făcute fac parte din clasa apelor clorurate sodice și bromurate fiind cele mai concentrate cuprinzînd: clorură de sodiu, bromură de magneziu, sulfat de calciu, carbonat de anhidridă carbonică și bicarbonat, anhidridă carbonică liberă și altele. Boalele ce se tratează cu deplin succes la aceste băi sînt: boalele scrufoase sub toate formele; lymphademele, artritele și osteitele tuberculoase, othoreele, blepharitele, eczemele scrufoase, boalele de femei (leucoree, methrita peri și paramethrita precum și inflamațiile ovarelor), reumatismul muscular și articular, anchilozele și contracturile, anemiile în general, boalele nervoase, sifilis inveterat, rachitismul și eczemele cronice și alte boli“.

Un alt document păstrat cu grijă de vicepreședintele Consiliului Popular, de data aceasta o monografie tipărită chiar de către stațiune și semnată de către medicul Florian Cerbu și care datează din 10 septembrie 1895, ne specifică: „La 15 minute depărtare de orașul Neamț, cu trăsura, pe un drum apăsător în dreapta și în stînga de dealul Pometea de a lungul pârului Doicescu, sau 30 de minute pe

jos peste dealul din partea superioară a Pometei scobori în vălcea Oglinzilor care este deschisă numai spre est, iar spre N.V.S. este barată de dealul Cunegea acoperit de o pădure de stejar foarte frumoasă, pînă în coama dealului. Dealul rupe ca dintr-o dată și la picioarele lui se întinde orașul propriu-zis pe cînt coasta dealului dinspre Est formează sub-urbia orașului Pometea (n.a. un cartier al Tirgului Neamț) cu grădini frumoase fructifere... care încă se mai găsesc stațiuni balneare ca aceasta în străinătate — cabine luminoase, cimentate, căzile de făcut dușuri deasupra lor — 4 conducte — una pentru apă de Slatină (n.a. apă care a stat pe zăcămint de sare) caldă, alta pentru apă Slatină rece, alta pentru apă dulce caldă și alta pentru apă dulce rece... Iară Neamțul din punct de vedere economic al prezentului (n.a.

și stațiuni climatice și de teren etc. etc de altă parte cu exploatarea pădurilor vecine și bogatelor mine și cariere ce se găsesc în acest județ — facă dar Nemțenii (n.a. — aici totul pare ca un testament al bunicilor noștri) tot posibilul pentru viitorul lor material moral și al fericirii țării întregi căci cînd ne gîndim serios și facem o socoteală mică luînd spre exemplu numai o mie de suflete ce au petrecut în acest oraș și prin vecinătățile lui sezonul care, nu știu 20 dintrînșii s-ar fi dus în străinătate pentru căutarea sănătății lor, restul ce s'ar fi făcut nefînd băile aici?... În total s-au dat 5.053 băi de cadă, 145 dușuri plus 265 băi gratuite“.

Am păstrat, cum spuneam, întocmai limbajul și ortografia. Mai departe parca totul ar fi un articol publicat în „Flacăra“ anilor noștri. Asta a fost, o mărturie

O idee de gospodari:

A doua viață a stațiunii Oglinzi

cînd ne gîndim că acestea se pomeneau în urmă cu aproape o sută de ani) și viitorului seu care a fost odată un oraș prosper, astăzi din punct de vedere al băilor Oglinzi și al vecinătăților sale cum sînt Măstiretea Neamț, Varatic, Agapia precum și a băilor Bălățești poate să vorbească materialicește și să înainteze pe calea civilizațiunii. Este destul cînd voiți zice că totul se mișcă în timpul sezonului și multe se mai pregătesc și găsesc în cursul anului pentru aceste băi — fără de voce sau de bună voce ne îndrumă spre un progres real, astfel că Neamțul are perspectiva cea mai frumoasă și cînd orașul va avea fericirea să aibă legătură cu rețeaua drumurilor de fer (n.a. — 1985 — asta se va întimpla chiar anul acesta linia ferată Tirgu-Neamț — Pașcani, fiind terminată. Este executată de către șantierul tîneretului. De asemenea, susțin specialiștii, gara orașului va fi cea mai frumoasă din Moldova. Altfel spus în mersul trenurilor, cit de curînd, va apărea o nouă linie ferată cu o nouă stație C.F.R. Astfel, iertată să ne fie comparația, o dorință seculară a celor de aici se va realiza în anii noștri) desigur va cîștiga insușit de o parte cu zisele băi

sească sincer, senzația pe care am avut-o descifrînd, în continuare, broșura publicată, în 1895.

„Tînarul satean Ion St. din Răucești, în etate de 16 ani, îmi este prezentat de tatăl său la 16 iunie cu întrebarea: dacă băile acestea pot să-și mai folosească ceva căci de peste 2 ani de cînd și-a scintit piciorul cu toate leacurile ce a făcut nu se mai poate pune în picior, bă încă îi e teamă că trebuie tăcut piciorul, ar fi un bun școlar și păcat de dînsul se remăe schilod“... (n.a. urmează detaliat descrierea tratamentului) — am crescut concentrația sîtatinei și prelungit timpul șederii în baie pînă la 30 minute-băiatul se simte din zi în zi mai bine be se încearcă de la a 14-a baie să se razime în picior mai tîrziu să-și lepede și bețul și după 24 băi băiatul a plecat pe jos acasă... D-lu Peter L., comerciant din Iași, în etate de 57 de ani ni se prezintă pe ziua de 6 iulie cu un reumatism cronic al genunchiului drept și mi arată cum nu mai poate îndoi piciorul, la genunchi de cît foarte puțin — o pseudo-anchyloasă — a vizitat deja multe băi în țară și în străinătate, ca Limanul lângă Odesa și Toeplitz în Boemia etc. etc. I

s'a spus că trebuie să urmeze 3 ani d'ea rîndul băile... D-lu L. a plecat sănătos și voios acasă... Ce să mai zic de băiatul M.C. în etate de 6 ani din Dorohoi presărat pe ambele picioare cu scrophulide și aci vindecat după 28 băi. De rîminta lu L.V. în etate de 14 ani din Iași pînă chiar osteitele și artritele tînarului H de 25 de ani cu supurațiunile lui abondente și infectate a fost intru atît de bine ameliorat. Rog dar pe Onor confracți să nu hezite a încerca și tratamentul acesta“.

Și stațiunea a funcționat, cu vele șase pavilioane ale sale, pînă în 1943. Războiul, neglijența și uitarea noastră au estompat totul. În schimb locurile n-au fost uitate de către localnici. Cu răbdare și cu grijă, o spune primarul orașului Tirgu Neamț, Gheorghe Lețu (un om hotărît să dea o nouă strălucire locurilor), locuitorii tirgului s-au interesat și au căutat, cit le-a stat în puteri să redescopere vechea stațiune „Oglinzi“. Astfel, într-o știre din 25 februarie 1977, din ziarul „Scînteia“, la faptul divers se spune: „Izvor pierdut și „regăsit“. În timpul ultimului război, în apropiere de Tirgu Neamț au avut loc intense bombardamente. Între altele a fost distrus și renumitul izvor de ape termale de la „Oglinzi“, pierzîndu-i-se urma. Izvorul nu a mai putut fi utilizat timp de peste 33 de ani. Date fiind valoarea și importanța deosebită a acestor ape în tratarea diferitelor afecțiuni au fost efectuate sondaje intense — și ce credeți? Izvorul cu pricina a fost descoperit la cîțiva kilometri depărtare de locul de origine. Odată regăsit se fac pregătirile pentru a fi folosit din nou intru sănătatea oamenilor“. Dar, de atunci au mai trecut opt ani. Izvorul, cum o știe toată lumea, a fost găsit. S-au făcut toate studiile și testările necesare și s-a ajuns la concluzia că izvoarele au tot aceleași proprietăți. Dar, o spune primarul Gheorghe Lețu, timpul trece și apa binefăcătoare se pierde pe apa simbetei. Cei de aici, cu ajutorul organelor județene de partid, cu foarte mari eforturi au construit un pavilion de o sută de locuri, au modernizat ceea ce mai rămăsese dintr-un pavilion și s-a refăcut alimentarea zonei cu apă potabilă din rețeaua orașului. Însă mai trebuie ajutor și din altă parte. Astfel stațiunea de la „Oglinzi“ să-și privească chiar fața în oglinda pe care trebuie să o punem noi și, folosind limbajul de acum o sută de ani, să facem totul pentru sănătatea oamenilor.

SORIN POSTOLACHE ■

● Oameni de toate vîrstele și profesiile, prezenți în miezul problemelor economice și sociale ale țării ●**Dacă economisești, ai!****La Sibiu: 12.000 MWh
cîștigați într-un an**

Oamenii muncii din orașul Sibiu, români, germani și maghiari acționează din plin în aceste zile, premergătoare Congresului al II-lea al F.D.U.S., pentru realizarea sarcinilor de plan al actualului cincinal, premiză a trecerii la îndeplinirea în bune condiții a programului de dezvoltare economico-socială a țării în cincinalul 1986-1990, elaborat de al XIII-lea Congres al partidului.

Consiliul municipal Sibiu al F.D.U.S., sub conducerea permanentă a Comitetului municipal de partid, a antrenat organizațiile sale componente pentru îndeplinirea la cote superioare a sarcinilor care au revenit municipiului Sibiu în industrie, agricultură, transporturi, circulația mărfurilor și în celelalte domenii social-culturale, în condițiile specifice dezvoltării de ansamblu a județului nostru, a patriei noastre socialiste.

Este meritul istoric al tovarășului Nicolae Ceaușescu — ctitorul României moderne de a fi creat un sistem complex al organizațiilor de masă și obștești, parte integrantă a sistemului democrației noastre socialiste care asigură pe deplin participarea tuturor categoriilor de oameni ai muncii la îndeplinirea politicii partidului, la stabilirea și realizarea obiectivelor dezvoltării economico-sociale a patriei noastre, factor de o deosebită importanță a democrației noastre muncitorești, revoluționare.

Ne bucurăm faptul că putem afirma acum că, în perioada care a trecut de la alegeri și pînă astăzi, Consiliul municipal al F.D.U.S. Sibiu și-a orientat activitatea spre antrenarea tuturor organizațiilor componente la sporierea eforturilor pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor profesionale, în toate sectoarele și domeniile vieții economico-sociale din orașul nostru. Analizele făcute și măsurile adoptate pe parcurs au asigurat cu noșterea într-un mod real a felului cum se derulează întreaga activitate, înlăturându-se în mare măsură unele neajunsuri care au persistat în diferite domenii și perioade, stimulînd în același timp inițiativa colectivă de oameni ai muncii pentru a obține rezultate tot mai bune. Astfel, de la începutul actualului cincinal s-au obținut rezultate importante, concretizate între altele, în depășirea producției marfă cu 658 milioane lei, a producției marfă vîndută și încasată cu 357 milioane lei, realizări cantitative obținute în condiții de eficiență ridicată, materializate în reducerea consumurilor de metal, combustibil și energie electrică, contribuind astfel la sporirea beneficiului cu 656 milioane lei. Dacă ar fi să ne referim la anul care a trecut, ar trebui să menționăm că, în municipiul nostru s-au economisit 12.000 MWh, energie electrică. În 1984 s-a trecut la revizuirea proceselor tehnologice a marilor consumatori de energie și s-au creat o serie de colective, formate din oameni ai muncii, care să controleze și să vegheze asupra unei mari gospodării a combustibilului și a energiei. Și tot la bilanțul realizărilor anului care a trecut trebuie înscris și planul producției marfă, care a fost îndeplinit în proporție de 100,3 la sută. Merită scoase în evidență bunele rezultate obținute în îndeplinirea indicatorilor de plan de către colectivele de oameni ai muncii de la Independența, I.P.A.S., Balanța, Flamura Roșie, Victoria, 13 Decembrie, Steaua Roșie, care s-au situat în fruntea întrecerii socialiste. La toate realizările amintite — și sînt doar cîteva — un aport substanțial este datorat celor 571 organizații ale democrației și unității socialiste existente în orașul nostru.

Comitetul municipal U.T.C. a reușit în această perioadă să acționeze prin formele specifice muncii politice și organizatorice, să mobilizeze tineretul în direcția îndeplinirii sarcinilor pe care și le-au asumat. Tineretul sibian are o serie de inițiative, dintre care aș aminti decadelor „Record”, prin care se realizează o serie de importante economii de combustibil, energie electrică, materie primă, „Să lucrăm o zi pe lună cu metal economisit”, „Recuperare, reconducere, refolosire”, „Economie, eficiență, energie”.

Comitetul municipal al femeilor și comisiile de femei din întreprinderi și instituții, prin acțiunile întreprinse contribuie la mobilizarea femeilor la realizarea sarcinilor de producție, la ridicarea cunostințelor profesionale ale acestora.

Un rol deosebit îl au, sub conducerea și îndrumarea organelor și organizațiilor de partid, sindicatele. Acestea au reușit în bună măsură să organizeze întrecerea socialistă, urmărind îndeplinirea unor obiective prioritare cum sînt: realizarea producției fizice, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor de materie primă, materiale, combustibili și energie, întreținerea și exploatarea corespunzătoare a mașinilor și instalațiilor din dotarea întreprinderilor. Au fost deosebi organizate discuții în grupuri mici de oameni, fie la locurile de muncă, fie la cluburi sau la casele de cultură, în care s-a pus problema economisirii ener-

giei a combustibilului, a materiei prime. De asemenea, au crescut preocupările pentru domeniul creației, al invențiilor și inovațiilor.

În aceeași măsură, au acționat pentru realizarea sarcinilor specifice și celelalte organizații de masă și obștești componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste.

Cu toate rezultatele bune obținute, trebuie să arătăm în spiritul responsabilității comuniste, că avem și o serie de neîmpliniri, pentru înlăturarea cărora ne-am propus să acționăm cu toată fermitatea. Vom depune toate eforturile pentru realizarea sarcinilor la export, pentru diminuarea cheltuielilor totale și materiale, în activitatea de construcții, la sporirea contribuției tuturor cetățenilor noștri în ceea ce privește activitățile edilitar-gospodărești, de înfrumusețare a municipiului în care trăim și muncim.

În deplină unitate de gând și faptă, aici, la Sibiu, românii, germanii, maghiarii, prin dinamizarea activității tuturor organismelor democratice, prin unirea eforturilor într-o direcție unică — realizarea mărețelor obiective ale programului adoptat de Congresul al XIII-lea — vor împlini cu rezultate din cele mai bune cel de-al III-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste.

ANA OIȚEAN
Președinta Consiliului Municipal
al F.D.U.S. Sibiu

**Controlul obștei
pe frontul calității**

Echipele de control ale oamenilor muncii, reprezentînd una dintre numeroasele și variatele forme de manifestare clară, concretă a democrației noastre socialiste, prin acțiunile sistematice întreprinse în municipii, orașe și comune, aduc o însemnată contribuție la desfășurarea normală, firească a vieții cotidiene, urmărind respectarea strictă a disciplinei în muncă de către lucrătorii din toate domeniile de activitate, creșterea eficienței economice, reducerea consumurilor de materie primă, materiale, energie și combustibil. În județul nostru — Brăila — sub egida Frontului Democratice și Unității Socialiste, peste 900 de echipe de control acționează permanent în spiritul cerințelor actuale, pe baza programelor de activitate semestrială, circa 400 dintre ele desfășurînd și activitatea pe teritoriul municipiului Brăila.

În scurta perioadă care s-a scurs de la începutul anului și pînă în prezent, controlul oamenilor muncii a întreprins acțiuni sistematice în comerț, avînd în atenție respectarea regulilor igienico-sanitare, buna servire a cumpărătorilor, repartizarea cit mai judicioasă a fondului de marfă pe localități și zone. O importanță deosebită s-a acordat îmbunătățirii activității unităților de prestări servicii, în vederea executării la termen și de calitate a comenzilor. Se poate afirma cu satisfacție că am început anul cu bine, afirmație bazată pe faptul că echipele noastre nu au semnalat abateri de natură să prejudicieze bunul mers al unităților vizitate, sau interesele cetățenilor. Aceasta nu înseamnă că ele nu vor mai reveni în control. Desigur, pentru o cit mai bună desfășurare a activității, am avut în vedere ca repartizarea echipelor de control să se facă în preajma unităților comerciale din preajma locurilor de muncă ale membrilor acestor echipe, experiența anterioară dovedind eficiența acestei practici. Tot în această ultimă perioadă ne-am îndreptat atenția asupra modului în care se desfășoară traficul transportului de călători, cit și cel de mărfuri, ambele avînd o deosebită importanță. Marile platforme industriale ale Brăilei, aflate în bună parte în zonele limitrofe, impun o maximă ritmicitate a transportului în comun, condiționînd buna funcționare a tuturor compartimentelor ce le alcătuiesc. De asemenea, aprovizionarea cu materie primă și materiale trebuie să funcționeze cu precizie de ceasornic. Echipele de control ale oamenilor muncii s-au mobilizat exemplar pentru urmărirea și realizarea acestor deziderate, avînd în vedere, în același timp, și preocuparea unanimă de economisire a combustibilului. Adică, dacă la capătul de linie unii soferi de autobuze au continuat să lase în funcțiune motoarele, au fost atenționați, la fel ca și conducătorii autovehiculelor de transport mărfuri care „uitau” să oprească motorul în timpul descărcării sau încărcării.

Desigur, aproape că nu există domenii de activitate în care echipele de control să nu se implice direct. Și aceasta, pentru că grija pentru tot ceea ce este al nostru, al tuturor, nu trebuie nicidecum uitată, pentru că de modul în care știm să ne gospodărim depinde în mare măsură binele nostru, bunăstarea noastră.

MITRIȚA CRĂCIUN
Membru al Comisiei județene
de coordonare și îndrumare
a activității de control
a oamenilor muncii — Brăila

**Un Galați frumos prin
grija gospodarilor săi**

Așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în magistralul Raport expus în marele forum al comunistilor, Congresul al XIII-lea, și în viitor Organizației Democrației și Unității Socialiste — care asigură participarea a milioane și milioane de oameni ai muncii ce nu sînt membri ai partidului, la întreaga viață economico-socială, la îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru — li revin sarcini deosebit de importante în îndeplinirea Programului partidului, a obiectivelor Congresului al XIII-lea și a măsurilor cuprinse în planul de dezvoltare economico-socială în profil teritorial.

Sub conducerea directă a organizațiilor de partid, cele 1.498 Organizații ale democrației și unității socialiste din județul Galați, care numără în prezent peste 105.000 membri, au manifestat și manifestă și în prezent o preocupare sporită pentru consolidarea lor și îmbunătățirea muncii pe linie organizatorică, pentru creșterea rolului și contribuției acestora la îndeplinirea planului și a angajamentelor, pentru îndeplinirea sarcinilor profesionale și obștești. În acest sens, în conformitate cu prevederile Statutului Frontului Democrației și Unității Socialiste, a fost depusă o susținută activitate politico-organizatorică pentru desfășurarea adunărilor generale și a conferințelor de dări de seamă și alegeri în Organizațiile democrației și unității socialiste din întreprinderi, instituții, fabrici, cartiere și comune, eveniment important în viața acestor organizații din județul nostru.

Referindu-ne la rezultatele concrete obținute în ultimii doi ani, putem afirma că membrii O.D.U.S. au avut, în 1983, o contribuție deosebită la mai buna sistematizare a teritoriului, la îmbunătățirea aspectului estetic al municipiilor, orașelor și comunelor județului, igienizarea și salubritatea lor, amenajarea unor zone și locuri de agrement, sprijinind comitetele și birourile executive ale consiliilor populare în organizarea unor ample acțiuni voluntar-patriotice și executarea unor lucrări din contribuția bănească a locuitorilor. De altfel, în consiliile populare județene, municipale, orașenești și comunale din județul Galați, dintr-un număr total de 1.323 deputați, 331 sînt membri ai O.D.U.S., iar în cele 1.185 de comitete de cetățeni activează 9.035 cetățeni, dintre care 5.911 sînt membri ai organizației noastre.

De asemenea, s-au dat în folosință două dispensare comunale, 6 săli de clasă, două laboratoare școlare, 60 de locuri în grădinițe, au fost reparate, întreținute și modernizate școli, cîmine culturale și case de cultură într-un număr de 5 localități, au fost dotate unitățile social-culturale din municipiile Galați, Tecuci și din 7 comune, utilizîndu-se fonduri de peste 700 mii lei. Alte lucrări tehnico-edilitare realizate se referă la terminarea alimentării cu apă potabilă a populației din comuna Rediu, modernizarea unor străzi importante din municipiul Galați și orașul Berești, întreținerea și repararea unor drumuri și trotuare într-un număr de 6 comune. Prin acțiuni de muncă patriotică a locuitorilor, s-au realizat lucrări și obiective edilitar-gospodărești în valoare totală de 613 milioane lei.

Dar și în anul 1984 au fost obținute rezultate bune în aceste acțiuni. Volumul lucrărilor edilitar-gospodărești a ajuns la 10,3 milioane lei, dîndu-se în folosință un cîmin cultural, un dispensar comunal, 4 săli de clasă, 60 de locuri în grădinițe, alte 9 săli de clasă aflîndu-se în prezent în stadii avansate de execuție. Se continuă acțiunile de reparație și modernizare a localurilor de școli și cîmine culturale în 7 comune, 2 cîmine culturale au fost dotate și modernizate, iar lucră-

rile de alimentare cu apă potabilă a populației din comuna Tepu se află într-un stadiu avansat de execuție. La toate aceste acțiuni, în 1984 au participat aproape 2,4 milioane de cetățeni, care au efectuat un număr de peste 8,7 milioane ore de muncă voluntar-patriotică, ele soldîndu-se cu rezultate bune în recuperarea unor materiale refolosibile, ca de pildă: 18.120 tone metal, 967 tone hîrtie, 143 tone textile, redarea în circuitul agricol a peste 257 ha teren din preajma localităților. În municipiile Galați și Tecuci, unde valoarea lucrărilor de muncă patriotică pe locuitor depășește 1.500 lei, deputații, comitetele de cetățeni, asociațiile de locatari în componența cărora intră și membrii O.D.U.S., au mobilizat oamenii la executarea unor lucrări de reparații, întreținere și amenajare a fațadei Dunării, plajelor de la Dunăre și Brateș, a spațiilor verzi din noile cartiere de locuințe Dunărea, Mazepa II, Tiglina I, strada Siderurgistilor și a parcurilor C.F.R. și Liliacului, toate din Galați și a cartierelor de locuințe din zona sudică a municipiului Tecuci. Comitetul județean al O.D.U.S. a situat în centrul muncii politico-ideologice și cultural-educative dezvoltarea conștiinței socialiste în scopul mobilizării și participării conștiente a maselor largi de oameni ai muncii la realizarea exemplară a sarcinilor de plan și a angajamentelor, la aplicarea mecanismului economico-financiar, reducerea consumurilor de materie primă, materiale, energie și combustibil, creșterea productivității muncii și a calității produselor, folosirea la întreaga capacitate a dotărilor tehnice ale întreprinderilor și santerelor, ridicarea productivității agricole și animale, la îndeplinirea sarcinilor edilitar-gospodărești din municipii, orașe și comune.

Desigur, pornind de la resursele și posibilitățile existente, va trebui să ne intensificăm eforturile pentru mobilizarea exemplară a tuturor oamenilor muncii în vederea îndeplinirii programelor de dezvoltare economico-socială, aducîndu-ne astfel din plin contribuția la efortul general pe care îl face poporul nostru în parcurgerea drumului pe calea fâuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, a înaintării ferme spre bunăstare și fericire, spre comunism.

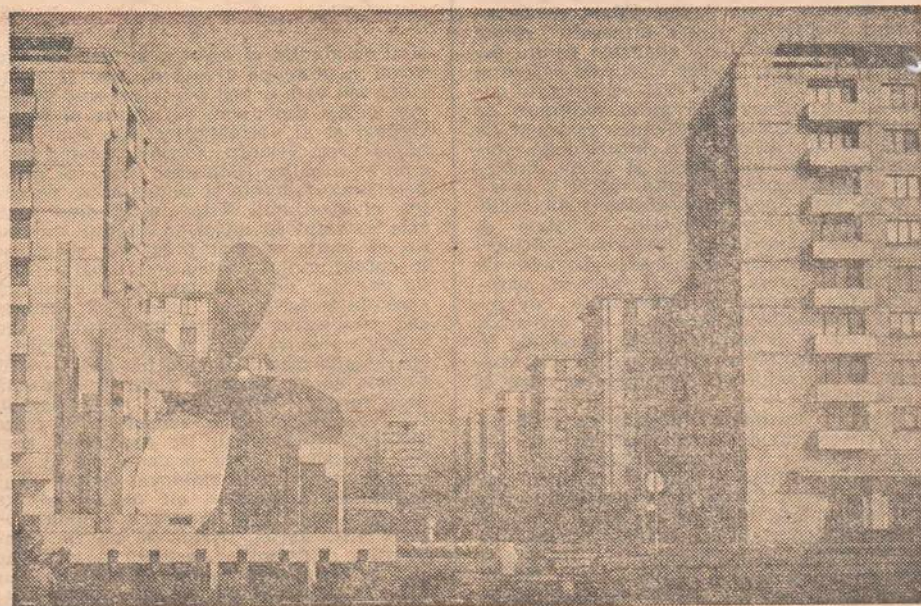
Ing. ELENA-CORNELIA EPURE
Președinta al Comitetului județean Galați
al Organizației Democrației
și Unității Socialiste

**Omul nou în planurile
de fiecare zi**

În primii patru ani ai actualului cincinal, Brașovul a putut raporta cu mîndrie o producție industrială mereu în mare, ajungînd în anul 1984 la 44,3 miliarde lei. Realizările obținute sînt o dovadă a dăruirii cu care toți oamenii muncii din Brașov, români, maghiari, germani, mobilizați de organele și organizațiile componente ale Frontului Democratice și Unității Socialiste au acționat cu mai multă responsabilitate muncitorească pentru realizarea exemplară a sarcinilor economico-sociale.

Doresc să subliniez că toate realizările noastre, ale brașovenilor, se datoresc sprijinului deosebit primit din partea secretarului general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care de nenumărate ori s-a întilnit cu oamenii muncii de pe aceste meleaguri. Chiar la începutul acestui an, noi, brașovenii am avut bucuria de a-l avea în mijlocul nostru pe secretarul general al partidului care a efectuat o vizită de lucru în unitățile industriale ale municipiului Brașov, prilej cu care am beneficiat cu toții de noi și prețioase indicații.

Consiliul municipal al F.D.U.S., organizațiile de masă și obștești, sub conducerea directă a Comitetului Municipal de

Am fost, vom fi învingători

● Oaspeți la cluburile muncitorești brașovene ● Galați: lucrări și obiective edilitar-gospodărești ●

partid, au pus în centrul muncii politico-educative de masă mobilizarea tuturor colectivelor de muncă pentru îndeplinirea prevederilor programelor speciale adoptate de conducerea partidului și statului nostru, privind creșterea mai accentuată a productivității muncii, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, intensificarea cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic. În realizarea acestor obiective de o deosebită importanță pentru creșterea eficienței economice prin valorificarea celor mai noi realizări ale științei și tehnicii, colectivele din unitățile de cercetare, proiectare din întreprinderi din Universitate, au primit un sprijin substanțial din partea Consiliului Național de Știință și Tehnologie, personal din partea tovarășei academiciene, dr. ing. Elena Ceaușescu, căreia îi exprimăm înțelegerea noastră grațioasă. Ca urmare, numai în anul 1984 au fost rezolvate peste 11 000 de teme, cu o eficiență economică de 676,6 milioane lei, au fost aplicate 459 de invenții și inovații cu o eficiență de 135 milioane lei, la aceste rezultate aducându-și contribuția peste 51 000 oameni ai muncii brașoveni.

În toate unitățile economico-sociale ale municipiului nostru, sub îndrumarea directă a organelor și organizațiilor de partid, organizațiile de sindicat, U.T.C., de femei și organizațiile Democrației și Unității Socialiste au desfășurat acțiunile de cunoaștere a hotărârilor de partid și a legilor țării, dezbateri, schimburi de experiență pe linia generalizării acordului global, pregătirii și perfecționării pregătirii forței de muncă, folosirii intensive a capacităților de producție, a timpului de muncă, economisirii energiei și combustibilului.

Din realizările noastre de până acum în domeniul muncii politico-ideologice s-au detașat prin interesul pe care l-au stîrnit, acțiunile organizate în cluburile muncitorești, la Casa municipală de cultură, la secțiile Muzeului și Bibliotecii județene, cele organizate în colaborare cu Asociația Scriitorilor brașoveni și Uniunea Artiștilor Plastici, cu Asociația Oamenilor de Teatrul și Uniunea Compozitorilor. Explicarea pe larg a momentelor cruciale din istoria patriei, sublinierea însemnătății deosebite a transformărilor radicale petrecute în viața politică și economico-socială a României, rolul hotărâtor marcat de Congresul al IX-lea al P.C.R. în deschiderea spre o etapă calitativ superioară a dezvoltării țării, au fost câteva din ideile care au dat forță și conținut acestor manifestări. S-au impus, deasemenea, manifestările bisăptămânale reunite sub genericul „Colocvii politico-ideologice brașovene” nemijlocit conduse de cadre de primă mână în activitatea politico-socială și științifică a municipiului și județului Brașov. Aș vrea să mai amintesc și realizările unor organizații de sindicat, U.T.C., a unor comisii de femei de a realiza, sub direcția îndrumării a organizațiilor de partid, manifestări complexe, cu o puternică finalitate educativă, în marea majoritate a unităților economice.

Locuitorii municipiului nostru, indiferent de naționalitate, călăuziți de istoricele hotărâri ale Congresului al XIII-lea al P.C.R., de strălucitul exemplu de dăruire și devotament față de popor al secretarului general al partidului, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, sint hotărâți să mobilizeze întreaga lor forță de muncă pentru transpunerea în viață a sarcinilor ce revin județului nostru, sarcini ce se desprind clar din Programul partidului aducînd astfel, o contribuție tot mai mare la dezvoltarea multilaterală a patriei noastre socialiste.

ANICA ILLEȘI
Președinta Consiliului municipal
al F.D.U.S. — Brașov

La Brebu, mai binele vine prin muncă

Acționînd în spiritul hotărârilor adoptate de Congresul F.D.U.S. consiliul local din comuna Brebu și-a orientat întreaga activitate în scopul îndeplinirii exemplare a tuturor sarcinilor ce ne-au revenit în profil teritorial.

O atenție deosebită am acordat în acest sens problemelor din agricultură și urmare acțiunilor întreprinse la această dată înregistrăm cele mai mari efective de animale din istoria localității, respectiv 2 000 bovine, 11 000 ovine și caprine, aproape 4 000 porcine și 26 000 păsări ceea ce contribuie în mai mare măsură atît la asigurarea propriilor nevoi de consum cît și la crearea disponibilităților pentru constituirea fondului de stat. Se poate afirma fără teamă de a greși că toți locuitorii comunei, mobilizați în permanență de către organele și organizațiile componente Frontului Democrației și Unității Socialiste acționează cu multă răspundere pentru folosirea cu maximum de eficiență a tuturor suprafețelor de teren, executînd la un înalt nivel calitativ toate lucrările din campaniile agricole, asigurînd densitatea optimă pentru fiecare cultură, realizînd în mod exemplar lucrările de fertilizare a pășunilor. Toate aceste măsuri au condus la o activitate mai bună în ceea

ce privește contribuția locuitorilor comunei noastre la fondul de stat, livrînd numai în anul ce a trecut 65 tone carne de bovine, ovine, porcine și păsări precum și 4 500 hl de lapte de vacă și oale. De asemeni au fost preluate însemnate cantități de ouă, legume și fructe din gospodăriile individuale.

Localitatea noastră se mîndrește cu gospodari cum sint Frincu Dorel, Fodac Ion, Topală Ion, Gratie Constantin, Iordache Petre, Plăvan Vasile, Plăvan Alexandru, Stoica Constantin, Enescu Dumitru, Boeru Ion, Buzoianu Ion și încă foarte mulți alții care folosesc cu multă grijă fiecare palmă de pămînt pe care o dețin, cresc în gospodăriile lor un număr mare de animale, valoroase și contribuie cu însemnate cantități de carne, lapte, lînă și alte produse la fondul de stat. Urmare orientărilor și sarcinilor stabilite de către comitetul comunal de partid în vederea dezvoltării și diversificării activităților de mică industrie și prestări servicii către populație, consiliul local al Frontului Democrației și Unității Socialiste a antrenat un mare număr de cetățeni la executarea unor lucrări în scopul punerii în valoare a resurselor locale de care dispune comuna. Așa a luat ființă stația de sortare agregate spălate de pe riul „Doftana”, două cupatoare de var, o instalație de extragere a uleiurilor volatile din cetină de brad, o moară cu ciocănele pentru realizarea de făină din cetină, care alături de celelalte secții de timplărie, clești rufe, capse metalice, punji pvc, darac lînă, concasare, secție de reparații auto, de ceasornicărie, reparații radio-tv, frizerie, brutărie, croitorie întregesc ansamblul acestor activități al cărui volum anual se ridică la peste 15 milioane de lei.

Dacă ar trebui să evidențiem cîțiva oameni, deși este foarte greu ne-am opri totuși la cetățenii Dumitru Ion, Focioru Gheorghe, Comsa Ion Gheorghe, Dumitru Nicolae, Baicu Gheorghe, Gratie Dumitru, Gîlcă Anton, Dumitru Gheorghe, Ochea Ion, Gherghiceanu Vasile care întotdeauna în orice împrejurare s-au situat în primele rînduri în vîsta muncă de dezvoltare economico-socială a acestei frumoase așezări prahovene.

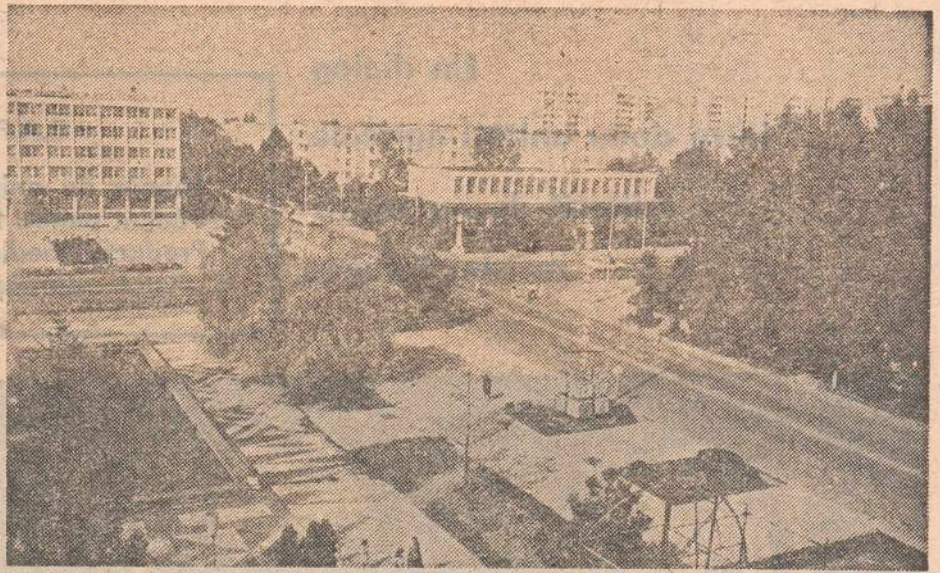
O contribuție însemnată și-au adus-o locuitorii berbeni membri ai organizațiilor democrației și unității socialiste, la buna gospodărire a comunei inițînd ori de cîte ori a fost nevoie acțiuni concrete de muncă în vederea menținerii întotdeauna a ordinii și curățeniei atît în gospodăriile personale cît și în locurile instituțiilor și terenurile ce sint folosite în comun.

Se poate spune că la toate ce s-a îndeplinit și se îndeplinește în profil teritorial consiliul local al F.D.U.S. au contribuit la unirea tuturor eforturilor pentru realizarea în mod exemplar, am putea spune, a tuturor sarcinilor din toate domeniile de activitate. Acest lucru a fost posibil ca urmare a activității neobosite desfășurată de Consiliul local al F.D.U.S., de membrii O.D.U.S., a reușit să adopte măsurile politico-organizatorice necesare în vederea mobilizării cetățenilor atît la dezbaterile problemelor de interes deosebit cît și la realizarea concretă a acestora.

Acționăm cu maturitate și răspundere pentru depistarea cauzelor și fenomenelor negative existente încă în munca noastră, pentru găsirea celor mai eficiente forme și mijloace de muncă în vederea îmbunătățirii stilului și metodelor de lucru pentru ca într-un viitor foarte apropiat să ne putem raporta nouă însine că ne-am făcut pe deplin datoria ca oameni, ca cetățeni, ca membrii în una din organizațiile componente F.D.U.S.

Acum sintem ferm angajați în munca pentru îndeplinirea planului în profil teritorial, învingînd greutățile pricinuite de zăpada abundentă ce a căzut și acționînd cu maximă răspundere pentru obținerea de noi și însemnate realizări în cinstea apropiatelor alegeri de deputați de la 17 martie 1985.

VIORICA FOTA
Președinta Comitetului comunal
al F.D.U.S. Brebu, județul Prahova

Autofinanțarea, cheia
civilizației unui oraș

— Despre Slobozia, acest oraș de secol XX, răsărit dintre „ciulinii Bărăganului” și marea lui de colb, s-a scris în fel și chip, cu neasemuit de frumoase și bine-meritate metafore. Ceea ce nu s-a spus, ori s-a spus doar în treacăt, este faptul că, urbea care a urcat atît de rapid la 45 000 locuitori și la tot confortul unui oraș ultramodern, se și autofinanțează. Trăiește și se gospodărește pe bugetul propriu, pe spezele sale. Cum reușiți, tovarășe primar CONSTANTIN PĂGHICI?

— Municipiul Slobozia se autofinanțează încă din anul 1979...

— ...Adică, chiar de cînd sinteți dumneavoastră la conducerea consiliului popular și, locmai de aceea insistăm să exprimăm experiența capitalei județului Ialomița în acest sens.

— Sursele se cunosc, le știe toată lumea, de regulă sint veniturile pe care orice primărie și le poate realiza din impozite și taxe. Arta, subtilitatea, competența și calitatea muncii activului unui consiliu popular în acest domeniu se vede însă, cînd începi să analizezi secțiunile de unde provin și, apoi, raportul, dialectica dintre venituri și cheltuieli. Dacă prin legislația noastră financiară ai, de regulă, un plan minim stabilit de venituri și unul maxim de cheltuieli, bunul gospodar își dirijează astfel „visteria” încît să depășească încasările, să urce la capitolul venituri și să coboare la capitolul cheltuieli. Desigur, fără să-și vitregăască nici unul dintre domeniile pe care le finanțează și le administrează. Deși respectiva activitate pare pur contabilă și ar ține doar de chitanțe și încasatori ea depinde, în fapt, de întreaga populație și este barometru civilizăției unui oraș. A modulului în care primăria se preocupă să dezvolte, în beneficiul cetățenilor, comerțul, serviciile, industria locală, să valorifice toate posibilitățile și sursele în scopuri productive, dar și să antreneze pe locuitorii la autogospodărirea unităților în care muncesc și a localităților în ansamblu.

— În context, s-o luăm pe capitol, tovarășe primar.

— Iată, noi am pus un mare accent, în ultimii ani, și continuăm să punem, pe extinderea rețelei comerciale, a prestărilor de servicii, prin cooperarea meșteșugărească și prin cooperarea de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor, a industriei locale și pe întărirea gospodăriei anexe a consiliului popular. Nu la întimplare, desigur, e logic că, dacă unitățile respective nu sint rentabile, nu-și realizează planul nu-și pot achita nici impozitele și taxele către primărie și se dovedesc neviabile, autodesființîndu-se. Ne-am preocupat să gîndim bine, temeinic amplasamentul lor și profilul lor, corespunzător cerințelor populației. Apoi, ne-am preocupat și ne preocupăm de asigurarea surselor de materii prime ori de fondul de marfă pentru ele, îndreptîndu-ne totodată exigența — prin repetate analize și controale — folosîndu-ne aici de largul activ obștesc alcătuit prin organizațiile Frontului Democrației și Unității Socialiste — asupra calității produselor realizate și a calității prestațiilor de servicii. Toate la un loc implică, iată, calitatea muncii activului consiliului popular, relația primărie-cetățean. Pot să vă spun că aproape fără excepție rețeaua noastră comercială cît și unitățile prestatoare de servicii au fost amplasate și organizate în urma sondajelor întreprinse în rîndul populației, în urma exprimării și cerințelor acesteia în cadrul adunărilor cetățenești, a întîlnirilor cu deputații, în sesiunile consiliului popular municipal, în acțiunile concrete pe străzi, zone și cartiere ale orașului desfășurate de către organizațiile F.D.U.S.

— Exemplificați?

— Iată, cooperativa „Muncă și producție” din cele peste 56 de secții pe care le are, numeroase sint înființate în anul 1984, cu profile de prestări servicii solicitate de cetățeni și care lipseau din

orașul nostru, cum ar fi ateliere de sticlărie, artizanat cu motive specific ialomițene, mai ales privind costumul popular ialomițean care a fost în ultima vreme cercetat și omologat de către etnografi, pictură decorativă, închirieri de obiecte sportive, bobinaj, frigotehnie, blănărie, de împletituri din răchită și multe, multe altele care s-au dovedit foarte rentabile, deci necesare, și care aduc partea lor de venituri în contul bugetului primăriei. A găsit la noi, întotdeauna receptivitate, le-am pus la dispoziție, după caz și nevoi, spații, terenuri, clădiri, ajutor pentru ca unitățile respective să-i poată asigura materiile prime și tot ceea ce au nevoie pentru a-și realiza sarcinile productive. De pildă, am avut niște spații insuficient folosite la Trustul de construcții-montaj și le-am repartizat cooperăției meșteșugărești pentru alte activități, pentru o secție de cărăușie, pentru o alta de răchitărie și așa mai departe. În cartierul de nord am pus la dispoziție spații pentru o secție de închiriat obiecte, ca și pentru o unitate de croitorie și o alta de confecționat plăpumi, solicitate de populația din zona respectivă. Tot anul trecut, și tot ca urmare a cerințelor locuitorilor am autorizat și înființarea unei noi cooperative „Constructorul”, de asemenea cu mai multe unități și care, desigur, prin taxele și impozitele convenite vor contribui la mărirea încasărilor noastre. Dar, cum obiectul discuției noastre nu este analiza activității cooperăției ori a industriei locale, ori a ramurilor noastre anexe nu știu dacă trebuie să intrăm în chiar toate amănuntele.

— Desigur nu, reținem doar atenția pe care le-o acordați în dialectica autofinanțării — civilizația orașului — nivelul de viață și de habitat al Sloboziei de azi. Mai permiteți-ne întrebarea, cum cheltuiți, cum reușiți să reduceți nivelul cheltuielilor planificate?

— Aș mai vrea să remarc faptul că în anul trecut veniturile bugetului local au fost contabilizate cu o depășire de 6 554 700 lei, adică în proporție de 115 la sută, că am vărsat în bugetul consiliului popular județean o cotă parte de asemenea peste plan, și este firesc să fie așa, deoarece fiind totodată capitala județului avem o serie de cheltuieli comune, cum ar fi cele pentru asistența sanitară și sănătatea populației, ca și multe altele. În privința cheltuielilor ne onorăm toate „datoriile” ca să spunem așa, adică finanțăm întreaga rețea de învățămînt — și vă rog să rețineți că în orașul nostru aproape unul din 5 locuitori învață — că avem o largă rețea școlară, începînd cu învățămîntul preșcolar pînă la cel liceal și tehnic-profesional, că ne dezvoltăm continuu zestrea edilitară, tot din banii proprii, în sensul modernizării, întreținerii și reparațiilor de străzi, în sensul salubrității și igienizării orașului, ne menținem condiția de oraș-grădina, cu multe peluze, zone verzi și zone de agrement. Aici, intervine contribuția esențială a locuitorilor orașului și activitatea organizațiilor F.D.U.S., a tuturor organizațiilor obștesc, a deputaților noștri care au reușit să sudeze cetățenii să-i sensibilizeze și să-i atașeze de cauza comună a orașului. Efectuăm cu cheltuieli minime gospodărirea și înfrumusețarea municipiului tocmai grație sprijinului și muncii obștesc a cetățenilor. Aportul muncii patriotice a fost în 1984, la acest capitol de peste 70 milioane lei, pe care nu i-am mai scos astfel din bugetul consiliului popular, revenînd cam 1750—1800 lei pe fiecare locuitor. Orașul s-a mărit, obligațiile dar și orgoliile noastre, de oraș-municipiu și de oraș-poartă spre Litoralul românesc solicită însă și mai mult. Rămînînd un oraș-grădina, sperăm ca anul acesta să ajungem la 2 000 lei pe fiecare cetățean, cu atît mai mult cu cît în actuala campanie electorală, unul dintre obiectivele întrecerii între circumscripții este tocmai buna gospodărire și înfrumusețarea a străzii, a zonei, a localității în care trăiesc și muncesc.

— Deci, autofinanțarea constituie cercurile concentrice ale activității întregii primării și ale vieții și muncii întregii populații a unei localități. Vă mulțumim pentru concretizarea acestei idei prin exemplul Sloboziei.

CICI IORDACHE-ADAM

● Prăjituri de duminică servite la iesle ● Viața mamelor de taur ● Urme pe zăpadă ●

Fapte puse pe cântar

Un dialog
între două unități agricole
mijlocit de reporterii
revistei Flacăra

C.A.P. NUCET

Număr de animale : 850
Pământ pentru furaje : 190 hectare.
Producția medie, pe an, obținută de
la o vacă : aproape 3 000 de litri.

C.A.P. VĂCĂREȘTI

Număr de animale : 742.
Pământ pentru furaje : 255 hectare.
Producția medie, pe an, obținută de
la o vacă : 1 300 de litri.

— Laptele, elixirul vieții.

Ing. Luiza Bârboiu, șefă de fermă la C.A.P. Nucet: Chiar dacă ai
animale de rasă, chiar dacă ai furaje, zootehnia fără oameni pricepuți
și harnici nu duce la nici un rezultat.

Cîntecul laptelui

O femeie vorbește și vioaie, scundă și îmbrăcată cu mai multe haine mîngieie cu palma ei aspră crupa lăcioasă a animalului blind. Mîna îi lunecă pe spinare, pe burtă, o gîdilă în jurul gîtului și se întoarce înapoi și femeia îi tot șoptește ceva, în timp ce nu prea departe o altă femeie, tăcută, corpulentă, îmbrăcată cu sweater de lină, împinge paiele risipite pe interval în ieslea goală de beton. E tăcută, sobră și puternică. A fost funcționară la Banca Națională și multă vreme după absolvirea liceului a lucrat într-un birou manipulînd hirtii, calculînd sume astronomice sau cifre derizorii și în mișcările ei ordonate se vede și ceva din rigoarea unui funcționar de bancă. Dumitra Rotaru poartă cizme de cauciuc și-i arde una peste botul umed unei vaci care își bușește mereu vecina cuminte. Se aud și sorbiturile nesățioase ale boturilor îndesate în adăpătorile artificiale și colții ascuțiți ai furcilor izbînd cimentul și mugetele stinse ale animalelor din grajdurile vecine, în vreme ce, în dreapta intrării, femeia scundă, strigată mereu Tața Mia (Maria Ene) continuă jocul în preajma unei vaci, marcată de un M alb, făcut cu var stins. Hai, fetița lu mămica, hai dragă, ia dă tu lăptșoru și nu mă necăji, și-o mîngieie pe uger și-i tot șoptește propozitii scurte, rugătoare. Se așază pe cîșorul călduț de cauciuc și palma ei aspră îi cîntă vacii un cîntec prietenos și domestic, o atingere delicată, respectuasă, plină de dragoste. Pune o găleată și începe să mulgă. Laptele cîntă pe tabla zmălțuită și-n privirea femeii licărește bucuria, a păcălit-o iar sau au ajuns la o înțelegere, vaca nu-i dă un strop de lapte pînă nu aude toată poezia și apoi liniștită, cu ochii ei blinzi și apoși, îi dă tot. Se aude un susur dulce, bucolic, liniștitor și plăcut. Celelalte femei fixează aparatele de muls și-o bizăială metalică răsună în grajdul plin cu animale mari și negre, lenevoase și melancolice. Vacile acestea brune, greoaie, puțin îndărătnice sînt mofturoase ca niște domnișoare, aduse din Austria, au spinare lăcioasă și se bucură totdeauna cînd jetul furtunului le izbește trupul. Vara, nu suportă căldura, arșița le taie respirația și le incendiază pielea negricioasă, de culoarea costumului de recepție și atunci aleargă spre gîrlă și se afundă în apă pînă în gît. Stau ore întregi nemișcate și oglinda albastră seamănă cu o mare masă de sticlă pe care cineva a așezat sute de capete de vaci decapitate cu ochii deschiși. Chiar dacă fiecare animal poartă în ureche un cercel dreptunghiular de aluminiu pe care este bătută o serie, țărâncile le-au pus nume. Un animal care îi-e drag trebuie să aibă un nume. Numai obiectele au serie. Și dacă un om își botează cățelul și-l giugiulește și-i cîntă și-l îmbăiază și-l plimbă în fiecare seară, între ei adîncindu-se o relație secretă, sentimentală, o afecțiune reciproc împărtășită, atunci de ce între aceste femei iuți, muncitoare, gurălive și glumețe și animalele lor sănătoase și blinde nu s-ar instaura o relație la fel de adîncă, de caldă, de pămîntească? Și le-au pus nume, Ciufulita, Negruța, Beti, Magazia, Creata, Geanina, Elizabet, Negresa, Marina, Fifi etc. „Odată le-am pierdut, nu le găseam nicăieri și-am coborît pe gîrlă și le-am căutat în apă, mi-era frică să nu se inee, proastele de ele, și nu erau

nici în gîrlă, nici în zăvoi și-am început să le bocesc și să mă vait și bărbatu-miu mi-a zis, scoal!, tu Mio, c-ai visat urît și cînd m-am trezit perna era udă și fuga-fuga m-am îmbrăcat și-am venit la grajd să văz dacă n-or fi păjit ceva“. La ce oră vă treziți dimineața? „De pe la trei pînă se ceasul și la trei și jumătate cînd sună sar din pat și la patru sînt aici-șă și-o văz pe Afimița, tăcută și rușinoasă, cum le curăță ieslea. Numa' ea vine mai iute ca mine“. Ați fost vreodată la Marea Neagră? „Da, sigur, Negruța-i mare și dă lapte bun!“ Nu la vacă, la Marea Neagră? Femeia face niște ochi cit cepele. „Ce să caut acolo?“ Eu știu, să vă duceți de plăcere? „Eu am luat vacile astea de pe rampă, cînd le-au adus și nu voiau să mă bage la ele și-am plins și-n ziua aia am stat nemincată pe lingă ele, de frică să nu le ia altcineva. Nu, nu, la mare n-am fost pentru că n-am de ce, da' citeodată ne mai facem buzele și unghiile și din tifonul ăla prin care trecem laptele ne facem voal de mireasă și ne dăm fete de măritat și mai glumim și noi cu lumulița asta pînă ce vacuțele se odihnesc“.

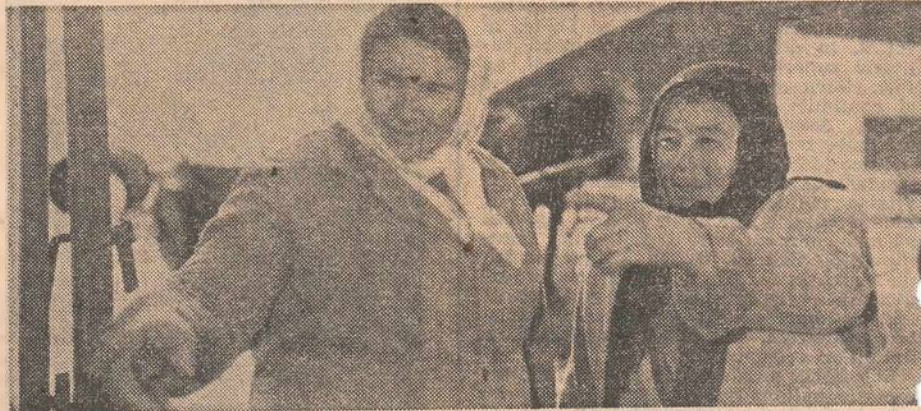
Coman Afimia e o femeie scundă, slăbuță, delicată și tăcută. Dacă o întreb ceva roșește. Dacă îi spui că s-a inserat, roșește. Dacă o întreb cît lapte a muls, roșește. Dacă n-o mai întreb nimic își pune furca pe umăr și piș, piș, ca o pasăre prin iarbă, se pierde printre animalele blinde. Într-un alt grajd Mama Lida se ceartă cu viteii. Mama Lida este o țărancă bătrînă, trecută de 60 de ani, cu un nas mare și coroiat. Chiar o compătimeam. Poate că din cauza nasului în tinerete n-a fost o fată prea frumoasă. Țărancă isteasă îmi descoperă gîndurile și-mi spune, o prăpădită de junincă, una sperioasă și fițoasă nu mă lăsa să pun mina pe ea și m-a lovit cu copita în obraz. Cunoscută de toate ca fiind Tața Lida a lui Băilă, Elena Popa a lucrat la cîmp. „Eu făceam cele mai frumoase șire de paie. Așa se zice, cine face șiră frumoasă își la bărbat frumos. Păcatele mele, făceam șire și eram bătrînă și unu, alde Ciortan, mi-a zis să dau de mîncare la vitei și de atunci acolo am rămas.“ De opt ani Mama Lida n-a lipsit de la grajd decît o singură zi. S-a dus pînă la Sibiu să-și vopșească niște lînă. Și i s-a părut departe și i-a fost urît. Anii ei au trecut între vaci și vitei. Cînd fată greu, ea le ajută. Bagă mina în animalul chinuț de dureri și întoarce viteiul ca el să jasă cu boticul pe labe, le dă ceai de tei și de mușetel și de trifoi și ride de ei cînd caută țifele la picioarele dinainte ale vacii slăbite și agitate, îi hrănește cu biberonul și le strigă, mă proșilor, nu știți să mincați! și viteii sînt prostuți, o prind de degete, de mîna, de haine, o învințesc și caută lapte și ea trebuie să-i păcălească înții cu biberonul și apoi cu biberonul în găleată și de la găleată la jgheab și cînd îi separă de mamele lor tot grajdul se umple de strigătele lor subțiri și speriate, de boticurile care seamănă mai mult cu ale puilor de căprioară decît cu ale vacilor, strecurate printre zăbrele și zbierînd subțire, de parcă ar striga mama, mama, în timp ce mama mugeste și ea lung și trist, („mi-e milă de ele da ce să le fac?) și le pune fundă roșie și serie și-i botează ca pe copii. Și vin copiii să se joace cu ei și le zice, mă amarnicilor, de joacă sinteți buni, da' creșteți și ieșiți la pensie și nu știți să mulgeți o vacă și copiii se sperie și fug și Mama Lida îl prinde pe cite

unul și-l învață să mulgă și copilul înții plinge de frică, dar n-are încotro și pe urmă se liniștește și mina aspră a bătrînei îi arată și încet, încet învață și cînd laptele cîntă în găleată începe să se bucură. Mama Lida este o femeie mîndră și sănătoasă. „Am vro 5-6 medălii, m-or chemat și la Tirgoviste să-mi dea o premă și-un diplom“ Pentru ce? „Nu știu!“ Matala bej ceai? „Eu nici nasturi de cap nu iau!“ Cite clase ai? „Patru!“ Ai scris scrisori? „Scris, cînd era bărbatu-miu pe front“. Acum ce i-ai scris? „Că mi-e dor de el“. Și de ce nu-i scrii? „Pen' c-a murit. Săracu, a venit bolnav din război“. Ce te-ar bucura cel mai mult? „Am o nepoată, frezerită la Titu. S-a măritat, are băiat bun, a făcut zece clase și-a vrut s-o dea la planificație la Titu, da' ea n-a vrut să se facă morărită“. Și care ți-ar fi bucuria? „Să-și facă liceul la seral și să-i fie bine cu bărbatul“.

În celălalt grajd, la capătul dinspre cîmp, lucrează o femeie tînără. E toată un ris și-o vorbă. Celelalte spun că adesea cîntă. O cheamă Ștefania Olifer. I se spune Fânica lu' Dedu. Are doi dinți din metal și cîntă frumos. A fost țesătoare și s-a lăsat. Înții i-a fost rușine. Pentru mulți a te întoarce la țară e semn înfrîngerii. „Zău, cînd i-am văzut și pe alții că-i dă la televizor, am zis că n-oi muri, că doar ai mei ce-au făcut? Și ce? vacile mușcă? Îi mușcă pe proști. Depande de tine.“ Tatăl ei a avut o oaie. În 1970 a fătat un miel. În 1971 a fătat

doi, în 1972 a fătat 3 și-n 1973 a fătat 4. Au venit de la un institut de cercetări ca să o cumpere. Cel bătrîn a zis, decît fără oaie, mai bine fără nevastă. A glumit. Și-a păstrat oaia. Nici spinzurat un țaran de nădejde nu-ți vinde animalul său bun. Are grijă de el, îi face pe plac, îi spală de sărbători ca și cum și-ar îngriji mina cu degetele de care are nevoie în fiecare zi. Ba mina și-o lasă și neîngrijită, cu unghiile netăiate, cu pielea crăpată pînă la carne, dar tot nu-și lasă animalul să agonizeze de foame, să se clatine pe picioare și să semene cu moartea. Vara, Ștefania Olifer își spală vacile cu furtunul, le perje, le tunde cozile și le împletește frumos. Parcă ar pregăti cîteva fetițe pentru plecat la grădiniță. Și cînd termină, după ce pune laptele în bidoane și-l predă, după ce le pune mîncare în jgheab și după ce curăță grătarele începe să cînte „Dorule pe unde treci“ și vacile mîncîncă liniștite și viteii cu boticurile lor catifelate bijbiie prostuți prin aerul cu miros plăcut de grajd curat și, într-un colț, Mama Mia a lui Dalmoș îi tot dă cu „fetița lu mămica, ia dă tu lăptșorul tot, nu mă necăji“ și ia și ultimul strop de lapte și, într-un alt colț, întinsă pe paie, o vacă micuță, cu coarne frumoase, cu ochii plini de lacrimi se chinuie în durerile fiercii. Și viața la Nucet merge înainte de parcă nu s-ar auzi decît cîntecul laptelui în găleata care se umple.

CORNEL NISTORESCU ■

— De la Văcărești la Nucet e o distanță de 10 kilometri și de 1 700 litri de lapte
Cum să ne explicăm că tocmai C.A.P.-ul Nucet, cu vite mai multe
și pământ mai puțin, nu cumpără fin de la alții, așa cum fac cei de la
C.A.P. Văcărești?A cumpăra fin,
a nu cumpăra

Cînd te-apuci să aduci vaci tocmai din Austria la Nucet, le aduci cu un rost, bineînțeles. În toamna lui '77 și primăvara lui '78, cînd au fost aduse, pe un traseu continental, cele 300 de vaci pînă la gara Nucet, rostul era limpede cum este și acum, zice președintele C.A.P.-ului, Ene Stan. Vacile astea, din rasa Brună de Austria, sînt bune și de lapte și de carne. E adevărat că mîncîncă și mult, dar încă nu s-a inventat animalul care să dea totul pentru nimic. În cazul cel mai bun, unele pot să te ajute să obții cît mai mult de la ele, în condițiile în care le dai cît mai puțin. Iar vacile de la Nucet s-ar zice că sînt chiar înțelegătoare. Vite de pășune și de aer liber, de felul lor, atunci cînd la Nucet au fost legate la iesle și ținute tot așa, s-a înțeles că viteii au avut un șoc, zice Ene Stan, se cam îmbolnăveau la cîteva zile după ce erau fătăți, însă cu ajutorul Laboratorului central de medicină veterinară s-a trecut și peste necazul ăsta. Viteii au fost tratați, printre altele, și cu ceaiuri de trifoi, parcă spre a-și reaminti de mediul prielnic rasei lor. Apoi, vîzîndu-se sîntătoși, au pornit pe drumurile ce le-au fost stabilite de oameni, adică, lăsîndu-le în urmă pe mamele lor în lanturi, au plecat să ridice nivelul biologic al zootehniei județului, ajungînd pe la C.A.P. Titu, Răcari și Mănești. Și nu fără folos : aceste C.A.P.-uri stau astăzi foarte bine în privința producției de lapte. Și pentru că la Nucet există și ceea ce se cheamă mame de taur, 124 de vaci dintre cele mai de soi, rămîne să adăugăm că prețul unui țărăș se ridică la 30 000 de lei, iar C.A.P.-ul Nucet se achită de această îndatorire conștiincios,

vînzînd în fiecare an cam 30 sau 40. După ce am spus acestea ca să dăm de înțeles că a meritat, cu prisosință, să fie făcută cheltuiala prin care s-au adus cele 300 de vaci din Austria, să lăsăm deoparte progeniturile lor și să vedem ce s-a mai întimplat cu ele. Dintre cele 300, doar aproximativ 100 se mai află în exercițiul funcțiunii, însă C.A.P.-ul a reușit ca de pe urma lor să-și crească numărul de vite pînă la 850, dintre care vacile sînt 367. De la fiecare s-a obținut anul trecut, în medie, aproape 3 000 de litri de lapte. Asta nu e o producție care să însemne că la Nucet ar fi fost găsit buricul pămîntului, dar este cu siguranță o producție bună. Și pentru că repede s-ar putea ivi bănuiala că rezultatul acesta e obținut numai de pe urma rasei, parcă e nevoie să spunem, din capul locului, că bănuiala e neîntemeiată. Cum ar fi și alta, că Nucetul ar beneficia de condiții privilegiate. Realitatea este însă că Nucetul, cu un număr mai mare de vite decît cele din comuna apropiată, Văcărești, are o suprafață furajeră mai mică decît C.A.P.-ul vecin, unde de la o vacă se mulg doar 1 300 de litri, adică nici jumătate din ce se obține la Nucet. La Nucet numărul vitelor e de 850, cum spuneam, iar suprafața furajeră de 190 de hectare. Iar la Văcărești, vitele sînt 742 și hectarele 255. Dacă avem în vedere că o vacă de la Nucet mîncîncă mai mult decît una de la Văcărești, pentru că așa-i dictează constituția fizică de exemplar al unei rase de volum mai mare, aproape că e nevoie să ne punem întrebarea dacă nu cumva cei de la Nucet sînt dezavantajați față de cei de la Văcărești. Oricum, cei de la Nucet n-au deloc pășune alpină cum au, 400 de hectare, cei de la Văcărești, iar pășunea de pe lingă comună, 30 de hectare împărțite în trei locuri, aproape că nici nu contează în discuție. Cei de la Nucet primesc, e adevărat, între 30 și 50 de tone de țărîțe, dar asta e cam tot ce primesc,

Învăță de la cei mai buni

Congresul F.D.U.S. —
Congresul unității

● Vițeei și ceaiul de trifoi ● Proba de iarnă a muncii din vară ●

Cine nu lucrează animalele, înscamă ca și-a avut meiodată

spre deosebire de cei de la Văcărești care au mai putut să procure și diferite resturi de pe la fabrici de spirt și zahăr. Fără îndoială că până la urmă tot spirtul gospodăresc poate să ne aducă o lămurire de ce într-o parte se mulg 3000 de litri de lapte de la o vacă iar în alta doar 1900. Cum altfel să ne explicăm, bunăoară, că tocmai C.A.P.-ul cu vite mai multe și cu pământ mai puțin nu împără fin de la alții, așa cum fac cei de la Văcărești? Nu intrăm în amănun-

te, dar metoda de a semăna trifoi în cultură ascunsă în griu sau orz este de reținut, ca un exemplu de urmat, și pentru cei din Văcărești. Până una-alta, se vede că nu întâmplător cei mai slabi îngrijitori de la Nucet cîștigă ceva mai bine, parcă, decît cei mai buni de la Văcărești. Între un drum drept și sigur și cărarea cenușie a mizeriei, cei de la Nucet au ales bine.

DUMITRU ELIADE ■

Cei mai slabi îngrijitori de la Nucet cîștigă mai bine decît cei mai buni îngrijitori de la Văcărești.

La Văcărești e de urcat dealul

Așa e ferma așezată: ca să ajungi la ea, trebuie să mergi la vale, însă nu prea mult, e adevărat, iar privești ea e plăcută. Pe lângă parcul îngropat în zăpezi geruite și lustruite de polei, care s-au așezat ca o lespede albă, parcă de marmură, și peste rămășițele fostului conac al boierilor Văcărești, ca să mergi la vale nici nu e greu, la urma urmei, pe potecile croite și ele prin zăpada înghețată și licioasă ca sticla. Trebuie doar să nu dai buzna către capătul văii și să te apropii de locul acela cu oarecari precauții, bunăoară să-ți vestești sosirea cu un strigăt sau două de avertisment, ca să nu nimerești chiar în haita ciinilor care știu ei de ce sînt răi, pentru că au ce să păzească. Vreo cițiva ciobani au încolțit un salcîm american, un tecar, cum se spune pe la Văcărești, și își taie dintre crengile lui, pe aiese, ciomegele fără de care munca unui cioban nici nu poate fi închipuită în mod serios. Cu ciomege vechi și noi, ei îndepărtează ciinii și ne ajută ca dincolo de ușa unui grajd să întvedem turma blindă a ciitorva sute de oi așa cum poate fi ea întrevăzută în spațiile unei imagini de prim-plan: o oaie tăiată și spinzurată în cirilic. O oaie care s-a predat, cum s-ar zice, ultimei lovitură a destinului ei de oaie. Pînă de curînd se știa că poate să ocolească pînă și un ac cu gămălie pierdut pe islaz, dar uite că asta a înghițit niște sîrme. Să fi împins-o cine știe ce foame mistuitoare ca să mănince fără să mai aleagă ce mănîncă? Nu, zic ciobanii Florian și Marcel Nicolae, Aurel Savu, Gheorghe Gogu. Și de ce să nu-i credem cînd spun ei că hrană pentru cele 2600 de oi ale C.A.P.-ului ar fi îndejuns de mult? Nu e mai puțin adevărat că, la citeva sute de metri, pe firul aceleiași văi, acolo unde se întinde ferma de vite, o privire asupra bazei furajere, asupra clădirilor uriașe de fin ar putea să aducă impresia că nu sînt probleme nici cu hrana vacilor, 254 la număr, dacă nu punem la socoteală și junicile gestante, însă laptele muls de la fiecare dintre acestea, în medie 1300 de litri în 1984, arată că probleme sînt, totuși, fie în legătură cu hrana, fie în altă privință. Sigur fiind că 1300 litri de lapte pe an înseamnă o producție prea mică pentru a nu fi nevoie să aflăm și de ce. La 56 de ani, Gheorghe Petre, contabilul C.A.P.-ului Văcărești, își aduce aminte că părinții lui aveau o vacă din rasa Sură de stepă de la care tot se scoteau 2500—3000 de litri de lapte pe an, aceea fiind o vacă dintr-o rasă mai puțin productivă decît vacile din rasa Brună pe care le are C.A.P.-ul. De la acestea din urmă, zice și președintele C.A.P.-ului, Tudor Constantin, și zice și inginerul-șef, Alec Nicolae, ar trebui să se scoată cam 3000 de litri iar planul pe acest an, de 1900 de litri, înseamnă chiar un pas mare în direcția în care, cu pași obișnuiți, ar fi fost nevoie să se meargă mai demult. Va fi el, pasul acesta mare, înfăptuit? Dacă grajdurile sînt bune, dacă vitele nu suferă de sete, dacă nu suferă nici de frig, dacă nimeni nu cere de la aceste vaci mai mult decît pot niște vaci din această rasă să dea, ar mai rămîne

vreun motiv să credem că nu se poate trece de media celor 1300 de litri de lapte? Poate hrana, cum ziceam, ar fi unul dintre aceste motive. Dar în afară de paie, coceni, fin, siloz, în afară de cele 56 hectare de pășune aproape inutile pentru că sînt împărțite în 10—12 locuri și aproximativ jumătate din aceste terenuri sînt atribuite țăranilor din satele Văcărești și Perșinari, ale căror vite au și ele obiceiul să pască așa cum ar vrea să pască și cele ale C.A.P.-ului, cele 400 de hectare de pășune alpină, aflate pe lângă cabana Padina, la patru zile de mers pe jos, cu turmele, pînă acolo, reprezintă un fel de noroc, să vorbim cinstit, pe care alte C.A.P.-uri nu-l au. Și-apoi, la fel de cinstit vorbind, pe adresa C.A.P.-ului de aici sînt lansate uneori repartiții la care alții rivnesc degeaba. Distanța de numai zece kilometri pînă la capitala de județ, Văcărești aflîndu-se, cum se zice, în zona preorășenească, a fost probabil argumentul principal pentru care C.A.P.-ului i se dă posibilitatea să aducă în fiecare zi cite 10 tone de borhot de la Fabrica de spirt din Tirgoviște. Și astea 10 tone n-or însemna mult, dar nu înseamnă nici atît de puțin încît să nu conteze la o adică. Mai cu seamă că, din cînd în cînd, acestora li se adaugă și altfel de repartiții. Bunăoară, C.A.P.-ul a primit de curînd 700 tone de tăieți de sfeclă de la Urziceni și de la fabrica de zahăr din Giurgiu. Citeodată, șoferii Ion Băjan, Vasile Dorobanțu, Mihai Dumitru, Gheorghe Iordache sînt trimiși însă la drumuri mai lungi decît acela de la gara Văcărești pînă la C.A.P. Fie ca să ia citeva tone de fărîțe de pe la morile din Tirgoviște, și Titu ori chiar de la moara Dimbovița din București, fie ca să cumpere finul de prin satele necooperativizate ale județului. Pînă acum, C.A.P.-ul a cumpărat 50 de tone și se pregătește să mai cumpere încă 100. Astfel, judecînd după foile de parcurs ale autocamionelor C.A.P.-ului, s-ar zice că la Văcărești e o activitate febrilă de-a dreptul, dacă rezultatul acestei munci, acei 1300 de litri de lapte de la o vacă, n-ar veni ca un duș rece ca să ne dezmeticească. Și mărturisim că abia cînd, șefa uneia dintre cele două ferme de vite ale C.A.P.-ului, ingineră Ana Bărăcea, ține să ne vorbească despre îngrijitorii care au lucrat în zootehnie pînă acum cițiva ani, parcă începem să ne dăm seama că rezultatele nu prea mulțumitoare ale anilor din urmă au o explicație cit se poate de limpede. Aceia erau țăranii de prin Maramureș și din județul Argeș. „Erau oameni harnici, zice ingineră. Ei chiar aveau dragoste de animale. Erău în stare să fure furajele, adică să ia ceva peste ce le cîntăreau economiștii fermelor, Marin Istrate și Maria Marin, numai ca să suplimenteze rațiile animalelor”. Dacă tot cîștigă lor depindea de felul cum arătau vitele, de ciți vițeei fătau, de cit lapte dădeau, atunci e limpede că ei le îngrijeau ca pe ochii din cap. Acum plata se face tot la fel, ba chiar, în anii din urmă, au sporit drepturile și recompensele și stimulentele pentru îngrijitori, dar uite că pe îngrijitorii aceștia, care au ajuns să fie cu toții din comuna Văcărești, parcă nu prea-i interesează să cîștige mult. Sînt unii, cei buni, care iau 2000 de lei pe lună, dar alții iau numai 1000 și se mulțumesc doar cu atît. Maria Dumitru, bunăoară, își tulbură citeodată mințile cu băutura și nici nu

mai poți să te înțelegi cu ea. Șeful de fermă îi zice să facă una, ea face altceva. Asta s-ar chema insubordonare, adică o vină pentru care se poate plăti scump, dar ce le pasă Mariei Dumitru sau Bucurei Liznic sau lui Vasile Dolan de prețul posibil al faptelor lor, adică de pierderea locului lor de muncă? Ei mizează orbește pe credința că alții, în locul lor, nu prea se-ndeamnă să vină. Și credința asta, a lor este, din păcate, destul de întemeiată la Văcărești, unde mulți și-au ridicat case cu etaj doar pe banii cîștigați ca muncitori în industriile Tirgoviștei. Vicepreședintele C.A.P.-ului, Aristotel Toma, a făcut un drum, împreună cu ingineră Ana Bărăcea, pînă în comuna Slobozia, în județul Argeș, ca să-i roage pe niște țăranii de-acolo să vină iarăși să lucreze la Văcărești și aceia au promis dar uite că, de data asta, nu s-au mai ținut nici ei de cuvînt. Și C.A.P.-ul urmează să lucreze cu oamenii pe care-i are, în orice caz tot cu oameni din comună. Între aceștia, îngrijitorii buni precum Maria Petrișor, Maria Beșliu sau Ioana Ilie fiind excepțiile sau, mai degrabă, ca să dăm cuvîntelor un ton mai optimist, exemplele de urmat. Ioana Ilie a ieșit de mai mulți ani la pensie, din zootehnie s-a pensionat și în zootehnie continuă să lucreze, așa cum a făcut, de fapt, toată viața, și

mai cu seamă de cînd bărbatu-său a stat șapte ani sub arme, dintre care trei pe front, iar ea îl aștepta acasă. Avea trei copii mici și singură i-a crescut. Ca sergent în Regimentul 41 artilerie, zice femeia, barbatu-sau a pașit-o într-o zi, a nimerit sub focul inamicului, i-au făcut uniformă ferfenită, cu mitraliera, dar în mod cu totul neașteptat el a scăpaț neatinș, așa a ajuns într-o tranșee la ai lui, teafăr, fără nici o rană, dar din cauza emoțiilor, pesemne, bietul om a dat a doua zi în icter negru. După o vreme a și murit, în satul lui, la Văcărești, iar femeia tot singură și-a ridicat copiii pe picioare și le-a făcut un rost. O fată a ei, Niculina, lucrează tot aici, în zootehnie și despre ea se vorbește frumos, cum ar fi cazul să se vorbească despre toți îngrijitorii de la Văcărești. Și asta s-ar cuveni să se întimplă mai devreme, pînă ce copilul care și-a lăsat întipărite urmele încălțărilor pe zăpadă, chiar la poarta fermei, are să poată lăsa urme de pași de om în toată firea. Și o fi adevărat că trebuie să mergi la vale ca să ajungi la fermă, dar e adevărat și că în anumite privințe, ca zootehnia C.A.P.-ului Văcărești să ajungă la rezultate ceva mai bune, parcă este nevoie, s-ar zice, ca oamenii să urce dealul.

DUMITRU ELIADE ■

La Văcărești, unii spun că recoltele de furaje sînt slabe. Cînd recoltele sînt bune, zic ei, nu are cine să cosească finul. Tot atunci, zic alții, lipsesc mijloacele de transport și o parte din fin se pierde pe cîmp. Dar primarul e de altă părere: mijloace de transport există! Sînt atît de multe că nici nu au, toate, ce să aducă de pe cîmp.

Situația e puțin mai globală

La cîntremurul din 1977, cooperativa din Văcărești a pierdut 100 de animale. S-a dărîmat un grajd și, pagubele au fost mari. 35 de vaci gata să fete au murit sub dărîmături. Și cu toate acestea, în anul 1977, cooperativa din Văcărești a avut cea mai mare producție de lapte. A fost un an cînd s-a desprîmăvurat mai repede, a plouat la vreme și pășunile au avut iarbă iar recoltele de furaje au fost considerabile. Drept pentru care în 1977, cooperativa din Văcărești a reușit să obțină 1700 de litri de lapte pe cap de vacă. Nici atît nu e mult, dacă stai să te gîndești și citeva capre care știu să roadă crengile mai bine, dacă le storci cum trebuie, în cele din urmă tot dau producția record a vacilor de la Văcărești. Privită de departe, ferma zootehnică nu arată deloc rău. Are grajduri bune, călduroase, are locuri de depozitare a furajelor, are un medic veterinar priceput, are șef de fermă cu studii, adică tot ce trebuie ca de aici să curgă riuri de lapte. Și cu toate acestea, laptele nu se vede. Toate merg bine pînă la furaje. Cînd discuți despre fin, parcă ai aduce vorba despre uraniu sau zirconiu. Nu, este, nu ajunge, se găsește greu. Pămîntul e sărac, dă puțin, e secetă, nu e secetă, e prea multă apă. Inginerul Florian Nicidev, șeful fermei zootehnice, în ciuda bunei sale credințe și a experienței pe care o are la Văcărești (unde se află de 15 ani) se învîrte în acest cerc vicios și nu reușește să găsească o cale pe care zootehnia cooperativei să se salte peste necazurile care se repetă în fiecare an. „Uneori avem o recoltă bună de furaje, dar vara, pentru că nu avem pășune, trebuie să dăm animalelor o mare cantitate de masă verde. Dacă o dăm vara, e normal ca iarna să avem mai puțină”. Ar putea scoate 1200 de tone de fin, cite ar trebui pentru un iernat? Mai că ar ieși. Dar nu are cine să cosească. În loc de patru coase, cei de la Văcărești reușesc abia trei. Cum finul obținut e puțin, el devine delicatese cu care sînt hrăniți doar vițeei pînă

la 6 luni și vacile gestante, cu două luni înainte de fătare și încă o lună după. De unde se deduce că finul e un fel de prăjitură de duminică pentru animalele de la care se pretinde lapte mai mult. Chiar dacă primesc borhoturi și tot felul de alte furaje, vacile duc nostalgia finului. Or fi ei buni tăieții de sfeclă, dar pe lângă fin, lucernă și trifoi, tot nu fac mai mult decît o gumă de mestecat pentru un om lihnit de foame. Inginerul Nicidev este sau pare un om priceput. Cu documentele în față demonstrează că a dat pămîntului tot ce-i trebuia ca să obțină mai multe furaje. Și cu toate acestea în depozitele iernii e prea puțin ca să o poată traversa cu bine. Cei de la Văcărești erau de-a dreptul supărați pe iarna trecută. Ținuse peste 200 de zile. Iarna și-a cîștigat statutul de principalul dușman al zootehnice. Ea nu reușește, întotdeauna și peste tot, să cîștige pe deplin bătălia cu frigul, cu lipsa de furaje. Orice zootehnist cînd se gîndește la iarnă simte cum îi apucă durerile de cap. Am purtat o scurtă discuție cu Ion Uță, președintele C.U.A.S.C.-ului Comișani, din care face parte și cooperativa din Văcărești. Dînsul spunea „Ca dotare, cooperativa are de toate. Au producții mici de lapte, are destul de multe animale tarate iar rezultate deosebite nu prea au. Condiții sînt, baza furajeră lipsește”. Inginerul agronom Gheorghe Nițu, cel care răspunde de zootehnie în cadrul amintitului C.U.A.S.C. spunea că „furajele rîmin o problemă din multiple motive. Recoltele sînt slabe, cînd sînt bune, lipsesc mijloacele de transport și mult se pierde pe cîmp”. Primarul comunei, Nicolae Stanciu spunea că sateții au 250 de atelaje și nu se pune problema transportului deoarece cu atîtea căruțe oamenii nici n-au ce aduce de pe cîmp. Cercul vicios continuă să se învîrtească. Uneori are o viteză amețitoare. Oricum, adevărul la Văcărești trebuie căutat pe undeva prin propoziții de genul „Acum nu trebuie să se vadă situația chiar critică. Noi luptăm pentru cele bune, că se mai strecoară printre ele și altele, ce să facem! Acum situația e puțin mai globală”, acum spunea președintele C.U.A.S.C.-ului, Ion Uță. Global, global, dar nu dă lapte.

N. CORNELIU ■

**„Noi avem obligația
să știm să răspundem prin fapte“**

● O firmă tot mai căutată : I.O.R. ● Ca să reușești trebuie să fii îndrăgostit de ceea ce faci ●

Ioan Costea:**„Fiecare loc de muncă
este, de fapt,
un loc în care,
muncind bine,
facem politică“****Montator electronist la I.O.R., Ioan Costea este președinte al O.D.U.S. pe întreprindere, precum și membru al Comitetului Executiv al F.D.U.S. pe Capitală****— Cîți ani aveți, tovarășe Costea ?**

— Merg pe 41, din care 22 trăiesc în cîmpul muncii. Am început să lucrez după terminarea liceului, ca laborant la A.S.E. În învățămînt, nu ? După aceea am trecut în cercetare, la I.C.P.T.T., iar din 1980 mă aflu aici, la I.O.R., adică în producție, ca muncitor cu înaltă calificare, montator electronist. Cînd mă întreabă cineva ce sint, eu mă recomand muncitor. Alții preferă termenul de electronist, li se pare că sună mai frumos ! Nu sună ! Poate că sint subiectiv, dar asta am descoperit eu, în primul rînd, aici, la I.O.R. : clasa muncitoare. Mindria de a-i aparține cred că e cel mai important câștig pe care l-am dobîndit în ultimii ani. Și pînă la I.O.R. am adunat lucruri utile, fără îndoială, dar saltul pentru mine aici s-a produs, în mijlocul acestei mari și trainice familii muncitorești. Unde timpul muncii este tot timpul și unde fiecare e pentru toți și toți pentru fiecare.

— Care a fost, ca să mă exprim așa, cel dintîi semn al acestui salt ?

— Respectul față de muncă. Nu că nu-l aveam, dar nu era așa limpede ca azi. Încet, încet, am înțeles că fiecare loc de muncă este, de fapt, un loc în care, muncind bine, facem politică.

— Frumos spus, puteți să-mi dați un exemplu ?

— Firește, deși mi-e greu să aleg. Am să încerc totuși. Întreprinderea noastră e, se știe, o adevărată „cetate“ a opțiunii românești, cu produse, multe premii naționale, apreciate și căutate în țară și deopotrivă peste hotare. Cam jumătate din ce facem noi merge la export. Planul îl îndeplinim an de an, ba chiar îl și depășim de fiecare dată. În 1984, de pildă, l-am încheiat în octombrie. El e principalul nostru obiectiv, dar asta nu spune, nu-i așa, mare lucru. Astfel e peste tot sau ar trebui să fie. La atitudine însă mă refer. Cînd terminăm planul, nu așteptăm aplauze și nici ghirlande de flori. Ne gîndim, pur și simplu, cum să ținem, luna următoare, anul următor, și mai bine. Întîi să dăm și apoi să cerem.

— Și iese, tovarășe Costea ?

— Iese mereu, cu dovezi. Anul trecut, de exemplu, printr-un efort colectiv, la care O.D.U.S. și-a adus o contribuție substanțială, am prestat 59 de mil de ore de muncă patriotică, înfrumusețînd și dotînd Parcul I.O.R., Parcul Titan, Livada cu nucii etc. Pentru 1985, ne-am propus mai mult, și vă asigur că ne vom ține de cuvînt. Am colectat, în 1984, 21 de tone de metal. Vom aduna, anul acesta, 30 și așa mai departe. Angajamentele sint, la noi, lege.

— Să înțeleg, întorcîndu-mă, că nu v-a plăcut în cercetare ?

— Mi-a plăcut, oamenii de la I.C.P.T.T. m-au ajutat mult, numai că într-o zi am simțit că locul meu ar trebui să fie altul. Făceam mult teren, măsurători, săream dintr-un tren în altul, mă alegeam cu destule, dar mă și risipeam. Nefiind înșurat pe atunci, fără cătel, fără purcel, cum se zice, eram azi în Iași și a doua zi la Arad, vedeam țara, dar sufeream la capitalul meserie. Trebuia să mă rup și m-am rupt.

— Ați văzut țara ?

— Cît se poate vedea în cițiva ani. M-am întors, de pildă, la Miercurea Ciuc, unde îmi petrecusem o parte din copilărie. M-am minunat : parcă nu fusesem niciodată acolo ! Un oraș falnic, rod al socialismului, în locul unui cătun prin care, încă în anii '50, se plimbeau lupii prin centru. La fel la Turda, la fel la Constanța, la fel la Călărași. Am umblat mult, repet, dar n-am reușit să-mi mulțumesc ochii, ci mai ales să mă conving că avem o țară minunată, cea mai frumoasă, cred eu, de pe lume.

— E adevărat, în altă ordine de idei, că ați urmat și 3 ani de facultate ?

— Da, la A.S.E. Mă apucasem însă de reparații, radio și televizoare, iar banul, înțelegîți ce vreau să spun, mi-a sucit mințile. Cu toate astea, nu regret că n-am terminat. Nu-mi conveneau scribtele, n-aveam vocație de contabil. Mă păcăleam pe mine și, încă mai grav, ocupam degeaba un loc, pe care un altul s-ar fi putut realiza. Nu eram omul potrivit la locul potrivit. Acum, că m-am adunat, că Elena, fiica mea, merge pe 4 ani, că am primit casă, mă gîndesc tot mai des la Politehnică. Poate că într-o zi se va face, cu condiția să găsească timpul necesar.

— Vă plîngeți de timp ?

— Tata, care a fost ofițer de pompieri, avea o vorbă : cînd e de muncă, e de muncă, cînd e de plajă, e de plajă. La mine, acum e de muncă. Faptul că 1400 de oameni m-au ales președinte al O.D.U.S. pe întreprindere mă obligă și mai mult. Se cuvine să fiu, într-o măsură și mai mare, exemplu. Nici pînă acum n-am stat, cele 8 ore de lucru ale mele au ajuns, uneori, la 16, cît a fost nevoie, dar de-acum, sint conștient, va fi și mai greu. N-am voie să-i dezamăgesc pe cei care m-au votat.

— Cînd au fost cele 8 ore 16 ?

— La I.O.R., cu atît mai mult în atelierul de prototipuri în care îmi desfășor activitatea, nimeni nu muncește cu ochii la ceas. Într-o vreme, dispozitivul de fotografiere automată pe microscop, destinat Ministerului Sănătății, ne-a dat mari bătaii de cap. Trebuia să potrivim condensatoarele, electrolitice, extrem de fine, cu tîntal, la timpul de expunere, și nu ne lășea ! Am ratat o dată, am ratat și a doua oară, băteții din echipă, Iordache, Burcea, mai tineri, se cam speriaseră. Nea Ioane, a zis careva, hai să cerem ajutor, poate s-or găsi alții mai deștepti decît noi ! Nu mint, dar am văzut negru în fața ochilor ! Adică noi nu eram capabili, pe noi ne plătea statul de pomana ? ! Vreo săptămînă nici c-am ajuns acasă înainte de miezul nopții, că Livia, soția mea, începuse să intre la bănuiele. După o săptămînă însă am izbutit. Cu alte cuvinte, tot ideea mai veche : mai întîi să dai și apoi, dacă ai merite, să eeri. Am primit casă de la I.O.R., e adevărat, dar n-am intrat pe poarta întreprinderii și am zis, „fratilor, eu vin la voi dacă-mi puneți în palmă cheile unui apartament ? ! Cum aș fi putut face așa ceva ? ! M-am străduit, în 5 ani, să demonstrez că merit și, iată, de 3 luni, m-am mutat pe Bulevardul Tito, la Matei Ambrozie. Așa arată, cred eu, politica adevărată, instaurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu doar să afișăm adevărul, ci și să-l înfăptuim. Mai pe românește vorbind, numai de pe urma muncii mîncăm.

— Vă mărturisesc că mă încîntă cum vorbiți...

— Am citit și citesc mult. Mai ales în meseria mea e nevoie. Poate că nu citesc cu metodă, dar nu-mi scapă nimic. Ce îmi cade bine la suflet, notez.

— Ce-ați notat ultima oară ?

— Expresia „dragostea este temelia revoluției“. De fapt, dragostea e și temelia vieții, în sens mai larg, mai generos. Nu știu cui îi aparține, dar m-a impresionat. Am trecut-o la catastiful meu sentimental.

— Aveți dreptate. Cine v-a ajutat cînd v-ați mutat ?**— Poftim ?****— V-ați mutat de curînd, cine v-a ajutat ?**

— Pricep unde bateți. Întreprinderea noastră e, am mai spus-o, o mare familie. Cînd unul are nevoie, sar zece sau o sută. Cînd a fost să mă mut, secretarul de partid pe întreprindere, Mihai Turcescu, m-a chemat și m-a întrebant, ca de la om la om, dacă am trebuință de ceva. Pusesem ceva bani deoparte și am zis că nu. Acasă însă m-am trezit cu cițiva colegi, colegi, rețineți, nu prie-

teni, Lică Preda, Ionel Cișliariu, Constantin Anghel, alții, care s-au înhămat la mobilă, preț de 5 etaje. Adică muncă, nu glumă. A însemnat, veți spune, un gest mărunț din partea lor, de acord, dar îmi fac socoteala, și cred că nu greșesc, că viza mai mult din astfel de gesturi se compune, mărunte, de zi cu zi, decît din mari decizii. Seara m-am întins pe canapea și, înainte să adorm, m-am simțit, deși eram frînt de oboseală, mai odihnit ca oricînd. Înțelegem că eu, care n-am avut noroc nici de frați și nici de surori, aparțin unei familii solid încheigate, cea a muncitorilor de la I.O.R. În această direcție ar trebui, consider, să acționeze mai viguros O.D.U.S., să-i apropie pe oameni, să apropie generațiile.

— De ce generațiile ?

— Pentru că pe linia asta rămîne încă loc pentru mai bine. Eu, cînd am intrat în I.O.R., eram gata să bag mina în foc că știu totul despre meseria mea. Nu știam. M-au ajutat mulți, dar și eu am avut, nu mă laud, dorința să învăț, să aflu. Constat însă, cu mîhnire, că nu toți, la cei tineri mă gîndesc, sint la fel. Avem în întreprindere un specialist destoinic, Constantin Trandafir, care se găsește în pragul pensiei. Nea Titu, așa îl știe toată lumea. El bine, tinerii nu prea se îngheșuie să cîștige de pe urma prezenței lui. Fac ei ucenicie, nimic de zis, dar o fac mai degrabă cu mina altuia ! Le e mai ușor decît ne-a fost nouă, fără îndoială, dar parcă lasă impresia că li se cuvine totul. Respectul lor față de muncă și față de vîrstă există, dar la unii e parcă de umplutură. Să fie și să se găsească ! Pentru vitrină !

— Vă mai cer un exemplu, se poate ?

— Am vizitat, mai deunăzi, căminele noastre de nefamiliști, de care O.D.U.S. se preocupă în mod special. Le-am găsit cam vraise. Șeful serviciului administrativ, care e un om de toată isprava, mi-a mărturisit că se agită mereu, ba cu un timpular, ba cu un vopșitor, dar că rezultatele nu prea se văd. Nefamiliștii tot cer, dar ce oferă în schimb ? Cred că dacă ei însiși pun mina se înșoșesc ? Proastă mentalitate. Dacă s-ar muta în oraș, i-ar ustura, aici nu plătesc mai nimic și totuși nu sint totdeauna căminul ca pe-al lor. Sigur, mai avem și noi, ceilalți, datorii față de ei, în sensul că pentru sufletul lor n-am făcut destul, dar cu datoriile lor cum rămîne ?

— E rîndul meu să afirm că înțeleg unde bateți, dar parcă o lămurire, două ar prinde bine. Adică ?

— Majoritatea băieților noștri sint veniți de la țară. Impactul cu orașul poate deruta, de aceea trebuie să ne simtă alături, prezenți. Cu exemplul nostru și cu vorba noastră. Tot ce există, deci și căminul de nefamiliști, ne aparține, asta trebuie să-i facem să priceapă. Exemplul poate părea minor, dar e ? Ce înseamnă, după mintea mea, partidul, chit că nu sint membru ? Faptul că forța politică din fruntea țării și-a dovedit capacitatea de a aduna în acțiune deciziei și al acțiunii interesele, opțiunile întregului popor. Noi avem obligația să știm să răspundem. Nu cu vorbe, ci cu fapte. Greșesc ?

— Nu greșiți. Cum ați interpretat alegerea dumneavoastră ca președinte al O.D.U.S. ?

— Ca pe o datorie în plus. Ca o ilustrare, la scara unei întreprinderi, că democrația noastră are un exercițiu viu, concret, că alți 1400 de lucrători de la I.O.R., cîți numără O.D.U.S., pot interveni mai direct în bunul mers al lucrurilor. Datorăm creșterea democrației directe tovarășului Nicolae Ceaușescu, vizitele de lucru ale celui mai iubit fiu al poporului în toate colțurile țării, inclusiv la I.O.R., nefiind altceva decît un rodnic și permanent dialog cu poporul. Datorită modului profund revoluționar de a gîndi al secretarului general, activității de partid sint azi, mai mult ca oricînd, în mijlocul oamenilor muncii, nu doar împărțind indicații, ci punînd umărul și, încă mai mult, dînd socoteală pentru munca lor. Faptul că eu, un simplu muncitor, pot vorbi în numele membrilor O.D.U.S. din I.O.R., susținînd punctul lor de vedere, faptul că vorbele mele sint ascultate și că ele pot schimba o situație sau alta, iată o dovadă, așa zice eu palpabilă, de democrație. Asta nu e propagandă, ci e realitate.

— Cineva îmi spunea că brigada artistică a întreprinderii l-a criticat, nu demult, pe însuși directorul general al întreprinderii. Da ?

— Nu l-a fertat nici pe dînsul, cu toate că directorul general, inginerul Rentea, parcă și-a mutat casa la I.O.R. „Brigada l-a „ciupit“, sugerîndu-i să fie mai mult prezent prin secții. Sentimental dominant al spectacolului dat de brigadă a fost însă mindria pentru tot ce-am realizat, devenirea uzinei fiind, oricum ai privi, tulburătoare. I.O.R. e azi, v-am mai spus-o, o firmă și o marcă respectate și stimată pe plan mondial, un partener căutat pînă și în țări cu bogată tradiție în materie de optică. Stereomicroscopul nostru a făcut și face vîlvă pretutindeni, el fiind o prioritate absolută.

— V-ați uitat vreodată la el ?

— Prin el ? Desigur. Prima oară m-am speriat, descoperînd firul de păr tridimensional.

— Tovarășe Costea, ce înseamnă atelierul în care lucrați ?

— Rampa de lansare, pentru că de la prototipuri pleacă totul. La noi e începutul de drum. Șeful de atelier, Dumitru Tutunaru, e harnic și chibzuit, știe să

lucreze cu oamenii. Are capacitate organizatorică.

— Greutăți mai sint ?

— Unde nu sint ? Sarcinile ne sint, uneori, îngreunate de alții. Dai o piesă la nichelaj și nu-ți vine la timp ! Ba că s-a stricat mașina, ba că e plecat cutare și așa mai departe. Am ridicat problema în ședințe, democratic, spuînd lucrurile pe nume, colaborarea s-a ameliorat, dar tot nu e ce-ar trebui. Mulți se gîndesc numai la buzunarul lor, și greșesc. Și-ar mai fi ceva : conlucrarea cu proiectarea științifică.

— Vreți să vă faceți dușmani ?

— La noi, la I.O.R., nu se judecă așa ! Orice sugestie, indiferent de unde vine, e bine primită și, dacă are o bază, e verificată și analizată atent. Cu proiectarea însă mai sint necazuri.

— În ce sens ?

— Ea își are sediul în corpul administrativ, cu 8 etaje. Turnul de fildes, așa l-au botezat oamenii. Îți mai ajunge citeodată ție, executant, un desen cu o cotă eronată. Nu învinuiesc pe nimeni, ca unul care am lucrat în domeniu cunoscut ușor se poate greși, un simplu semn e gata să transforme o toleranță de 5 minute într-una de 5 secunde, tu te chinul și-ți dai seama că nu iese, chemi proiectantul, dar acesta n-are timp, acceptă cel mult să-ți ofere un sfat la telefon ? ! E în regulă ? Jos, adică la execuție, unde decide acordul global, la urma urmei ritmicitatea, se resimte superficialitatea altora, dar nici asta n-ar fi nimic. De îndreptat se îndreaptă, dar costă. Nu plătește, cum ar fi normal, proiectantul, ci cel care face piesa. La o uzină mamut ca a noastră, cu o producție tot mai diversificată, cu o calitate tot mai înaltă, e rău cînd se adună greșelile. Nu c-ar fi asta un capăt de țară, să nu fiu greșit înțeles, dar e loc pentru mai bine și acest mai bine reprezintă, susțin eu, treaba noastră, a tuturor.

— Echipa pe care o conduceți e frunțoasă ?

— E o echipă mică, profilul de electronică fiind, într-o unitate de optică, pe plan secundar. Ne descurcăm însă, sintem apreciați. Băieții sint entuziaști, se implică, nu fac fașoane. Deliberat, noi, bărbații, tragem mai tare, preluînd uneori și din obligațiile Danielei Florea, colega noastră, care e și studentă. E și acesta, dacă vreți, un exemplu de intrajutorare.

— Cînd ziceți dumneavoastră că un meserias e de nădejde ?

— Mă uit la el cum lucrează cu șaberul și, în două minute, îl pun notă. Nu-l nici o filozofie, cu șaberul ajustezi o piesă, dar trebuie să-l simți, să-ți fie ca un al șaselea deget. Cît îți șaberul ca pe-o mînușă, ești abia la abecedarul meseriei. La fel cu ciocanul de lipit. O să rideți, dar eu lucrez și acum cu primul ciocan. I s-a mai spart carcasa, l-am reparat, dar mergem înainte. Omul sfințește locul, dar și unealta. Cei care „zăpăcesc“ un strung, să spunem, sint meseriași de duzină. Nu duc la drum lung.

— Care a fost primul lucru pe care l-ați făcut după ce-ați fost ales ca președinte al O.D.U.S. ?

— Am mers la cantină. Mincare gustoasă, nimic de reproșat, doar că, în cantină, cam dezordine. Prin anexe mai ales. Mulțumiți, oamenii pot fi și mai mulțumiți. Nu e ca la restaurant, dar pentru 14 lei masa e pe cînte. M-am dus apoi la I.O.R. II, pe Sulea, ca să intru mai în probleme. M-am lămurit ce și cum. Am discutat apoi cu conducerea și cu secretarul B.O.B., Mihai Turcescu, care a notat o jumătate de carnet. Am pus la punct cotizațiile, care erau restante. Sint conștient că mă găsesc abia la început, dar sint hotărît să nu stau cu minile încrucisate. Mi-ar fi rușine de mine și, încă mai rău, mi-ar fi rușine de oameni. Vom avea, în curînd, și un sediu pentru O.D.U.S., vom face, sper, treabă bună. Nu pentru alții, ci pentru noi toți, spre binele fiecăruia și, implicit, al tuturor. Pildă tovarășului Nicolae Ceaușescu e îndreptarul cel mai viu. Nu ajunge că avem planuri, trebuie să le și îndeplinim. Numai de noi depinde. Să muncim și să iubim.

— Dragostea este temelia revoluției, nu ?

— Exact. Ca să învingem dificultățile, trebuie să fim îndrăgostiți de ce facem. Să punem pasiune. Fără ea nimic nu merge mai departe, pentru că noi, repet, muncind bine, facem politica partidului comunist. Singurul partid din istoria acestui popor care și-a ținut mereu cuvîntul, construind o țară nouă și, în același timp, un om nou. Numai bazîndu-se pe adevăr, respectîndu-l, el a avut capacitatea de a fâuri o țară și o istorie mai frumoase ca oricînd.

— O ultimă întrebare : cum vă petreceți concediile ?

— Umblînd și bucurîndu-mă. Dacă-mi pare rău că n-am două vieți, îmi pare că nu pot vedea tot ce s-a schimbat și s-a zămislit în acești ani ai „Epoicii Ceaușescu“. Avem o țară minunată, dar și obligația de a o sluji cu fidelitate. Iar cel dintîi semn de devotament e, cred eu, să ne facem fiecare datoria bine și la timp. Sentimentul datoriei împlinite e, cred eu, cel mai înălțător.

— Vă mulțumesc, tovarășe Ioan Costea, și vă doresc spor la lucru.**OVIDIU IOANIȚOIAIA ■**

O industrie grea, industria ușoară

Tribuna F. D. U. S.

La vară, invazie de materiale gata șifonate ■ Ce vom purta în 1986 ? ■

În pas cu moda, adică în pas cu lumea

... Cu saloanele ei elegante, cu mobilier alb și tapete ca în picturile flamande, cu hainele etalate pe stendere somptuoase, atrăgând valuri de cumpărători și vizitatori, invidiată astfel de orice mare galerie de artă, puțin dintre noi știm că, de fapt, superba Casă de modă din vecinătatea Ateneului, din centrul Bucureștiului, nu este pur și simplu un magazin de lux pentru gusturile orgolioase ci, o stație pilot, unde se testează și se supune la încercări rezultatele activității unui veritabil institut de cercetări și proiectări pentru cel mai vast sector al bunurilor noastre de consum. Dincolo de agreabilele săli de prezentare cu oglinzi venetiene și vânzătoare cochete (asa cum îi stă bine unei case de modă), se află atelierelor, laboratoarele, planșetele, birourile, culisele unde se gîndește și se muncește din greu, unde se depune efort, pasiune, pricepere, competență, dibăcie, seriozitate și foarte, foarte multe emoții din partea unui mic colectiv de specialiști experimentați în materie, uniți în Centrul de estetică a produselor industriei ușoare. (Titlatură numai în parte exactă și pe măsura a ceea ce se desfășoară aici). Instituția ca atare nu se află tocmai în centrul Capitalei, ci pe o stradă modestă, și liniștită, cu nume oarecum simbolic — Vulturii —, de pe lângă Hala Traian. Aici nu mai este o Casă de modă ci o casă de creație în sensul pur al cuvîntului, bîntuită de ambiții, de neliniști, de luări și reluări de la capăt, de inspirații sublimabile ori eșecuri ce chinuiesc spiritul, dar niciodată vointa și sensibilitatea, niciodată rațiunea pentru care există și nume de a fi epicentrul inovării, diversificării, inobilării din punct de vedere estetic și calitativ al produselor industriei ușoare, în pas cu tendințele internaționale, cu mișcările atât de trepidante ale acestora. După cum ne informează directoarea centrului, ingenera Eugenia Bulboacă, „de cînd moda nu mai este un capriciu — dacă a fost vreodată?! — ci un fenomen social important, o asemenea instituție care să orienteze și să direcționeze creația industrială este absolut necesară, absolut indispensabilă. Cu atât mai mult azi, cînd moda lumii și lumea modei înseamnă etaje întregi de industrie, înseamnă o acerbă concurență pe piața internațională, de la materii prime la desfacerea produselor finite, ceea ce te obligă să fii informat, să gîndești și să acționezi rapid pentru a realiza

competitiv, adică frumos, funcțional, durabil, cu cheltuieli minime și tehnologii moderne, cu materiile prime de care dispui”. Și dacă industria noastră ușoară își menține de mulți ani cotele ei importante în exportul de produse pe toate continentele lumii se datorează fără nici o îndoială și activității acestui colectiv complex format din ingineri, artiști plastici, designeri, proiectanți de modele, sociologi, psihologi, etnografi... care, prin studiile, cercetările și proiectele lor oferă centrului și unităților productive într-o concepție științifică unitară, informațiile apărute pe plan internațional și a cerințelor pe plan național privind tendințele în colorit, contexturi, imprimeuri și linii pentru ansamblurile vestimentare și decorațiunile interioare. (Mai ales în domeniul țesăturilor, tricotelor, încălțămintei și marochinării, confecțiile avîndu-și, într-un mod cu totul ciudat și paradoxal

un centru separat, deși pentru a-și realiza colecțiile și produsele operează, desigur, cu țesăturile și firele și accesoriile promovate în strada Vulturii; și cu atât mai ciudat cu cît aparțin aceleiași minister). Toate aceste informații, orientări și chiar proiecte de produse sînt oferite și difuzate cu cel puțin 14—18 luni înainte, tocmai pentru ca întreprinderile să-și poată organiza din timp creația și colecțiile, pentru a-și găsi tehnologiile adecvate, pentru a-și putea asigura materiile prime, precum și toate condițiile necesare în a ține pasul cu cererea și oferta pieței mondiale și a pieței interne. Dacă la Paris, de pildă, „birourile de stil” lansează și se luptă din răsputeri să cîștige în fața englezilor, italienilor, nemților, tendințele lor privind materiile

inurilor. Supertratate și îndelung „maltratate” încît vor fi suple ca pinza de păianjen. Inurile bunicilor noastre. De altfel, cel mai voluminos dintre tomurile pe care directoarea C.E.P.I.U. ni le etalează, se referă tocmai la „valorificarea artei populare românești pentru ansambluri vestimentare în contextul tendințelor mondiale ale modei, cît și pentru textilele destinate decorațiunilor interioare”. O lucrare pentru care o echipă complexă de cercetători ai centrului au cutreierat ani de zile zonă cu zonă dintre cele mai renumite regiuni folclorice ale țării și au scotocit ladă de zestre după ladă și memorie după memorie a bătrînilor din zeci și zeci de sate, au copiat sute și mii de modele, pe care apoi, în laboratoarele de-acasă, le-au descompus, recompus, recreat și interpretat, dînd la iveală ceea ce se așoptea: esențe noi, creații originale de imprimeuri, de croieli, de linii vestimentare. Cum ne spune cercetătoarea Silvia Șerban, absolventă de Arte plastice, una din promotoriile acestui valoros studiu, „nu am copiat nimic, ci am interpretat. Dacă le copiam, pierdem totul, ajungem la kitsch, iar asta ar însemna cea mai neiertătoare eroare”.

Se cuvine să menționăm că studiul respectiv a fost rodul unui contract încheiat cu Centrala industriei inului și mătăsii, ceea ce înseamnă că inercița producătorilor față de nou începe să fie învinsă. Ceea ce se simte nevoia mai ales în materie de textile pentru interioarele locuințelor noastre, unde gama de produse este încă atât de îngustă și unde avem nevoie încă de mai multă fantezie, bun gust și diversitate. Și se mai cuvine să nu trecem cu vederea că cea mai receptivă centrală industrială la nou, la studiile și cercetările ce se întreprind în str. Vulturii rămîne, precum ne asigură

cercetătoarea Aurelia Șerbănoiu, cea a tricotelor. Se știe, se știe prea bine că tricotelul, în toată lumea, își menține locul pe podiumul modei și nu va mai renunța la el. Cu o condiție: să inoveze, să inoveze, să inoveze mereu. Nu mai e demult doar îmbrăcămîntea iernii, acaparează tot mai mult toate sezoanele, iar în vara lui '85 va fi voga lor. Ușoare, fluide, ca niște armuri de mătase, le vom arboră și le vom prefera, cu siguranță, ne asigură ingenera Aurelia Șerbănoiu. Totul e să nu rămînă doar la fața de proiect și creație, fabricile chiar să le pună la dispoziția comerțului iar acesta să reacționeze ceva mai rapid și să ni le aducă în magazine. Deci, nu doar la Casa de mode din preajma Ateneului...

CICI IORDACHE-ADAM
Fotografii de ELENA GHERA

Din mii de ani de dibăcie, rafinamentul costumului popular românesc transpus ingenios în eleganța modei de azi.

prime, firele, coloritul, contexturile, finisajele, liniile croielilor, ale încălțămintei, ale accesoriilor, ale întregii mode pentru colecțiile de toamnă-iarnă '85-'86, propunînd patru tendințe cu teme insolite inspirate de muzică (Menuet, Sonata de toamnă, Simfonie, Vibrație), și la București, cercetătorii și proiectanții noștri de la C.E.P.I.U. sînt foarte „în ton”. Sînt în linia mondială. Fără a copia însă, aduc nota lor de personalitate și originalitate extrasă inteligent și adaptată rafinat din străvechia și atât de bogată noastră artă populară, din inegalabilul folclor plastic românesc.

Ingenera Eugenia Bulboacă, această femeie care și-a dedicat viața și toate resursele sale industriei noastre textile, ambiției de a continua și menține marile tradiții ale acesteia, scoate dintr-un seif 6 lomuri cam la peste 500 file fiecare cu ultimele studii efectuate în centrul pe care îl conduce. Volume însoțite de numeroase mostre și diapozitive, adică fapte și nu vorbe pe care le pune la dispoziția centralelor interesate. „Aș menționa pozitiv, ne spune, colaborarea deosebit de fructuoasă și de continuitate cu Centrala industrială a bumbacului, cu cea a lînii, a inului și mătăsii, a sticlei și ceramicii fine pentru care, pe baza unor contracte de cercetare, pe lângă studiile de tendință, le și creiem anual peste 1500 de modele, desene și produse noi, acordînd totodată asistență tehnică de asemilare în producție”. Iată, ingenera Elena Teodorescu din cadrul atelierului de cercetare, proiectare, dezvoltare pentru ansamblul vestimentar, la întrebarea „ce vom purta în primăvara și vara acestui an?”, ne răspunde că sîntem anacronici. Dacă vrem să aflăm n-avem decît să și privim prin magazine ori să luăm drumul fabricilor. Și dată, totuși, insistăm, va trebui să-i dăm răgaz să scoată noutățile „din arhivă”, să deschidă alte seifuri și alte cataloage, „deoarece noi lucrăm pentru liniile și detaliile verii lui 1986, ca și pentru paleta de culori a sezonului toamnă-iarnă '86-'87. Ceea ce ne cereți acum, am lucrat și finalizat în august 1983”. Se spune că moda sezonului ce vine a pornit de la culoare. De la sidex, de la tainica lucrare a scoicii, a mării și nisipului, a soarelui și pădurilor irizate în dimineți limpezi de vară. De aici s-au pus în mișcare materiile prime — bumbacul, lînă, inul și mătasea. De aici s-a pus în mișcare arta filatorilor, amestecînd și combinînd firele iar mai departe arta textiliștilor și tricoteorilor creînd fire neașteptate și contexturi neobișnuit de rafinate. Toate cu un luciu discret și stăv. A intrat vara în iarnă, prin amestecurile de fire calde-rece, adică de bumbac cu lînă, de lînă cu in, de lînă cu viscoză... Viscoza e vedetă! Cea mai aproape prin tuseul ei, prin luciul ei de sidexul scoicilor marine. Strălucirea ei delicată și prețioasă, moliciunea ei de blănuri scumpe și foșnetul ei de valuri îi anunță ascensiunea în toate, sezoanele. Pentru asta o întreagă efervescență și concurență a tehnologiilor de finisaj, finetea fiind, desigur, o mare dibăcie. Volumul cîștigă podiumul și nu greutatea, dar să-l obții pentru toate firele și în toate materialele, aceasta este arta. O artă pe care o stăpînesc pe deplin și specialiștii noștri. Finisorii sînt fahirii modei de azi și de mine, ei gofrează, granitează, flaușează, scămășează, catifelează, buclează, șifonează materialele textile și tricotelurile, le fac să semene cu scoarța copacilor seculari, cu lemnul gravat, cu intarsiile subtile dar și cu cînurile și postavurile bunicilor și străbunicilor noastre. Cică, la vară, în toată lumea va fi o invazie de materiale gata șifonate. Superb, absolut superb, nu vom mai pierde vremea cu mina pe fierul de călcat! Superb, absolut superb în epoca crizei energetice! Va fi, se zice, și vara

■ „Soarele de andezit”, o poveste cu episoade pline de neprevăzut ■

După apariția articolelor noastre — **Drum spre inima Daciei** — despre ultimele descoperiri și interpretări ale străvechilor sanctuare de la Sarmizegetusa Regia, primul din partea profesorului Pompei Mureșanu, din Cluj-Napoca, o scrisoare precum și articolele pe care le redăm întocmai în pagina de față. Semnatarul scrisorii ne evocă preocupări mai vechi, atît personale, cit și ale unui colectiv mai larg de cercetători clujeni, în direcția descifrării și interpretării unor semnificații ale monumentelor. Ne bucurăm acest lucru, chiar dacă aceste preocupări ne erau în general cunoscute așa cum erau cunoscute și echipei pluridisciplinare, mai ales că ele vin să confirme cel puțin o parte din ce s-a spus în dialogurile de pînă acum. Dar echipa pluridisciplinară nu are și nu a enis pretenția de a fi descălecat pe un fel de Terra Nova, tărîm necălecat de om pînă acum, ba dimpotrivă, componenții ei, și în special cei doi autori ai Studiului „Sistemul numeric al geto-dacilor”, prof. Timotei Ursu și inginer Florin Stănescu, membri ai Asociației oamenilor de știință, au pornit de la cercetări anterioare și au apreciat că ideile emise pînă acum trebuie aprofundate și dezvoltate, așa cum, de altfel, cere orice cercetare. Dovadă, încă de la articolul de început — **Flacăra nr. 48/30 noiembrie 1984** — și următoarele, evocam, cu recunoștința cuvenită, pe toți cei care au trudit, cu mai mult sau mai puțin folos, la descifrarea și interpretarea enigmatelor sanctuarelor dacice de la Sarmizegetusa Regia. Am avut grija de a aminti eforturile cercetătorului D.M. Teodorescu, primul care a emis ipoteza că sanctuarele dacice ar reprezenta un calendar. Spuneam că ideea a fost acceptată în fondul ei de C. Daicoviciu, a fost dezvoltată apoi de Hadrian Daicoviciu. Pe parcurs am pomenit de lucrarea Floricăi T. Cămpan, de saltul important realizat în această direcție de cei trei cercetători de la Universitatea din Brașov — Ștefan Bobancu, Cornel Samoilă și Emil Poenaru; despre cea de-a doua ediție a cărții, de excepție, a doctorului Ioan Rodean, despre preocupările,

în aceeași direcție, ale altor cercetători: prof. Tudor Diaconu și dr. Ilie Stanciu. Încă din introducerea la acest serial, arătăm că „utilizînd metode pluridisciplinare la studierea complexului de sanctuare (metode inițiate de colectivele profesorului Dr. Doc. Gheorghe Chiș, din Cluj-Napoca, din care credem că a făcut parte și prof. Pompei Mureșanu, în 1977—1978 și de colectivul din Brașov, în anul 1979), studiul prezintă numeroase elemente de prioritate științifică. Afirmățiile profesorului Pompei Mureșanu, cum că „dinșii (membrii echipei pluridisciplinare și în special autorii studiului, n.n.) n-au căutat să ia legătura cu „urmașii” regretatului profesor Dr. Doc. Gheorghe Chiș, tocmai pentru motivul că voiau să-și asume astfel întregul merit nu conține nici un dram de adevăr și ne mîhnește. Dovadă, la lucrările de verificare a unor măsurători întreprinse de echipa pluridisciplinară la Sarmizegetusa Regia, cum și la alte astfel de întâlniri de lucru, au fost invitați în scris, de Asociația oamenilor de știință, mai mulți cercetători de la Cluj-Napoca, printre care și astronomul Dorin Chiș, fiul regretatului profesor Gheorghe Chiș, cercetătorul Ioan Glodariu, coordonatorul actual al cercetărilor de la Sarmizegetusa Regia, alții, care dintr-un motiv sau altul nu au putut participa. Membrii echipei pluridisciplinare au considerat și consideră că străduințele pentru descifrarea deplină a enigmatelor sanctuarelor dacice de la Sarmizegetusa Regia trebuie să depășească nivelul unor eforturi și pretenții individuale, asumarea, cu orice preț, a unor priorități absolute, și consideră că viitoarele cercetări trebuie să unească eforturile generoase ale mai multor specialiști, cercetători, oameni de știință, pentru a se ajunge astfel la cunoașterea adevăratei lor măreții. Iar dacă odată, cineva va beneficia de o astfel de prioritate, atunci acei merituos beneficiar va fi poporul român multimilenar. Iată motivele pentru care, animați de aceeași idee nobilă, publicăm ca o pledoarie în acest scop, contribuțiile alăturate.

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

Pămîntul României — pămînt al unei culturi milenare. Mărturiile de preț ale trecutului vorbesc peste veacuri despre gândurile și simțirea poporului român; ocrotirea lor, misiune de onoare a noastră, a tuturor.

est de „bara” cu straniul ei „lighean”. Probleme deosebite nu prea mai vedeam să fie de astă dată deoarece nu puteam logic porni decît de la premisa că segmentul de dreaptă dintre orele 12 și 12²⁰ din ziua Solstițiului de vară reproduce proporțional distanța parcursă de punctul gnomonului prin rotația Planetei subordonându-și, astfel, concluzia că „toate reprezentările grafice ale calculului timpului au în vedere segmentările ce derivă direct din diviziunea spațiului” (Imbelloni, **Formas templarias de los conceptos de espacio y tiempo**). Nu a fost, de altfel, nevoie să apelez nici măcar la autoritatea paragrafului „La un diametru de 121 $\frac{75}{100}$ picioare, înmulțește-l cu 3 și

vei avea 365 $\frac{1}{4}$ picioare” din „Ceu-pei”

(Radian & Radian, **Recreații matematice**) ca să-mi justific alegerea metodei fiindcă utilizarea cercului în calculul timpului mi se părea tot atît de naturală ca succesiunea zilelor și a nopților încă din timpul experienței cu gnomonul de 65 mm de la Solstițiul de vară din anul 1976. Am considerat, așadar, de două ori raportul de 11,4651 decelat prin experiența cu gnomonul de 65 mm. pentru a obține, astfel, diametrul pe care l-am înmulțit, apoi, cu acel „2” sugerat imperativ de numărul celor 10 sectoare și nu mică mi-a fost bucuria să pot nota ca rezultat exact „a 10-a parte” din lungimea „discului cen-

tral”, sau — altfel spus — circumferința de 45,8604 cm. situată la numai 1,6 mm. față de aceea calculată cu ajutorul formulei $L = 2\pi R (146 \times 3,14 = 458,44 \text{ cm.})$. Cîteva calcule încă, și cercetarea „discului central” avea să se încheie arătîndu-mi că lungimea de 458,604 cm. obținută cu ajutorul raportului de 11,4651 ori prin formula $L = 2\pi R$ are valoarea timp de 7,6434 ore de ale noastre, sau 22,9302 unități antice de cite 20 minute ($458,604 : 60 = 7,6434$ și $7,6434 \times 3 = 22,9302$) și reprezintă exact a 3,14-a parte din numărul de 24 ore al zilei civile ($7,6434 \times 3,14 = 24,000276$ ore) constituindu-se, astfel, ca primul modul pentru cine știe ce alte socoteli vor fi făcut învățații dacilor.

Aceasta a fost povestea descifrării „discului central” din „Soarele de andezit”, o poveste cu episoade pline de neprevăzut și rătăcirii penibile printre cele mai fantastice ipoteze imaginate de o minte imboldită de gîndul că „ceea ce omul a făcut, nu se poate ca omul să nu desfășoare”. Ea nu s-a terminat aci, dar despre valoarea de timp și funcția „Soarelui de andezit” în totalitatea lui, data viitoare!

...Straniul „lighean” de pe bara acoperită cu cimenturi speciale de prea zelosi constructori din Deva „privește” mereu către „Marele sanctuar circular”, iar în preajma locurilor populate cu copaci seculari stăruie o întrebare veche de cînd lumea.

...Oare dacă n-ar fi umbrele, ne-am putea bucura de lumină?

Prof. POMPEI MUREȘANU ■

„...Dar umbra e un aer unde lumina moare...”

Poate că niciodată în cursul cercetării „Soarelui de andezit” al dacilor nu am fost mai fericit decît atunci cînd una dintre admirabilele cărți ale Floricăi T. Cămpan m-a desfășurat pe neașteptate cu frumusețe plină de înțelesuri a adagiului „cunoașterea vine de la umbră și umbra vine de la gnomon” pe care un babilonian inspirat îl publicase acum 32 secole într-un celebru „Tratat matematic despre gnomon”. Ca român aveam, de altfel, motive să fiu chiar „în al nouălea cer” deoarece „sentența” matematicianului dintre Tigru și Eufrat acreditată prin conținutul ei posibilitatea aproape de necrezut ca ciobanii bătrîni din Țara Oașului să fi știut, într-adevăr, „în ce lună se află și cînd trebuie să lase herbecii la turmă” numai după lungimea umbrelor purtate de un băț infipt în pămînt lîngă stîna (Țătaru Iacob, Trip, SM). Toate acestea erau, așadar, bune și frumoase însă nu suficiente fiindcă autoarea din Iași nu prezenta conținutul „Tratatului” pentru ca să afli ce legături stabilise necunoscutul între umbră și cere și cum aș putea, la rîndul meu, să interpretez forma „Soarelui de andezit” pe care o subordonasem, încă de la bun început, străvechii concepții că „timpul este o unitate de măsură precisă dedusă din rotațiile cerului” (Macrobios, Saturnalia). Nu eram deci de loc împăcat cu situația și n-am știut ce să fac pînă cînd farmecul ușor desuet și parcă melancolic al străvechiului adagiu nu m-a îndemnat să-mi construiesc, în cele din urmă, un cadran solar orizontal cu gnomon înalt de 33 mm. pentru a urmări mișcarea umbrei în rîstimpul dintre orele 12 și 12²⁰. Experiența nu a fost, însă, ceea ce sperasem în reveriile mele cele mai optimiste, dar avea meritul de a-mi fi arătat că era neapărat necesar s-o repet într-o zi mai semnificativă din punct de vedere astronomic deoarece datele numerice obținute prin calcule acuzau o evidentă schimbare a raporturilor comparativ cu alte perioade ale anului, Era, de altfel, foarte normal fiindcă la 15-august umbra este mai lungă astfel că distanța de 3,454 mm. parcursă de extremitatea ei în rîstimp de 20 minute se cuprindea, pur și simplu, în lungimea gnomonului și a cercului avînd raza egală cu acest gnomon de 9,55415 și, respectiv, de 60 ori ($3,454 \times 9,55415 = 33,0003410$ și $3,454 \times 60 = 207,240 \text{ mm.}$) și nu-mi mai spunea, așadar, nimic altceva în afară de faptul că între umbră și cerc există într-adevăr o legătură, dar subredă și total nesemnificativă de vreme ce știm că orice segment de dreaptă poate fi încorporat în lungimea unui cerc.

Trebuia deci să caut undeva în subștanța realității că „anul este un cerc

care se rotește în jurul lui însuși” (Lydus, **Despre luni**) o legătură, dar nu una oarecare, ci aceea dintre parametrul mișcării umbrei și substanța cercului, așa că m-am hotărît pentru ziua Solstițiului de vară pe care am așteptat-o pregătindu-mi din vreme un alt cadran cu gnomon înalt de 65 mm. De astă dată a fost cu totul altceva, pentru că distanța de 5,6694 mm. parcursă de extremitatea umbrei în rîstimpul dintre orele 12 și 12²⁰ se cuprindea de 11,4651 ori în lungimea gnomonului ($5,6694 \times 11,4651 = 65,00023794 \text{ mm.}$) și de 72,000828 ori în lungimea cercului de rază egală cu gnomonul ($5,6694 \times 72,000828 = 408,2014942632 \text{ mm.}$, verificați prin $65 \times 6,28$!). Nu-mi spuneau, bineînțeles, nici acestea prea mare lucru la început, dar după cîteva zile de calcul a trebuit să admit că era prea frumos ca să nu mă fi bucurat ca un copil, mai ales atunci cînd am văzut că acest 11,4651 reprezintă, de fapt, **A 10-A PARTE** din diametrul oricărui cerc ($11,4651 \times 3,14 = 36,000414$, verificați prin $360 : 3,14$) și „trimită”, astfel, tocmai la autorul „Tratatului” sau la compatrioții săi ce vor fi împărțit „și drumul parcurs de Soare tot în 360 de părți egale, după numărul unităților de timp” (Lipin-Belov, **Cărțile de lut**). Era, într-adevăr, primul pas pe drumul bătătorit odinioară și credeam că următorul îl voi face imediat, dar a trebuit să caut luni întregi pînă cînd abia abia găsită legendă despre Hermes care furase „a 72-a parte din fiecare zi cereind astfel 5 zile adiționale” (Plutarch, **De Iside et Osiride**) avea să-mi deconspire o altă legătură, de astă dată prin intermediul certitudinii că antichitatea nu putea împărți durata zilei în cele 72 diviziuni decît folosînd raportul constant dintre distanța parcursă de extremitatea umbrei în 20 minute și lungimea cercului avînd raza egală cu gnomonul utilizat la cadran. Imi mai rămînea să afli cum anume vor fi reușit anticii să stabilească sfîrșitul perioadei de 20 minute, însă trebuie să recunosc că dacă pînă la urmă am reușit, a fost numai pentru că gîndul la zîmbetului corosiv al „scepticilor de profesie” mi se părea atît de puțin confortabil încît am controlat de nenumărate ori lungimea umbrei la orele 12 și la 12²⁰ pînă cînd am constatat, prin calcule și măsurători repetate, că aceasta din urmă este cea mai scurtă din tot timpul anului și se cuprinde de 2,326 ori în lungimea gnomonului.

Aveam, deci, toate elementele ca să pot trece de acum la interpretarea „Soarelui de andezit” care era, înainte de a fi „restaurat”, o construcție compusă dintr-un „disc central” cu raza de 73 cm. mărginit jur împrejur de 10 sectoare așezate ca niște raze „țiate” spre sud-

Elementele astronomice ale sanctuarului dacic de la Sarmizegetusa Regia (Roumanie)

Noțiuni astronomice

Pentru desfășurarea activităților sale productive, orice grupare umană are nevoie de repere de orientare în spațiu și timp pentru a afla punctele de interes de pe suprafața planetei precum și pentru a efectua muncile strîns legate de perioadele de vegetație.

Pentru orientarea în spațiu, sfera cerească (cerul instelat) cu constelațiile sale în rotația lor diurnă aparentă precum și pozițiile distincte ale astrului zilei (direcția celei mai scurte umbre) sau ale astrului nopții (fazele Lunii) se oferă ca prime repere ce se observă cu ușurință prin permanența lor.

Pentru orientarea în timp, mișcările neinterupte ale astrilor cu periodicitatea lor ușor de observat s-au oferit omului ca unități de timp și repere ale activității sale.

Lucrările efectuate

- S-a determinat cu ajutorul unui teodolit DAHLTA coordonatele polare $\Delta d \approx 1 \text{ cm.}$, $\Delta A = 1'$ ale unui număr de 116 puncte considerate ca esențiale.
- S-a determinat orientarea astronomică a Marelui sanctuar aflîndu-se (fi-xîndu-se) meridiană locului.
- S-a fixat sistemul utilizat de coordonate determinîndu-se azimutul astronomic al punctului trigonometric de pe înălțimea Jigorului ($A = 315^\circ 24'$).
- S-a determinat latitudinea geografică a locului. ($\varphi_m = 45^\circ 35' 07''$).
- S-a observat răsăritul solstițial de vară în zilele Solstițiului determinîndu-se azimutul astronomic al punctului răsăritului.

— S-a determinat, de asemenea, azimutul astronomic al punctului răsăritului

soarelui la Echinoux de toamnă.

Avînd direcțiile astronomice pentru orientarea în spațiu precum și direcțiile răsăritului solstițial și echinoxial, a trebuit să le căutăm printre elementele structurale ale sanctuarului.

Concluzii

Din măsurile efectuate, se pot trage următoarele concluzii:

— toate elementele sanctuarului formează o unitate avînd o orientare comună.

— sanctuarul este orientat în spațiu și a) centrul „Soarelui de andezit” — centrul sanctuarului dreptunghiular de vest determină meridiană cu o eroare mai mică de 4'.

b) centrul „Micului sanctuar circular” — centrul sanctuarului dreptunghiular de vest determină direcția est-vest cu o eroare mai mică de 8'.

— sanctuarul este orientat în timp: a) direcția răsăritului Soarelui la Solstițiul de vară pentru anul —100 (epoca lui Burebista) este dată de centrul „Căii sacre” și centrul de simetrie al Marelui sanctuar circular cu o eroare de aprox. 2'. (Pe teren există încă 3 direcții paralele cu aceasta).

b) direcțiile răsăritului la Solstițiul de iarnă precum și la Echinouxuri sint materializate pe teren pentru anul —100 cu erori de cîteva zeci de minute de arc doar.

— cu ajutorul observațiilor asupra Soarelui efectuate de pe aceste aliniamente, strămoșii noștri au fost în măsură să stabilească începutul anului și al anotimpurilor, iar aceasta confirmă funcția cunoscută de calendar a sanctuarului de la Sarmizegetusa Regia.

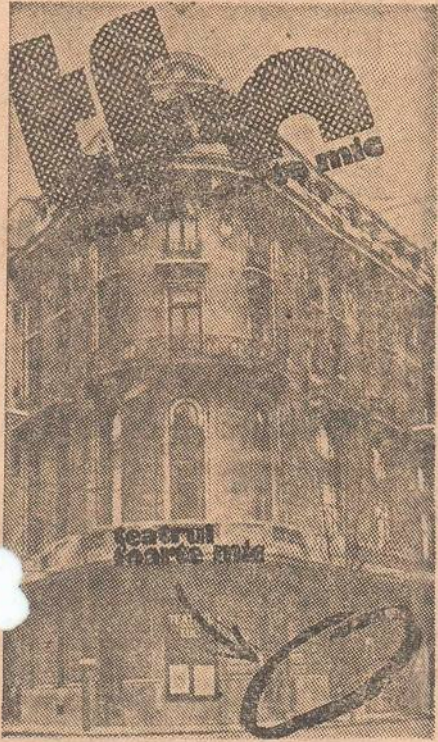
(Comunicare prezentată la al XV-lea Congres internațional de științe istorice).

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviu ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviu ■ Note

Foarte marele Teatru Mic

Dacă Teatrului Mic i s-a conferit de către Măria Sa Publicul o titlatură care, prin metafora conținută, este, în același timp, și măgulitoare și exactă, aceea de **Marele Teatru Mic**, atunci conținerului său, **Teatrul Foarte Mic**, slujit fiind de aceeași trupă de actori, i s-ar potrivi, credem, în aceeași măsură, un nume asemănător și el ar putea suna astfel: **Foarte Marele Teatru Mic**. Nu este vorba aici numai de un simplu joc de cuvinte, ci și de împlinirea unor aspirații și deziiderate artistice cu care Teatrul Foarte Mic a pornit la drum acum peste cinci ani, adică în toamna anului 1979, într-un sediu care, dacă bine ne-avucem minte, era ocupat de două magazine unde se vindeau obiecte de sticlă, de porțelan și tot felul de vase de bucătărie. „Cele cinci stagioni ale Teatrului Foarte Mic — afirmă scriitorul Dinu Săraru, directorul celor două teatre — s-au vrut o

fidelă expresie a ideii de angajare politică în spațiul scenei și dacă am reușit, într-adevăr, ceva, aceasta a fost să convingem că ne bucurăm de o mare și încurajatoare înțelegere și că numai de noi depinde ca teatrul să fie recunoscut de marele și admirabilul nostru public drept o autentică școală a sentimentelor nobile și a demnității condiției umane în socialism... Teatrul Foarte Mic e, azi, o realitate inconfundabilă, nu numai pentru repertoriul teatrului bucurestean, și el prezintă, poate, spectacolul nostru cel mai curajos și mai expresiv pentru atașamentul trupei la ideea de program politic și argumentul cel mai edificator pentru adevărul lui **Se poate**... Și iată ce-avea să scrie despre acel început de drum din noiembrie 1979 criticul Valentin Silvestru în **România Literară**: „E un vechi local, transformat și amenajat cu ingeniozitate și gust. Parterul a devenit complex expozițional (de-a lungul celor cinci ani acest parter a găzduit peste 100 de expoziții de factură diversă: artă plastică, artă decorativă, design industrial și vestimentar, afiș, fotografie, foto-documentare etc. — n.n.), etajul este o încăpere de o sută cincizeci de locuri, în care se pot construi trei variante spațiale. Cite experiențe artistice, cu adevărat tinerești, se vor putea săvârși aici! Cind în diverse capitale ale lumii se închid săli de teatru, pentru că n-au rentabilitate comercială, noi deschidem un teatru — în chiar inima orașului — de concepție și dotare modernă, el propunându-și a fi rentabil, și material și spiritual, printr-un program pe care inițiatorul și animatorul lăcașului, directorul Dinu Săraru, îl vestește a fi esențialmente politic”. Care au fost, deci, acele „experiențe artistice cu adevărat tinerești”? Iată-le: **O șansă pentru fiecare** de Radu F. Alexandru, premiera la 14 noiembrie 1979, ziua inaugurării Teatrului Foarte Mic, **Lecția de engleză** de Natasa Tanska, **Copiii lui Kennedy** de Robert Patrick, **Stop pe autostradă** de Aldo Nicolaș, **Premieră** de John Cromwell, **Un pahar cu sifon** de Paul Everac, **Neconșcuta și funcționarul** de Aldo Nicolaș, **Baladă cotidiană**, recital de Nicu Alifant și versuri ale poezilor români contemporani, **Miriada** de Paul Cornel Chițic, **Doi pe un balansoar** de William Gibson, **Politica** de Theodor Mănescu, **Fluturi**, fluturi de Aldo Nicolaș. Nu pot să dorm de Ion Brad, **La cincizeci de ani ea descoperă marea** de Denise Chalem, **Șoareci de apă** de Mihai Rădulescu, **Trestia gânditoare** de Theodor Mănescu și **Romantisme** tirzice de Peter Turrini. Deci, 17 premiere, între care 13 premiere absolute. Regizorii acestor spectacole: Silviu Purcărete, Cristian Hadjiculea, Nae Cosmescu, Dragoș Golgoțiu, Liudmila Szekely Anton. Au semnat scenografia: arh. Virgil Luscalov, Adriana Leonasca,

Iubirea de frumos

Prinos

Prezent în librăriile noastre cu două cărți una tipărită de editura Junimea alta în colecția clasicii, a celor mai frumoase poezii a Editurii Albatros ca și în mai multe reviste literare cu grupaje de versuri Grigore Vieru s-a impus în conștiința cititorilor ca un poet de cea mai adâncă tradiție europeană fiind la rindul său o conștiință care arde mistuindu-se pe sine pe jertfelnicul Logosului.

Am în față ultima sa carte de poezii tipărită recent în douăzeci de mii de exemplare cu o selecție prefațată cu ochi adinc de Mihai Cimpoi într-o frumoasă prezentare grafică a lui Gheorghe Vrăbie.

Este o antologie ce ar putea sta cu cinste în orice librărie din Europa semnată de un poet de prim rang care a plămuit până la virsta aceasta de cincizeci de ani o operă. Gândită poate în pragul împlinirii celor cinci decenii de viață cartea cuprinde și coperi ale cărților anterioare ale poetului printre care amintim vestitul său **Abecedar**, **Duminica cuvintelor**, **Mama făptură** centrală în scrisul lui Vieru, **Taina care mă apără**, **Un verde ne vede**, **Aproape** și altele pe lângă imagini cu cărți tipărite în alte limbi sau fotografii arătându-l pe poet cu fiul său Călin la masa de lucru, sau într-o convorbire cu poezi străini apoi chipul Mamei sale amintind-o pe cea a lui Sadoveanu exprimată într-un vers de neuitat:

S-a lipit de ceruri luna
Ca obrazul meu de muma.
Citindu-l pe Grigore Vieru află încă o dată cu puterea cuvintului ce convinge că Logosul poetic este hrană existențială a unei seminții căreia poetul îi este necesar ca piinea de toate zilele pentru a-i aminti de gral de istorie de datorii ce-i revin în vederea duratei sale în virtutea legilor morale ale iubirii și adevărului în spiritul Logosului întrupat în istorie. Grigore Vieru poetul din R.S.S. Moldovenească împlinește în această primă parte a lunii februarie o jumătate de veac.

Fie ca aceste rinduri prinos, la cincizeci de ani adus unuia dintre marii poeți ai lumii noastre europene, lui Grigore Vieru, într-un mulți fericiți ani.

1 februarie 1985

IOAN ALEXANDRU ■

Doina Spițeru, Doina Levița, Vittorio Holtier, Anca Păslaru, Octavian Dibrov, Viorica Petrovici, Wanda Boveanu, Cătălina Iacob, Liliiana Bătăguși și Mihaela Dulea. Cit despre actorii care au evoluat pe scena Teatrului Foarte Mic, iată-i doar pe citiva dintre ei, în ordinea spectacolelor în care au deținut rolurile principale: Leopoldina Bălanuși și Rodica Negrea, Olga Tudorache și Elena Pop, Irina Răchițeanu-Sirianu, Maria Potra și Vistrian Roman, Maria Ploaie și Dan Condurache, Tatiana Iekel și Liana Ceterchi, Mariana Cerceș și Florin Călinescu. Remarcabile roluri au mai realizat Nicolae Pomoze, Nicolae Dinică, Jean Lorin Florescu, Nicolae Iliescu. Dar numărul celor ce-au transformat scena Teatrului Foarte Mic într-o veritabilă școală actoricească este, firește, mult mai mare

și ne este aproape imposibil să-i enumerăm pe toți, așa cum, dintr-o sumedenie de cronici cu care criticii au onorat spectacolele acestui teatru nu ne putem hotărî să ne oprim asupra vreuneia dintre ele. O foarte amănunțită prezentare a celor cinci stagioni de până acum o puteți afla însă în ultima pagină a programului de sală **Spectator**, numărul 10, o adevărată revistă de teatru, în care secretarii literari ai teatrului, Adriana Popescu, Florina Vițcu și Dana Dima, au alcătuit o excelentă micromonografie a Teatrului Foarte Mic, instituție căreia îi adresăm, cu o oarecare întârziere, dar cu o nedisimulată căldură, tradiționala urare **La mulți ani!** și **La cit mai multe premiere!**

VICTOR NIȚA ■

Fragmente critice

Stilul călătoriei

Există un stil al călătoriei? Thibaudet spune că stilul reprezintă, în acest caz, un mod specific de a te deplasa și de a te situa față de lucrurile din afară. Cu alte cuvinte, stilul exprimă o psihologie a călătoriei. Criticul ne propune două tipuri de călători: cei care văd și cei care simt. Unii văd și notează totul, alții nu se văd decât pe ei înșiși, indiferent unde se duc. Pentru cei dintii realitatea obiectivă există, pentru alții nu există decât lumea interioară. Fac o călătorie în Grecia și, la întoarcere, scriu o carte pe care ar fi putut tot atât de bine s-o scrie fără să părăsească locul în care trăiesc.

Impărțirea nu-i, totuși, bună. Ea nu acoperă decât situațiile limită. În realitate nu există un scriitor care vede fără să simtă și nici invers. Gautier, citat de Thibaudet pentru cazul călătorului care are „un ochi care privește și o mină care redă”, nu se exclude din însemnările sale. El notează ceea ce vede, dar se și notează. Celebra lui propoziție: „Sint un om pentru care lumea exterioară există” nu anulează un accent al subiectivității mindre și pasionate. E mai degrabă strigătul plin de emoție al unei mari descoperiri: lumea din afară există și eu sint acela care iau act de existența ei. Dacă ar fi altfel, Gautier n-ar mai fi un om al secolului său. N-ar mai fi purtat faimoasa jiletcă roșie...

Toate călătoriile, vreau să spun, sint subiective și, dacă se întâmplă să nu fie, nu sint interesante pentru literatură. Răsfoiesc o **Antologie a prozei românești de călătorie**, întocmită de un colectiv de profesori de la Facultatea de limba și

literatura română din București, coordonat de Ștefan Cazimir*) și încerc să descopăr un stil de a călători specific nouă, românilor. Vedem sau simțim? Sintem echilibrați, obiectivi sau pasionați, neliniștiți, clevețitori? Imi verific unele impresii mai vechi și constat că starea generală a călătorului român este aceea de uluire. El vede și nu-i vine să creadă. Descoperă și se miră, se vaită (ca Dinicu Golescu), mereu surprins că există ceva ce mintea lui abia poate să primească. Să-l ascultăm pe jelalnicul Dinicu Golescu care, ajuns la Șenbrun, nu mai conținește să se mire și să se pocăiască: „Acestii grădini frumusețea peste puțină este de a putea cineva să-i facă descriere fără de gresală. Atit numai poci zice: că un om care întiaș dată va intra, după puterea sau mulțimea simțirii sufletului, negreșit una din trei trebuie să i se întâmple, adevcă că: sau intristat fiind și intrind într-însa poate să se bucure; sau vesel fiind, cind au intrat poate să să intristeze, sau deși nu va fi fost stăpinit nici de intristare, nici de bucurie, una dintru amindoa trebuie să-l coprinză; scăpare de a avea este peste puțină. Un boier foarte vrednic de smerire mi-au zis că mai mulțumit este să fie grădinar la această grădină decit ban în ticăloasă Țara Românească. Cit de mult mi-au plăcut aceasta!”

La urmă, vedem că mirarea și pocăința sint cam prefăcute. Vede, ascultă și judecă. Nu-i un călător fără spirit critic. Călătorește de la Trieste la Viena în carita cea mare cu 7 neamuri și e atent la comportamentul lor, voină să descifreze „obiecturile naționalicești”. Și ce observă? Unul vorbește toată ziua și nu-i dă altuia vreme de vorbă, altul scoate numai patru cuvinte timp de o zi și o noapte, în fine.

*) **Drumuri și zări**, Editura Sport-Turism, 1982. Antologie realizată de Ștefan Cazimir, Viorica Diaconescu, Florin Manolescu, Alexandru Melian, Petre Nicolau.

ultimul, „băgătorul de seamă”, probabil el, memorialistul care, „mai neînvațat decit toți”, se miră.

Alecsandri suferă de căldură, se „coace în pele” la Tanger și este mereu melancolic. Cind descoperă apa se liniștește. Mănincă, la răcoare, pui de găină rumen, cașcaval de Olanda, gustă dintr-o butelcă de Xeres, apoi se lasă în cheful figuratelelor. E un călător comod și caută mereu o masă bună, un loc de dormit acceptabil și o privește frumoasă. Alecsandri își povestește călătoriile și temperează senzaționalul. Este un călător școlit, nu mai încape indoială, bucuros dar nu pasionat. Este un spirit sedentar (imi amintesc că Mircea Zăciu face observația că toți călătorii români din secolul al XIX-lea au o psihologie de sedentari), îmbufnat că a fost scos din tabieturile lui.

Mihail Kogălniceanu este un observator mai acut. El prefigurează un stil al călătoriei pe care îl vom regăsi, mai tirziu, și la Ralea și, în parte, la G. Călinescu. El caută nu pitorescul peisajului, ci un stil al culturii. Bucătăria, moda, politețea, strada sint raportate la un stil unic și unitar. În Spania, Kogălniceanu descoperă „privirea particulară” și pune în relație faptele vieții cu modelele culturale. El lasă impresia că nu voiajează decit însoțit de un număr de cărți. Citează, își confruntă impresiile, judecă pe cei care au scris înaintea lui, e mulțumit, e liric („imi place și iar imi place”), compară pe spanioli cu francezii și germanii și, la urmă, prinde totul într-o pagină de mare prozator: „În Spania, un străin, să aibă bună recomandatie, nu are să se ocupe de nimic. Persoana cărui ești recomandat, dacă este o serbare, o cursă, un bal, vine singur, te înștiințează dinainte, la vreme, te ia în trăsură sa, te duce, te readuce. Iți dă bilețuri pentru tauri, b...et, curse, teatru, muzee. Care din care se silește să te inglendisască. Cele de mai multe ori însă străinul este ingrat, și, în loc de bine, zice răul. Ma-

drileanul însă nu se descurajează și urmează virtutea ospitalieră, pentru că o consideră ca o virtute strămoșească, ce, ca o avere, trebuie să o lase intactă urmașilor.

Un lucru însă este foarte rar de a întâlni în Madrid este plăcută și bună causerie. În casa Montijo poate singură o găsești. Căci aiure nu auzi decit **cancane de petite ville**, politică locală. Această conversație alcătuită de nimicuri, ce se schimbă în mică formă, ce sare de pe o floare pe alta, ce se mulțumește cu o nimică, se înalță până la sublim, adoarme ca leul spre a se reînvia iar și a se înălța până la cer, nu se găsește în Madrid. /Omul/ care vorbește de literatură, de mode, de arte, de scandal de frate și de dușman, de care duhul și inima se însutează mai mult decit de hrana materială, nu se găsește decit la Paris“.

Al treilea tip de călător în secolul al XIX-lea este Ion Codru Drăgușanu. Mai mobil, mai detașat decit alții, pelerinul transilvan vede repede și cîrtește mult. E un moralist cu gustul aventurii. Nu caută stilul existenței, ca reflex al unui stil de cultură, el studiază „caracteriul poporului”. „Imi place a mă mesteca în popor, pretotindeni unde se află grămădit, ca să-i cunosc moravurile” — scrie el. Le află, uneori, în bucătărie: „Cuina francească în adevăr e escelinte, dară piinea în genere nu e sărată de ajuns, pentrucă nu se sară ca la noi cu sară gemă, căci în Franca și puțină, ci cu sare marină ce are gustul fad, apoi bucatele după gustul lor caut să le măninci mai reci, altmîntre te fac mocan, ca pre maghiarul nostru. Francul nu poate pricepe că și alte popoare ar avea ceva bun, cel puțin ceva mai bun ca el, așa e de fanfarun“.

Dinicu Golescu este speriat și umilit,

EUGEN SIMION ■

(Continuare în pagina 27)

Constelația lirală

Memento...

Maică, parcă tot sint viu, —
Glasul din adine mă-ndeamă —
Dar numai sufletu-mi știu
Ca frunza pe ram, în toamnă.

Ca haiducul Corbea nu-s
Cu puteri miraculoase
Cu-al meu bidiviu pe sus
Să sfidez mărimi prejoase

Rostul mi-l de luptător,
Corp la corp, spadă la spadă,
Dar al virtuții izvor
A-nceput de-acum să scadă.

Cită viață m-am bătut
Și am pus și cită viață
Să vedem în loc de slăt
Numai omenească față.

Singe mult, multe sudori
Au udat adine pământul
Copleșindu-mi deseori
Și gândirea și cuvintul.

De-astă, mamă, parcă-s viu
Cum se spune în baladă
Dar numai sufletu-mi știu
Dreaptă, ascuțită spadă.

Jertfe intime

Nici în socialism nu-l operetă viața.
Sint și bolnavi și oameni care mor.
Oricit te uiți tot nu-ți arată fața
Ce îi așteaptă înlăuntrul lor.

În zori de zi poetul îmi da mina
Puternică-n strînsoarea ei cea grea,
Ca-n miez de noapte pulsul-i cu-anasina
Să-l simt stringindu-i-se-n palma mea.

Dar mai ales cum aș putea vredodată
Să dau uitării — acel deznodământ
Prin care fiului îi fuse dată
Cea mai stupidă moarte pe pământ.

Se prefăcu de-odată-n torță vie
Din aburi de benzină și din volți
Cel ce-mi era nu numai băiat mie,
Ci deopotrivă tată bun și soț.

Nu-i operetă, oricit de-omenească,
Întreaga viață noi cu teji am vrea
Entuziasmul — veșnic postura mea
firească

Un pic și bocet e-n cîntarea mea

NICULAE STOIAN

Unirea s-a făcut, unirea se face încă

„Du-te undeva în Vlașca sau pe Bărăgan, să vezi pământ, scripșiri de soare și de secere, să vezi femei care-și alăptează copilul la snopul de grâu. Toată truda românească străveche e aici. Du-te și dacă vei putea fura o taină de acolo, ca să înțelegi legătura cu pământul și moștenirile unirii noastre”.

(O. Goga)

Indemnul lui Goga, răsunind ca din alt veac, își avea înțelesurile lui adinci, pentru cei care cunoșteau prea puțin temeurile Unirii noastre, așezate cu „toată truda cea românească străveche”, pentru urmași.

Unirea Moldovei și a Munteniei s-a făcut acum 126 de ani și s-a întregit în toate ale ei, cu Transilvania, la 1 decembrie 1918.

Unirea s-a făcut într-o „sorbire” de suflet, în suflul unor vremuri de credințe mari și de idealuri ce stăpneau fiecare culme și drumeag de țară românească, de pe obținele Bucovinei și dincolo de ele, învăluind toată blinda Moldovă și zările de soare ale Munteniei și Dobrogei, pină spre Banat, Crișana și Maramureș, înfiorate de gîndul ce numai răsărise atit de semet, de la Mihai Viteazul încoace. Dar atunci, Unirea s-a făcut, prin gîndurile și simțirile românilor de pretutindeni, chemați de legea cea vie a originilor, prin care traiul vieții noastre era unit.

De aceea, și poate nu numai de aceea, Unirea nu ține numai de o dată istorică, și nici n-a fost o simplă legiferare politică, din simpatia altora pentru noi, cum s-a putut spune odată. Iar celor care au spus astfel, îndemnul lui Goga venea să-i dezmoștească din starea și neputința lor de a înțelege cum unirea aceasta era de-o vîrstă cu pământul și cu oamenii pământului acesta, cu taina aceluia pământ, pe care numai ei, truditarii, o cunoșteau și o puteau cunoaște.

Unirea s-a făcut dar ea nu aparține numai trecutului, care a introdus-o în paginile istoriei românilor. Unirea s-a făcut dar nu s-a oprit la o dată însemnată în calendar, ca să nu fie uitată. Unirea s-a făcut, dar nu pentru a fi catalogată în șirul acțiunilor favorizate numai de împrejurările de moment.

Unirea s-a făcut, unirea se face încă. Ea devine, de la acea zi a istoriei, o permanență a vieții noastre. Unirea lucrează dinlăuntru spre în afară, pentru tot ce trepulează întreg în șirul faptelor și acțiunilor noastre de fiecare zi. Timpurile de încercare și de opresiune îi apropie imediat și-i unește pe oameni, pentru a stăvili năpăstuirile. În timpurile de liniște și de creație, unirea lucrează dinlăuntru spre în afară, pentru tot ce trebuie înfăptuit, bine, temeinic, omenește. Unirea se face încă și ea ne duce dintr-o dată spre oameni. Unirea se face încă, cu fiecare străduință de apărare a ceea ce ne aparține și ne leagă mai statornic de viața celor mulți, de istoria și tradițiile acestei vieți. Unirea se face încă, în rosturile constructive ale zilei de azi și de mine, în prețuirea pe care o dăm vredniciei și omului, Unirea se face încă, prin toate cele de mai sus, revărsate într-o singură putere, de care mereu și mereu avem nevoie : dragostea de țară.

Unirea se face încă ! Și se va face mereu !

VASILE VETIȘANU

FILM

Criteriul fidelității în spirit

Orice ecranizare este — timpul a dovedit-o — un act de curaj. Curajul de a opune o viziune altei viziuni, de a opune o lectură — operei. Opera literară presupune, prin definiție, o multitudinea de lecturi. Filmul (ecranizarea) absolutizează însă una dintre ele, conferindu-i statut de egalitate cu prototipul literar. Într-un redeschide aici problema legitimității și șanselor ecranizării cinematografice. Fiecare încercare de acest fel trebuie judecată, pe cit se poate, în sine, prin prisma intențiilor (declaratate sau numai implicite). Și dacă e limpede că, în această chestiune, instaurarea de criterii ține de mentalități procruștine, nu e mai puțin adevărat că măcar un criteriu și-a dovedit, în timp, eficiența : criteriul fidelității în spirit față de opera literară devenită film.

În *Adela*, misiunea regizorului (și scenaristului) Mircea Veroiu a fost și grea și ușoară vis-à-vis de această cerință. Romanul lui G. Ibrăileanu, construit în ideea analizei psihologice, „este poate romanul nostru cel mai puțin cinematografic” — e de părere Grid Modorcea într-o prezentare condensată și inteligentă făcută filmului în pliantul-program. Puținătatea materialului epic (litera romanului) solicită regizorului soluții compensatorii, dar tot ea îngăduie și manevrarea liberă a spiritului cărții, dincolo de preocuparea — uneori ambarasantă — a ilustrării pur și simplu a detaliilor epice. Mircea Veroiu nu trădează sensurile romanului — și asta într-un film care simplifică itinerariile idilei dintre *Adela* și doctorul Emil Codrescu, care schimbă datele unui personaj (doamna M., mama Adelei, este în carte o apariție complementară ; în filmul lui Veroiu, ea devine protagonista unei crize de vîrstă, pândit al crizei lui Codrescu), care elimină numeroase personaje secundare, care creează un personaj principal (Tuliu Drăgan), care schimbă ordinea unor situații și întâmplări, etc. Filmul lui Mircea Veroiu este înainte de toate o creație limpede. Esența morală (chiar moralistă !) a Adelei lui Ibrăileanu iese, în film, de sub incidenta condiționării strict psihanalitice, căpătînd o tentă de diafană spiritualitate.

Adela e un film de atmosferă, cu participare epică minimă, a cărui forță de persuasiune stă în transcrierea admirabilă a pasionalității conținute. Un film de mare încărcătură emoțională, în care erotismul subiacent nu trece — în expresie — pragul fascinației. Interpretînd rolul dificil al doctorului Codrescu, George Motoi este o revelație. De la eleganta rafinată a ținutei sale și pină la vibrația stăpînită cu efortul vointei, jocul său aproape nu are fisuri. În rolul Adelei, tinăra actriță Marina Procopie aduce o frumusețe mîndră, orgoliosă și în același timp ingenuă, dar și o undă de blazăre și sensibilitate

lesne iritabilă. Rolul e frumos condus, însă cu momente de reală adecvare numai către final (scena bolii Adelei, scena despărțirii), în care interpretarea înclină către accente tragice. Chipul Adelei, devastat de așteptare, mindrie, revoltă și abandon, susține un admirabil dialog mut cu partenerul (George Motoi). În rolul mamei, Valeria Seciu reușește o gamă extraordinară de tonuri, inflexiuni, atitudini din care și-a compus un personaj pe muche de cuțit între dispreț și isterie reprimată. Lui Ștefan Sileanu (Tuliu Drăgan), regizorul i-a rezervat rolul de raisonneur, pe care îl interpretează cu farmec discret. Tuliu Drăgan e, în parte, o creație a scenaristului, dar într-un tot plauzibil, prin amestecul de excentricitate și melancolie, prin felul în care schimbă geometria cuplurilor din carte. Într-un rol episodic (ceasornicarul Haim David), Adrian Pinteau izbuște un portret, performanță care-i atestă, o dată mai mult, înzestrarea. În alte roluri, Florina Luican (într-o ipostază care-i repetă alte evoluții pe ecran), Mățașă Raab, Jana Gorea.

Imaginea este semnată de Doru Mitran. Filtrată de irizări romantice, totuși străină de orice dulceață, captivă atmosfera de epocă mai ales din rafinate doze de lumină, imaginea acestui film aparține unui artist inteligent. Decorurile (Călin Papură) și costumele (Hortensia Georgescu) sînt compoziții de neindoielnic bun gust. În sfîrșit, muzica semnată de Adrian Enescu, este aici mult mai mult decît fundal sonor : lied-urile compozitorului, pe versuri de Eminescu și Blaga, interpretate de Octav Enigărescu sînt, prin melodicitatea lor bizară, vag distorsionantă, mărci ale prezentei spiritului modern, lucid, dizolvator de convenții care tutează acest film ce pare o paștișă la filmul (și literatura) de epocă.

Adela e un film „de artă” — ca să folosim o expresie ce ar trebui să fie tautologică — cu rafinate aparte (de pildă, modul în care colona sonoră transcende imaginea, ridicînd filmul din postura ilustrării la nivelul comentariului intelectual), al unui regizor care traduce în limbaj cinematografic o mare, evidentă iubire : arta literară.

TANIA RADU

PLASTICA

Freamăt interior

Găzduită de sălile galeriei Simeza, expoziția pictorului Grigore Spirescu etalează, în primul rînd, un cromatism exuberant, încărcat de emoții eclatante, și, totodată, o viziune aparte, insolită dar nu neapărat originală, de atitudine, asupra capacității limbajului plastic, recte al picturii, de-a povesti lumea inconjurătoare, o viziune ce s-ar situa, deocamdată, între figurativ și nonfigurativ, între real și abstract. Vom întîlni, deci, peisaje și naturi statice ușor de recunoscut, chiar dacă elementele compoziției sînt puse în pagină după un mod ce-ar ține mai mult de grafică, decît de pictură, dar vom întîlni, într-un număr mult mai mare, lucrări a căror semnificație rămîne, cu tot efortul depus, ambiguă. Dar, și într-un caz, și în celălalt, frapăuș coplesitor de bogată, disponibilitatea cromatică a pictorului, frenezia și fervoarea cu care o pată de culoare — un verde veronез, de exemplu, sau un roșu permanent, sau un galben de neapole — este scoasă în prim plan,

susținută fiind de-o sumedenie de accente și ritmuri cromatice complementare. O astfel de lucrare poate fi o aripă de fluture văzută la microscop, sau, de ce nu, relieful unei țări văzută dintr-un satelit. Firește, în cazul de față este foarte puțin important ce anume vrea să fie fiecare lucrare în parte, ce anume semnifică ea. Importantă este, credem, în pictura lui Grigore Spirescu strădania artistului, năzuința și credința sa că, prin jocul savant al culorilor, al zecilor de tonuri și griuri, dispuse, ca-ntr-un mozaic aflat mereu în mișcare, se poate traduce un anume freamăt interior, o febrilitate emoțională și, deopotrivă, spirituală. Chiar dacă — în unele lucrări se simte limita propriei lui maniere, acestea, din fericire, sînt puține la număr și ele scot în evidență, prin contrast, intensa ardere internă a celorlalte, în cuprinsul cărora artistul a tîns să surprindă „invizibilul prin vizibil”, formulă definitorie pentru arta unui Paul Klee, sub al cărui semn vizionar Grigore Spirescu se află, fără doar și poate, nu epigonic, pur și simplu, ci cu merite personale evidente a căror primă calitate este trăirea autentică, explozivă, vi-guroasă.

VICTOR NIȚA

DOSAR

Japonia : amintiri esențiale

Rareori considerate ca atare, călătoriile sînt și niște examene, dacă nu cumva unele din cele mai drastice examene ale cugetului și al sensibilității. Destui oameni descoperă, adunîndu-se acasă, că nu sînt în stare să simtă și să înțeleagă lucrurile, pe care alții alții le simt și le pricep în călătorii, că pentru a te rafina privind și aflînd e nevoie de talent. Simțirile cu adevărat selective izbutesc să și exprime ce simt, să așeze informațiile după importanța lor. Mai mult, persoanele capabile să separe bine esențialul de necesitățile au îndemnul de a-și povesti călătoriile. Toată chestiunea e cum le povestești, fiindcă una e să descrii un drum cu întâmplările lui și alta să înfățișezi spiritul unui loc.

Compunînd albumul „Japonia”, Florea Țuiu, gazetar reputat și umblat, a îndrăznit o privire asupra felului de a fi al japonezului, astfel că, la finele cărții, sentimentul multor distanțe ce există între european și asiatic se ameliorează considerabil, și dacă unele particularități ne apar încă hotărîtoare, în portretul omului simplu din îndepărtatul arhipelag, el ne inhibă mai puțin. E o realitate că legendele despre Japonia și neponezi fac întotdeauna impresie, cei care caută să le pătrundă și să naiv să crezi că minimalizînd elementele deosebite atenuezi misterul. Nu toate misterele trebuie dezlegate. Mulți autori de însemnări din călătorii încearcă să dovedească din păcate acele lucruri ce nu se cer tot timpul dovedite și anume că nevoile, bucuriile și tristețile omului sînt pretutindeni cam aceleași. Trîind mai multă vreme într-o țară ai revelația faptului că tot ceea ce pare a fi pretutindeni la fel este adeseori în mod esențial altfel, că nimic nu e atît de simplu cît se arată. „Cineva — scrie Florea Țuiu — în spunea că japonezii sînt un fel de narcisi învederați și poate că nu greșea de vreme ce se uită la ei înșiși cu deosebită atenție,

CAP LIMPEDU

Precizare

N. Manolescu îmi atribuie în cadrul interviului acordat tovarășului Virgil Sorin (Flacăra, nr. 5, 1985) idei care nu-mi aparțin, dovăduindu-se extrem de generos față de mine, ca întotdeauna de altfel.

„I. Lăncrănjan a scris în cîteva rînduri (susține N. Manolescu) că prioritatea esteticului este o diversivune. A uitat probabil că, în artă, orice poate fi instrumentalizat, în scopuri diversioniste, mai puțin valoarea”.

Iată însă ce spuneam eu în articolul „Radiografa intoleranței” („Vocația constructivă”, pag. 230) :

„E de remarcă, în ce privește intoleranța, o anumită mutație antivalorică, asupra căreia cred că voi reveni. Dacă înaintea vremii, motivele pentru care erau combătute sau „excluse” din literatură anumite cărți erau predominant ideologice (fals

ideologice forțat politice), acum ele sînt estetice (fals estetice, fals valorice) cum am mai arătat. Scopurile au rămas neschimbate, urmărindu-se aceleași obiective : minimalizarea unor cărți, șicanarea unei orientări, ostracizarea valorii — pentru atingerea cărora e nevoie de cîteva condiții. E nevoie și aici, oricit ar suna de ciudat, de foarte multe însușiri, dintre care nu trebuie să lipsească tupeul și abilitatea, lipsa de scrupule și ura față de valoare, privirea strîmbă și mersul cam șleampăt, hidoșenia morală și sora sa de suflet, intoleranța”.

În articolul „Nostalgie obiectivității” („Vocația constructivă”, pag. 177) spuneam, referindu-mă la aceleași instrumentalizări fals estetice și anti-valorice :

„Altă schimbare constă în faptul că valoarea a devenit ceea ce era altădată ideologia, a fost transformată în punct de

sprijin pentru „pirghile critice” cu care se încearcă uneori să se răstoarne cite o carte sau cite un autor. Nu mai e nevoie să stărui, se știe și se cunoaște în anii de aur ai dogmatismului (de aur cam pentru aceiași oameni, pentru aceiași spirit nihilist și disructiv) era suficient să fie lipită pe o carte sau pe o operă întregă o etichetă anume : greșit ideologic, fiindcă pe urmă toate argumentațiile, toate demonstrațiile curgeau într-un singur sens (și cite n-au curs atunci, cite cărți n-au fost murdărite în acest fel), cum se întîmplă și în perioada pe care o am în vedere, cu deosebire că acum nu mai scrie pe etichetă greșit ideologic ci : lipsit de valoare estetică (și poate că și celei s-a mai îmbunătățit, amănuntul acesta fiind însă neesențial). În rest, aceleași și aceleași despletiri păti-mașe, aceleași și aceleași

denigrări (directe sau aluzive, fațise sau piezive), făcute de multe ori de aceeași oameni, sau de oameni ceva mai tineri, dar de același fel, pe care îi animă, în orice caz, aceeași „ideologie”.

Nici vorbă, cum își poate da seama orice om de bună-credință, de considerarea „priorității estetice” drept o diversivune, cum susține N. Manolescu, fără a instrumentaliza prea mult, răsălmăcînd doar isprava aceasta a lui, ca și alte de altfel, neavînd nimic comun cu valoarea, într-adevăr, fiind străină totodată de cea mai elementară onestitate.

ION LĂNCRĂNجان

● Albatros și Sînzule. Două ziare județene, Vremuri Noi, din Călărași, și Tribuna Ialomiței, din Slobozia, au editat spre finele anului trecut două suplimente, Albatros și Sînzule. Ne oprim asupra lor intrucît, se vede lim-

adesea cu ochii cu care cred că sînt cercetați de către străini. Privindu-se în oglinda proprie, cu ochii celor din afara arhipelagului, ei se văd de multe ori, cu surprindere, dedublați în ceea ce cred că sînt în realitate și în ceea ce cred sau bănuiesc că cred străinii despre ei". Să recunoaștem că e un început de jurnal cel puțin ne-protocolar.

Florea Țuiu a cunoscut Japonia îndepărtată un număr bun de ani. A avut posibilitatea să-și construiască opinia și să-și o reverifice. A mai avut puțină să meargă la nuanță, să nu se lase copleșit de exotism și monumental. Textul albumului are două secțiuni: o introducere în psihologia nației și o suită de explicații la fotografiile, explicații care frecvent au calitate de eseu. E surprinzător ce face cunoașterea intimă a unei realități! Iată un volum de dimensiuni impresionante, care ne inițiază și ne informează, fără a avea niciodată aerul că vrea să facă aceasta. Florea Țuiu își deslușește încă o dată sîși — de astă dată și cu participarea cititorului — amintiri esențiale despre Japonia. Trebuie spus că imaginile, selectate din mii de diapositive realizate de autor, n-au nimic din justetea de carte postală a altor ilustrații de voiaj. Sînt nu amintiri realizate de un străin care se minunează de tot ce-i iese în cale, ci mărturie ale unei inteligențe care s-a pătruns de duhul locului. Ar fi exagerat să spunem că vedem Japonia cu ochii japonezului, dar nu-i lipsit de interes faptul că japonezii care cunosc albumul referă pozitiv, cu o nedismulată satisfacție, asupra calității privirii ziaristului român, asupra adevărului observațiilor sale.

Editura Sport Turism are faima de a tipări bine. Albumul „Japonia” e redactat și tipărit foarte bine.

TUDOR OCTAVIAN

Călătorii și memorii

La 17 octombrie 1970 profesorul medic Petre Vancea, a fost sărbătorit de Academia Română cu prilejul împlinirii a 70 de ani.

Cu această ocazie a fost înfățișată și apreciată bogata sa activitate de medic oftalmolog, de profesor universitar și animator cultural.

În anii care au urmat, Petre Vancea și-a continuat aceeași rodnică activitate, dedicîndu-se, în deosebi, pe lângă cercetările de specialitate, scrisului memorialistic științific, aducînd în acest domeniu una din cele mai elocvente contribuții românești.

Intr-adevăr, pînă acum citiva ani, memorialistica științifică românească era puțin reprezentată, mai ales privitor la călătorii, cei mai mulți dintre memorialiștii noștri — călători, pe lângă cei vechi, ca Nicolae Milescu, aparținînd domeniului literaturii: Dinicu Golescu, Ioan Codru-Drăgușanu, Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu, G. A. Rosetti, M. Kogălniceanu și alții. Dar și aceștia se refereau, în primul rînd, la călătorii făcute în Europa — rar și în Africa —, cîlelalte continente bucurîndu-se de mai puțină atenție. Pe aceiași căi s-au mișcat și călătorii memorialiști mai apropiați de zilele noastre, istorici și scriitori: Nicolae Iorga, care a vizitat toți și Statele Unite, Liviu Rebreanu, M. Sadoveanu, Ion Petrovici, Tudor Vianu ș.a.

Ca și înaintașii lor, nici acești călători nu s-au departat prea mult de meridianele Europei — o excepție fericită oferindu-ne Mihai Țican Rumano — lînsînd această sarcină urmașilor lor. Printre aceștia, un rol prominent, ca și Mircea

Malița, îl joacă și profesorul Petre Vancea, remarcat, ca atare, în ultimii ani, prin participarea la numeroase congrese și conferințe internaționale.

Cu memoriile profesorului Vancea memorialistica științifică românească face un enorm pas înainte, volumul, asupra căruia ne oprim, cuprinzînd — pe lângă noi evocări europene — și numeroase amintiri de călătorie din Asia și America, abordînd astfel teritoriul asupra cărora memorialistica românească insistase prea puțin pînă acum.

Prin memoriile intitulată *Călătoriile în clarobscur*, memoriile lui Petre Vancea aduc sub ochii cititorului român uriașe teritorii din Asia (China, Japonia), și America (Mexic, Canada), lărgind astfel în mod considerabil sfera științifică a călătorilor și memorialiștilor români.

Recentul volum memorialistic privește apoi toate domeniile cercetate printr-o prismă modernă, totul fiind văzut și apreciat din punct de vedere al noului, descripția pitorescului mergînd mină în mină cu înregistrarea și comentariul științific contemporan.

Perimetrul călătoriilor doctorului Vancea a început în satul Rudari din Oltenia, și după ce a făcut numeroase popasuri în largul țării, cunoscînd Craiova, Clujul, Iașul, Bucureștii, a ajuns să cuprindă în 60 de ani peste 20 de țări din trei continente. A călătorit, astfel, din Mexic pînă în Japonia, din Canada în China, din Anglia în Uniunea Sovietică, din Spania și Portugalia în Iran, din Franța în Grecia, din Irlanda în Republica Federală Germană, din Republica Democrată Germană în Turcia, în Finlanda, Polonia și în altele altele țări.

Cu alte cuvinte, a vizitat astfel, în misiuni științifice, aproape toate marile orașe ale lumii — Londra, Paris, Tokio, Pekin, Moscova, Roma, Viena, Praga, Madridul, Lisabona, Teheranul — cunoscînd pretutindeni cele mai înalte instituții științifice — universități, academii, muzee, expoziții, teatre —, și o bună parte din cei mai străluciți savanți oftalmologi și de alte specialități.

Prin lungile sale călătorii profesorul Vancea s-a impus ca un adevărat „om umblat”, iar prin cercetările și lucrările sale de oftalmologie, ca un savant unanim apreciat.

Preparatul său medical — E.T.O. (extract total de ochi) — a fost introdus în neenumărate țări, iar unele societăți și institute l-au proclamat membru corespondent activ sau de onoare. Printre ele, menționăm diferite societăți de la Paris, Heidelberg, München, în fruntea lor aflîndu-se Academia germană a oamenilor de știință „Leopoldina”.

La unele din aceste congrese a prezidat ședințe festive, la altele a condus lucrări din secții, la toate remarcîndu-se ca personalitate activă și prestigioasă. Și, iarăși, la toate s-a manifestat ca un patriot, mîndru de țara, de poporul său și de cultura românească.

Între ieri și azi, doctorul Vancea a aruncat, prin memoriile sale, o punte dintre cele mai largi, constatînd cu competență dezvoltarea progresului și a societății românești.

Vrednic de relevat, din acest punct de vedere, este capitolul *Remember* (pag. 54—64), în care este cuprinsă într-o seducătoare antiteză vremea de ieri și vremea de astăzi, aruncîndu-se, totodată îndrăznește priviri spre viitor. Prin aceeași prismă e scris și capitolul *Confluente*: *Culoare-sunet-cuvînt*, dedicat, după vizitarea marilor muzee — Luvru, Prado, Ermitaj ș.a. — picturii, muzicii și literaturii, ai cărui piloni sînt Tudor Arghezi și Baudelaire.

Aceasta a făcut-o cu atît mai sigur, cu cît el este nu numai un om de știință, un memorialist cu

nivel de scriitor — de ales scriitor —, ci și un mare iubitor de oameni, un iubitor al muncii, un spirit etic, un pedagog și, totodată, un român, care a adunat în gîndirea și în inima sa cele mai vibrante coarde patriotice din sevele Maramureșului — familia sa este originară din acest ținut — și ale Olteniei — unde s-a născut — fiind un strălucit exponent al muncii și al conștiinței patriotice.

La vîrsta de 83 de ani, departe de a-și considera misiunea încheiată, doctorul Vancea luptă cu aceeași energie și pasiune împotriva întinericului, atît la propriu cît și la figurat, în finalul ultimului capitol al memoriilor sale, aflînd declarația că „acesta nu este ultimul capitol”.

Lupta doctorului Vancea va continua, deci, și în viitor pentru lumină, pentru știință, pentru pace, pentru progres, fără a uita de munca pentru ridicarea maselor, el fiind un militant înzestrat și neobosit în toate aceste domenii.

Un exponent de elită al culturii românești!

VASILE NETEA

Descripții sensibile

Poezia cu care Carmen Firan și-a alcătuit recentul său volum, *Imblinzitor de vieți furate* (editura Albatros), configurează un teritoriu liric aparte, cu versuri de-o rafinată și elegantă forță de sugestie („aer/aer cu umbre / așezat pe o farfurie albastră”), sau, dimpotrivă, în cuprinsul aceluiași poem, *Mă ating, mă apropii*, cu versuri aparent seci, aparent lipsite de metaforă („în curtea interioară / noroiul curățat zăpada”), în consecință, într-un decor indeobște banal, descris unorori cu lux de amănunte, ceea ce duce la o diluare a poemului, se întimplă cite un fragment dintr-o poveste de dragoste de mai dedemult, cite o poveste de dragoste din care au mai rămas doar obsesiile: „...obsesii de ieri în ceașca de cafea / pe care nimeni nu o mai încălzește / ca pe o ramură deasupra hainelor de eter / arse perfid în dreptul inimii violete / în turnul orașului care își vinde / podoaba stricată a toamnei / pe citeva răs-punsuri abile”. Această aplecare înspre descripția cinematografică („La început mirosul de medicament / pe care îl aducea femeia / natură cu fazan și mere / umăr proptit neglijent / cioburi bucați resturi / resturi / natură cu gutui și cărpi pe zidul ca un orizont în care se înroșesc ochii / ...”), concepută după toate regulile poeziei noi, ultramoderne, pe-alocuri contrafăcută, se salvează, totuși, la Carmen Firan, printr-un sir de metafore în spatele cărora se simte o apăsătoare durere și singurătate („lucurile nu mai au nevoie de mine / mă aruncă înainte de cîntatul cocoșilor / și rămîn să deretice / ca după o rudă din provincie”). Fără să exceleze prin construcții savante, alambicate, ceea ce nu înseamnă că le ocolește, fără să forțeze printr-un metaforism exuberant, lipsit de limite, ceea ce iar nu înseamnă că poeta îl evită, Carmen Firan își cunoaște pe deplin teritoriul și încearcă să-i dea un cit mai limpede contur: „Sînt doar eu / fără de orizonturi / în furtuna de vise / saturat ca un burete ud / ca o cocoșă mototolită / moară de vînt, convenție // măsură prea mică / în nostalgia Orientului”. (Ure și înghiț).

VICTOR NIȚĂ

CAP LIMPEDE

pede, au fost alcătuite cu pasiune, cu multă muncă și cu nestrămătată convingere că-n inima Bărăganului literatură, arta și cultura sînt la ele acasă, ca și-n alte părți ale țării. Dar, se cuvîne să precizăm, alături de literatură, ambele suplimentale au acordat un substanțial număr de pagini vieții la zi efortului eroic al oamenilor din aceste locuri pentru transpunerea în viață a politicii economice a partidului. Revenînd la literatură, vom consemna că în suplimentul editat la Călărași, în Albatros, semnează, alături de numeroși oaspeți, printre care Mihai Beniuc, Virgil Teodorescu, Tudor George, Florin Costinescu, Fănuș Neagu, Ion Lăncrăjan, și alții (nu știm unde anume să-l încadrăm pe poetul George Alboiu care, dintr-o eroare, credem, a fost pus în pagină cu poeziile cîtorva debutanți!), o sîmădenie de nume ce sînt indeobște

cunoscute revistelor literare și cititorului de poezie și proză din țara noastră, precum Marin Lușanul, Șerban Codrin, Viorel Cozma, Ștefan Bratosin, Marius Stănilă, Florin Grigoriu, Ion Străjan, și alții care, la o adică, ar putea oricînd, prin forța și talentul lor, să editeze o veritabilă revistă literară. Aceeași forță literară o etalează și suplimentul Sloboziei, Sinteze, în cuprinsul căreia întîlnim aproximativ aceleași nume, dacă ne vom referi la numele consacrate, dar și semnăturile unor poeți și prozatori locali ce au depășit de mult granițele județului: Costel Bunoaica, Mihai Vișoiu, Iulian Talianu, Constantin Tache, Valere Burlacu, Ion Teodorescu, Aurel David, Aurel Sefciuc, Vasile Radu, Gabriel Georgescu și alții. La loc de cînstă și de mîndrie sînt prezentate cărțile ialomîțenilor Nicolae Stan (Boare de Waterloo, pro-

ze), Șerban Codrin (Intemeietorii, teatru, o extrem de interesantă trilogie privind nașterea statului dac) și Vasile Poenaru (Investigații, poezii). Așteptăm, cu alte cuvînte, cu un justificat interes apariția viitoarelor suplimente ce vor face o și mai convingătoare dovadă asupra valențelor culturale-artistice din aceste două județe. (Victor Niță).

■ **Cintec neintrerupt.** Orice nouă antologie de poezie patriotică (gen liric încă nedefinit pe deplin) poate fi un bun cîstigat pentru întreaga noastră suflare literară, mai ales atunci cînd ea, antologia, se vrea a fi, încă din start, nu doar o însușire de poeme grupate tematic în jurul aceleiași idei (dragostea de patrie, dragostea pentru meleagurile natale, cînstirea marilor eroi și evenimente din istoria patriei, extazul în fața

Cronica literară

James Joyce

S-a vorbit puțin în epoca dintre cele două războaie, epoca marilor sale opere, de James Joyce la noi. Îl pomeneste, cred, Camil Petrescu în eseu Noua structură și romanul lui Marcel Proust, combatîndu-l (formalele asociații de senzații și expunerea continutului faptic al conștiinței nu stîrnesc interesul) și G. Calinescu care distinge între optica lui Cezar Petrescu din *Duminea Orbului* și Ulise de James Joyce (primul urmărește obiectiv ce se petrece subiectiv cu eroii într-o singură zi în al doilea). Voga scriitorului irlandez crește sub ochii noștri. O recentă traducere din *Ulysses* abia a ajuns în librării. Că din toți cîți au cumpărat-o, n-o vor citi în întregime nici zece, e mai mult ca sigur. Sau o vor citi și n-o vor înțelege decît fragmentar, ori deloc. Lucrul l-a explicat într-o prefață la *Oamenii din Dublin* Valery Larbaud. E nevoie de un ghid precum cel al lui W. Y. Tindall *A Reader's Guide to James Joyce* (New York, 1959) sau de o biografie-monografie ca aceea a lui Richard Ellman, *James Joyce* (London, 1959). Cam de acest fel este cartea lui Dan Grigorescu *Realitate, mit, simbol — un portret al lui James Joyce* (Univers, 1984), o carte foarte informativă (din bibliografie nu lipsește nimic, de la Herbert Gorman pînă la Thomas Brook).

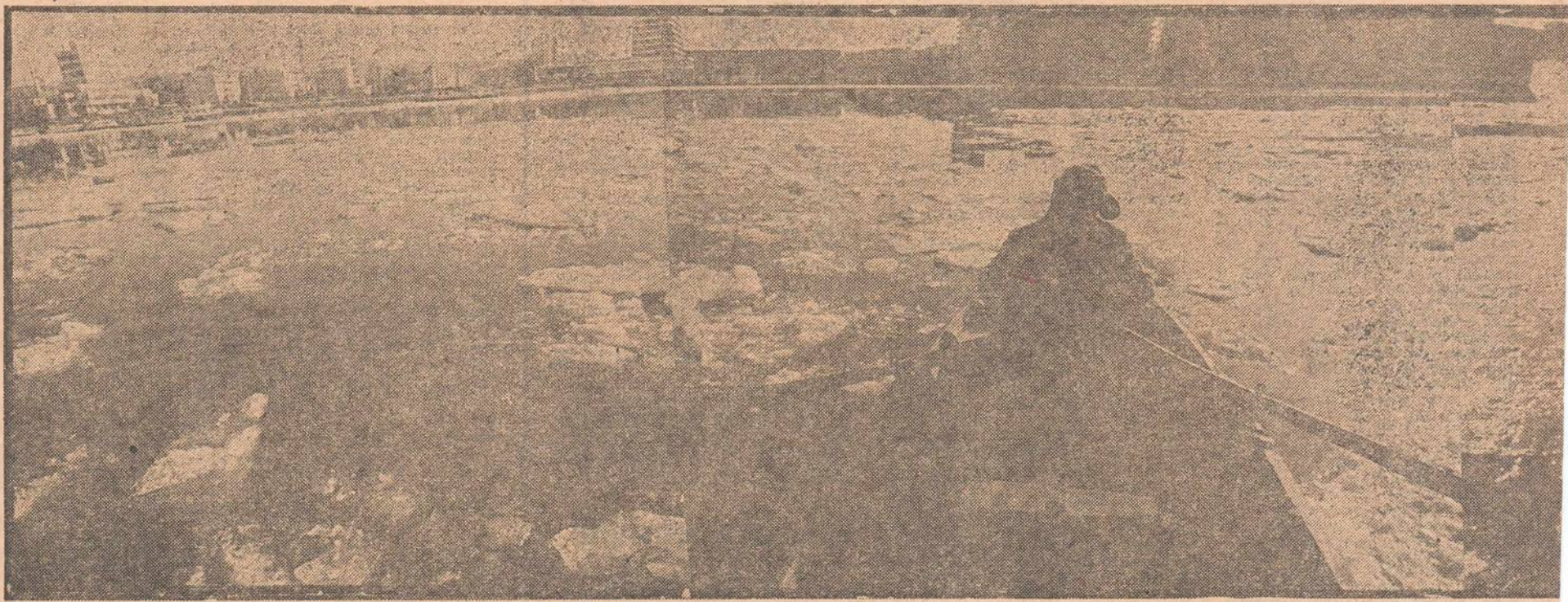
Născut la 2 februarie 1882 la Rathgar în Irlanda, James Joyce a urmat colegiile Clongowes Wood de la 6 ani, cel de la Belvedere de la 11 ani și University College din Dublin de la 16 ani, terminat prin bacalaureat la 20 de ani. Revoltat împotriva scolasticii și a vieții politice din Irlanda, pleacă să studieze medicina la Paris. Renunță din cauza condițiilor materiale și, revenînd la Dublin, se însoară la 22 de ani cu Nora Barnacle. La 23 de ani e la Triest, la 24 la Roma, la 25 iar la Triest, la 33 se fixează la Zürich pentru patru ani, la 38 se instalează la Paris unde stă 20 de ani, pînă în 1940, cînd revine la Zürich. Dar la 13 ianuarie 1941 moare de un ulcer duodenal perforat, după ce avusese un glaucom la ochiul sting și suferise numeroase operații, amenințat de cecitate. A trăit numai 59 de ani, din care peste 30 în exil. Cunoștea bine italiana, franceza, multe alte limbi, dar a scris exclusiv în engleză, tenace, surd la orice obiecție, greu acceptat de editori, provocînd un proces pentru așa zisele obscenități din *Ulise*, lucrînd cu intermitențe din cauza bolii de ochi, publicînd lent, cîștigînd puțin, exasperîndu-și familia, veghînd alături de soția sa amenințată de un cancer în spital (Nora i-a supra-viețuit), îngrijindu-se de fiica schizophrenică. Primul său volum, publicat la 25 de ani, *Chamber Music*, n-a fost remarcat. Nici volumul de nuvele *Dubliners*, publicat la 32 de ani. Începe să atragă atenția cu *Portrait of the Artist as a young man* de la 34 de ani, publicat la New York (celelalte apăruseră la Londra). Romanul *Ulise*, început în 1918, apare în 1922 cînd avea 40 de ani, la Paris. În 1918 tipărise la New York piesa *Exiles*, jucată mai tirziu, în Italia oară la München. Ediția din *Dubliners* a fost cumpărată toată și distrusă de un irlandez fanatic necunoscut. *Ulise* e urmat de un volum de poezii, *Pomes Penyeach*, publicat tot la Paris în 1927. Ultimul roman, *Finnegans Wake*, început îndată după *Ulise*, s-a publicat cu aceeași dificultate în 1939, de data aceasta la Londra și New York, după ce se tipărise fragmentar prin reviste sub titlul *Work in Progress*. Îl semnala ca atare Ion Biberi într-un articol din *Revista Fundațiilor Regale* (1935, nr. 5). Joyce a pătruns greu în conștiința contemporanilor. L-au apreciat parțial compatrioții W.B. Yeats și G.B. Shaw, Proust nu l-a cîștit (nici Joyce nu vedea la el vreun talent deosebit), D.H. Lawrence pretindea că scrie prost și suferă de precocitate senilă, Virginia Woolf îl găsea indecent, Katherine Mansfield îl socotea greoi și obscur, Aldous Huxley îi atribuia un ghiveci lipsit de gust. Ezra Pound care l-a încurajat la început l-a părăsit mai tirziu. În privința surselor, justă e trimiterea lui Larbaud la Samuel Buttler (*The Way of All Flesh*, 1903) pentru *Portrait of the Artist* în tinerete, a altcuiva la Charles Lamb (*The Adventures of Ulysses*, 1808) pentru *Ulise*. Prin 1929, la Paris, Brăncuși i-a făcut citeva portrete din care unul nu-i decît o linie în formă de melc.

Toți au observat continutul autobiografic în înțeles moral al scrierilor lui Joyce, faptul că decurg una din alta. Centrul universului său imaginar este orașul Dublin, înfățișat topografic amănunțit cu păstrarea denumirilor străzilor și magazinelor și adesea cu numele reale ale personajelor. Stephen Dedalus din *Portrait of the Artist* e proiecția autorului însuși pînă la plecarea din Irlanda. Eroul revine în *Ulise* ca alter ego al autorului și ca opus al eroului principal al cărții, Leopold Bloom, pe care-l completează, înfățișînd identitatea contrariilor. S-a vorbit de *Ulise* ca de o alegorie sau chiar o parodie a epopeii homerice. Joyce a profitat de cercetările concomitente despre *Iliada* și *Odiseea* ale lui Victor Bérard. Corespondențele dintre *Ulise* și *Odiseea* au fost analizate de Stuart Gilbert în *James Joyce's Ulysses* (Londra, 1930). Romanul are 18 capitole din care primele trei alcătuiesc o Telemahie (numele Telemah înseamnă departe de luptă), 12 în continuare conțin aventurile lui *Ulise* (dar acest nume apare în carte doar de patru ori), iar ultimele trei se referă la întoarcerea (*Nostos*) lui *Ulise* în Itaca. Fiecare capitol expune un episod, are o scenă sau un loc, o oră din zi (toată cartea se desfășoară într-o singură zi, ziua de 16 iunie 1904) de la 8 dimineața pînă la 2 noaptea), un organ al corpului omenesc, o disciplină sau o artă, o culoare, o temă sau un simbol și o tehnică sau un stil. De exemplu, capitolul 8 e rezervat Sirenelor (după Homer situate la Capri), are ca loc de desfășurare (la Joyce) o sală de concert (Osmond bar) se petrece la ora patru după amiază, organul angajat e urechea, arta muzica, culoarea e dată de metalele bronz și aur, ca simbol apar chelnerițele, iar ca tehnică, fuga canonică. Telemah simbolizează pe moștenitor, Nestor calul. Proteu marea, Calypso nimfa, lotofagii euharistia, Hadesul pompele funebre. Eol pe editorul unei gazete, lestrigonii pe jandarmi, Caribda și Scylla Stratford on Avon și Londra, stîncile flotante pe cetățeni, ciclopul pe revoluționarii irlandezi, Nausicaa e fecioara, boii soarelui reprezintă maternitatea. Circe e prostituată, Eumen pe marinari, Itaca ar fi cometele, Penelopa pămîntul (Gea). Bérard vorbește de sursele semitice ale *Odiseei*. Poate de aceea Joyce își alege de erou pe Leopold Bloom, fiul lui Rudolf Virag, evreu ungur, în care însă a contopit persoane reale, pe un anume Hunter, pe un italian cu prenumele Leopold, pe romancierul Italo Svevo („suabul”), pe Charley Rance a cărui soție era cîntăreață ca Molly (numele e al băuturii care ferise pe *Ulise* de otrăvurile Circei). Tweedy, soția lui Bloom, Marion. Romanul se încheie cu monologul interior al acesteia, tehnică pe care Joyce o învățase din cartea lui Edouard Dujardin *Les Lauriers sont coupés* (1887).

Finnegans Wake a fost considerată cea mai dificilă carte scrisă în limba engleză. Ea conține într-un vis de o noapte întreaga istorie a speței umane. Imaginile visu-lui traduse în impresii auditive sînt o recuperare a elementului mitic din subconștientul colectiv al poporului irlandez, fără ca Joyce să fi citit pe Freud sau pe Jung.

AL. PIRU

Dunărea, oglindă de gheață pentru un oraș cald...

Din avion totul este poveste.

Fotoreporter PAUL AGARICI

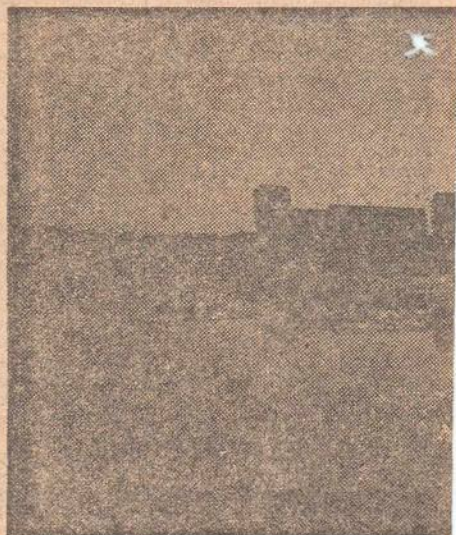

Toader Larie, la 66 de ani ca toți oamenii locurilor, se odihnește muncind.

Viata

la porți

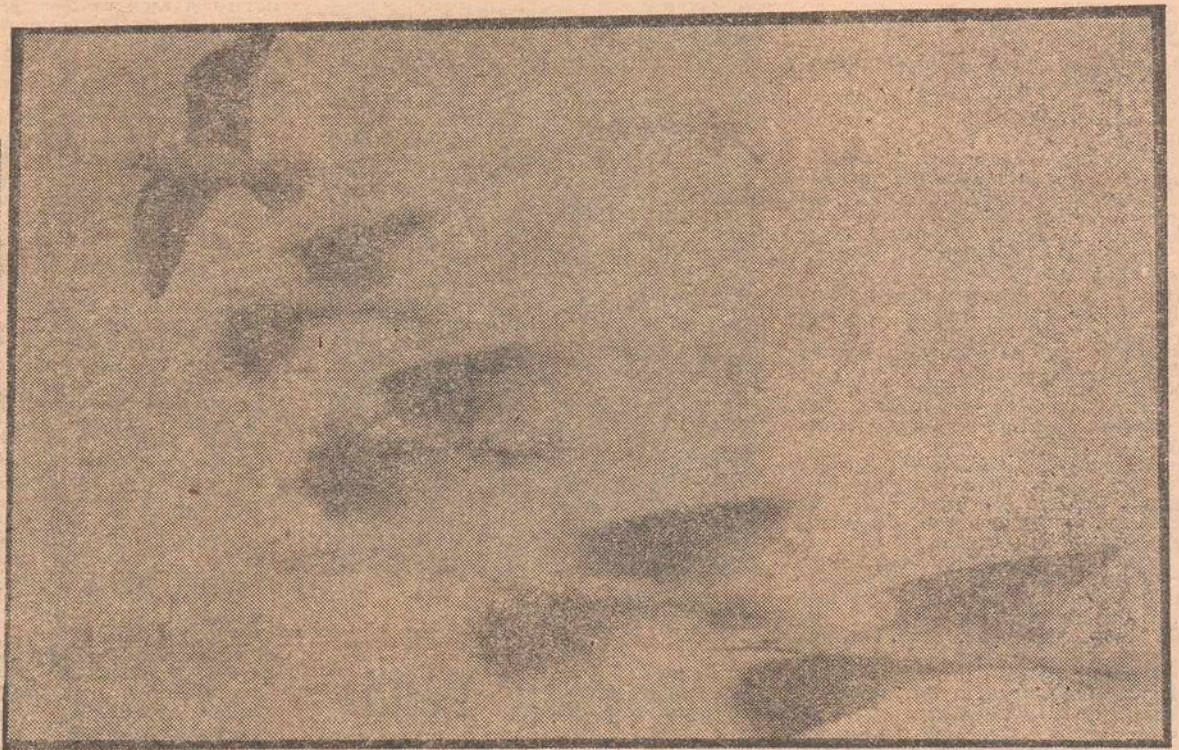
Ninge. E frig și bate vântul. U
Săni. Drumuri albastre, lupii, noic
înghețată os, plauri înțepenți în virt
roșu, vulpi scheunind, case îngrope
ca niște fluiere ale Nordului. Porțile
amiaza iernii. Ce poveste bogă
Dunării ies oamenii să asculte cur
vrăjit al Dunării. Tot ce se vede spr
niciodată n-a țîșnit mai multă ferici
ocna odihnei, în osteneala scă
sînt acum de aur și se ademenesc cu
e o lume de basm străvechi, deasu
patima vieții. Un cîntec uluitor curc
gheață, ca să ne răcorim sufletul în
cat al Deltei. Sloiurile au luat chip
rile se întind la drum, zarea neche
crimi de mărgăritar și cade, la vre
Miracolul nostru și făgăduința ier
virfuri o taină etern repetată
„Dunăre, Dunăre
Drum fără pulbere...”

Seară de... gheață,

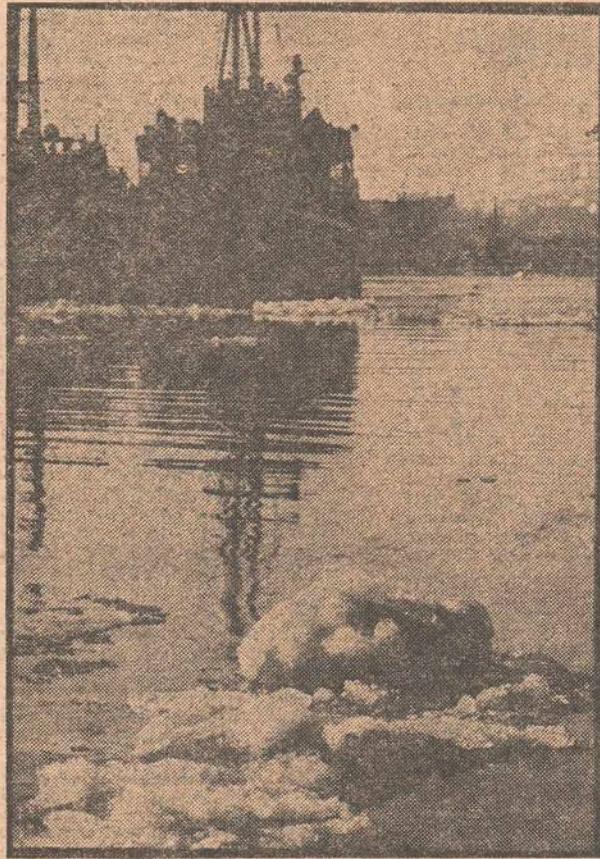
Amoasă avem!

Ecou de primăvară...

e Deltei

Crivățul. Și se desvelesc legendele. Vifor.
e povești, stuful însingerat de vulpi, Dunărea
zăpezilor. Senin de scoică, stufuri învălmășite
uimirea copilăriei, bărci sunind sub Crivăț
la vărsarea Dunării sint de cleștar și de
a și de-a lungul celor trei mari crengi ale
snește gheața. Se risipesc fulgere în trupul
cuprinsuri e o mărturisire a frumuseții. Parcă
e piatră rară din clipele maicii Dunărea. În
ne. țări și bucurii a marelui fluviu toți peștii
te de argint spre vărsarea în mare. Dedesupt
ntem noi, buluciți în săni, în gura vinului, în
o vint. Lângă Tulcea se sparg pogoane de
ul verii. E o durere viorie în tot ținutul ferme-
ebădă, sălciile visează cai sforăind, drumu-
pământul sclipește în diamante, ninge cu la-
e seară, bob de poveste. Dunărea și larna.
ad cum trosnește gheața și se despică spre

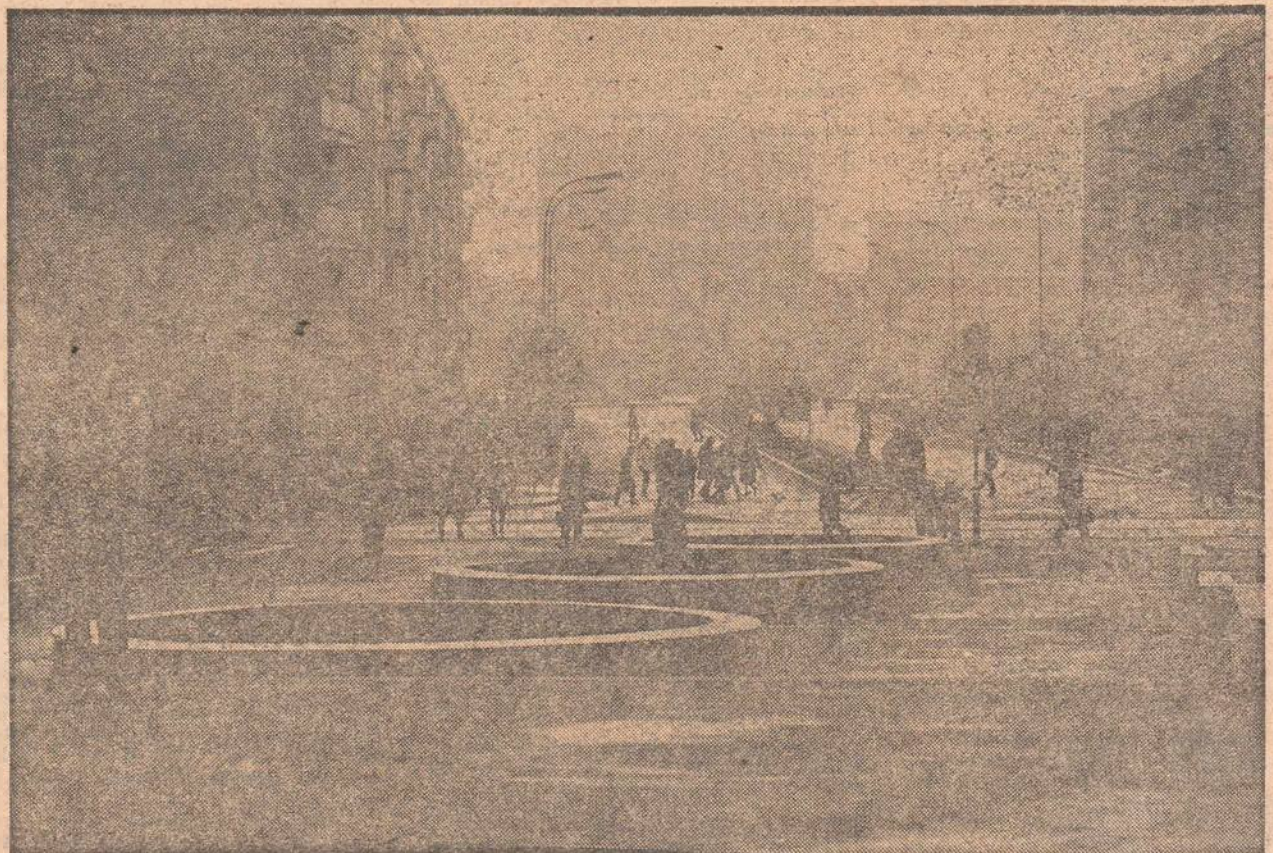
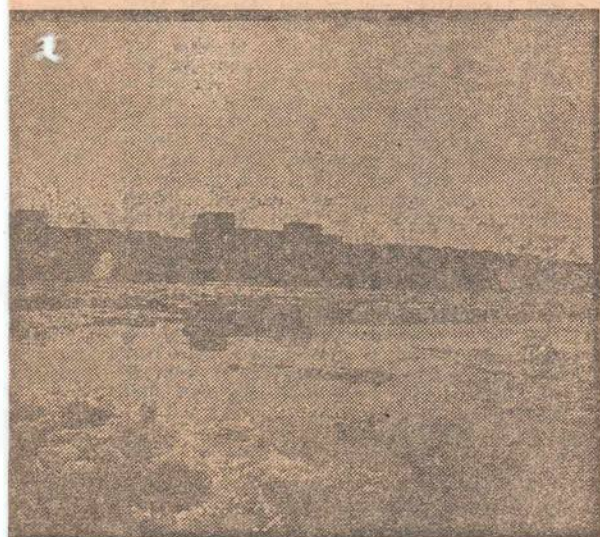

Acasă !

Ospăț solar...

Frumusețea

Tulcea, oraș timonă...

— Cine sînteți dumneavoastră, Vasile Deac ?
 — Eu is Moșul.
 — Vă țineți bine. Ciți ani aveți ?
 — 55 la 2 august am împlinit.
 — Și aruncați lumii la vîrsta asta o privire de moșneag ?
 — Păi, știți cum e, is pe la jumătate, da' am stagi de Moș.
 — De tînar, Moș ?
 — De tînar. De la căsătorie... Și n-o să mă sfîdesc acum cu țara toată. Nevas-tă-mea e moașă. Moașă de stat. Și la noi, pe vîile astea, vîlea Izei și vîlea Vișeuului, dacă un flăcău se însoară cu o moașă i se spune „Moșul” de-atunci. Unii se supără, dar eu parcă l-am îndrăgit și-am zis că dac-o fi s-ajung eu, zilele acelea oi fi și moș ca lumea... Și-s tăt Moș de vreo douăzeci și șase de ani.
 — Și cînd o s-ajungeți de 91 de ani ca tatăl dumneavoastră...
 — Dac-o s-ajung, păi atunci o să-mi spună Moșneagu'. O să fiu dublu, dar s-a-mi spună cum mi-o spune numai s-ajung vîrsta tăii...
 — În Maramureș v-ați născut ?
 — Da, aici m-am născut, aici s-or născut părinții mei, aici am fost eu copil și i-am cunoscut pe bunici și pe bunica... Aici au fost rînduri de oameni, cred că de la Bogdan încoace, aici am fost, și-aici sîntem, și-aici om fi. Aici m-am născut, am crescut și am ajuns, cum mă vedeți, o jumătate de moș.
 — Ați fost primar aici, în Bogdan Vodă.
 — Opt ani de zile am fost primar...
 — Și cum e cînd nu mai ești primar ?
 — Vedeți dumneavoastră, mie nu mi-o zis nimeni primar atunci, și nici acum nu-mi zice viceprimar, ce sînt acum. Mie toată lumea mi-o zis și-mi zice „Moșu”...
 — Viceprimarul de-acum e altfel decît primarul de-atunci ?
 — Sufletul mi-e tăt ăla. Și munca tăt aceea. Că nu contează funcția, contează dacă ai sufletul pentru funcție, și dacă vrei într-adevăr să faci ceva, apăi nu gradești acelea și mărirea aceasta lumescă, să te laude tăii... Nu-i treabă asta.
 — Dar fără funcție, poți să faci ceva pentru oameni, pentru binele lor ?
 — Pentru binele lor poți să faci, pentru că dacă nu s-ar face decît numai de cătră cei care au funcții, oamenii ăștia, țara asta, ar muri, s-ar duce de ripă, înțeleși ? Oamenii e normal să facă, trebuie să facă bine oamenilor. Tăii. Cu sau fără funcții. Eu m-am legat de această comună de copil. Cînd m-au dus pe mine de primar eram, ca și acum un simplu țaran. Prin '67 m-au pus primar că și-au zis ei cred că Moșul o să facă treabă...
 — Și-a făcut Moșul treabă ?
 — Ce să zic ? Ar mai încapa, dar am făcut și se vede ce-am făcut, numai că-i o zicală românească : lauda de sine nu miroase-a bine. Nu-i frumos să spui : mă, uite ce-am făcut eu și cine sînt eu ! Lasă să vadă alții, să spuie ei, nu să le spuie tu să spuie...
 — Da-i frumos să te poți mindri c-ai făcut ceva !
 — E-adevăr, sînt mindru c-am reușit să fac ceea ce este astăzi în comuna noastră.
 — Ce este ?
 — Sînt lucruri mari și frumoase. Gîndul meu a fost mereu pentru oameni. Mai ales cînd am fost pus primar, și-acum ca viceprimar. E normal, atunci cînd ești conducător, să te gîndești prima dată la oameni. Nu la tine. Oamenii te-aduc în fruntea obștii lor, să-i conduci, să-i orînduiești, să le faci ceea ce le trebuie lor. Mă gîndesc — și nu mi-e rușine să spun — la situația care atunci era destul de slabă. Alergam dintr-un capăt la altul al țării să ne cîștigăm o bucată de piine. Vreau să spun că n-am reușit pentru tăii nici astăzi să facem să aibă unde să mîncească aici. Vedeți dumneavoastră dealurile și vîile noastre is frumoase și mindre cum zicem noi, însă nu se poate trăi numai de-aicea... Avem păduri și atîtea locuri dragi, dar pămînt de piine avem mai puțin. Noi mergem în țară — așa spunem noi — că tăt țară-i și-aicea și dincolo. Mergem în sud, trei-patru luni pe an, cînd îi de secerat, de cosit, cînd îi de adunat porumbul toamna... Lucrăm acolo și venim iarna s-aducem la familie.
 — Deci piinea maramureșeană nu se face numai în Maramureș...
 — Nu. Mai ales în Maramureșul istoric. Noi avem bogății. Minerii și păduri și alte lucruri, dar pentru piine trebuie să ne-ajute și ceilalți români din România noastră. M-au cunoscut într-adevăr o țară de oameni, buni la suflet, care m-au ajutat de-am infiripat o fabricuță aici.
 — Cum v-a venit ideea ?
 — Visa Moșu lucrul ăsta, dar nu-l puteam spune nimănui. Ce s-a întimplat ? Un eveniment deosebit în viața noastră și în viața țării : prima Conferință pe țară a primarilor și a secretarilor de partid, organizată de seful statului român în '71. Am avut fericita ocazie să particip la acest forum unde era adunată toată cîrma : de jos și pînă sus. Am avut cîntea să iau cuvîntul, dar nu în plen ci la o seștiune. Nu eram înscris la cuvînt dar mi l-a dat și-am vorbit. Cîinci minute era limitat cuvîntul, dar lui Moșu din Maramureș, țaran în opinci și în suman de lină maramureșeană și cald la sufletul românului, i s-au acordat treizeci și una de minute...
 — Era cam tînar Moșu atunci !
 — Eram, da, eram acum treisprezece ani !
 — Și mai știți ce-ați spus atunci ?
 — N-am uitat ! Cuvintele nu le-aveam scrise. Mă gîndeam cum s-o-ncep să plac tuturor. Mulți din sală ziceau : mă, ce-a mai spune și ciobanul ăsta îmbrăcat moroseneste ? Era spre sfîrșitul zilei. Și m-am dus la tribună. Mă gîndeam două cuvinte să pot să spun și tăt fi bine. Și-am început să spun de unde sînt : că sînt urmaș de-al voievodului Bogdan Vodă. Și sîntem în vîlea Izei

Vasile Deac :

„Bogdan Vodă trebuie să stea la porțile de nord ale României”

români get-beget și că noi, cei din Maramureșul istoric încă nu ne-am încălzit de razele socialismului, de 26 de ani, atît era atunci... Dar am spus-o că nu mă-ndoiesc cînd la cîrma patriei avem cei mai scumpi fi ai poporului român că verbul nostru morosenesc și românesc stă și în prezent : cei ce sînt lîngă foc se-nălzesc. Eu așa zice să se tragă, să nu se ardă, să ne-nălzim și noi cei din nordul patriei. Toată sala a izbucnit în ris. Un ris dulce. Și-am zis și cealaltă : un părinte bun dă cite trei zestre într-o viață la un copil, nouă, din păcate nu ne-o dat-o nici pe cea dintii. Acuma zic, dați-ni-le tate trei odată. „Vi le dăm pe toate trei acum”, a zis cel care conducea sesiunea. Și-am început să spun ce dorim : vrem și noi o industrie, acolo. Vrem și noi să iasă batir trei-patru hornoaie că noi nu fugim de poluare. Avem numai fumul de la slănină. Apăi, dați-ne și-un pic de fum. Adevăru-l că după doi ani de zile, în vîlea Izei, în fosta reședință a lui Bogdan a ieșit un fum care arde și-acuma. Și tăt mă gîndesc că ne-am încălzit și noi de razele socialismului. Is tare fericit că sînt și cite doi și trei lucrători dintr-o casă. Noi n-am avut bani în casă decît numai din ce vindeam la Vișeu și la Sighet, și-acum, iată că putem să cîștigăm bani acasă. Sîntem acasă, nu dormim prin ieslele țării și prin gările patriei. Ieșim de la slujbă, de la servicii și mergem cu grebla și cu coasa la ceea ce vedeți dumneavoastră pe pămîntul de-aicea. E mare lucru. Noi sîntem și muncitori, dar și țărani.

— Și se poate așa ? E bine ?
 — Se poate și-i bine.
 — Numai muncă mereu ?
 — Numai muncă. Acuma n-o să spun că iarna mergem să răscolim munții și zăpada. Dar vara muncim dublu. Vara îi musai de agonisit. Și maramureșeanu știe asta. El nu doarme nici patru ore într-o noapte. Oriunde ar munci. Nu doarme în Bărăgan sau pe altă cîmpie a țării. El seceră, cosește, greblează, numai să vie cu piinea acasă, la familie, la coconi. Avem cite trei, patru, cinci, șase, șapte, și unii și zece coconi. Și fără piine nu cresc.
 — Dar omul mai simte nevoia să cînte, să povestească...
 — Maramureșenii sînt de-aceia. Păi să-i auzi cînd horese !
 — Cum horese ?
 — Astăzi horele is tare dulci. Înainte horeau sărăcii cu mîncare rea, dar acum, pe masa românului din Maramureș îi pită ca la Paști. Îi drept, adunată cu sudoarea frunții din grînarele țării. Și omul altfel horește. Și-mi aduc aminte că și-nainte, cînd maramureșeanul se simțea străin, tot horea. La muncă sau cînd se-ntorcea de la muncă.
 — Și ce horea ?
 — Horele spunea / Toată viața ta / Și cea bună / Și cea rea. Și de fericire, și de bucurie, și de durere, înțeleși, că noi am știut de toate. Azi, ce să zicem, putem hori horele noastre cele dulci, de bucurie.
 — Și de durere nu mai horește nimeni ?
 — Ba și de durere că, necazuri și probleme au fost dintotdeauna și vor fi. Sînt necazuri în familie, sînt nenorociri. Pe sufletul omului apasă multe. Dar maramureșenii au trăit mult — dovadă e și tatăl meu — poate și pentru că nu le-au pus tate la suflet.
 — Se poate să nu pui totul la suflet ?
 — Puteți ? Dacă nu se făcea fabrica ? Cu sufletul ați cam făcut-o !
 — Nu se poate, așa-i ! Eu tare multe le pun la suflet. Și dacă nu le-ai pune acolo, nici nu le-ai rezolva. Niciodată. Să le porți, că într-adevăr, trebuie purtate mult. Mult și cu răbdare, că nu se fac bătînd din palme. Și-așa miști ceva, faci ceva. Unli rid și zic : „mă, așta nu-i cu toate caprele acasă, cum se zice pe la

noi, poate-i mai lipsește vreo doagă... Numai gîndindu-le și stringindu-le la suflet le și faci, că dacă le-ai lăsa, lăstate ar fi... Eu nu le-am lăsat dar nu le-am nici terminat. De făcut am făcut cite ceva. Asta-i drumul întotdeauna : de la gînd la faptă. Dacă nu gîndești nu poți nici să-nfăptuiești !
 — Și-acum la ce faptă vă e gîndul ?
 — Acum, vorba ceea : de mușcat avem. Și s-or mai face niște treburi că nu se stă lumea asta în loc. Gîndul lui Moșu și-al maramureșenilor, acum, e așa : noi dorim statuia voievodului Bogdan.
 — De ce ?
 — Pentru că sîntem români, și ne-a lăsat el români, aici, și ca să rămînem români, și să se vadă c-am fost și sîntem și-om fi, ne trebuie astă mărturie. O statuie măreață, impunătoare, călare pe cal. Că mulți mă tăt codălesc c-ar fi fost voievodul stînd pe scaun. Apăi în jilt, apăi nu știu unde. Am spus : nu ! Pentru că el în vremea aceea n-au șezut ! A avut în vremea aceea probleme și n-o fost modru și rînd de șezut în scaun. Și cînd o plecat în Moldova, o plecat călare. Așa-l descrie istoria neamului românesc, că au descălecat în Moldova. Am spus : dacă nu-l faceți călare să-l vadă Moșu, faceți-l descălecat, sau încălecat... Atunci spuneau că-i mai greu să-l faci încălecat sau descălecat. No, faceți-l călare ! Și cu sceptrul spre Moldova c-aceia i-o fost telul și gîndul. Și dacă el și-a înfăptuit gîndul și-o făcut o țară cu care țara înreagă se mindrește, cred că e modru și rînd, astăzi cînd conduce Partidul Comunist Român, pe-aceste locuri binecuvîntate și sfinte ale neamului nostru românesc, să să-implinte această măreață statuie. Dorim o statuie, așa cum o au și alți voievozi. Nu din piatră, cum era vorba, din bronz. Să rămînă ! Trainic, așa cum ne îndeamnă șeful statului să ne cinstim înaintașii. Să nu ne ridă cei ce vor veni, să spună : no, or pus o piatră aici. Să-i cinstim că este pentru ce să-i cinstim ! După ce am făcut atîtea în țara asta binecuvîntată, apăi un voievod ca Bogdan, ar face mult. De statuie zic. Nu numai că-l vezi călare, dar trebuie să fie, să rămînă ! Dacă Ștefan cel Mare stă la porțile de răsărit, apăi trebuie la porțile de nord ale României dragi și scumpe să stea și-acest voievod !
 — Au nevoie maramureșenii de monumentele istoriei lor !
 — Ca apa, avem nevoie, pentru noi și pentru cei ce vor veni după noi. Nu se poate trăi altfel. Dacă nu-ți cînstiești neamul, dacă nu știți de unde te-ai tras, nu știți cine ești și-ncotro te duci, nu ești nimeni. E un gol ! Mulți mă tot rod la suflet : Moșu e așa, trăiește numai cu istoria. Da, așa am fost eu și sînt : ori-unde, și-n primărie, și-n casa țării, și-n județ, peste tăt, nu l-am dat uitării pe voievod. Pentru că de cine ție-e dor și sete — cum e vorba ceea — tăt îl vezi și tot te vede. Îl port în suflet cum îl poartă tăii românii. Și de drept că sînt pe-această vatră, și-am rămas și eu de peste șase sute de ani să cîrmuiesc această vatră străveche, fosta reședință a voievodului Bogdan, mindru că sînt urmașul lui. Statuia ar fi o zestre nemaipomenită pentru noi, și ținem s-o vedem în fața ochilor.

— Dar nu v-ați gîndit că și ceea ce ați făcut pînă acum, aici, și fabrica și tot ce lucrează azi maramureșeanul, sînt tot monumente ale acestui timp ?
 — Acestea ce le facem noi astăzi vor mărturisii ce-am fost noi astăzi. Dar dacă astăzi voievodul răsare sîntem orașul Bogdan Vodă, și cred că ar merita acest nume, să se poarte și să rămînă pentru totdeauna. N-o fost — cum zicem noi — fiecă sau fiecine. O fost bărbat de seamă. Asemenea bărbat nu se nase în toate zilele, pe toate gardurile și pe toate ulițele. Că sînt oameni și oameni. Și-un astfel de bărbat mare o avut și Moldova cînd o descălecat el acolo. Sîntem legați trup și suflet de Moldova cea frumoasă și dragă. Ce mi-i maramureșeanu, ce mi-i moldoveanu, tăii românii is români. Sufletul românului, e mare. El n-ar zice odată că-i mică odaia lui și n-ai loc în casă. Ce-i asta ? Omenia românului care încununează totul. Fără omenie ești un om pierdut. Orice școli ai avea, orice ranguri ai avea, orice funcție ai avea, n-ai omenie, nu ești nimic. De-aceia — șeful statului român bine zice : comunist de omenie și om de omenie. Omenia am avut-o, o avem și trebuie s-o păstrăm. De-aceia vin la noi mulți. E drept că uneori sîntem mult prea darnici. Dar aista-i românul. Sufletul lui îi cit o țară. Cit îi țara lui. Și pe tăii i-au primit el. I-au primit și pe cei cărora ar fi trebuit să le pună picioru-n prag. Dar, vorba ceea, cînd or trebuit să-i scoată, apăi, cu toată omenia, românul o știut să-i apere glia străbună. Aici e-a nost' ! Aici am fost, sîntem, și-om fi întotdeauna. Aici, și mai încolo, e-o zicală pe la noi, e holidă, nu-i de intrat că-i lanul, adică hotar !
 — Vă place să citiți ? Ați citit mult la viața dumneavoastră ?
 — Îmi place. Acuma să spun drept. Prea multe cărți n-am proca citit, c-apăi și cu funcțiile astea n-a fost timp de lectură multă, da-n orice caz mi-a plăcut să citesc și citesc, dacă nu multe cărți, presa noastră. Mi-a plăcut întotdeauna să cunosc, să știu, și uneori pe unii i-am și supărat : măi, țaranul ăsta prea mult vorbește, de unde le știe el pe toate, înțeleși ? Dar, să spun o vorbă : ca să-ți fie dragă țara să-ți fie drag neamul, să-ți fie dragă comuna, nu-ți trebe școli multe. Românii noștri au știut să-i lubească glia fără multă carte și multe școli.
 — Dar trebuie să înveți. Trebuie să ai carte acum.
 — Trebuie. În vremea aceea nu s-o putut avea carte. Acum avem școală, avem liceu, avem rînduială la învățatură.
 — Dragă mi-a fost întotdeauna istoria neamului românesc. Și-acuma am pe masă, c-am primit cadou de la Arhivele

statului din București, „Mihai Viteazul în conștiința europeană”. Despre acești bărbați de preț pe care i-a avut neamul românesc trebuie și-un țaran din Maramureș, cu mai puțină școală, să știe despre ei. Moșului nu poate să-i scape. Și dacă nu poți toată cartea dar, batir, cuprinsul ei, și ceea ce-i mai important, trebuie să știi. Dragă mi-o fost cartea, dragi mi-au fost cei ce-au scris-o pentru că din dragoste au scris-o. Vedeți dumneavoastră, fără carte nu se poate. Fără carte nu știi de unde ești, a cui ești, de unde-ai venit. E bine să păstrăm și să scriem, nu numai ceea ce-o fost, de-aceia și Președintele nostru drag tot zice să se scrie de-acuma, să se lase-n urmă ce-am fost. Fiecare generație face cite ceva. Or acuma trebuie să se scrie și să rămînă document și despre societatea socialistă pe care o facem acum. Și se scrie, eu așa mă gîndesc că avem scriitori, oameni de mare rang, și zic eu, că de se scapă pe undeva, să se scrie, să să-ntoarcă să să vadă unde s-a greșit să se pună ceea ce trebuie pus. E păcat ! Urmașii n-au de unde să știe dacă noi n-om scrie și n-om lăsa. Și dacă mîncăm sau dacă bem, asta trece. Dar dacă se scrie, pentru cultură și pentru civilizație, e sfînt și cel mai de preț ! Dacă nu se face treaba asta, atunci înseamnă că nu s-o făcut nimic !
 — Viața dumneavoastră a fost și este presărată cu bucurii, cu frîmțări, cu supărări, sau cum le ziceti...
 — Mihniuri, da, am fost foarte mult mîhnit. Pînă la bucuria cu fabricuța dacă ați știți dumneavoastră cite necazuri m-au mîncat ! O bucurie mare se face, se întemeiază pe foarte multe mîhniri, crește din ele !
 — Ați trecut peste ele, nu v-au oprit din drum !
 — Nu, nu m-au oprit. Am călcat județul, deși sîntem la o distanță mare, peste o sută de kilometri și pînă cînd am pus fabrica în picioare, cred că n-o fost zi în care să nu fiu în capitala județului. Și de-acolo în București. Am fost sancționat, muștruluit, chemat, că de ce părăsesc comuna. Și, astăzi m-o probowitz, cum zicem noi, și mîine am plecat în capitală. Așa au fost necazurile. Cu proiectul, cu finanțarea ei, să vedem să mai tăiem, că-i prea mare, că n-ajung banii, că nu s-cutare, și-am fost pe la tăii miniștrii și pe la tăii oamenii, și-am dat de oameni cu suflet...
 — Numai de oameni cu suflet ?
 — Nu, să vă spun sineer, că acum nu mai contează, am dat și de oameni răi, am dat și de oameni, cum zicem noi, ca și păretele, unde dai și nu se prinde nimic. Dar am dat pînă la capăt și de oameni buni. Poate că unii s-or fi gîndit : măi, hai să scăpăm și de Moșu asta ! Dar eu azi am fost în capitală, mine iară mă duc ! Și n-au scăpat. Că eu de-atunci mă gîndeam și la statuie. Dar nu s-au putut amîndouă odată. Acum, hai, că pe lîngă mușcat, trebuie și mărturia asta spiritua-lă, sufletească. Fără piine nu se poate trăi, dar nici fără suflet și zestre spiritua-lă. Ești gol ! Și noi ne mindrim că-n vremuri de restriște, maramureșenii, ai noștri românași au scris românește. Și-i negru pe alb, nu se șterge !
 — Dar pe dumneavoastră, cînd vă mai aplecau necazurile...
 — Nu dormeam de loc. Așa is eu. Nu dorm nici cînd is bucuros, nu dorm nici cînd is supărat. S-a ales doar cînd am așipit un pic, înțeleși ? Parcă vedeam fabrica de-adevăr, și ea era numai pe hirtie, parcă vedeam că intră strungurile pe bandă, iese fum și-așa mai departe. Eram eu peste necazuri și bucuros și parcă mă odihneam în bucuria aceea, dar de dormit nu puteam dormi.
 — Cine vrea să facă ceva nu prea trebuie să doarmă...
 — Nu, ăla care dorm puține lucruri realizează. Noaptea vin cele mai bune gînduri și le poți judeca. Ziua nu prea le poți. Ba te cheamă unul, ba celălalt, treburile, chestiile... Într-o noapte mă gîndeam că dacă mă scol — numai că nu vroiam să-i smintesc din somn pe ceilalți din casă — puteam scrie un roman.
 — Și n-ați încercat ?
 — N-am încercat, să nu-i trezesc, dar nu le-am uitat, și nici nu le pot spune la tăii c-ar zice : măi, aista-i mai mult decît un om ! Dar sînt mindru că după toate strădanile, și toate drumurile — că multe perechi de opinci mi-am rupt în Capitala României — că n-o fost zadarnic. Și cred că și visul Moșului cu Voievodul și nu numai al Moșului că sînt și alți oameni cu gîndul ăsta, se va înălța. Nu numai fiecă lucrare acolo, o piatră, să se plătească de mine... Că nu-i vorba să se plătească de mine !
 — Ce spune acum pămîntul ?
 — Pămîntul ăsta spune : măi, de nu mă lucrezi, tu nu trăiești. Eu sînt tatăl tău și mama ta. Eu sînt viața ta. Deci dacă nu ești tu cu el, nici el nu-i cu tine. Asta o fost și este iubirea de glie și viața românului. De-aceia — cum e vorba — din moșia strămoșească nici o brazdă. Nu dăm. Din păcate au mai dat alții cite-o brazdă. Dar brazda asta care-o avem nu o dăm nimănui. Că-i a noastră și de pe asta trăim. De-asta trebuie să comunicăm, cum zicem noi, să ținem legătura strînsă. Fără a ține legătura strînsă cu pămîntu-ăsta scump și drag, nu mai poți, nu se mai poate. Te înstrăinezi, plutești nu știu pe unde... Mergi în prăpastie. De-aceia românul a ținut atîta la mejdă, cum zicem noi, la hotar. Noi am plecat, cum spuneau bătrînii mei, la apărarea de hotar întotdeauna. Am fost una cu glia asta. Și sîntem, și vom fi întotdeauna. Că românului i-o fost mai drag pămîntul ca oricui.
 — Ca la Rebreanu ?
 — Ca la Rebreanu și ca la alți mari scriitori...
 — E mai puternică dragostea de pămînt în literatură decît în realitate ?
 — Păi n-ai putea-o separa că e aceeași. Dar trăind-o și simțind-o s-a adunat și-i făcută stîncă, stîncă de granit. Și-asta, știți dumneavoastră, nu-i de doborît...
 MARILENA ROTARU

atelier literar

G. Dumitrescu

Marina Alabastru: Prea multe vorbe (uscate, retorice, banale, în repetări și reluări nesfârșite, etc.), prea puține idei și imagini, prea puțină vibrație lirică. Mai încercați.

A. Roneanu: În sfârșit, o scrisoare mai firească și mai sinceră, care ne-a bucurat. Am primit-o, însă, cam după o lună de la expediere, ceea ce a întârziat considerabil și răspunsul nostru. Care nu poate fi, deocamdată, decât acesta: multe mulțumiri și reciprocă! (La celelalte eventualități nu ne vom mai gândi).

A. Valoni: Lucruri mai palide, în general, derutină și inerte. Ceva, în „Răniți și păsări”, „Eu sint piatra”. Din alte plicuri: „În fiecare dimineață”, „Te strig”, „Desen interior”. (Și o rugăminte: pe viitor, texte dactilografiate).

C.G. Măcișan: Sint unele semne bune (mai ales în „Patriei”, „Vrem viață”, „Prefer adevărul”), printre multe alte semne ale lipsei de experiență (stingăci, șovăieli, etc.). Să vedem, în continuare.

C. Ionescu: Un plic sărac, cu lucruri uimitor de slabe, neinspirate, în mare pierdere de substanță. Ceva, oarecum, în „Revers”, „Metopă”.

E. Chelaru: Citeva pagini de menționat: „Tristete”, „Cifoză”, „Două lucruri”, „Definitorie”.

Marius D.: Lucruri bune, și acum, pe linia recent (și inspirat) a-bordată: „Orbire”, „Simfămint”, „Renunțare”, „Doar o figură de stil”, „Întimplare simplă”. (Vă rugăm să ni le retrimiteți dactilografiate).

Șamali Seichi: Se pare că lucrurile merg bine, noile texte demonstrând o serioasă aplicație, stăruință, progres („Căutare”, „Captivitate”, „Nu”, „Marionetă”, „Teama de viruși”). Pe viitor, faceți un efort și bateți-vă la mașină manuscrisele. Tipografia nu primește decât texte dactilografiate.

Floriu Boetiu: Sint unele semne, încă nesigure, care par să deschidă un drum („Asemenea pietrelor”, „Pe fața ta”). Vom vedea, în continuare.

Mirela Christescu: E un început promițător, mai ales prin îndrăzneala și densitatea ideilor. E încă de lucrat, de învățat, de exersat, în privința tehnicii, a meșteșugului poetic, în căutarea expresiei adecvate, a „cuvintului ce exprimă adevărul”. Ceea ce implică mai puțină grabă și înfrigurare, mai multă răbdare, străduință, exi-

gență artistică. Între paginile mai aproape de reușită: „Tablou”, „Seminoi”, „Tuturor”, „Colț de stradă”. Între lucrurile interesante, pline de perspective, dar încă neajunse la expresia lirică plenară pe care ar merita-o: „Mediocritate”, „Joc”, „Vrem căldură”, „M. Ștețioară”, „Lefiția Dinu, Fl. Rusu, Ulrich P. Blemovici, Nicoleta Munteanu, M. Moșoiu, K. Kăciuleanu, Adrian C-tin, Ionel Novac, Al. Pal, Milica Proca, T.B., Corina Florea, C. Vișan, E. Ciobănescu, Bogdan Oprea, Liliانا B. (mai bine în proză), Hyperyon, V. Palade, L. Druia, I. Mihai, Rod. Berariu, V. Maial, V. Oprincea, N. Vlăduț, Em. Pop, El Dorado D. Solomon, Y Heidei, V. Voiculeț, S. Vida, S. Surugiu, V. Lăzăroiu, C. Ferăscu, O. Bangău, David Alex., B. Demetrian, Thespiș, St. Voinea, M. Gb. Zeno, Vl. Agurei, C. Mișca, Elisabeta, C. Ștefănescu, A.S. Roland, G. Păloșanu, I. Durnea, D. Chițiba, D. Palada, P. Mănguță, F. Stăncescu, Viorica Pătru, Ali Cranta, M. Frinulescu, Oana Oprea, S. Claudia, Sion: Încercări de nivel modest.

N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

ROMANȚA

Cum ard neistoviți cărbunii tăi,
Întru combustia secretă-a înălțării;
cum capătă contururi noi steaua de sare,
pe buzele-n mișcare
ale Mării;
cum trecem
unli peste alții, cum trecem...
moi cîntece — cu-aceiași laitmotiv;
cum dăruie,
cum năruie,
— mediator intuitiv,
În spațiul dintre fluturi și lampă,
subtilă decantare,
Poezia...

NICOLAE ROMÂNDAȘU

MAMA

De cînd m-ai lăsat
Ca un fir de iarbă
În bătaia vîntului
Un gînd însingurat
S-a fixat undeva
În durere
Și versurile nescrise
Fognesc în mine
Neliniștite ca inima...

INA BUCULEI

PRIVEȘTE-MA

Privește-mă
Cu ochii de dinainte de timp,
Întoarce clepsidra,
Sparge-o
Și dă-mi din ea
Bobul de nisip
Ce cădea
La primul tău sărut.

FLORIN TEODOR DUMITRESCU

GUSTUL LAPTELUI

Bunicul a murit pe front
bunicul meu este mort
totuși
ochii lui
ieri mă priveau
dinăuntru
de la început mi se făcuse teamă
deși o simțeam doar ca o părere
că el nu m-ar mai putea ști
decît din aburul vreunui ulcior
poate chiar din ulciorul cumpărat
duminică
de tata
mă gîndesc
acum mă mai gîndesc și
tocmai de aceea poate cu ulciorul
în mîini
am senzația că sint văzută
dinăuntru
meu
oare
fără să știu am băut lumina
ochilor bunicului cu laptele
de dimineață?...

VIOLETA MIHALCEA

LA LOCUL FAPTEI

Mă prinse ploaia și noaptea pe drum
distanța era mare
iar cineva folosea șoseaua
întinzînd-o ca pe elasticul praștic
aruncîndu-mă la marginea unei tarlale
de porumb în lapte
lingă focul și coliba unui paznic
locul unde m-am dezbrăcat în costumul
lui Adam
atîrnîndu-mi hainele de colțul lunii
care ieșea și ea udă de după ploaie
apoi am pîndit împreună cu paznicul
porumbul, mistreții și hainele puse la
uscat
pînă a venit hoțul
și l-am prins la locul faptei
spunînd poezii.

MONALISA MĂGHERUȘAN

Simpozionul național de ceramică fină — Baia Mare

Un produs frumos este eficient!

Toate cele cinci teme propuse concurenților la cea de a 2-a ediție a „Simpozionului național de ceramică fină” și anume: 1 — Elaborarea unui prototip de serie industrială; 2 — Decorarea unui serviciu de masă pentru 6 persoane; 3 — Decorarea unui panou de faianță verticală; 4 — Obiect decorativ ambiental; 5 — Decorarea unui bol sferic, cu diametru de 900 mm — au largă aplicație în producție. Cele mai reușite modele realizate și premiate în cadrul Simpozionului au și plecat la avizare la comisia de specialitate și o parte din ele vor intra curînd în producția de serie.

Remarcabil, tonifiant și dătător de încredere este că avem în întreprinderi tineri artiști plastici care au înțeles specificul proiectării de modele fără să-și trădeze vocația de creatori de artă, care știu să se aplece la obiect, la tema de proiectare. Ei stăpînesc cunoștințe tehnice — superioare celor de nivel mediu — și înțeleg bine sufletul obiectului, sau mai bine zis îi dau suflet în conformitate cu structura și funcțiile lui. Se pot pune în valoare atît prototipurile unei categorii de lucrări, cît și unicelele de mare preț, lucrări de artă care pot sta cu mîndrie lingă cele chineze, persane, ori din occidental european, fiindcă aduc o frumusețe nouă, aparte.

Să avem încredere în tinerii artiști, designeri de clasă excepțională, să-i sprîjinim și truda să le-o valorificăm în interesul întregii țări, a civilizației ei materiale și spirituale.

A produce frumos este eficient. A produce urît înseamnă a stoca, a nu vinde, a face pagubă, gest ireponsabil, deci antisocial. A te supune poncifelor

venite dinspre bilci și tombolă, înseamnă a produce kitsch-uri, pseudoartă, înseamnă a vinde sub prețul de cost, în arie restrînsă, pînă la urmă în pierdere. A merge în coada prostului gust nu-i o tactică de design. Asemenea atitudini fac deservicii publicului și conduc la eșec estetic și comercial. De la o asemenea gîndire clară, tranșant exprimată de conducerea întreprinderii „FAIMAR” și de participanții la simpozion, am pornit lucrările realizate în atelierele „băimărene”.

Reușitele s-au văzut în sinteza a două expoziții, una din ele redeschisă la Muzeul colecțiilor de artă, din București. Se demonstrează astfel că o bună cunoaștere a tehnologiilor moderne ajută ca din comorile tradiției plastice să străbată un suflu de viață veșnică în creații originale, într-un stil propriu, care să ne impună în lume.

Pămîntul se poate transforma în aur și prestigiu artistic, aici unde au fost mulți căutători de aur. Industria cea nouă dă această posibilitate prin munca talentată și dăruită a designerilor ei, din această vatră de legende maramureșene. Întrecerea s-a dat între 30 de creatori, mulți veniți de la Sighișoara, Alba Iulia, Cluj Napoca, Suceava, București. Impresionează plăcut felul aplicat la regulile producției seriale, cu linie simplă, forme echilibrate, elegante, culori incântătoare, bine glazurate, cum au rezolvat tinerii artiști temele de proiectare. Premiile acordate, insuficiente ca număr pentru a arăta mulțumirea juriului, l-au desemnat pe Mihai Olos, membru — al U.A.P. drept cîștigător al marelui premiu pentru concepția decorativă demonstra-

dului ornamental, cît și cu pictura pe tă de întreaga participare, atît cu mo-faianță, iar pe Nicolae Suciu, designer, absolut al clasei Dan Hatmanu, de la Iași, cîștigător al premiului juriului, pentru pictură ambientală pe faianță. Geometriile primului și compozițiile figurative policrome ale celui de al doilea dovedesc gîndire proprie, personalitate bine conturată. Calitatea artistică a modurilor și culorilor decorative gîndite de cei doi pictori, așa încît să poată fi ușor reproduse, copiate, multiplicare, fac posibil transferul lucrărilor în valori de serie mică. Premianții pentru prototip de serie industrială sint Cornel Bizulean, cu un set de boluri semisferice, al căror brun se pierde în griuri albastrui la extremitatea pieselor, Virgilius Moldovan, cu un serviciu de cafea în îndigo mat, frumos ca silueta, Roxana Jicov, foarte talentată în regia de obiecte decorative, ca și în pictura manuală pe servicii de masă, cafea ș.a. La fel de bine se putea acorda primul premiu serviciului de ceai „Cucuteni” de Klara Turcozi, mesteră în armonizarea formei, culorii cu desenul arhaic în impresiuni subtile. De menționat arhitectura și ritmul setului semnat Monica Ionescu.

Premianții decorării „Serviciului de masă 123” sint Ioan Mezei, cu o dexteritate a culorii în degradé, apoi Cornelia Manea și Gheorghe Crăciun cu desene și culori pastelate, vesele, bine gîndite ca funcție ergonomică, menite să stimuleze tonusul vital al comensalilor.

Valentin Gonță a fost premiat pentru ritmul realizat prin succesiunea suprafeței de culoare pe panoul vertical de faianță. Anul trecut s-a remarcat prin forma și culoarea unei lucrări de mari proporții după un tors de „Venus neolitic”. I-au urmat Laszlo Lugosi și Vasile Corneștan, cu pictură figurativă și respectiv un „Motiv radial” ca un crater văzut de sus, axial. Bine ritmată și lucrarea lui Valentin Ținc.

În domeniul obiectelor ornamentale de ambient fantezia și bunul gust al concurenților au făcut departajarea imposibilă. Atît „Cail pe malul mării” cît și „Panoul în relief orizontal”, „Cupă”, „Decor”, „Compoziție liberă” solicitînd atenția. S-au decis totuși 3 cîștigători:

Bogdan Manea cu al său „Concept spațial” și o compoziție inscripționată sferică, Lucia Atanase cu un spiritual „Pusy”, foarte bună și la celelalte probe, de pildă cu un „Serviciu de dulceață” în culoarea șerbetului de cirește amare, apoi Edith Lugosi cu o serie de decorațiuni parietale și pentru spațiile verzi. Marile vase cilindrice, care crude depășeau un metru diametru, au pus probleme complexe tehnice și componistice, atît la ornare cît și la ardere. Au explodat cîteva la probe, dar cele care au rămas sint unicate de mare înuță, impresate și pictate în stil extrem orientat: albastru pe alb (Gheorghe Crăciun), în culoare fauve (Nicolae Suciu), în ritmuri rupestre (Valentin Ținc). De fapt și ceilalți concurenți pot fi trecuți printre premianți.

Expoziția finală este o oglindă cu mai multe fațete, îndreptate spre un public diferit, spre țări și continente diferite, care își pot recunoaște aici dorințele de util și frumos satisfăcute într-o gamă de servicii, vase, seturi de bucătărie, de serie mică și în obiecte de artă decorativă unicate, invitații la un decor de arhitectură interioară modernă, cu un grad de originalitate și rafinament foarte elevat. Este un domeniu în care tradiția milenară și noutatea își dau mîna pentru a duce cît mai departe falma ceramiștilor români.

RADU NEGRU

Un muzeu in labirint

O poveste oarecare

Până la un punct, povestea lui... A fost odată un copil, fiu al unui țesător de pinzeturi din Anvers, care a arătat de mic înclinații neobișnuite pentru desen. Mai mult decât să scrie și să citească, băiatului îi plăcea să mizgălească portrete. Mai târziu, familia țesătorului de pinzeturi s-a mutat la Haarlem unde băiatul a început, firește, să studieze pictura și a devenit pictor. Era mare nevoie de pictori în Olanda în vremea aceea, adică pe la începutul secolului al XVII-lea, deoarece nu se descoperise încă fotografia, iar onorabilii negustori din Haarlem nu puteau să aștepte până în secolul al XIX-lea când urma s-o inventeze Daguerre. Ei ardeau de nerăbdare să-și vadă chipurile immortalizate, să se asigure împotriva nepăsării timpului. N-aveau atâția bani încât să-și ridice piramide proprii, ca faraonii, dar puteau să comande portrete, în care să se vadă surzind, rizind, îmbrăcați în hainele cele mai bune, singuri sau cu alții, cu prietenii de pahar ori cu colegii de breaslă. Încât pictorii nu se plîngeau de clienți... De cum și-a terminat studiile, tânărul nostru pictor s-a pus pe treabă și, înțelegând spiritul epocii, nu și-a pierdut vremea cu peisaje, compoziții istorice sau religioase; s-a concentrat asupra portretelor. S-a căsătorit și a avut șapte băieți, dintre care cinci au devenit, bineînțeles, pictori, și trei fiice. Destinul flirta cu el. Sau invers. Puțin îi păsa artistului nostru că regii Franței preferau pictura italiană, care idealiza istoria, și că Ludovic al XIV-lea, văzînd tablouri flamande va cere să fie scutit de vederea unor asemenea „mizerii”. Știa și el că regii de tipul lui Ludovic al XIV-lea au fost totdeauna indispuși de realitate, iar la Haarlem nu ducea lipsă de comenzi. Dimpotrivă, putea să aleagă... li prefera pe cei stăpîniți de pasiuni puternice sau minți de un egoism tenace, fiindcă putea așterne pe fețele lor propria sa poftă de viață; dar din același motiv nu i-a ocolit pe tinerii petrecăreți și pe cîntăreții de bilci, mai ales că nu-i plăcea, se pare, nici lui să aducă uneori ofrande lui Bacchus. Nu era deloc un pictor discret, rezervat, ca Velásquez și chiar culoarea îl trădează prin strălucirea ei sonoră. Sau, Dumnezeu știe, poate n-a făcut decât să înțeleagă mai bine ca alții că bravi săi concetățeni vedeau în buna dispoziție un indiciu al reușitei sociale, pe care puneau atîta preț. Fapt e că mulți, cei mai mulți rid sau cel puțin surid în portretele sale. Asta pînă cînd destinul se decide să se răzbune pe un epicurean atît de consecvent, arătîndu-i că lumea știe și altceva decât să zimbească... Mai întîi îl face să vadă că, treptat, nu mai e la modă. Trebuie să cedeze întîietatea unor artiști mai tineri. Apoi, izbucnește scandalul. Mobilierul îi este confiscat din pricina unei datorii. Singurătatea se instalează în locuința pictorului și, cu timpul, nu mai vrea să plece de-acolo. Clienții se răresc. Se răresc atît de mult încît rugina se așează pe țîșinile ușilor. Prietenii se imputinează și ei. Fiii și fiicele? Nu se știe ce fac. Probabil, sînt ocupați cu propriile lor probleme, deoarece bătrînul Frans Hals, căci acesta e numele pictorului, trebuie să ceară ajutorul municipalității care îi acordă un ajutor anual de două sute de guldeni și cinci căruțe de turbă pentru a se încălzi. Va muri într-un azil.

Despre „Eforii azilului de bătrîni” pictat de Hals la peste optzeci de ani, Claudel a scris: „Nici în Goya, nici la El Greco nu există ceva atît de magistral și de înspăimîntător, căci infernul însuși are mai puține terori pentru noi decît zona intermediară”. Ce l-a înfricoșat pe Claudel? În tabloul respectiv se află șase bărbați îmbrăcați în negru, cu gulere și manșete albe, scrobite, așezați în așa fel încît nici unul să nu fie jig-nit că nu se vede bine. Cinci au părările, tot negre, pe cap. Numai unul, care stă în picioare, a renunțat să pozeze cu părărie. Figurile sînt reci, serioase, preocupate să adopte o mină avantajoasă; figuri de oameni convinși că adevărata catastrofă nu e moartea, ci sărăcia. Nici vorbă să fie emoționați că pătînd în istoria artei. La urma urmei (își spun probabil), ce valoare are arta dacă Frans Hals a ajuns la mila lor? Eforii azilului au ceva de magistrați ai destinului, care decid cine are dreptul să compătimizească și cine are dreptul să fie compătimit. S-ar încrunta, fără îndoială, dacă le-ar șapți cineva că peste trei secole nimeni nu va mai ști numele lor, în vreme ce numele bătrînului care-i pictează va înfrunța timpul. Din fericire, nu e nimeni prin preajmă care să le zgîndăre vanitatea. Mai bine. Ignorînd ce se va întîmpla în posteritate (care își face mereu de cap), unul dintre acești distinși cetățeni și-a pus părăria pe o parte, ca un chefliu, pentru a demonstra probabil că situația sa îi îngăduie și această mică extravaganță. Izbește, de asemenea, faptul că dintre toate culorile pe paleta lui Hals au rămas aproape numai negrul și albul. Să fie de vină pentru această austeritate vederea slăbită? Sau viața? După cum atrage atenția că eforii nu rid, nici nu zimbească, amănunt căruia e și mai greu să-i găsim o explicație fiindcă optimismul era la modă în vremea aceea la Haarlem, și ce e mai optimist decît un zimbet? Oare Hals s-a săturat să mai fie un fel de Rabelais pictor? Sau se va fi gîndit că nu se cădea ca niște persoane atît de serioase să zimbească unui bătrîn sărac? A auzit, poate, de pătania lui Rembrandt și de scandalul provocat de „Rondul de noapte” care n-a plăcut clienților. Nu vrea să riște. Își temperează verva — dacă o mai are — și nu se preocupă nici de viața interioară prea mult. Celor șase domni puțin le pasă, desigur, de viața interioară. Important e ca gulele și manșetele albe să strălucască.

Dar, ajungînd la sfîrșitul poveștii, îmi dau seama că personajul care stă în picioare, fără părărie, suride imperceptibil și mă încearcă o bănuială: că zimbetul acesta abia schițat e, de fapt, al lui Frans Hals.

OCTAVIAN PALER

Bacovia — inedit

Intr-o zi de duminică, de început de an, o zi purdrată cu zăpadă și estompată cu ceață, Cenuclul Flacăra s-a aflat în sanctuarul lui Bacovia, într-o casă cu numărul 13, pe o stradă ce-i poartă numele, din Bacău. Acolo l-am găsit pe scriitorul Ovidiu Genaru cel care, cum o spune, întoarce zi de zi pendula rămasă în perete și care măsoară trecerea noastră prin timp cit și drumul poetului către eternitate. Plin de amabilitate, Ovidiu Genaru a deschis un dulap, parcă era un seif al inimii sale, și ne-a pus la dispoziție

cîteva fotografii inedite pe care ni le-a încredințat spre tipărire. Ele au fost executate după un film în anul 1956, atunci cînd Bacovia a fost sărbătorit la „Casa scriitorilor” din București... Bacovia și Arghezi, Arghezi și Bacovia. Doi mari titani ai literii românești candidați la sociul literaturii universale. Fumează parcă aceeași țigară... Bacovia și Arghezi privind-ne, de peste ani, de pe același piedestal al literii... Bacovia și soția sa, scriitoarea Agatha Grigorescu Bacovia... și, poate, un ultim zimbet al atît de intristatului Bacovia...

Despre alte cîteva taine aflate în casa lui Bacovia din Bacău, șoptite nouă de către Ovidiu Genaru, în numărul viitor al revistei noastre...

Profil

Silvia Voinea

Sînt un admirator declarat al acestei mari artiste și am mai scris și — probabil — voi mai scrie despre dînsa, deoarece consider că — la ora actuală — este nu doar cea mai valoroasă soprană de coloratură a noastră dar și una dintre marile voci ale lumii, situîndu-se deci în marea galerie a primadonei pe care le-a zămislit și dăruit, în timp, scenelor de operă strălucita școală de canto românească. Mulți dintre acei care cîntesc aceste rînduri au văzut-o și au ascultat-o fie în emisiunile TV, fie la radio, fie evoluînd cu grația și cu arta sa vocală neobișnuită direct pe scena Operei Române. Puțin sînt însă aceia care cunosc amănuntele cu privire la modul în care fosta elevă a secției reale din liceul bucureștean „Gheorghe Lazăr” s-a apropiat de muzică și de scenă. În continuare, voi transcrie cîteva din gîndurile, ideile și istorisirile Silviei Voinea, pe care mi le-a adresat în multe zile, săptămîni și luni, mult premergătoare acestui articol.

„Cred că dacă aș fi putut vorbi înainte de a mă naște, aș fi spus ceea ce abia la doi ani am rostit: „vreau să mă fac artistă”!... Și asta în timp ce fredonam „Du-mă-acasă măi tramvai”... Mutați de curînd în București, eu fiind născută în Moldova, la Bacău, tramvaiul era o noutate pentru mine și faptul că auzisem un șlagăr care cînta această noutate, m-a făcut să rețin imediat linia melodică. Vocea am moștenit-o de la mama, care ar fi dorit să îmbrățișeze această carieră, dar cum vechile prejudecăți asupra artei mai erau încă în floare, am preluat eu, mai tîrziu, făclia ce-mi lumina și-mi încălzea sufletul. Cînd aveam 4 ani, părinții au început să mă ducă la spectacole de operă și de operetă. Atmosfera de teatru, aerul cu mirosul specific al decorurilor mă atrăgeau cu o forță căreia cred că nimic pe lume nu i s-ar fi putut împotrivi. Pentru dobîndirea grației mișcării, mama mă dăduse la balet (am făcut 5 ani). Îmi plăcea să dansez, dar tot muzica era aceea care mă stăpînea. Îmi amintesc de o dedicație, scrisă pe un roman primit de la vecinul nostru, celebrul scriitor Victor Eftimiu și în care îmi prevedea o carieră de mare dansatoare. Iată însă că n-a fost să fie așa... Între timp, am auzit la radio un anunț în care se vestea un concurs pentru corul de copii Radio. Am hotărît să mă prezint și într-o duminică de primăvară, în stu-

dioul T8, am fost întîmpinată de cel care mi-a sădit primele note muzicale în suflet, acela care lubea nespus copiii, dăruindu-le fără rezerve tot ce știa, minunatul om Ion Vanica. Văzîndu-vă prima dată cu „Voces Primavera”, mi-ați amintit de el, aceeași lumină în ochi, zimbet căld și severitate plină de dragoste. Mulți dintre copiii de atunci au îmbrățișat muzica, iar alții medicina. Dacă nu aș fi ajuns artistă, aș fi făcut — sigur — medicina, deoarece medicii vindecă trupul, iar artiștii mlădiază sufletul și, împreună, aceste meserii sînt unite prin dragostea nețărmurită pentru semenii noștri.

Anii au trecut și fosta coristă a corului de copii a hotărît să bată la porțile Conservatorului. Am început lecțiile de canto cu Viorica Teșanu și după 8 luni m-am prezentat la concursul de admitere, cu emoții mari, deoarece existau 19 candidați pe un loc, toți avînd la activ mulți ani de canto și cu mulți ani mai în vîrstă decît mine... Am reușit! Și astfel, la nici 18 ani, am devenit studentă la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București. Maestrei Teșanu îi datorez tehnica mea de azi și tot ceea ce cu generozitate mi-a dăruit, făcîndu-mă să pătrund în tainele acestei meserii. Azi, în sala de spectacol, la 84 de ani, îmi urmărește cu ochii în lacrimi eleva, care în semn de omagiu îi spune simplu: „mama Viorica”...

După terminarea studiilor, am urmat o specializare mozartiană la Weimar — R. D. Germană, cu profesorul Walter Ludwig. Inapoiată în țară, am fost remarcată de Opera Română, într-o audiere informativă, după care a urmat imediat un concurs, iar debutul l-am avut cu rolul Olimpiei, în cadrul premierei operei Povestirile lui Hoffmann, de Offenbach. Succesul fiind deplin, presa publicînd articole elogioase, am fost angajată definitiv la Opera Română. Mare mi-a fost bucuria cînd celebra soprană Elena Drăgulinescu-Stînghe, ce crease acest rol — alături de marele Leonard — cu mulți ani în urmă, a venit personal să mă cunoască și să mă felicite; și eram atît de tînră... Am fost distribuită apoi în toată gama rolurilor de mare anvergură. După doi ani de la angajare, dirijorul elvețian Pierre Colombo, care se afla în România împreună cu directorul operei din Klagenfurt — Austria, m-au ascultat într-un spectacol; a urmat o invitație la Geneva și, respectiv, la Klagenfurt. Așa a început cariera mea internațională, care, de atunci și pînă astăzi, a mers paralel pe marile scene ale lumii, dimpreună cu cea bucureșteană. Drumul n-a fost ușor, el a însemnat foarte multă muncă și seriozitate, trebuind, neavînd nici un alt sprijin,

să-mi pun la contribuție foarte des și capul și vocea mea, asta ca suprem argument. Ce pot spune însă, deschis, este faptul că mă dăruiesc fără preocupare fiecărui rol, fiecărui apariție pe scenă și consider — de fiecare dată — că am trăit încă o viață în plus, în acea zi. Poate acesta să fie și motivul că după spectacol nu mă pot desprinde prea repede de personajul interpretat, care mă obsedează toată noaptea, cu retrăirea fiecărui moment și analizarea lui, o dată și încă o dată. Caut, cînt și iar caut... există, oare, un drum spre perfecțiune, poate fi atinsă vreodată, cu adevărat, perfecțiunea artistică?*

Ce am mai putea adăuga la aceste emoționante istorisiri? Doar ceea ce, în modestia ei, marea artistă a uitat să ne amintească, repertoriul și incununația acestor roluri cu succese de seamă. Dintre personajele importante, în afara Olimpiei, amintită, să notăm și Gilda, din Rigoletto de Verdi, Regina nopții, din Flautul fermecat, de Mozart, ori Despina, din Così fan tutte, Blonda și Constanza, din Răpirea din Serai, opere ale aceluiași compozitor, Norina, din Don Pasquale, ca și Lucia, din Lucia di Lamermoor, ambele purtînd semnătura corifeului belcanto-ului italian, Gaetano Donizetti; Rosina, din Bărbierul din Sevilla, Lakme, din opera cu același nume de Delibes, Julietta, din Romeo și Julietta de Gounod, Zerbinetta, din Ariadna din Naxos, de Richard Strauss, Melisande, din capodopera impresionismului francez Peleas și Melisande, de Debussy, iată doar cîteva alte roluri, din sumedenia de intruchipări artistice aflate în repertoriul permanent al Silviei Voinea, jucată atît pe scene românești, cit și pe cele din Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Elveția, R. F. Germania, R. D. Germană, Olanda, Polonia, Uniunea Sovietică etc. Ar fi imposibil să consemnăm aici măcar titlurile articolelor, care s-au tipărit — de-a lungul timpului — în marile cotidiene europene, analizînd calitatea interpretărilor Silviei Voinea; să inserăm doar pe acesta: „Opera (e vorba de Don Pasquale) ar fi trebuit să se intituleze Norina, deoarece interpretarea Silviei Voinea a reunit, într-o manieră ideală, spiritul, capriciul, căldura, alături de extraordinarele sale calități vocale” (Volkszeitung — Austria).

Îmi declarăm dintru început admirația față de Silvia Voinea. Oare ce este mai nobil decît să-ți scoți părăria în fața unui artist care-și slujește, prin artă, țara sa?

CLAUDIU NEGULESCU

Mai presus de orice, grija pentru viața și munca oamenilor

Să gândim
cu capetele noastre

Așa cum am promis, continuăm să vă ținem la curent cu experimentul Torjescu în boli de piele incurabile. Aproape fiecare zi înseamnă pentru farmacistul clinician nu numai un număr sporit de pacienți din toate colțurile țării, ca și de peste hotare, dar, mai ales, noi confirmări ale metodei sale terapeutice și ale ipotezei sale privind cauza și mecanismul de producere a acestor maladii, dar și noi observații, noi concluzii asupra cărora, cum am încercat să sugerăm în articolul anterior, ar fi momentul să se apeleze și să se pronunțe, în spiritul deontologiei medicale, forurile noastre științifice și institutele de cercetări specializate, sub controlul Ministerului Sănătății, fiind un bun câștigat al medicinei românești. Iată, de curând, farmacistul a încredințat Direcției generale a asistenței sanitare din minister „Completări și noutăți privind psoriazisul”, lucrare prin care relevăm date științifice inedite menite să contribuie la o cunoaștere mai aprofundată, mai exactă, mai fină a acestei boli care a invalidat și invalidează atîta oameni, care schilodește atîtea suflete. „In psoriazis, notează Alexandru Torjescu, se observă o creștere marcată a cisteinei, cistinei, alaninei, precum și o creștere, de asemenea marcată, a leucinei și izoleucinei în ser. La aceiași bolnavi se constată eliminarea crescută de cistină și cisteină. Dacă se știe că în urina normală se elimină 0,5 mg acizi aminați în 24 de ore, în psoriazis ajunge la 10,2 mg și se semnalează prezența anormală a cisteinei, cistinei, lizinei și histidinei. Totodată, se observă o scădere în plasmă a vitaminei B12, o creștere a colesterolului, cu scădere a indicelui de esterificare și o modificare a spectrului lipoproteic. Diviziunea și diferențierea keratinocitelor e controlată de un hormon tisular neidentificat epinefrindependent. Acest hormon transformă adenozinmonofosfatul (AMP) în ANP ciclic, care are acțiune inhibitorie asupra mitozelor din epiderm. Vitamina C participă la biosinteza catecholaminelor în proces de hidroxilare, iar activitatea acestora determină activizarea adenilciclazei cu formarea AMP-ului ciclic, care intervine atît în sinteza acizilor nucleici cit și în metabolismul hidrocarbonatelor, așa putîndu-se explica și acumularea glicogenului în epidermul psoriazic... Continuă apoi cu o largă documentație și cauzistică asupra considerațiilor sale privind faptul că majoritatea bolilor de piele grave și socotite pînă acum incurabile sînt „manifestări genetice ale unor dereglări endocrine ce se pot transmite ereditar la urmași”.

Am reprodus acest fragment, desigur, inteligibil mai ales pentru specialiști, încă o dată ca argument al faptului că farmacistul brăilean este un profesionist corect, care face știință în adevăratul sens al lucrurilor, care își fundamentează tratamentele prescrise bolnavilor pe temerurile unor cuceriri moderne ale geneticii, imunologiei, biologiei celulare, farmacologiei... Repetăm aceasta deoarece mulți dermatologi — și din păcate chiar dintre cei mai reuți — îi contestă munca și rezultatele, fără să-l cunoască măcar, fără să fi purtat vreodată un dialog sau să consulte vreunul dintre bol-

navii tratați și vindecați de Alexandru Torjescu. Și, mai ales, fără argumente! Fără argumente științifice. E, desigur, criza neputințioșilor care, pe lângă faptul că nu contrapun „metodei Torjescu” o metodă proprie prin care să vindece, ori să amelioreze cel puțin atîția pacienți cîți a ameliorat și vindecat farmacistul pînă acum, nu publică — noi oferim coloanele revistei oricărui schimb de idei fructuos și onest, în profitul științei și al bolnavilor — lucrări bine fundamentate prin care să demonstreze că ipoteza Torjescu și metoda sa de tratament nu sînt valabile. Dealtfel, înțelegem asta, nu este ușor, cînd peste 1500 de oameni pot declara „m-am făcut bine cu tratamentul prescris la Brăila”.

Iată, **Victoria Drăghită** din București, str. Poenița nr. 69, sector 5, 49 de ani, casieră la un complex alimentară, pe care am întîlnit-o — revenită la un control — în cabinetul farmacistului din cadrul policlinicii județene, bolnavă de 20 de ani de lupus eritematos sistemic, ne povestește cu lux de amănunte odiseea suferinței sale. A umblat din spital în spital, din medic în medic, obișnuindu-se să audă replica fără speranță „noi încercăm să te ameliorăm, dar de ce suferi dumneata n-ai să te vindeci nicio-

mine, cînd am murmurat prima dată o melodie? ! Înțelegeți, simțeam nevoia să cînt, eu care nu suportam un zgomot, care nu sufeream să ascult radio, să aud muzică! La o lună de zile mi-a cedat starea aceea groaznică de oboșală. Iată, vin la Brăila cu acceleratul de dimineață și plec cu cel de după amiază, după vizita medicală de aici mă plimb prin oraș și nu mai am senzația de cădere, mă țin bine pe picioare, suport călătoria cu trenul... Am început să fiu un om normal. De altfel, o spun și analizele, oricine le compară poate să-și dea seama ce am fost și ce sînt. Cîne nu crede, să vină să-și povestească viața mea de suferință. Tratamentul farmacistului Torjescu pur și simplu m-a renăscut. În 2 luni am luat 7 kilograme în greutate”.

Constantin Popescu din Ploiești, Piața Libertății, bloc B est, scara F, ap. 85. Fișa 1204. 45 de ani. Lupus eritematos cronic, cu debut acum 2 ani, în urma unei cure heliomarine. Internat, diagnosticat și tratat (fără nici o eficiență) la Institutul de medicină internă „Dr. N. Lupu”. „Luăm tot ce aflăm, tot felul de medicamente injectabile, de vitamine, de produse apicole și, nimic. La analize, celulele lupice — prezente iar eu mă simțeam tot mai rău, mai nepu-

le crește pofta de mîncare, pofta de viață”.

Ca și în psoriazis, farmacistul și-a continuat și-și continuă cercetările, studiile și experimentările, făcînd noi observații pe baza cărora își perfecționează tehnologia terapeutică. A inclus și alte medicamente, făcînd și o operă de redescoperire și de reconsiderare a unor substanțe active și droguri farmaceutice pînă acum mai restrîns utilizate. De pildă, în lupusul eritematos discoid sau diseminat a introdus anumite doze de vitamina B12 gama „deoarece am constatat că în serul bolnavilor lupici cantitatea de cobalt este extrem de diminuată”. Redescoperă noi valențe, în asociație cu anumiți corticoizi, și Alfachimotripsinei, vitaminei PP și așa mai departe... Precum vedem, mereu își justifică tratamentele și le fundamentează pe baze științifice. În lucrările pe care le trimite ministrului aduce, firește, întreaga documentație. Socotim astfel că ar fi de un mare folos pentru bolnavi dacă s-ar organiza un simpozion sau o masă rotundă de specialitate prin care farmacistul și-ar putea expune punctele de vedere, putîndu-se oferi în felul acesta prilejul unui dialog cu medicii dermatologi și alți cercetători pe tărîmul medicinei. Totodată s-ar putea recunoaște deschis și s-ar putea proteja prioritatea ipotezei și metodei sale terapeutice în bolile grave de piele, socotite, precum se știe, în toată lumea încă incurabile. Lucrurile se petrec, în schimb altfel, farmacistul este „stimulat” printr-o adîncă tăcere. Toate solicitările pentru aprovizionarea farmaciei din cadrul Policlinicii județene Brăila (unde funcționează cabinetul experimental), cu medicamentele necesare pacienților săi, se opresc nu se știe unde. Deși zeci și zeci de oameni suferinzi vin zilnic la Brăila, ei nu pot fi tratați cu toată solicitudinea cuvenită, tocmai pentru că nu li se pot onora rețetele prescrise în farmacia de la parterul policlinicii, trebuind să facă alte și alte drumuri, prin alte orașe, în vederea procurării medicamentelor. Nu puține sînt însă cele pe care farmacistul însuși le prepară ori, tocmai aici întîmpină greutăți în aprovizionarea cu substanțele de care are absolută nevoie. Sîntem încredințați că asemenea fapte nu se cunosc la conducerea Ministerului Sănătății, care a aprobat organizarea cabinetului experimental de la Brăila și care, fără îndoială, va lua măsurile corespunzătoare.

Experimentul Torjescu își confirmă rezultatele

Bolnavi vindecați de lupus

dată”. „Ani în șir am fost în tratamentul reputatului profesor Longhin, cu vaccinul pe care îl pusese la punct, dar fără nici un rezultat. Apoi am rămas pacienta permanentă a Policlinicii dermatovenerice din Calea Șerban Vodă, la dr. Raica, iar în ultima vreme mă internam și de cîte 2 ori pe an la Spitalul „Dr. Stîncă” de care aparțin cu locuința. S-au încercat numeroase tratamente, le-am urmat cu sfințenie, și cu toate acestea la fiecare nouă biopsie celulele lupice erau prezente. Starea mea era de nedescris. M-am tîrît nu am trăit, m-am chinat nu am muncit, n-am cunoscut zîmbetul ori bucuria. Pori de 20 de ani după mine o nesfîrșită oboșală și o tristete aproape de moarte. Eforturile mele la serviciu au fost chinuri; mai făceam un bon, mai lăsam capul în miini, noroc că lucrez la o unitate mică, fără prea mare vad de clienți. Tîrîmura ca bețivii cînd mergeam pe stradă. Pe 19 septembrie am venit prima dată aici, la Brăila. Eram cu analizele la pămînt, așa cum le puteți vedea din fișă. După 20 de zile de tratament mi-a revenit pofta de mîncare și pofta de viață. Înțelegeți ce-a fost pentru familia mea și pentru

tincios. Numai cu doctoriile prescrise de farmacistul Torjescu resimt o ameliorare. Deocamdată n-am încheiat cura, o să vă țin la curent pe parcurs”.

Elena Barna din comuna Mihalț, jud. Alba, **Ion Șerban** din București, str. Valea Călugărească nr. 5, bloc A 6, sc. B, ap. 6, sînt alte două cazuri total vindecați prin metoda Torjescu de lupus eritematos diseminat. Ca și în psoriazis, boala lupică, și în special lupusul eritematos, cedează vizibil și spectaculos la tratamentul cu corticoizi după „Schema Torjescu”, putîndu-se ușor constata, cum ne demonstrează farmacistul cu buletinele de analize ale numeroșilor pacienți, aflate în fișele acestora, îmbunătățirea formulei leucocitare, a VSH-ului, revenind la majoritatea bolnavilor la normal. Adesea, chiar după prima cură, dispar formele ganglionare și atropatice, dispar evidențele dermice, roseața caracteristică de pe obraji și gît, dispar rănile, sub formă de arsuri de pe urechi, nas, obraji sau buze. Starea generală anxioasă, depresivă, de prostrație este în primele zile ameliorată, apoi dispare cu desăvîșire. Bolnavii resimt, cu toții, o stare de ușurare fizică și tensională, vioiciune,

CICI IORDACHE-ADAM ■

Nu o dată în istoria științei și tehnicii, aceeași problemă care frămînta mai multe creiere omenești a fost rezolvată, practic simultan și fără a ști unii de alții, de către mai mulți cercetători. Iată că o știre, aparent ca oricare alta, publicată recent în revista „Lumea”, usurîndu-ne accesul la un interviu apărut în ziarul moscovit „Trud”, sub semnătura lui E. Uhov, confirmă regula hazardului de care vorbeam la început. Titlul interviului din Trud este „Elixirul vieții” și ne permitem să reproducem trei fragmente, într-o traducere neoficială. Primul fragment: „Apa vie în pilule — așa s-ar putea vorbi pe scurt despre unele preparate farmacologice, originale, care stimulează regenerarea rapidă a celulelor și țesuturilor, permit omului să se însănătoșească mai repede în urma unor afecțiuni. Asemenea preparate au fost realizate în Laboratorul de cercetări științifice privind reglarea proceselor de reconducere (unic în țară) cu ajutorul unor mijloace medicamentoase. Acest laborator funcționează în cadrul Universității de stat Marijsk (Uniunea Sovietică — a.n.).

Imaginea despre „apa vie” și „apa moartă” o cunoaștem din povești. Tineți minte... atunci cu apă vie a fost stropit Ruslan care înviorat și cu puteri noi, plin de sănătate și tinerețe...”

Al doilea fragment: „Descoperirea adevărată, științifică care și-a propus ca sarcină primordială crearea unui adevărat panaceu medicamentos pentru toate cazurile de vindecare și întărire a organelor umane, are menirea de a regla procesele de regenerare din respectivele organe și din țesuturile organismului viu. Spre deosebire de elixirul din povești, preparatele noastre se produc sub formă uscată și iau contact cu apa obișnuită numai în momentul administrării lor pe cale orală, ca ori-care alte tablete — afirmă șeful catedrei de anatomia și fiziologia omului, fondatorul și șeful laboratorului, prof. doctor în științe medicale Gabriel Lazarevich Bilich. Așa că „apa vie” se produce în pilule. Trebuie însă remarcat faptul că însăși natura a manifestat preocuparea ca organismul omeneș să se descurce și fără un

doping farmaceutic... S-au înmulțit cazurile de complicații postoperatorii, organismul uman are acum o capacitate mai mică de a lupta împotriva microbilor și diferitelor infecții. Organismul omului are, deci, nevoie de ajutor. Iată de ce una din direcțiile principale de care ne ocupăm o constituie elaborarea, pe plan experimental și clinic, a unor stimulente farmaceutice de regenerare a celulelor și țesuturilor.

Mecanismul acțiunii acestora se bazează tocmai pe accelerarea sintezei proteinelor celulare. Trecînd în sine, aceste proteine obligă celulele să se dividă mai activ și să sporească în volum. O asemenea imagine o observăm în construcții: casele se pot zidi mai repede dacă în locul cărămi-

pînă la sfîrșitul vieții, să îndeplinească, în mod stabil, funcțiile respirației, în condiții normale, inclusiv în cazul unor eforturi fizice sporite. Omul aflat în această situație poate chiar să practice sportul. Fără un asemenea preparat, furtițele plămînilui rămăs ar fi fost puternic dereglate. Baza noastră de producție o constituie uzina de vitamine Ioshkar-Olinskij...”

Cele de mai sus mi-au generat un puiot de sentimente contradictorii. În primul rînd, dacă lucrurile cu „elixirul vieții” — prezeptat de ziarul „Trud” — stau așa cum bănuim noi, adică sînt legate de anumite forme structurate ale apei, nu putem decît să-i felicităm pe colegii sovietici pentru viteza cu care au transformat în realitate

chipuri, existența apelor structurate în celulele vii, alături de numeroase testări de laborator și tehnologice pe care le-am realizat noi înșine cu aceste ape structurate, constatăm că, fără a zîmbi, cu întreaga seriozitate, colegii din Uniunea Sovietică ne pot informa că au lansat un program extrem de ambițios — este drept că nici noi nu ne plîngem de lipsa ambigiei în ceea ce privește țelul programului nostru — legat de aplicațiile „apei vii” în cadrul profundelor mutații ce au loc în biologie, agricultură și mai cu seamă în medicină.

Ca să fiu sincer, aș fi preferat ca asemenea confirmări, ca și cele din „Trud”, cu privire la existența aplicațiilor apelor structurate să vină și din clinici românești. Aș fi preferat ca, cel puțin acei care știu cît și cum am realizat noi, ceea ce am făcut pînă acum în domeniul structurării apelor și aplicațiilor acestora, să dea năvală peste noi și să aibă curajul de a porni pe un drum extrem de pasionant, dificil și drept, dar teribil de pasionant. Frontul mondial al marilor descoperiri și creații nu așteaptă pe nimeni, nici pe cei prea prudenți și cu atît mai puțin pe cei orbiți de propriul lor orgoliu și de dispreț față de descoperirile altora. Noi credem că avem datoria să mergem mai departe, neabătute, așa cum ne-o cere conducerea partidului. Programul aprobat de cel de-al XIII-lea Congres, indiferent de păreri subiective ale unora, cu atît mai mult cu cît acum am aflat că și alții în lume, în țări cu o puternică bază științifică și tehnologică, s-au înscris pe căi similare cu ale noastre și fac mari eforturi pentru întîietate. Putem afirma, cu toată răspunderea, că realizările altora, oriunde s-ar petrece pe pămînt și ori cît ar fi ele de importante, pe noi ne stimulează și mai mult, ne dau forțe incenzate să ne batem în cea mai nobilă dintre luptele internaționale — lupta pentru cea mai omenească și mai utilă dintre creațiile științei și tehnologiei, lupta pentru înălțarea și fericirea omului.

Prof. univ. dr.
ION MĂNZATU ■

Competiția valorilor:

Elixirul vieții

zilor se folosese prefabricate. Cam în felul acesta am experimentat unul din preparatele noastre pe drojdia de bere. Aceasta a început să se dezvolte cu o iuteală nemaipomenită...”

Iată și al treilea fragment: „La elaborarea celor 14 preparate analoge „apei vii” au participat toate cadrele didactice ale catedrei. Un număr de 7 din aceste preparate se produc industrial. Interlocutorul meu, spune E. Uhov, îmi pune pe masă niște mostre de noutăți denumindu-le: riboxin, orotat de potasiu și altele... Am în palmă, în țiplă transparentă, tablete galbene de riboxin.

— Să presupunem, explică profesorul G.L. Bilich, că unui bolnav i-a fost extirpat un plămîn. Sub acțiunea acestui preparat, plămînul rămas începe să se mărească, atîngînd asemenea performanțe care-i permit să suporte o sarcină dublă

industrială ceea ce cu ani în urmă, la noi ca și la ei, părea o simplă legendă. Pe de altă parte, cititorii revistei Flacăra au avut prilejul, în mai multe rînduri, începînd cu septembrie 1982 (iar cei ai revistei Știință și Tehnică își vor fi amintind de articolul „Apa vie” din august 1981) să ia cunoștință de unele rezultate originale, românești, privind producerea și proprietățile apelor structurate pe care le-am putut identifica, datorită naturii și influenței lor, cu „apa vie” (apa B) și „apa moartă” (apa A), ca și în legendă. Publicarea acestor rezultate românești a trezit nenumărate reacții — unele de bucurie și entuziasm, altele de prudență cinstită și dreptăți, dar și neîncredință respingeri sub motivul că „ce nu știm noi nu există!” Astăzi, cînd alături de multe alte documente științifice și tehnologice, din întreaga lume, aflate pe masa noastră, care atestă, în multe

Sub semnul heraldic
al Cetății Neamțului

Localitatea: Tirgu Neamț, 30 ianuarie 1985, orele 15 și orele 21, sala Casci de cultură.

Număr de spectatori: 2000 în două spectacole.

Atmosfera: spectacole dramatice, cu unele momente grele dar cu finaluri strălucite.

Calitatea spectacolelor: foarte bună.

Aportul organizatorilor: foarte bun.

Am găsit la Tirgu Neamț un public deschis și receptiv a cărui dragoste de cultură ne-a copleșit de îndată. Impresionant era felul în care oamenii primeau mesajul cintecelor noastre, implicându-se cu tot sufletul în efortul de-a edifica o atmosferă de excepție, felul în care se dăruiau în fiecare moment, incitându-ne și inspirându-ne și, mai ales, felul în care au știut să asculte versul doinț al eminescului cu nume de Domn, Mihai. Este momentul ca, o dată cu cintecele de țară și pace, să testăm forța lor de participare prinși unori într-o nefirească stare de comoditate și imobilism pe care terapia Cenaclului Flacăra o risipește și de această dată. Și dacă reacția tuturor, aduși în situația de a-și contempla singuri propria verticalitate, după consumarea acestor momente a fost aceea de-a scanda numele țării, ni s-a părut că manifestarea noastră, lecția de patriotism pe care o propunea, își atinsese ținta. Ne-au întărit această convingere, dovedind-o cu prisosință, mesajele celor prezenți, în bilețele scrise în întunericul sălii, pe genunchi, bilețele din care primeam întreaga lumina sufletelor lor: „Avind în vedere că au trecut doar patru zile de când am sărbătorit pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aș ruga Cenaclul Flacăra să interpreteze și la Tirgu Neamț cintece dedicate acestei semnificative aniversări” (V.L.).

Pentru un astfel de public care a știut să trăiască fiecare moment al întâlnirii noastre la intensitatea trecerii lor în neuitare am adus în scena cenaclului nu un spectacol restrâns, deși concentrat, ci unul din care n-a lipsit nimic din ceea ce am crezut că este important să vadă, să asculte pentru a putea mai apoi să povestească. Ne-am despărțit făcând o incursiune în diversitatea spiritualității noastre, trăgându-și seva din profunzimile pământului românesc și cu privirea spre lumea de care nu ne izolăm și spre care ne deschidem. Ne așteptau afară alți oameni și o nouă întâlnire avea să continue încercarea noastră de-a restitui întreaga a dinte imaginile de suflet ale oamenilor din Tirgu Neamț.

Cel de-al doilea spectacol confirma, prin simplul contact cu acest nou eșantion, impresia despre publicul din Tirgu Neamț. Intrarea în substanța comunicării se face dar nu încă la temperatura cea mai de sus. Ca planta sub ploaie, Lelia Valda crește sub aplauze. Într-un recital larg, bine meritat pentru talentul și seriozitatea sa, pentru consecvența cu care și-a urmat vocația după debutul strălucit, se exprimă Camelia Daj. La ea acasă, transfigurându-și în cintecele sale ce se impun tot mai mult gustului public întreaga sensibilitate, ea n-a făcut decât să dovedească încă o dată că nu e suficient ca talentul să fie descoperit la vreme ci să și beneficieze de un cadru care să-i stimuleze dezvoltarea. În acest caz Cenaclul Flacăra a făcut ceea ce făcuse pentru alții alții, dând oamenilor bucuria de-a se regăsi în valorile pe care le conțineau latent.

Propunem tuturor cintecele noastre de țară și pace și sintem surprinși de imobilismul reacției unora dintre participanți. Ni se pare că până și Cetatea Neamțului pierd uitată. Noi, cei din scenă, ne întorcem unii către alții și cîntăm într-o izolare ce avea să trezească în toți ceilalți orgoliul și nevoia unei replici imediate. „E nevoie de noi în fiecare clipă a patriei”. De adevărul acestei afirmații aveau să se convingă toți cei prezenți dar pentru aceasta fusese nevoie de o acțiune hotărâtă prin care atunci când atmosfera scăzuse la exprimări (e drept din partea unora) submediocre s-a găsit modalitatea cea mai potrivită prin care să se trezească dorința de-a fi la înălțime, o altă stare latentă a cărei eliberare a adus atmosferă la polul opus. Din nevoia de-a modifica oamenii prin sensul aspirațiilor lor nu ne era indiferentă reacția publicului. Am reluat momentele afectate de acea stare de dispersie a spiritului și oamenii aveau să ne convingă cu totul de această dată de marile lor posibilități, de marea deschidere spre cultură. Participarea la cintecele de țară este totală. Cintecele de profunzime găsesc și ele un alt ecou în sufletul oamenilor și atitudinea lor va fi de o verticalitate impresionantă. Tirgumemții fac să înflorească de cintece inimile și Cetatea Neamțului, semnul heraldic al vieții lor. Au fost două spectacole dramatice, cu începuturi grele și finaluri strălucite, distinse și prin strădania remarcabilă a organizatorilor lor,

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

„Cea mai brulantă
lumină...“

Localitatea: Piatra Neamț, 31 ianuarie 1985, orele 15, Sala sporturilor.

Număr de spectatori: 7000.

Atmosfera: o sală dificilă în materia ei fizică dar atât de frumoasă prin oamennii ei, pareă mai frumoasă ca niciodată la Piatra Neamț.

Calitatea spectacolului: excepțională. Noutăți: prezențe locale — Claudia David și Ion Sezonov, Viviana Muscă și Cristina Irimescu, surorile Cristina și Mihaela David, surorile Liliana și Niculina Pipelea și excepționala revenire a Oanei Hanganu.

Aportul organizatorilor: în toată stagiunea din județul Neamț la cele mai înalte cote ale implicării, înțelegându-se exact nevoile culturale ale oamenilor.

Urmașii acelor moldoveni care în începutul de an al celui de acum 126-lea primeau pe aceste meleaguri vestea alegerii lui Al. I. Cuza Domn al Moldovei și Valahiei cu o bucurie rar întâlnită (și am transcris înadins din arhive această consenare: „Seara orașul cu toate mahalalele și cei doi munți dimpregiur s-au iluminat cu cea mai brulantă lumină plăcută la privire, care a rămas până către ziua de lingă care atit orășenii cit și locuitorii de prin megieștile sate, ce se adunaseră în mai multe grupuri... benchetuiu pe toate ulițele, prin veselie și cântări de muzică, fluier, cimpoale și cintece vocale, iar dimineața au răsănit în oraș buciumele”) au îmbrăcat la sosirea Cenaclului Flacăra haina de sărbătoare a spiritului. Codrii dorm trăindu-și visele hieratice pe spinarea uriașilor păduroși Cirloman, Cozia, Pietricica, Cernegura, ape clipocesc sub cenura gheții, ferăstraie suieră spintecind în pulberi și arome seva inlemnită a gândurilor vegetale, retorte fumegă în alchimia substanțelor savante, iar pe bănci de școală ca iete se deschid la noi pagini ale vieții, în diadematica așezare încrustată cu argintul undelor Bistriței Piatra Neamț.

„Și totuși există iubire...” Reinvață un alfabet al încrederii în oameni. „Acest spectacol este ultimul pe care îl realizăm prin acest turneu în județul Neamț. „Ce frumos e omul” într-o vreme plină de zbuçume în care fiecare devine erou pentru mai binele semenului”. Sala pulsează spre scenă ca o unică respirație. „Dați-vă puțin mai departe, să ne poată bate inima”. Trupa „Totuși”, deloc „în grabă”, ne convinge în recital că vechia modă a „Marilor iubiri” este de fapt mereu la zi, într-o seară cum numai marilor săli de spectacole ale lumii le mai e dat să cuprindă. Întreaga suflare devine fluid de „molecule” vibrante în ritmul trepidant al energiei muzicii și versului, dornică de seva pe care lecția de istorie și cultură ținută de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar ne-o dăruie cu generozitate. Intimplarea artistică se deschide cu cea mai patriotică poezie a celui mai mare poet al firii române, continuând apoi prin a îndemna... glasurile în „Jurămint la Putna”. Cînd argumentele „filozofice nu-i mai ating pe tirani”, „Lancea lui Horea” este o armă din mii de inimi clocoțitoare, „Lumină! Luptă! Libertate!” spun brațe ridicare. „Desteaptă-te române” străbate ca un fior ființa umană, devenită acum cu mult mai tare, după „Trăiască România”, pentru patrie și al ei conducător. Totul într-o impresionantă ținută artistică cu public coautor. Braț de braț se prinde în ritmul Horei Unirii, căciuli sar în slavă ca-n vremea lui Roată. Se scandează îndelung „România”, pînă la înfiorare și epuizare. Se cîntă apoi „Treceți batalioane române Carpații”, cu țaria afirmării proprii conștiințe naționale. O mare de oameni tălăzuiesc sub briza de sunet a cîntecului de pace.

LUCIAN G. LIVESCU ■

„Nu-i român ca
moldoveanu' și nici
om ca băcăuanu'“

Localitatea: Bacău, 1 februarie 1985, orele 17, Sala sporturilor.

Număr de spectatori: 10 000.

Atmosfera: excepțională pe totalul întâlnirilor noastre.

Calitatea spectacolului: participarea scenei s-a ridicat și de această dată la nivelul marilor exigențe ale publicului băcăuan.

Noutăți: prezențe locale — Leonid Parnică, Dumitru Păunescu, Liliana Benjenaru.

Aportul organizatorilor: cu totul remarcabil, îndatoritor.

Am citat în titlu versuri ocazionale, destinate Bacăului și întregii Moldove, ca un omagiu adus publicului de pe întreg traseul moldav, public în totalitate de nota 101.

Identicii în reacții și patos cu muntenii

și ardelenii, sentimentali și tandri, deschiși și puternici, moldovenii ne-au incitat cu... propriile noastre cintece și cu o capacitate extraordinară de adaptare la cerințele cursului spectacolului.

Bacăul, după nici o săptămână de spectacolul precedent, ne-a primit cu „piine și sare” într-o sală arhiplină, cu sloganul „și totuși există iubire” scris mare în fundal ca o garanție a sentimentelor ce leagă publicul de scenă.

Nou veniții în cenaclu, Florin Pișcu și Andrei Almași (revenit), au prestații de marcă, piesele lor fiind aplaudate și în scenă. La fel, recitalul lui Gil Ioniță care și-a adăugat repertoriului un cîntec admirabil pe versuri de George Bacovia, „Nocturnă”, oferă o deschidere către sinceritate și sentiment. Trei voci deosebite ca timbru, trei maniere componistice și o caracteristică proprie tuturor — valoarea. Deși nu respectăm ordinea „de bătaie” ca să zic așa, mă gândesc că e locul să amintim excepționalul debut al Oanei Hanganu, elevă de 16 ani din Bicaz, a cărei dotare interpretativă și coregrafică depășește orice așteptare. „Moldovenii” la ei acasă prind aripi și constituie deja împreună cu Camelia Daj și Nica Zaharia un „grup” artistic extrem de puternic în cenaclu.

Cintecele de patrie și de pace declanșează răspunsul tuturor, publicul solidarizându-se cu sinceritate mesajului nostru aclamînd în picioare numele țării. Atmosfera este mirifică, zeci de lumini se aprind în Sala sporturilor, în timp ce omagiem memoria „trecuților noștri”. O oră și treizeci de minute, minunatul public băcăuan cîntă pentru țară și pentru binele ei, ca un singur gând, ca o singură voință.

Sarcină grea pentru Flapo, trupa care cu fiecare zi adaugă noi piese pe care le susține instrumental, susținînd astfel, implicit, ținuta interpretativă a autorilor acestora.

Rock-ul declanșează opțiunea publicului tînăr pentru ritm și melodicitate; trupa Totuși ridică sala umplînd parcă pînă la refuz împrejurimile de aplauze și strigăte.

Excepționalul grup Partaj, al celor două „nesurori siameze” — Magda Pușkaș și Tatiana Filipoiu — este aplaudat la scenă deschisă. Un public bun simte și diferențiază genurile de muzică, primindu-le atent pe fiecare. Sub steagul roș-galben-albastru incap totți cei ce-l respectă: Majay Gyözö și Carmen Antal împreună cu Magda Pușkaș cîntă în limba maghiară superbe cintece populare în acompaniamentul tribunelor care știu deja refrenele și le iubesc.

Atmosfera de sărbătoare a Bacăului serii de 1 februarie 1985 se încheie în nota lirismului: Adrian Păunescu recită din lirica proprie într-o liniște deplină, încununată de aplauzele îndelungi ale asistenței. Rămas bun și la bună vedere în primăvară, Bacău — Câmpion!

AUGUSTIN FRĂȚILA ■

Hai Buzău, Buzău!

Localitatea: Buzău, 2 februarie 1985, orele 17, Sala sporturilor Dacia.

Număr de spectatori: 5000.

Atmosfera: formidabilă, egalînd — aproape — atmosfera eclatantă de pe stadion.

Calitatea spectacolului: foarte bună.

Noutăți: prezențe locale — Sorin Popa, S-a cîntat în premieră piesa „Amăgire” (versuri Adrian Păunescu, autoarea muzicii Oana Hanganu).

Aportul organizatorilor: foarte bun.

Despărțindu-ne de umbra lui Bacovia, de la numărul 13, străbătem drumul spre Buzău — „și casele sînt albe de parcă vin încoace” — în liniștea deplină a soarelui, alunecînd, parcă, pe razele unui soare primăvarațic ce a scos asfaltul de sub mantaua albă ce protejează, acum, numai culturile agricole...

La Buzău, la Sala sporturilor Dacia, într-o zi în care devenim cu toții „buzoieni”, atmosfera liniștită, spectatori curioși parcă să afle noutăți printre cintecele cenaclului și cele moștenite. O atmosferă care îl face pe poetul Adrian Păunescu să-și aducă aminte de momentele pioase din casa Bacovia și să vorbească sălii despre „marele pot al acestui veac, cel mai profund poet al românilor, George Bacovia”.

„Construim cu sudoare și credință”. Castelul spiritual al culturii adevărate, tranzitive se înalță! Respirăm acum, împreună, cintecele de patrie! „Doamne jurăm din Buzău! Ce amintirea (i-o leagă / Că vom păstra peste veacuri / Patria noastră întreagă”. Lancea lui Horea se ridică și la Buzău. Un Tricolor este dăruit cenaclului. Pentru noi este din nou 24 și 26 ianuarie. Se scandează: PACE, PACE! A-pare în miinile tinerilor o inscripție: FLĂCĂRA — IUBIRE — PACE — INFĂȚĂȘARE. Se scandează: „ROMÂNIA, ROMÂNIA!” „TRĂIASCĂ, TRĂIASCĂ, TRĂIASCĂ, SĂ TRĂIASCĂ MOLDOVA, ARDEALUL ȘI ȚARA ROMĂNEASCĂ!”. Întreaga sală se înalță, mină în mină, inimă în inimă, într-o imensă Horă a Unirii. E 24 ianuarie! Se scandează: „CEAUȘESCU — PACE!” E 26 ianuarie! „Sintem ca niște regimente înfășurate-n pace / Și fiecare furtur e-un dulce zurlău”. Bombardăm Geneva cu un proiectil puternic, neutrător: „O șansă pă-

ci!” Un cîntec dedicat, implicit, conducătorului României moderne, garantul libertății noastre, președintele Nicolae Ceaușescu, care nu s-a sfîșit să arate adevărul întregii lumi. Nu s-a sfîșit să spună că nici o bombă nu e bună. Sala cîntă spontan: „POPORUL, CEAUȘESCU, ROMÂNIA”. Mari momente de vibrație patriotică; ele ne fac să credem în pacea lumii — „Să fie pace în lume!” — și în libertatea țării — „Treceți batalioane române Carpații!”

Este rîndul unei atmosfere interiorizate, creată de cintecele grupului Partaj, ale Cameliei Daj, ale lui Gil Ioniță și Majay Gyözö. Buzoienii dovedesc și un înalt simț al umorului atunci cînd Nicolae Cenau, umoristul nostru de excepție și inventivitate inteligentă, alunecînd pe „linoleumul sălii”, ne transmite, parodiînd, noi știri sportive prin voci ale unor comentatori cunoscuți și cînd prezintă timpul probabil buzoian: „cerul este noroios, cad traverse de ploaie”. Ne speriem. Credem că au erupt vulcanii noroioși. Afară, pe cer, se vedea numai Carul Mare al lui Frățila. Sala e un hot-hot de mare.

Atmosfera buzoiană că-ți vine „Și singele din toamnă al viilor prea coapte / Să-ți cadă în artere, ca într-un trup pietros / Să-l simți cum se-nfășoară definitiv pe os / Ca fulgul iernii aspre în sine să te rabde”. Moment de poezie, în care poetul Adrian Păunescu recită, în premieră, împreună cu sala, poezia „Captivi la Buzău”. Ne aducem aminte de captivitatea dulce din timpul marilor zăpezi, de anul acesta, ce ne-a prins pe aceste românești meleaguri.

Trupa „Totuși” cîntînd un hard rock, de foarte bună calitate, aduce, timp de o jumătate de oră, atmosfera la calificativul formidabil, eclatant ca și în ultimul mare spectacol de pe stadionul „Gloria”.

Un spectacol complex în care ne-am recunoscut unii pe ceilalți, spectatori și artiști, iar la încheiere: „Si gazdele să-ți spună că pentru tine-au scos / Covrigi și nuci și struguri și niște boabe coapte”.

VICTOR RĂDULESCU ■

Bucurie împlinită

Localitatea: Brăila, 3 februarie 1985, orele 16, Sala sporturilor.

Număr de spectatori: 10 000.

Atmosfera: participare incandescentă.

Calitatea spectacolului: foarte bună.

Noutăți: prezențe locale — Radu Tudor, Wanessa Radu, Asineta Răducanu, Emilia Țăulea, Doina și Vanghela Gogu (acesta din urmă, debut excepțional).

Aportul organizatorilor: foarte bun, ca de fiecare dată la Brăila.

Promiseseam la precedentă noastră întâlnire o revenire grabnică.

Cu aceeași mare generozitate ne-au primit și acum tinerii Brăilei. O pancartă sintetizează aspirațiile tuturor și avea să guverneze și această nouă seară de spirit revoluționar: „Ceaușescu — Pace”.

De publicul brăilean substanța demersului nostru artistic avea să ne apropie fără prea multe tatonări. Așteptarea acestei revederi îi pregătise și ne pregătise în egală măsură. Am simțit-o de îndată ce, în încercarea de-a ni se apropia mulți dintre cei care nu mai aveau loc în tribune ocupînd de-a valma spațiul nepopulat al terenului de joc au fost nevoiți să se reîntoarcă de unde veniseră pentru a reveni mai apoi în ordine. Cele patruzeci de secunde pe care le au la dispoziție sînt numărate cu voce tare de întreaga tribună, un ceasornic al înaltei conștiințe. Fuziunea cu scena o face șirul cintecelor de țară și pace. Atmosfera își rotunjește contururile și sala arată parcă altfel. Ne vin în memorie imaginile sălilor de la Bacău și Galați și suprapunerea aceasta ne dă un sentiment de familiaritate. Din public, mesajele primite ne întăresc această senzație: „Este o atmosferă teribilă. Respirăm istorie, comunism, dragoste, pace. Un glas uscat dictează și o mină înroșită scrie. Și gândurile noastre se aștern pe hirtie. Vă iubim, vă dorim, vrem ca totul să iasă din acest tot unitar. Actor și spectator, vrem să trăiască și să respire această atmosferă. Vă mulțumim pentru ce ați făcut. Vrem ca simțirea-transmisă prin cîntecul și poezia dumneavoastră să atingă nota maximă. Totul e sublim aici, totul e minunat. Trăiască România! Trăiască Tricolorul! Trăiască partidul, Ceaușescu și poporul!” (Un grup de tineri care vă iubesc, o mică parte din marea care freacă alături de dumneavoastră). Se scandează tulburător: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Ardealul, Moldova și Țara Românească!” O inscripție pe care n-am mai văzut-o nicăieri ne îndeamnă la cîntec: „Ne trebuie Lancea lui Horea”. Alte inscripții inspiratoare vorbesc edificator despre înaltele aspirații ale tinerimii române: „Pacea e viață”, „Lumină. Luptă, Libertate”. Steaguri tricolore spală aerul cu lumina lor roș-galben-albastră. Miini tinere înalță din multime portretul președintelui Nicolae Ceaușescu. Atmosfera de mare ținută. Ne reamintim de cea mai bună interpretare a cîntecului „O șansă păcii” înregistrată tot aici cu un an în urmă. Găsim aceeași mare disponibilitate și egalăm recordul. Interpretare excepțională! Atmosferă inspira-

Amintire cu Domnul Cuza

Memoria documentului

● Un inițiator al învățămîntului modern din România ●

toare. Adăugăm alte două versuri unei binecunoscute formule ce caracterizează spiritul tinăr: Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Planeta și Pacea și viața românească. Nici nu se putea găsi un loc mai bun în care să fie lansat acest nou strigăt decât aici, unde totul fusese „din vole”.

Din această atmosferă vizibil creatoare (manifestările, cenaclul scot în ultima vreme cu mai multă expresivitate în evidență calitățile publicului, ale oamenilor care prin participare directă modelează prin cei care-i reprezintă pe scena propriă lor alcătuire spirituală) nu putea să nu apară proba organicității actului nostru artistic. Astfel debutul remarcabil al fraților Doina și Vanghele Gogu, cîntînd cu simplitate și talent cîntece ale celor mai sudici dintre români, frații noștri aromâni, a fost senzational doar din perspectiva acelora care n-au descifrat încă mecanismul de depistare și punere în valoare promovat la nivelul acestei manifestări. Debutul acestor copii ne-a bucurat cu atît mai mult cu cît confirma, aici la Brăila, o observație făcută în întreg turneu moldav referitoare la felul deschis și cald în care au fost primite cîntecele tuturor compatrioților noștri, indiferent de naționalitate. Astfel, cîntecele în limba maghiară interpretate de Magdalena Puskaș și Carmen Antai sau de Majay Gyözö au avut un enorm succes la publicul doritor de-a împărtăși în întregul ei arta din România. Este și aceasta o modalitate de-a proba coeziunea unui popor, unitatea unei națiuni.

Am încheiat aici un turneu deosebit de greu și, de aceea, cu atît mai lăudabil. Sinteza intimplărilor sale îi va scoate în evidență meritele în amănunt. Un singur

lucru ne mai rămîne de subliniat, dorința noastră de-a reveni cît mai curînd printre minunații oameni care ne-au dilatat mult peste limita acestui anotimp lumina zilelor scurte de iarnă.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

(Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520).

Turneul în date sintetice

● Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a încheiat primul turneu al anului 1985, turneu început de fapt în 1984, desfășurat în perioada 22 decembrie 1984 — 4 februarie 1985 (pe parcursul a 45 de zile), totalizînd 50 de manifestări (1471—1520).

● Moment de referință în istoria cenaclului: Ziua președintelui Nicolae Ceaușescu, ziua de 26 ianuarie 1985, a fost sărbătorită de Cenaclul Flacăra împreună cu 10 000 de tineri la Bacău.

● Traseul acestui turneu a traversat 13 județe. În 9 dintre acestea am susținut spectacole organizate (Prahova, Buzău, Brăila, Galați, Iași, Botoșani, Suceava, Bacău, Neamț). Ialomița, Giurgiu, Vaslui, Vrancea sînt județele prin care am trecut dar în care nu am susținut manifestări. În cele 45 de zile de turneu s-au parcurs 9 850 km.

● Din cele 50 de manifestări, 40 au fost organizate, cu public, iar restul de 10 au fost manifestări spontane sau cu diferite ocazii.

● La cele 40 de manifestări au luat parte 128 600 spectatori, pe durata a 306 ore de spectacol.

● Numărul spectatorilor prezenți la manifestările Cenaclului Flacăra de la înființarea sa pînă în prezent a ajuns la cifra de 6 254 600.

● Media de spectatori pentru fiecare din manifestările cu public ale turneului este de 3 315.

● Au primit nota 101 spectacolele de la Iași, Suceava, Bacău și pe total stagiunile noastre din județele Prahova și Neamț.

● Manifestarea cu numărul 1 500 a avut loc la Suceava, în 19 ianuarie, marcînd debutul galei 1 500 care avea să continue și la Putna, în 20 ianuarie.

● În acest turneu media de vîrstă a Cenaclului Flacăra a fost 24 de ani și 3 luni.

● 24 ianuarie, Ziua Unirii Principatelor Române, a fost sărbătorită de Cenaclul Flacăra împreună cu publicul din Cîmpulung Moldovenesc.

● Ca o dovadă a marii deschideri spre nou, Cenaclul Flacăra a primit pe scena sa în acest turneu 84 de prezențe locale, între care 15 grupuri vocal-instrumentale, 2 grupuri satirice și 67 prezențe individuale.

● Au fost lansate în această perioadă 9 piese noi: „Colindul rock”, „Sintem egoiști” (Totuși), „Povara ceasurilor”, „Cîntec pentru Mihai Viteazul” (Constantin Dragomir), „Celelalte fîntîni” (Mirela Atudorei), „Convertire” (Augustin Frățilă), „Țata e bolnav” (Camelia Daj), „Amăgire” (Oana Hanganu), toate pe versurile poetului Adrian Păunescu și „Nocturnă” (Gil Ioniță, versuri George Bacovia).

● Au intrat în acest turneu în rîndurile membrilor Cenaclului Flacăra surorile Oana și Alice Ionescu din Ploiești, Oana Hanganu din Bicaz, Florin Pișcu din Bacău, frații Gogu (Doina și Vanghele) din Brăila. Au revenit pentru o seară sau mai multe pe scena cenaclului: Mirela Atudorei, Ducu Bertzi, Ion Hagiu, trupa Holograf, trupa Krypton, Gil Ioniță, Iulia Iosipescu, Sarossi Endre, Sorin Minghiat, Doru Stănculescu, actorii Adam Erzsebet și Mihail Stan, poetul Ioan Alexandru.

● Momente de neuitat pentru care ținem să mulțumim și pe această cale conducerii organizației de tineret din România, au avut loc în 26 decembrie 1984 o dată cu înminarea de către primul secretar al Uniunii Tineretului Comunist, tovarășul Nicu Ceaușescu, a premiilor Cenaclului Flacăra pentru activitatea pe anul 1984.

● S-a cîntat și s-a recitat în limbile: engleză, franceză, rusă, italiană, greacă, arabă, sîrbă, spaniolă, maghiară, română și în dialect aromân.

● La Mizil, în 7 ianuarie 1985, a avut loc primul dialog cu publicul pe probleme ale sfîinței de-a fi sănătos.

● În acest turneu s-au cîntat și s-au recitat versuri ale poezilor: William Shakespeare, Mihai Eminescu, Serghei Esenin, Evgheni Evfusenko, Rainer Maria Rilke, Omar Khayyam, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, George Bacovia, Lucian Blaga, Gheorghe Bocu, Andrei Mureșanu, Octavian Goga, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Radu Stanca, Miron Radu Paraschivescu, Tudor Arghezi, Mihai Dragomir, Emil Botta, Radu Cârneli, Nichita Stănescu, Meliusz Jozsef, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Dumitru Popescu, Alexandru Brad, Nina Cassian, Mircea Micu, Grigore Vieru, Ioan Alexandru, Ion Horea, Ion Gheorghe, Ana Blandiana, Constanța Buzea, Mircea Dinescu, Daniela Crăsnaru, Augustin Frățilă, Adrian Păunescu.

● Componența maximală a cenaclului în acest turneu: Adam Erzsebet, Andrei Almași, Carmen Antal, Mirela Atudorei, Ducu Bertzi, Dinu Bodocan, Octavian Bud, Victoria Catană, Nicolae Cenani, Camelia Daj, Constantin Dragomir, Laurențiu Pompiliu Dumitrescu, Flapo (Alexandru Zărnescu, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, Nicolae Enache, Adrian Moise), Augustin Frățilă, Vali Gere, Ion Hagiu, Oana Hanganu, Sorina Hașigan, Adrian Jacotă, Liliana Ioniță, Gil Ioniță, Krypton (Gabriel Golescu, George Lungu, Marius Vintilă), Majay Gyözö, Sorin Minghiat, Ion Mănzatu, Emilian Onciu, Partaj (Magdalena Puskaș, Tatiana Filipoiu), Florin Pișcu, Poesis (Marius Bațu, Eugen Baboi), Valeriu Popa, Sarossi Endre, Doru Stănculescu, Mihail Stan, Florin Șerban, Vali Șerban, Maria Tănase, Totuși (Andrei Păunescu, Ioana Păunescu, Cristian Minculescu, Dan Cărăbaș, Nicolae Dinescu), Lelia Vaida, Valentin Văran, Mirela Voiculescu, Nica Zaharia și conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu.

● Echipa auxiliară a cenaclului a fost compusă din Roland Panteli, Constantin Ionescu, Sandu Petre, Romeo Marian și George Chircă (sunet și lumină), Alexandru Stoican, Nicolae Matei, Nicolae Vărășteanu și Vasile Căzănel (soferi), Victor Rădulescu, Paul Agarici și Sorin Postolache (fotoreporteri), Alexandru Medar (organizare).

CONSTANTIN DRAGOMIR ■
NICOLAE CENAN ■

Arhivă și document

Spiru Haret despre fondarea

Universității din Iași

E cunoscut faptul că omul de știință și marele pedagog Spiru Haret (1851—1912), a inițiat și a realizat în bună parte modernizarea învățămîntului din România, dîndu-i o organizare unitară și o orientare mai realistă. În calitate de ministru al Instrucțiunii Publice, a sprijinit din răsputeri toate elementele talentate, astfel i-a acordat o bursă poetului Octavian Goga, trimițîndu-l la o specializare, în 1910, în Anglia, l-a sprijinit pe Aurel Vlaicu să i se acorde premiul Academiei, acesta din urmă scriindu-i la 17 septembrie 1912: „Reintors în țară după o călătorie făcută în toate centrele de peste munți, ale Românilor, unde în măsura puterilor mele am aprins flacăra entuziasmului național, primul meu gînd s-a îndreptat spre Dumneavoastră, care la primele mele începuturi, cit și mai în urmă, m-ați incurajat atît de mult” (Arh. St. Buc., fond Spiru Haret, dos. 4, f. 9). Nu trebuie uitat că iluștrul pedagog Spiru Haret, primul doctor în matematică din România, a cărui lucrare privind invariabilitatea axelor mari a orbitelor planetare s-a bucurat de o valoare mondială și a avut serioase preocupări în domeniul aviației. Acest lucru reiese din corespondența sa cu vestitul inginer francez Alexandre Gustave Eiffel, cel care a proiectat și construit vestitul turn din Paris ce-l poartă numele.

Problemele la care ne-am referit mai sus și multe altele provin dintr-un fond de 16 dosare, intrate în patrimoniul arhivei istorice centrale din București în anul 1967, iar semnatarul acestor rînduri a avut primul acces la ele. În fondul amintit se păstrează manuscrisul lui Spiru Haret, intitulat „Amintiri de la fundarea Universității din Iași”, în care sînt descrise festivitățile de inaugurare a Universității din Iași din anul 1860. Materialul a fost redactat la 20 septembrie 1911 și trimis lui S. Halilă, fost inspector școlar, pentru a fi publicat în periodicul „Mișcarea”. Haret îi scria: „Vezi, te rog, oare o fi nimerit articolul alăturat pentru „Mișcarea”, dacă s-ar publica în una din zilele serbărilor aniversare ale Universității din Iași? Poate ar fi de actualitate. Dacă crezi că da, binevoiește, te rog, a-l trimite acolo”. Cum în cele 11 volume de documente, privind viața și activitatea lui Spiru Haret (apărute în perioada 1934—1938 sub îngrijirea lui Gh. Adamescu), sus-numitul manuscris nu este reprodus ci numai menționat, de asemenea nu se fac referiri la el nici în cele 2 volume apărute la Iași în 1960, cu ocazia centenarului (Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași. 1860—1960), iar periodicul „Mișcarea” lipsește chiar din patrimoniul bibliotecii Academiei Române, iar materialul publicat de noi în „Sargetia” (1968) a apărut într-un tiraj foarte redus, ne-am gîndit să publicăm integral acest document, pentru numerosul public care citește revista „Flacăra”.

Materialul, deși redactat în 1911, poartă amprenta amintirilor copilului precoce de 9 ani, dornic să înregistreze cît mai mult. „Ziua de 26 octombrie 1860, era o zi posomorîtă, rece și umedă. În ajun, profesorul nostru Dl. Tomă Săvescu ne spusese că trebuie să venim pregătiți ca să mergem la paradă, avea să se înființeze o școală mare, care se chema Universitate și era să vie și Vodă.

În mintea noastră de copii, nu era deloc lămurită ideea cam ce ar fi o Universitate. Eram în clasa 3-a primară, și școala noastră din Sărărie nu avea o altă clasă superioară. Pe atunci, în tot Iașul singura școală de la Trei-Sfetite avea și clasa 4-a, la care era profesor bine cunoscutul Derziu. De aceea, nouă ni se părea că școala de la Trei-Sfetite erau deja o școală mare, iar colegii noștri Apostolescu, frații Machedon și alții, cu un an mai mari decît noi, cari urmau acum acolo, erau înconjuțați de tot respectul nostru cînd binevoiau să vie să ne mai viziteze uneori în ripa de vale de la biserică vulpii, unde se adăpostea modesta noastră școală.

Mai știam că este o școală și mai mare decît cea de la Trei-Sfetite, era Academia, azi Liceul Național, unde cu cîteva luni mai înainte ni se împărțiseră premiile în mijlocul unei inghesuiei grozave, a unei călduri năbușite și a unei surzi-toare larme de discursuri, de coruri și de muzici militare. Dar mai departe nu mergeau cunoștințele noastre și eu unul nu-mi puteam deloc închipui ce putea fi, o școală unde să mai învețe vîru-meu C.R. căruia deja începuse să i se arate mustața.

Oricum, în dimineața de 26 octombrie, plecărăm de la școală, cam tremurînd sub umezeala rece, ploaia ne muia hăinuțele. Steagul școlii îl purta camaradul meu de clasă I.G., azi trecut dintre cei vii, ca și cea mai mare parte, vai, din camarazii cari ne însoțeau în ziua aceea: blîndul și cuminte P.C., neastîmpărații I.D. și N.N., tacticosul P.D. și atîția, și atîția alții. Nu prea eram mulți. Se vede că părinții îngrijați de vremea cea urîtă, nu avuseseră curajul să lase pe mititeii

lor să meargă la paradă. Tubitul nostru dascăl mergea pe lîngă noi.

Ajunserăm prin ulița Tîrgul de Sus, și după cîteva schimbări din loc în loc, furăm înșirați pe două rînduri în colțul din stînga dintre strada Tîrgul de Sus și strada Universității, sub balconul unei case cu două etaje, care a subsistat pînă nu de mult, și în care balcon se aflau o mulțime de doamne și domnișoare. Mi-aduc chiar aminte că coada cea lungă a steagului nostru și spiritul neastîmpărat al colegului I.G. le-au supărat destul pentru ca, la un moment să ne adreseze unele aspre admonestații.

Am tremurat destul de multă vreme, inghesuții și din dreapta și din stînga și din față, de mulțimea de lume și de poliție care se silea să țină liber mijlocul străzii. Pe dinaintea noastră treceau una după alta multe trăsuri, cu cite unul sau doi domni, și intrau în curtea Universității. De o dată, profesorul nostru se întoarse spre noi și ne spusese: „vine Ț. Kogălniceanu”. Aproape în același moment trece repede o trăsură însoțită de uraie puternice. Pe Kogălniceanu însă nu am avut vreme să-l văd. De altfel, despre dînsul eu nici nu știam alt-ceva decît că cu vre-o doi-trei ani mai înainte îl văzusem intrînd într-o casă de lîngă Patru-zeci de sfinți gătîndu în care ședeam și noi, și că servitoarea care ne însoțea ne spusese că pe domnul acela îl cheamă Kogălniceanu și că e Ministru. Nu și-a dat însă osteneala să ne spuie ce va să zică Ministru. Nu tirziu după trecerea lui Kogălniceanu, alte urale anunțară sosirea trăsuri domnești. O furtună de strigăte asurzitoare, un suvoi de lume ce alergau pe lîngă o trăsură cari mi s-a părut înaltă pînă la cer, o împinsătură violentă înapoi, o viziune repede și nedeslușită de mult aur amestecat cu crep roșu, și atîta tot: Cuza trecuse, în mare uniformă, în trăsura cu livrele roșii la înfrățire.

Așa am văzut eu pe Cuza pentru întia oară. De atunci l-am mai văzut de multe ori, uneori foarte de aproape. Ultima dată a fost la 24 ianuar 1866, cînd, înconjuțat de o mulțime de uniforme strălucitoare, primea defilarea armatei pe podul Mogoșoaiei, din balconul cel mare dintre coloane de la Palatul Domnesc din București. Curînd după trecerea lui Vodă, ploaia începu să cadă de-a binelea. Profesorul nostru, care ne îngrijise ca pe copiii lui, ne adună pe lîngă dînsul, ne numără cu băgare de seamă, ca să nu se fi rătăcit vreunul și, pornirăm spre casă”. (Arh. St. Buc., Fond Spiru Haret, dos. 16, f. 1—3).

Se cuvine să facem remarcă că Universitatea din Iași luă ființă cu 4 ani înaintea celei bucureștene. Explicația: dacă Bucureștiul devenise capitala politică a țării, se dădea satisfacție Iașului spre a fi capitala culturală și aceasta la insistențele marelui om politic, Mihail Kogălniceanu.

Rîndurile demai sus sînt un pios omagiu adus lui Spiru Haret, cel care făcuse atît de mult pentru învățămîntul românesc.

NICOLAE CIACHIR ■

Mere de toamnă

Te chem ploaie mărunță de umeri
căzătoare
Să ne așterni în ploacă povestii de zi
bătrînă
Sînt vorbele din lună, sînt sfaturi de la
soare
Să ne înveți în drumuri cu glăsul tău
de zîină
Sădește-n noi virtutea trăirii de-o
secundă
În care viața uită că este trecătoare
Sădește-n noi dorința luminii furibundă
Fișii rupid în negru deși pe noi ne
doare.
Băurăm primăvara ce ne dorea doar
muguri
Și-am inflorit în vară sărutul pe-un
chitlim
Acuma bem iubirea ca must spumos de
struguri
Iubirea pentru-o frunză și pentru ce nu
știm.

În rod să fim, o, suflet, ne-om regăsi
în ramă
El cavalier în zale, nălucă eu, mă zbat.
Tu, toamnă ne cuprinde în haina de
aramă
Nedespărțiți cînd mărul l-am rupt și
l-am mincat.

IRINA DIMITRIU ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ În ziua de 18 ianuarie a.c. băiețelul meu, aflat la vârsta jucăriilor și a poznelor, a vrut să-și cumpere el însuși o jucărie de la așa numita „Unitate nr. 11 — Produse zaharoase”, din Calea Moșilor. I-am dat 40 de lei, cât costa, de fapt, jucăria. Iată însă ce s-a întâmplat: cele două vânzătoare, profitând, desigur, de naivitatea picului, i-au luat banii și i-au dat, în schimb, o jucărie despre care știu că este stricată. Am mers cu băiețelul la magazin și le-am spus că este de două ori mai rușinos să înșeli un copil decât un om mare. Vânzătoarele mi-au răspuns într-un mod incofinabil, accentuând că nu-i treaba lor dacă o jucărie funcționează ori ba! Dat fiind că nu aveam ecusonul, că n-au binevoit să-mi dea nici condica de sugestii și reclamații și, că, practic, m-au dat, pur și simplu, afară din magazin, mă întreb și vă întreb, totodată: care este, de fapt, treaba pe care o au de făcut cele două vânzătoare? (Georgeta Rojojanu, Calea Moșilor nr. 277, București). Exact la aceeași întrebare așteptăm și noi răspuns din partea direcției de resort a sectorului 2.

■ Primim de la Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca. În legătură cu unele probleme ridicate de un grup de cetățeni din municipiul Cluj-Napoca (cartier Mănăsturel), vă informăm: referitor la asigurarea unei copertine cu rol de adăpost în stațiile de transport în comun din fața complexelor comerciale „Minerva” și „Sirena”, ambele situate în strada Lingurarilor, din cartierul numit, acestea se vor executa în primăvara anului curent. În legătură cu asigurarea transportului în comun din respectivul cartier spre gară, menționăm că între orele 8 și 13 funcționează toate liniile, călătorii din cartierul Mănăsturel având până în centru liniile de troleibuz 25 și 26, iar din centru spre gară, liniile 3 și 4. În cursul primului trimestru al anului 1985 se va realiza și legătura troleibuzelor cu gara.

■ Dorel Burea din Ocna Mureș (str. 23 August nr. 71), și-a cumpărat în noiembrie 1984 de la magazinul de încălțăminte din Ocna Mureș, o pereche de ghete, care l-au costat 260 lei. După numai 2 zile talpa încălțărilor s-a dezlipit. D.B. s-a gândit că cel mai nimerit ar fi să trimită ghetele cu bonul respectiv care atesta data cumpărării, celor care le-au fabricat: Intreprinderea de încălțăminte „Argeșana”, din Pitești. Neprimind nici un răspuns, expediază pe 12 decembrie o nouă scrisoare. S-a încheiat anul și aceeași tăcere din partea fabricantilor! Dacă pachetul respectiv n-ar fi fost trimis cu aviz de primire, s-ar fi putut crede că ghetele s-au rătăcit pe drum. Ele au ajuns însă conform recipiselor postale, în mod cert, la destinație. Proprietarul lor ne întreabă dacă va mai avea ocazia să le încalțe în această iarnă? Așteptăm răspunsul „Argeșenei”.

■ Un exemplu de birocrație erasă. Mă numesc Ion Semen și domiciliul în București, str. Carol Davila nr. 93, sector 5. În data de 7 ianuarie 1985 soția mea a născut cel de-al doilea copil, pe nume Bogdan Ionuț Semen. Nașterea s-a produs la Spitalul „Colțea” din Capitală. Cu adevărata eliberată din spital m-am prezentat la consiliul popular al sectorului 3, pentru a primi certificatul de naștere. Mi s-a răspuns stupefiant: să revin pe data de 19 februarie 1985! Adică, aproape o lună și jumătate. În această situație dacă nu prezint măcar o copie după certificatul de naștere nu primesc alocația de stat pentru copil, iar soției nu i se eliberează concediu postnatal și implicit salariul cuvenit.

■ Primim de la Tribunalul județean Prahova: Popa Ioan-Dan a sustras din locuința lui Alexandru Pantea, din Tîrgoviște, suma de 1065 lei și un costum bleu-jeans marca „Winston”, producție Italia, astfel că a fost trimis în judecată pentru infracțiunea de furt calificat. Judecătoria Ploiești a condamnat pe inculpatul la 2 ani închisoare. Prin executorul judecătoresc, de la judecătoria unde-și are domiciliul inculpatul, partea vătămată poate intra în posesia despăgubirilor materiale și bănești.

■ Organizăm o excursie în Zvolen (Cehoslovacia) acolo unde își dorm somnul de veci eroii ai neamului, căzuți pe câmpul de luptă pe teritoriul războiului mondial. În 9 mai 1985 se împlinesc 40 de ani de la zdrobirea mașinii de război naziste. Noi aveam rude apropiate printre cei căzuți pe câmpul de luptă din Ungaria și Cehoslovacia. Publicând rindurile de față, poate se vor găsi și alți doritori în vederea unui pelerinaj la mormintele bravilor noștri ostași, în locurile unde faptele de arme ale ostirii române trebuie rememorate și cinștite. (Ioan Dan, str. Muncitorului nr. 9, Satu Mare).

■ Mă numesc Suciu Nicolae-Ilie și locuiesc în Orăștie (str. Libertății nr. 55) și lucrez la Intreprinderea mecanică Orăștie (județul Hunedoara). Am o fetiță, Iulia Daniela, în vîrstă de 2 ani și 6 luni. Suferă de o deficiență enzimatică denu-

Mă numesc Dumitru Savu, locuiesc în București pe Aleea Someșul Cald nr. 4, blocul O.2, scara 1, apartamentul 3, sectorul 4. Fiind grav bolnav în tot decursul anului 1984, am fost internat de urgență la Clinica medicală a Spitalului sectorului 4, și, prin transfer, la Clinica chirurgicală a aceluiași spital, unde am fost supus unei grele operații de stomac, care a durat aproape 6 ore, de către eminentul chirurg conf. dr. ALEXANDRU GRIGORESCU.

Acesta a realizat una dintre cele mai rare și dificile operații de stomac, efectuind o gastroctomie totală (înlocuirea stomacului ulcerat cu unul nou, confecționat din colon și intestinal subțire), salvându-mi astfel viața și redându-mi satisfacția de a trăi și activa în plină senectute. Mulțumesc din suflet acestui om și întregului său colectiv, care m-au făcut să renasc ca o pasăre Phoenix, din propria-mi cenușă a durerii. Laudă acestor oameni!

mită medical fenilcetonurie. Datorită acestei boli fetiței nu-i este îngăduit să mănince decît legume și fructe proaspete. Alimentație, totuși, insuficientă pentru dezvoltarea normală a unui copil. Institutul de ocrotire al mamei și copilului București ne eliberează un concentrat de proteine numit „Balopen”, și acesta insuficient pentru hrana și dezvoltarea armonioasă a fetiței, care cere mîncare cu insistență. Există un fel de făină specială, fără fenilalanină, cu care se hrănesc copiii cu astfel de boli rarissime. Făină care se află sub numele DAMIN-ETWISSARM (Germania) și SMES-VITAPROTAN (Cehoslovacia). Îi rugăm pe cei ce ne pot ajuta cu aceste medicamente să ne comunice deoarece situația noastră este disperată și soția mea nu poate avea un alt copil.

■ La sesizarea adresată revistei de către Alexandru Hardon, din București, Procuratura Generală răspunde: persoanele care au participat la lovirea petentului au fost trimise în judecată, iar fața de minorul Alexandru Simion care i-a provocat vătămare corporală gravă, instanța de judecată a dispus internarea acestuia într-o școală specială de muncă și reeducare pe timp de 3 ani.

■ În data de 19 septembrie 1984, fiul meu Doru Crăciun, a plecat de-acasă. Copilul meu este în vîrstă de 17 ani și este redus mintal. Nu știe să indice adresa unde locuiește. Doar atît spune că îl cheamă Doru. Cîteva indicii despre el: este înalt de 1,50 m, blond, ochi căprui. A fost îmbrăcat sumar: bluză de trening, pantaloni de culoare gri, iar în picioare purta teniși. (Mihai Crăciun, Tecuci, str. Dacia nr. 48, județul Galați).

■ Intreprinderea pentru construirea și vânzarea locuințelor ne înștiințează că cele relatate în revista „Flacăra” nr. 49, din 7 decembrie 1984, privind deficiențele din apartamentul lui Valentin Rădulescu, din București, bd. Chimistilor nr. 61, bloc 26, ap. 58, sînt reale, și pentru îndreptarea situației există un termen de execuție a lucrărilor fixat în trimestrul I 1985.

■ Soția mea, Mioara Mihai, a părăsit domiciliul conjugal în primăvara anului 1983. Avem împreună 4 copii (Romică, Elena, Marcel și Șucarina). Din ultimele informații am aflat că s-ar găsi în județul Dolj. Nu știu nici azi pricina plecării și din nefericire nici nu știu exact unde se află. Este absurd să mă gîndesc la pensia alimentară, cită vreme nu am nici o veste despre ea! Publicind aceste rînduri mă gîndesc, totuși, că voi afla, ceva și voi putea da o speranță și puștilor mei care o așteaptă (Nicolae Mihai, sat Cuza-Vodă, com. Costelu, județul Constanța).

■ Consiliul popular al sectorului 1 București ne aduce unele lămuriri cu privire la minorul Tudor Adrian Bogdan, crescut de Oprea Sofica, de 81 de ani. Copilul are diagnosticul oligofrenie și psihopatie impulsivă și are aprobarea pentru internarea la Căminul-spital Siret, întrucît mama sa l-a abandonat la vîrstă de cîteva luni. Organele de miliție au obligat-o pe Zamfira Tudor să interneze copilul la Căminul-spital Siret.

■ Din str. Smîrdan nr. 12, București am cumpărat un aparat de radio. În cîteva zile s-a defectat. Mă prezintă la cooperativa unde scria pe foaia de garanție, adică, la Reprezentanta tehnică „Tehnoton”, str. Smîrdan nr. 18. Am plimbat și eu și soția acest aparat de radio (Bucur 6) de nenumărate ori, dar tovarășii de la „Tehnoton” refuză să ni-l repare. (Preda Marin, București, Aleea Solidarității 1 A, sc. II, bk. Y 6, etaj IV, ap. 40).

■ U.J.C.A.P. CĂLĂRAȘI ne informează, urmare a scrisorii adresate revistei de către Gheorghe Beșlagă: Sus-numitul a muncit 11 ani în C.A.P. și are dreptul la pensie din acest sector (el fiind și pensionar de stat). Conform Legii nr. 3, art. 5 și Legii nr. 4/1977, art. 8, suma rezultată din pensile cumulate nu poate depăși nivelul pensiei de asigurări sociale ce s-ar fi cuvenit persoanei respective, în cazul cînd întreaga activitate ar fi fost prestată într-o unitate de stat.

■ „Mă numesc Aricleia Craioveanu și locuiesc în str. Căpitan Demetriade nr. 5, sector 1. Locuiesc la adresa de mai sus din anul 1957. Împreună cu soțul am muncit 4 ani pentru a face dintr-un spațiu degradat un spațiu de locuit. Ne-am tras gazele împreună cu familiile Plugaru, Rusu și Ferariu. În locul lui Feraru s-a mutat însă Marcel Ghiță. Acesta este certat cu munca și din martie trecut nu lucrează nicăieri. Astfel că are mari rezistențe la plata luminii electrice și a gazului. Intreprinderea de rețele și instalații de distribuție a gazelor naturale București ne-a tăiat gazele. Spuneți și dumneavoastră, de ce să suferim noi, eu, femeie bătrînă și o nepoțică, pentru un ins care nu-și achită obligațiile către I.R.I.D.G.N. și I.R.E. București?”

■ „Mă numesc Dinec Valentin și am 32 de ani. La vîrstă de 3 ani m-am îmbolnăvit de „Maladia Sittler”, o formă mai ușoară de poliomielită. După mai multe operații, prin grija unor medici inimoși, am reușit să pot merge și eu, e adevărat, destul de greu, cu ajutorul unui baston. Nu mi-am pierdut nici un moment încrederea în viață. Unica mea plăcere este munca pe care o fac. Lucrez la o cooperativă cu munca la domiciliu și mă descurc foarte bine. Numai că, deplasindu-mă foarte greu, nu prea pot să ies din casă și nu am prieteni. Singurătatea este un lucru foarte trist. Dragă redacție, vă rog, dacă este posibil, publicați în revistă scrisoarea mea, poate se vor găsi în țară tineri de vîrstă mea care vor dori să corespundă cu mine. Am putea schimba impresii, gînduri, opinii, poate mi-aș face astfel, cițiva prieteni. (Valentin Dinec, Aleea Șelimbărului nr. 8, sc. B, et. 1, ap. 23, Hipodrom I, cod 2400, Sibiu).

■ În scrisoarea adresată redacției noastre, Ionescu Corbu Andronache din Galați, strada Partizanilor nr. 40, bloc C 30, ap. 20 reclama infiltrații de apă în apartamentul în care locuiește. Iată răspunsul primit de la Consiliul Popular Municipal-Galați, sesizat prin intermediul revistei: „Din analiza făcută împreună cu E.G.L. s-au constatat următoarele: cele sesizate de petent au fost reale, astfel că E.G.L. a refăcut hidroizolația de pe terasa blocului C 30. Din verificările efectuate după remedieri, ultima dintre ele fiind în zilele de 27 și 28 decembrie 1984, în timpul unor ploii de durată, nu s-a mai constatat apariția infiltrațiilor în apartamentul petentului. Intrucît lucrarea este în termenul de garanție, E.G.L. va urmări în continuare starea hidroizolației, intervenind în cazul reapariției infiltrațiilor de apă”.

■ Am citit în revista FLACĂRA despre miraculoasele efecte obținute de medicamentul „Cibotusin”, realizat de harnicul colectiv al Farmaciei nr. 37 din Sebeș — Alba, medicament indicat mai ales în bolile respiratorii. Sintem doi oameni în vîrstă de 85 și 81 ani, și avem nevoie de acest medicament pentru a ne potoli acele dese tuse ce ne cuprind uneori din pricina unor vechi afecțiuni. Vă rugăm ca prin intermediul acestor rînduri să ne ajutați în a obține cit mai curînd acest produs, contra cost firește, drept pentru care v-am scris și vă dăm adresa noastră: Ilinca și Alexandru Anton, strada Șoimuș nr. 36, sectorul 4, of. poștal nr. 7, cod 75318 — București.

■ Ion Munteanu din Tîrgoviște, bd. Independența bl. Al, sc. C, ap. 34 are următorul necaz: „Folosesc de mulți ani, în condiții excelente, mașina de spălat Alba Lux 2, fabricată la Intreprinderea 30 Decembrie din Cugir, mașină care execută șase operații. Dar s-a rupt capacul de la tija care acționează motorul centrifugii și patru dintre operațiuni nu mai sînt executate. Din cauza acestui capac, care costa 25 de lei și care se găsea în magazinele de specialitate, nu mai pot folosi mașina. Am căutat în multe magazine de specialitate piesa respectivă, dar ea nu se mai fabrică, deoarece nu se mai fabrică nici acest tip de mașină. Ce să fac?” Nici noi nu știm exact, dar îi rugăm pe cei de la „30 Decembrie” să caute o soluție, poate mai găsesc pe undeva piesa pomenită.

■ Fiica mea, Vasilica Alice Romanescu, are 16 ani și lucrează la intreprinderea „Autobuzul” din București, la secția CSC, ca muncitor necalificat. În același timp frecventează liceul seral, fiind elevă în clasa a XI-a la liceul patronat de intreprinderea bucureșteană sus menționată. Cursurile serale încep de regulă la orele 16,30 și sfîrșesc la orele 21,30. În aceste condiții este, practic, imposibil să urmeze cursurile serale. (Livia Romanescu, str. Bacului nr. 5, bl. 9, ap. 66, sector 5 București). Rugăm conducerea „Autobuzului” să găsească înțelegere și pentru Vasilica Alice Romanescu, așa cum alte conduceri de unități economice dau sprijin seraliștilor.

■ Ion Obadă din Vaslui, str. Vasile Alecsandri bloc 123, ap. 11 ne înștiințează că a bătut mai multe magazine cu materiale fieroase și nu a găsit o pilă pentru ascuțit fierăstrăul sau secura. De asemenea, lipsesc din aceleași magazine cuiele de diferite dimensiuni, în special cele mici și mijlocii.

Ne-am deplasat prin unele magazine din Capitală și am constatat că petenții (inclusiv Ion Obadă) au dreptate.

■ Am funcționat ca învățător-educator la Școala generală sanatorială Govora. Direcțiunea școlii și-a pus avizul pe cererea mea, deoarece am 12 ani vechime și s-au convins de calitățile mele. Nu-

mai că, Inspectoratul județean școlar Vilcea a numit pe Vasilica Lupu în postul ocupat de mine atîția ani. (Mariana Popa, com. Mihăești, județul Vilcea). Rugăm Inspectoratul județean școlar Vilcea s-o lămurească pe M.P. care au fost cauzele schimbării sale de la școala sanatorială din Govora.

■ Din anul 1959 lucrez ca medic veterinar la „Abatorul”. Ploiești. S-a scos la concurs postul pentru formațiunea sanitar-veterinară de pe lângă „Abatorul” Ploiești. La data de 29 august 1984 a avut loc concursul scris și oral. Am obținut la acest examen media cea mai mare, 9,06. Deci prioritatea de a fi numit în acest post. La numai 5 zile după concursul desfășurat, de altminteri, cu acordul și avizul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Laboratorului Central București și Direcția Sanitar-Veterinară din cadrul aceluiași minister au hotărît redistribuirea postului scos la concurs altei formațiuni sanitar-veterinare. (Marcel T. Manole, Ploiești, str. Republicii nr. 122, ap. 2). Ce s-a întâmplat de fapt, după concurs? De ce nu s-au respectat rezultatele comunicate?

■ În anul calendaristic 1984 am contractat cu statul și, deci, predat fondului centralizat o junincă și un tăuș. De asemenea, am predat 200 kg caș de oaie. Prin cooperatie am predat, la preț de achiziție, circa 700 kg de fin. În aceste condiții bănuiesc că nu este normal — ne scrie Ioan Arlea din comuna Vadul Izlei, județul Maramureș — să nu-mi pot cumpăra unele produse alimentare din comună. Într-adevăr, nu este normal.

■ Purtînd corespondența cu intreprinderea „Tricodava” din București, în vederea ridicării garanției de gestionară a fiicei mele, pe nume Nădia Stanciu, ni s-a expediat de la unitatea respectivă recomandata cu nr. 4540, din 21 martie 1984. Au urmat și alte apeluri, căci această scrisoare recomandată nu ne-a parvenit: pe confirmarea de primire sînt semnat în fals. Miliția și procuratura din Focșani au intreprins unele măsuri, dar situația mea a rămas nelămurită. (Vasile Stanciu, Focșani, Piața Independenței, nr. 1, ap. 33, județul Vrancea).

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN

Poșta redacției

Marius Preda — Caracal: Sporul pentru vechime neîntreruptă în muncă se acordă în cote procentuale din retribuția tarifară celor care au continuitate în aceeași unitate. În situația dv. continuitatea în muncă decurge de la 1 mai 1970.

■ Gheorghe Lupu — Iași și Grup de cititori — Cluj-Napoca: Gratuitățile prevăzute în Decretul pe care îl menționați se referă numai la invalizii încadrați în gr. I de invaliditate ■ Viorica Takacs — Timișoara: 1) La inspectoratul școlar județean; 2) În raport cu munca prestată.

■ Gheorghe Falcă — Pitești: Pentru cei încadrați în muncă după 1 ianuarie 1975, aprobarea schimbării domiciliului se face în limita unui număr de locuri repartizate, în acest sens, prin decret prezidențial ■ Aurica Rusu — municipiul Gh. Gheorghiu-Dej: Perioada în care un om al muncii nu realizează producție nu i se consideră vechime în cîmpul muncii.

■ Ion Iancu — București: La consiliul popular al sectorului în care domiciliuți. ■ Constantin Boboc — Craiova: Nu puteți face reconstituirea vechimii în muncă cu martori deoarece nu mai sînteți încadrat în muncă ■ Nicolae Flech — Biled (Timiș): Forurile locale hotărîsc în funcție de situația reală ■ Petru Roman — Birsana (Maramureș): Anularea deciziilor de pensionare a fost legală ■ Nicolae Mustață — Firluig (Caraș-Severin): În situația în care nu prezentați actele la care faceți referire nu este posibilă acordarea pensiei I.O.V.R. potrivit Decretului 245/1977 ■ Anica Gafencu — Ploiești: Vi s-a stabilit legal. În decursul unui an, boala se poate agrava sau ameliora. De aceea, se fac și revizii medicale.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Dacă faci un lucru, fă-l bine!

Cu simțul datoriei
față de cetățean

● Papucul de plastic — parfumul litoralului ● În așteptarea unei adevărate „revoluții” în materie de lustre ●

Șlapul — încălțăminte manuală

Șlapul este un papuc celebru care a revoluționat încălțăminte secolului XX. Scump cit un pachet de țigări fine, cu el nu ești nici încălțat, nici desculț, te simți ușor, poți să-l abandonezi oriunde și dacă te enervezi poți să-l viți în buzunar. Pentru veacul nostru, șlapul este mai celebru decât opinciile de oțel din poveste, el e măsura vitezei și a superficialității, a economiei de metal și a umorului. Vreți să vă simțiți fantastic? Cumpărați papuci de plastic! Ori-ce ghenă dacă nu are și cițiva papuci de plastic abandonați înseamnă că este folosită ca depozit, ca magazie. Papucul de plastic este parfumul litoralului, e aliatul gospodinelor plecate la alimenta-ta cu pârul pe bigudiuri și capot mat-lasat, și dușmanul omului cu bătătură! Dacă are o bavură / Veți avea o bătătură! Cine produce papuci de plastic? Mai întâi, cine nu produce! Întreprinderi din Iași, Drăgășani, București etc., plus fe-lurite cooperative. În București produc-torul autorizat și specializat este Coope-rativa „Încălțăminte manuală” (să nu vă imaginați că aici s-ar produce în-călțăminte pentru umblat în mîini), afla-tă pe Calea Rahovei, într-o clădire cu 9 sau 10 etaje. Este o cooperativă cu tradiție, cu buni specialiști în domeniul încălțăminte, inclusiv al șlapilor. Aceș-tia din urmă reprezintă o preocupare constantă pentru îmbunătățirea sorti-mentelor, a calității, a formelor. Fiind o problemă de picioare, șlapii dau des-tulă bătaie de cap. Am aflat de la vice-președintele cooperativei, Gheorghe Ni-colau, că decanul șlapilor are venera-bila vîrstă de 10 ani. Cel mai tînăr mo-del are abia 2 ani și are toate șansele să îmbătrînească. Cum se naște un șlap (variante din plastic a popularilor tirlici)? În primul rînd că nu se naște. Meșterul de la un atelier merge la mare și obser-vă șlapii mai acătării. Umbă după ei, încearcă să-i cumpere și dacă nu ține îi desenează din mers sau le memorează forma. Apoi vine cu desenul și anunță grav: uitați un șlap ca ăsta as vrea eu să fac. O altă cale trece prin reviste. Șlapii au intrat în arsenalul civilizației mondiale. (Șlapen sie bitte?) Trage cu ochiul și cînd dă de un șlap interesant rupe foaia și-o aduce la cooperativă. Începe munca la matrită. Dar matrităse se fac greu. Oamenii de la mecanică n-au experiență de artiști. Drept pentru care noul șlap e un fel de frate necăjit al celui de pe litoral sau din revistă. Are bavuri (orice bavură/vă provoacă bătătură) și niște margini care seamănă cu traseul omidei în stare de ebrietate. Culoarea e de cele mai multe ori pesimistă. Vicepreședintele cooperativei ne spunea că „nu primim decât granule negre sau albastre. Le mai amestecăm noi cu ceva alb, cu ceva translucid și mai ieș ceva derivate, dar tot derivate de negru rămîn”. Trece peste formă, trec peste culoare și-i lei în pic-toare. Abia atunci descoperi că sint rigizi, tari ca lemnul (aici s-a păstrat tradiția opincilor de fier), ca atare au meritul de a fi atît de incomozi cît sint de ieftini. Spun tovarășei vicepreședinte Elena Pece că șlapii de față (cei pre-zenți la discuția noastră) sint cam bătă-rani. Dînsa a spus că „asa-i, dar la țară merg. Din păcate, plasticul e prea tare și nu numai că sint incomozi, dar se și rup”. „Șlap ai vrut / Șlap ai avut”. Cum sint, delicați, nedelicați, simpatici, poso-moriți, ieftini și tari, dar fără rezis-tență, șlapii, ziși papuci de plajă sau de casă, se caută. Cu cincizeci de lei îți iei două perechi. Una de lucru și una de duminică. Important este să-i găsești. Tovarășul vicepreședinte Gheorghe Ni-colau spunea: „Ministerul Comerțului Interior a organizat o vizionare și o con-tractare. Beneficiarii ne-au cerut o jumătate de milion de papuci de plastic. Dar noi n-am primit încă p.v.c. Așa că în aceste zile le trimitem adrese prin care le comunicăm că nu le putem onora comenzile de șlapii”. În secolul XX fra-tele mai celebru al șlapului este fer-moarul. Cooperativa „Încălțăminte ma-nuală” folosește doar fermoare pentru cizme. Dacă la șlapii plasticul este prea tare și-ți cauzează bătătură, cel de la fermoare este prea moale și se tocește repede. Cînd nu se tocește după cîteva folosiri, atunci știrbește de la prima. Cine nu pătește nici una, nici alta în-seamnă că are noroc. Cooperativa nu prea primește fermoare de la Metaloglobus. Ori de import, ori din producție proprie. Orgoliu îndreptățit: unele din import sint mai slabe decît cele produse de Metaloglobus. Dau un rateu de pînă la 80%. Pentru nevoile ei cooperativa și-a propus să le confecționeze singură. Deocamdată au un necaz: se rup dinții.

Pentru cizmele comandate la Casa de mode se folosesc fermoare bunicole. Dar sint roșii sau verzi. Lumea comandă ciz-me negre sau maro. Fermoare maro sau negre nu se găsesc. Atunci se adoptă o soluție creatoare, adică se vopsește cele existente. După două săptămîni desco-peri că fermoarul negru a inverzit. „Vă dați seama ce surpriză?” „Ei, măcar

să-și vopsească fermoarul din două în atîta lucru poate să facă și o femeie, două săptămîni”. Mare belea fermoarele pentru încălțăminte, mai ales la „Încăl-țăminte manuală”. „Unele fermoare se strică înainte de-a ajunge la cumpărător” spunea tovarășa vicepreședintă. Iar șeful atelierului de încălțăminte pentru Casa de modă, maestrul Nicolae Cristea, zicea: „La unele fermoare se rup din-ții. Dar nu în cantitate prea mare”. Dacă fermoarul rămîne cu cițiva dinți înseam-nă că este rezistent.

Șlapul și fermoarul, două obiecte sim-patice care și-au dat mina ca să ne incurce picioarele.

CORNEL NISTORESCU ■

Dispozitive...

nedispuse să funcționeze

Întîlnim la Alexandria, în magazinul etalon al capitalei județului Teleorman — „Crinul” — pe merceologul cooperativei „Tehnometalica” din București, demon-strînd practic cum funcționează cîteva din produsele de uz casnic și gospodăresc livrate pe piață de întreprinderea pe care o reprezintă. Demonstrație la obiect, cu efect direct asupra publicului consumator prezent. Nu în direcția acestui aspect ne concentrăm atenția ci asupra cîtorva pro-duse aflate în rafturile raionului de me-naj, produse vechi, uzate, depășite de vreme încă de la naștere. Vînzătoarea Mihaela Găleteanu ne mărturisește că le încercase, practic, pe toate, dorînd să afle de ce nu au căutat la public, conclu-zia fiind una singură: nu dau randament! Prezentăm și noi cîteva astfel de produse care nu fac decît să acopere neizbit un spațiu de autoservire, să se degradeze în rafturi și, ceea ce este mai grav, să con-ducă la lipsa de interes a cumpărătoru-lui pentru măruntile articole de uz gos-podăresc chiar dacă unele dintre ele se dovedesc, cum o arată demonstrația pra-ctică la care asistam, excelente! Dispo-zitiv pentru tăiat felii — firma „Electro-mures”: pe un suport, dispozitivul în cauză — un disc zimțat, deloc ascuțit însă, o manivelă — extrem de greu de mînuit — și un gen de aparat mic de reglare care, fie că nu merge de la bun început, fie că se defectează blocîndu-se, după două-trei folosiri. Preț — 175 lei: dispozitiv pentru cartofi piure — produs al întreprinderii ploieștene „Metalica” — cu o aceeași greoaie manipulare care de-pășește, ca timp și efort, oricare alt pro-cedeu fără... dispozitiv al unei gospodine în realizarea piureului; forță herculeană presupune și folosirea dispozitivului pen-tru tăiat cartofi pai; întreprinderea de nasturi și mase plastice București oferă castron cu capac. Castron galben, capac alb, care capac, cu toată stăruința, nu se lasă fixat pe castronul în cauză!

Din păcate, exemplele pot continua! Și te întreb, cui ajută să existe astfel de sortimente care nu se vînd? Ce ar tre-bui să se facă pentru ca măruntile obiecte de uz casnic și gospodăresc — dar atît de necesare — să fie cu ade-vărat utilizabile? Discuția despre im-pasul unora dintre aceste produse o pur-tăm cu șeful serviciului comercial al co-operativei „Tehnometalica” București, Ștefan Șerpescu. Problemele, ni se spu-ne, sint mult mai complexe decît la pri-mă vedere. Cea a diversificării, de pildă, ține nu numai de interesul producătoru-lui, ci și de cel al celor care le desfac. Or, articolele mărunte fiind, costul lor este foarte mic, criteriul de interesare neexistînd deci, diversificarea acestor produse rămîne în umbră. Așa se întîm-plă că în magazine se găsesc produse de acest gen depășite și nu-și găsesc încă locul unele cu mare eficiență. Înființa-rea unor magazine specializate pe aceste mărunte articole de uz casnic, cu vînză-tori specializați în folosirea lor — ei în-șiși demonstrînd practic utilitatea — nu numai că ar scoate din anonim aceste produse dar le-ar face și competitive! Sigur că pentru a se ajunge aici ar tre-bui ca problema articolelor mărunte să fie îmbrățisată la toate nivelele! Mai în-ții, pentru întreprinderile cu un astfel de profil ar trebui ca valoarea planului să țină cont de prețul mic al acestor pro-duse pentru că dacă planul va fi prea mare și aceste articole vor dispăre cu încetul de pe lista preocupărilor celor în cauză; marea industrie ar trebui să le pună acestor întreprinderi la dispoziție M.R.R.-urile nu numai prin repartiții pe hîrtie ci efectiv; cum aceste produse nu sint de serie foarte mare, cum finisajul lor necesită migală precum și niște dis-pozitive pentru acest finisaj din nou se face apel la marea industrie de a tran-sfera utilajele de care nu mai au nevoie, întreprinderilor sau cooperativei în dis-cuție care vor ști să le readapteze.

Înțelegem că viața măruntelor dar atît de necesarelor obiecte de uz casnic și gospodăresc nu depinde numai de produ-cători — care fac eforturi pentru scoa-

terea lor în lume — ci de numeroși alți factori — verigi importante — în acest proces al impunerii pe piață a produse-lor de acest gen. Dar despre acest lucru, cu altă ocazie!

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Candelabru aurii

Intrară, țînindu-se de mină, în Maga-zinul „Electrolux” din Calea Victoriei, cu intenția de a cumpăra o lustră sau un candelabru pentru noua lor sufrage-rie. El, tînăr, longilin, cu alura aruncă-torului de suliță, ea minionă, cu păr ne-gru, buclat; se vedea, din scîlpătul vioi al ochilor, din toată țînuta lor, că sint de curînd căsătoriți și vor să-și pună la punct cîminul. Așa că, venînd aici, în cel mai mare magazin de corpuri de iluminat al Capitalei, privirile li se înăl-țară grabnic, cercetătoare, spre lumea policromă a candelabrelor, lustrelor, lam-padelor, aplicelor și veiozelor de tot felul. Dar cu cît căutau mai mult și cu mai multă inverșunare, cu atît parcă en-tuziasmul lor scădea. Binevoitoare și amabilă, o vînzătoare se oferă să le vină în ajutor. Ea le propuse, mai întâi, o lustră cu cristale de sticlă, prismatică, foar-te frumoasă într-adevăr, realizată de I.S.M. Gherla. Apoi, cu același calm și cu aceeași bunăvoință, le atrase țîneri-lor căsătorii atenția asupra unui candel-abru pătrat, cu brațe verticale, formate din succesiunea mai multor farfuriuțe de semicircul.

— „Este una din noutățile magazinu-lui, mai zise vînzătoarea.

— Nu-s unite nici ele — rupse, într-un tîrziu, tăcerea tînărul soț. Magazinul are, e drept, un sortiment divers, nu-i însă ceea ce ne dorim. Pentru sufragerie și în general pentru camerele apartamen-tului nostru aproape toate corpurile de iluminat de aici sint prea mari. Au gar-barit supradimensionat, cu prea multe brațe încârcate cu fel de fel de orna-mente și abtîbilduri inutile. Cui i-ar tre-bui, de pildă, candelabru acela cu zece sau douăsprezece brațe, pe care abia dacă-l poți duce în spinare?! Sau iată aplica aceea S 117, produsă de IPPS Timișoara, al cărei suport conține, cred, mai mult de două kilograme de metal?

— Noi — se amestecă în vorbă tînăra soție — am fi voit un candelabru așa, mai gîngas, mai fin lucrat și cu mai mult bun-gust. Am fost și la „Bucur-Obor”, și la „Cocor” și la „Unirii” și tot n-am gă-sit...

— Dumneavoastră aveți dreptate! În-terveni prompt Nicolae Tudor, șeful uni-tății. Cel puțin o bună parte din corpu-rile de iluminat pe care ni le furnizează IPPS „Victoria” Timișoara, „Electrome-tal” Cluj, „Curtea Stîclarilor” București sint depășite și ca model, și ca design, și ca execuție generală. Prea puțină in-vestiție de ingeniozitate și imaginație, prea mare consum de materiale, metale neferoase și sticlă în special; sintem tri-butari față de cumpărătorii atît în ceea ce privește estetica, gîngășia execuției, cît și în privința economicității. Și cel mai deficitar sintem la corpurile de ilu-minat fluorescent: aici avem doar două-trei modele, și acestea prea puțin izbu-tite. Ceea ce dorim dv. se producea o dată la „Vitrometan” Mediaș. Ați încerc-at, totuși, la „Unirii”?

— Da, găsiserăm acolo un candelabru aurit — răspuse tînărul longilin. Era tocmai ceea ce ne doream: cu cristal filigranat, cu cinci brațe, lucrat cu mult rafinament. Ce mai, era o bijuterie cu 3600 lei, dar pînă a ne decide noi, a ven-it unul de la Constanța și l-a cumpă-rat imediat. Și noi am rămas fluierînd a pagubă, privind la candelabrele acelea mari cît roata de moară... rămase de ani și ani nevîndute...

MIHAI STĂNESCU ■

P.S. Am intrat în legătură directă cu directorul IPPS „Victoria” Timișoara și, recunoscînd deschis avaturile sau „stă-re-a de fapt” a corpurilor de iluminat, ne-a asigurat că foarte curînd vom fi martorii unei adevărate revoluții în ma-terie.

Printre pixuri și stilouri

Putîni mai scriu frecvent cu stiloul. Cel mai mult se scrie cu așa numitul pix cu pastă. Vremea pixurilor este în floare. Nenumărate modele, de la cele exclusiv de plastic, pînă la cele numai de metal și cu ceas electronic încîntă o lume întreagă. Copilul care învață literele, pensionarul care scrie scrisori, ceva mai lungi decît adresa de pe plic, toți, absolut toți cei ce scot din buzunar un pix îl privesc și ca pe o mică jucărie de care vor să fie mindri. Instrumentul de scris are, pe lîngă o componentă practică, de condei propriu zis, și una psihologică încorporată în valoarea sa, valoare pe care o are pentru cel ce îl folosește: placere sau nu, place mai mult, ori mai puțin, provoacă admirație, satisfacție, stare de zîmbet sau dimpotrivă — dispreț, indiferență, în ge-neral o undă psihologică opusă față de cealaltă situație. În ultima vreme, libră-riile vînd și cîteva modele agreabile de pixuri românești, ieftine. La întreprin-derea industrială de stat „Flamura roșie” Sibiu, cunoscută mai ales după emblema FLARO, directorul tehnic Ioan Blaga, inginer de mecanică fină, ne spune că, în cadrul unității, obiectele de scris ocupă o secție, secția stilourilor, condusă de ma-istrul Teodor Cernătescu și cam un sfert din personalul întreprinderii. FLARO este singura fabrică din țară de instrumente de scris. Sintem invitați în secție să vedem cît este de curat. Și vedem. Un singur lucru nu este curat: aerul, dar ni se spune că așa este numai în hala în care se toarnă reperele de plastic, apoi că mai e și chestie de obișnuință. Proba-bil este vorba de faptul că sefii s-au obișnuit să considere situația aceasta normală. Și directorul tehnic și șeful secției așa o socotesc. Inginerul Ioan Blaga este aici de 21 de ani. Ne destăi-nuie, ca pe un lucru dramatic pe care l-a descoperit în acest timp: Nu există cărți, nu există bibliografie pentru pro-iectanții de instrumente de scris”. (Facem o paranteză și spunem că lucrurile n-ar sta atît de dramatic dacă, de pildă, spe-cialiștii cu zece de ani stagiu în fabri-carea stilourilor, cei care au avut posibi-litatea să învețe bine cum se realizează un stilou sau un pix ar umple acest gol și ar scrie cărțile de care chiar FLARO are nevoie) Maistrul Cernătescu este la FLARO de 31 de ani. Amîndoi se zbat cu greutatea specifice producției de scule de scris. Coloranții adecvați n-avem. Pen-tru stilouri nu primim decît material negru. Pentru penițe, de stilou, ni se dă oțel cu altă compoziție. Materialul plastic negru pe care îl primim este de șapte feluri, toate nuanțe de negru. Un grup de proiectanți de instrumente de scris este condus de inginerul Ion Goj-inevschi, lucrează toți aici, dar sint ai filialei din Sibiu a Centrului de cere-tări și inginerie tehnologică pentru arti-cole casnice. Acum vreo opt ani am făcut o comandă de cercetare să ne propună noi modele. Prin 1977 au prezentat foarte multe modele noi. N-am luat niciunul. Unele erau foarte șocante. Menți-nem în fabricație ce ni se cere. Stiloul 61 S se fabrică din 1961. Am vrut să nu-l mai facem, dar ni-l cere comer-țul, că se vînde. La 19 lei e frumos.

Adevărul este că după aspectul exterior este o rușine acest „veteran” al stilouri-lor FLARO. Cu aceleași materiale și cu același cost, este limpede că fabricantul ar putea face un stilou cu o formă fru-moasă. N-ar trebui decît să fie desenat frumos. Directorul întreprinderii, ingine-rul Lucian Ghindea crede că pentru îm-bunătățirea aspectului instrumentelor de scris nu trebuie, în principiu, decît un spor de fantezie creatoare la proiectare. Inginerul Gojinevschi are în subordine și un specialist — la nivelul grupului pe care-l conduce — în design: este o absol-ventă de liceu de arte plastice. Ni se arată o mică expoziție cu ce se produce. Un stilou mic, pentru școlari, mai bun decît cele de pe piață, de doi ani este refuzat de comerț doar din neîncredere nejustificată.

DORIN GHERGHINESCU ■

Autogospodărire, autoaprovizionare

● O experiență de la Gura Humorului ● Sucurile naturale au câștigat teren. Acum urmează cruditățile ●

Reportaj dintr-o sanie cu zurgălăi...

Povestea unor oameni de milioane

Am lăsat orașul Gura Humorului undeva în urmă. La sania noastră cu zurgălăi doi cai frumoși aruncă în mersul lor zăpada. Mergem pe sub o alee de pâlîni. Soarele stă să cadă imbrățișînd, parcă, întreaga Bucovină. Este atîta liniște încît îți vine s-o lei la fugă prin zăpadă. Doar toaca pașilor de cai și fișitul tăl-picilor de sanie pe zăpada proaspătă se aude precum un ecou al trecerii noastre. Bărbatul care ne conduce, între două virste, se descurcă bine. Știe să ducă sania în așa fel încît nici nu simțim denivelările de zăpadă. Este orășean dar asta n-o poți ghici. Vorbește mai mult cu cei doi cai decît cu noi. Parcă sintem răpiți și duși într-o poveste. Oprim, după ce trecem riul Moldova, lîngă o buză de pădure. Omul nostru a coborît din sanie și-a propăt minile în briu și a început să strige:

— Haiduc, Baron, Bălan, Bujor, Căilman, Tușca, Pamele...

Și, au început să apară de după copaci 7, 8, 9, 10 ciini de toată frumusețea și de toate culorile.

— Ne aflăm la stîină a început să ne povestească omul nostru parcă atunci amintindu-și de noi. Oile sînt ceva mai incolore. O să vă placă. Sînt foarte frumoase. Totul a plecat de la o donație, de cîteva oi, în urmă cu trei-patru ani, a unor țărani de prin partea locului. Să facem cunoștință? Chiar nici măcar n-am avut timp să facem prezentările. Mă numesc Gheorghe Moroșanu și sînt directorul complexului de producere și industrializare și valorificare a legumelor și fructelor din Gura Humorului. Cum am ajuns la animale? Altfel nu se putea. La început am tratat totul ca niște gospodării anexe iar apoi a devenit o înlesnire de bază... Și directorul Gheorghe Moroșanu aici, la margine de pădure, începe să-și dezlege, cum se spune, limba și să-și depene amintirile... De aproape douăzeci de ani conduc această întreprindere care este destul de mare. Numără peste 700 de oameni și ne exercităm activitatea în zona Humorului și a orașului Cimpulung Moldovenesc. Deservim și 63 de magazine de desfacere. În ciuda faptului că nu se poate vorbi despre un mare bazin pomicol, el totuși există.

Există și o tradiție în ceea ce privește creșterea legumelor, în special, a cartofului și a rădăcinoaselor. Și, pe lîngă toate acestea, întreprinderea noastră are o suprafață de 45 de hectare de teren dintre care doar 35 este arabil. Baza o reprezintă, cum este și normal, secția de conserve de legume și fructe. În prezent am ajuns să valorificăm peste 2500 de tone fructe și peste 4000 de tone legume... Dar ne-am pus întrebarea: Cum să facem mai mulți bani? Ce soluții noi să găsim?

— Și cum ați reușit să faceți bani?
— Acum ni se pare foarte ușor. Dar, la început a fost greu fiindcă a trebuit să mișcăm din loc anumite prejudecăți. Vedeați: noi nu sintem nici fermă zootehnică și nici un trust I.A.S. Sintem, cum dealtfel ne și numim, o întreprindere de producere și industrializare a fructelor și legumelor... S-a acționat în două sensuri. În primul rînd am extins raza de acțiune care ne caracteriza prin definiție. S-a mai făcut, în timp, o ciupercărie care are o suprafață de aproape 1800 de metri și care ne aduce un mare câștig. Altfel spus producem anual peste 50 de tone de ciuperci. Investiția a fost foarte mică, cam 200 000 lei, și am utilizat niște spații pe care nu le mai foloseam. De asemenea s-a mai făcut o secție de sucuri care produce anual 350 000 de litri. Sucurile noastre sînt naturale, fără adăug de zahăr reprezentînd suc de mere în combinație cu cel de zmeură. În toată zona este foarte căutat și apreciat. În momentul de față putem spune că lumea privește cu alți ochi sucurile naturale. O altă secție pe care am făcut-o este cea de semi-industrie. Anual producem și vindem peste 600 de tone de murături. Varză și gogoșele — păstrînd tradiția de conservare a zonei noastre. Și, să nu rideți, a mai luat ființă o secție de pufuleți. Asta ne aduce anual un beneficiu de aproape două milioane lei și o secție de îmbuteliat ulei. Și, tot la acest capitol a mai luat naștere și o secție de borș.

— De borș?

— Exact. Anual vindem cam 50 de tone de borș care este făcut ca la mama acasă. Din țărîte de grîu și din țărîte de porumb. Asta dovedește că gospodinele noastre au început să capete încredere în

ceea ce facem noi. Pe lîngă toate acestea, gospodăria poate cel mai mare siloz de cartofi din țară. O singură celulă de 15 000 de tone.

— Dar să revenim și la zootehnie. Cum v-ați apucat să creșteți animale?

— Simplu. Acum pare simplu. Creșterea animalelor reprezintă cel de-al doilea capitol al activității noastre. V-am spus că întreaga suprafață de teren de care dispunem este de 45 de hectare. Doar 35 sînt arabile. De pe ele în anul care a trecut am obținut 582 tone de legume și 137 tone de cartofi. Pe șase hectare am pus arbuști. Coacăze, zmeură, mere... Obținem anual peste opt tone pe care le transformăm în gemuri și dulceați. Dar, mai rămîneau cîteva. Patru la număr. Două sînt de luncă și alte două finețe. Și, dacă tot produceam fin, re-am pus întrebarea: de ce să nu creștem și animale? Și ne-am apucat. Totul a plecat de la niște donații. Niște oameni de-ai noștri ne-au adus într-o bună zi cîteva oi și, îmi amintesc exact, șase scrofițe. Numai într-un an și jumătate am vîndut porci din care am cumpărat 5 vaci și o vițică, iar în anul trecut, la cantina noastră, s-au valorificat 55 de porci. Întreaga zestre zootehnică este următoarea: 365 de oi, 121 de porci, 15 bovine dintre care 9 sînt vaci cu lapte și 11 cai. Mai avem și nutrii, iepuri cît și cîteva sute de porumbel. Am predat către fondul de stat 2,5 tone carne ovină, 2 capete taurine care depășeau 900 de kilograme, 750 kilograme de lînă, iar la cantina noastră s-au consumat peste 2 200 de kilograme de brînză.

— Faceți ce faceți și mereu pomeniți de cantină.

— Organizația Democrației și Unității Socialiste din cadrul întreprinderii noastre a acționat cu promptitudine în ideea construirii unei moderne cantine. Are în prezent 350 de locuri și, fără să ne lăudăm, la noi mîncă toți acei care muncesc la unitățile industriale vecine. Și fiindcă sintem aproape de oraș vin foarte mulți să mîncească chiar pînă la noi. Pentru cantină noi nu cumpărăm mai nimic. Avem de toate. Și carne și lapte și smîntînă și, nu mai vorbim, legume și fructe. Știți cît costă o masă? Între opt și zece lei. Uitați ce s-a mîncat astăzi. Asta o spune Grigore Brădițean care conduce bunul mers al lucrurilor de aici și care păstrează tradiția bucatelor zonei noastre; Ciorbă de oase cu orez, o friptură de porc la tavă cu salată orientală și plăcintă cu mac. La toate acestea se adaugă pîinea care este făcută la noi.

— Oamenii cît cîștigă?

— Lună de lună ne-am realizat retribuțiile cu un coeficient de 10-15 la sută mai mare decît retribuția de bază. Iar beneficiul a fost de 3 milioane și jumătate.

— Deci, tovarășe Gheorghe Moroșanu, se poate.

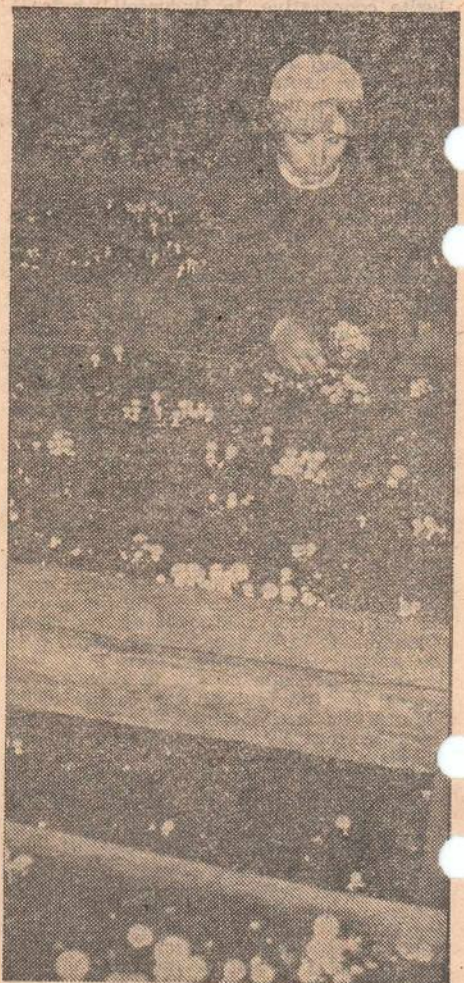
— Cine a spus că nu se poate înseamnă că nu-i place munca. Se poate numai atunci cînd găsești soluții constructive. Noi n-am fi ajuns la asemenea rezultate dacă nu ne-ar fi ajutat organele județene de partid care ne-au sprijinit din toate punctele de vedere în timp ce foarte mulți sceptici și birocrați spuneau că încălcăm legile. Asta s-a demonstrat. Nu era vorba de încălcări de lege ci era vorba, dacă îmi este permis, de curajul de a face ceva. Altfel, după părerea mea, nu se poate. Fără curaj, cum dealtfel se desprinde din toate documentele de partid, viața este monotonă.

— Aveți foarte mare dreptate. Ce aveți de gînd în continuare?

— Pînă să ies la pensie mai doresc să fac un tunel pentru uscarea fructelor, un laz pentru păstrarea murăturilor, exact ca-n zona Rădăuților, și două hectare de sere reci.

— Care sînt oamenii pe care vă bazați în toate acțiunile dumneavoastră?

— Toți. La noi totul este democratic, hotărîrile se discută cu toată lumea. Cînd ne distrăm ne distrăm cu toții iar cînd se muncește nimeni nu trage chiulul. Sintem, dacă vreți, o mare familie în care ne cunoaștem cu toții. Dar, dacă tot trebuie să dau cîteva nume, atunci i-aș numi pe: Vasile Vasiliu șeful microfermei anexe (asa am botezat-o), Mircea Nicuțar la preluarea și depozitarea cartofilor, Ilie Ignat la conservarea uleiului, Ion Manolache de la depozitarea și păs-

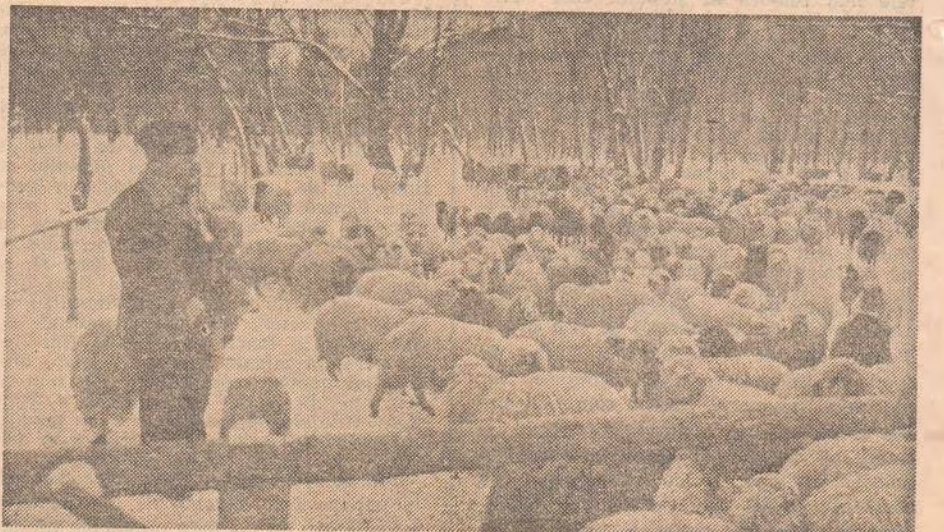

trarea legumelor și fructelor și Lidia Blahu de la ciupercărie. Și, vă mai spun o dată: v-am dat cîteva nume fiindcă mi-ați cerut.

La întoarcere se inserase. Zăpada ofta sub greutatea saniei. Ne-am oprit, preț de cîteva minute, la o clădire ascunsă în zăpadă și-n întuneric. Gheorghe Moroșanu s-a reîntors cu cîteva anvide.

— Cu asta leșim acum pe piață. Cel de aici nu prea le cunosc dar ele sînt foarte bune și gustoase. Sper să-i învățăm să le prepare și să le consume. Așa a fost la început și cu sucurile naturale... Și anvidele ale căror frunze le striveam între degete miroseau a primăvară. Sania cu noi parcă traversa două anotimpuri...

Pagină realizată de
SORIN POSTOLACHE
și VICTOR RADULESCU

O farmacie pentru toată lumea: natura

Viața României

● Un an de la publicarea articolului : „Ce conțin plantele de la Virciorog ?” ●

O REALIZARE DE EXCEPȚIE În tratamentul bolilor hepato-biliare

Sintem astăzi în măsură să răspundem celor ce ne-au solicitat amănunte în legătură cu destinul plantelor de la Virciorog, specii a căror valoare terapeutică în bolile hepato-biliare a fost pentru întâia oară probată științific de către doi doctori din Oradea. După mai bine de un an de la publicarea primului nostru articol, tratamentul propus și experimentat de medicii Aristina și Ladislau Elthes se recomandă prin rezultate cu adevărat senzaționale, așa cum o demonstrează o bogată cazuistică și păreri mai multor specialiști în materie. Vom vorbi pe larg despre toate acestea în rândurile care urmează, dar nu înainte de a reaminti cititorilor noștri câteva din datele ce au prefațat această fericită descoperire.

Doctorul Elthes își notează primele observații în 1980, constatând neașteptate efecte curative pe care le dovedesc câteva specii vegetale în combaterea leptospirozei aviare (maladie ce provoacă adevărate dezastre în lumea galinaceelor). După sumare analize de laborator, administrează preparatul unui lot restrâns de bolnavi. Din nou, surpriză: pacienții anunță ameliorarea subiectivă a suferinței, iar analizele de laborator indică revenirea parametrilor la valori normale sau mult îmbunătățite. Este momentul în care cei doi medici înțeleg că au devenit autorii unei descoperiri de factură puțin obișnuită, că faptul s-a petrecut în România și că tocmai de aceea descoperirea trebuie să se bucure de îndată de atenția și protecția forurilor în drept. Cei doi medici cer sprijinul unor așezăminte medicale dar după câteva tentative infructuoase, se adresează „Flacării”, care publică o primă relatare în 11 noiembrie 1983. Preluând cu prudență și discernământ declarațiile interlocutorilor noștri, am cerut instituțiilor medicale să supună preparatul unor prime cercetări biochimice și testări clinice. Dar n-a fost să fie așa. Mai grăbiți, mai interesați de valoarea plantelor s-au dovedit a fi în primul rând miile de bolnavi din țară, care, de la o zi la alta, au luat pur și simplu cu asalt locuința prin strada Breiner Bela 72. Din fericire, prin largă înțelegere și omenie a unor conducători de întreprinderi din Oradea, Alumina (director ing. Constantin Ștefanou), IREC (director Traian Copil) și a unor persoane mărinimoase — prepararea și difuzarea ceaiului a devenit posibilă.

În ianuarie 1984 au fost depuse actele pentru înregistrarea invenției. Aceasta primește aviz favorabil din partea Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București și mai apoi din partea secției de plante medicinale a Institutului pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice. Referatele de specialitate apreciază invenția drept „o noutate mondială absolută”. Laboratorul „Plantavorel” din Piatra Neamț este desemnat ca titular de brevet, iar la începutul acestui an, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci acordă setilor Aristina și Ladislau Elthes brevetul de inventator prin Hotărârea 3763 din 28 XI 1984, iar în cursul lunii ianuarie 1985 invenția este înregistrată pentru protejere în mai multe țări cu industrie farmaceutică dezvoltată.

În iulie 1984, pe baza unui protocol încheiat la Direcția sanitară a județului Bihor, Spitalul județean pune la dispoziția celor doi medici 10 paturi la secția internă pentru testarea produsului pe un lot de 70 bolnavi în scopul prelucrării statistice pe calculator a eficienței terapeutice. Mai notăm, în sfârșit, că în scopul intensificării lucrărilor de cercetare, se preconizează încheierea unui contract de cercetare între Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și ICSMCF, ce urmează să cuprindă prin subcontracte mai multe instituții medicofarmaceutice: I.M.F. Cluj-Napoca, I.M.F. Tirgu Mureș, Institutul de endocrinologie din București și Direcția sanitară județeană Bihor. Investigațiile vor fi dedicate obținerii unui medicament care să valorifice intensiv virtuțile curative demonstrate de descoperire.

În continuarea relatării noastre, ne vom opri pe larg asupra rezultatelor înregistrate de tratamentul „Elthes” pe parcursul unui an. Sintem informați, de asemenea, că cei doi medici orădeni urmează să primească un număr sporit de paturi, în cadrul unui spital, pentru testarea produsului pe un mai mare număr de bolnavi.

Este necesar să amintim în primul rând că, pentru înscrierea terapiei într-un perimetru riguros științific, cei doi medici au întocmit fișe de urmărire detaliate pentru fiecare caz în parte. Astfel, bolnavii au efectuat la intervale de 2-3 luni analize clinice și paraclinice. La fiecare pacient au fost urmărite 13 simptome, 17 semne obiective și 7 principale sindroame funcțional biochimice. În total, 25 de analize de laborator și un set de alte explorări funcționale: colicisto-colangiografie, scintigrafie, ecografie, examen barital, examen de scaun, sonajul dundenal, amilazemie, amilazurie și exa-

men de urină. Iată acum un tablou statistic privind repartizarea bolnavilor pe grupe de suferințe și rezultatele dobândite după un an de tratament:

— Din totalul celor 1700 de pacienți aflați în tratamentul nostru — ne declară doctorul Ladislau Elthes — 20% au prezentat colecistopatii cronice nelitiazice, 10% colecistopatii cronice litiazice, 15% hepatite cronice persistente, 40% hepatite cronice evolutive și 15% ciroze hepatice din care 12,5% forme decompensate și 2,5% compensate. În urma tratamentului, 98% din bolnavii cu colecistopatii cronice nelitiazice (dischinezii biliare hipo și hipertone, colecistite cronice) au ajuns asimptomatice, putând relua o alimentație completă, fără restricții, la fel ca înainte de instalarea bolii. Menționez că în această grupă, au dispărut concomitent și dereglările hormonale coexistente biliopatiilor (în special cele legate de tulburările menstruale). Au încetat de asemenea fenomenele alergice satelitate: urticaria, sindroamele astmatiforme, „migrenele” biliare.

În cazul colecistopatiilor cronice litiazice, tratamentul și-a demonstrat eficiența într-o proporție de 40% (eliminarea calculilor biliari), ceilalți bolnavi putând renunța la o alimentație restrictivă.

La pacienții cu hepatite cronice de toate formele am putut constata o ameliorare subiectivă importantă până la dispariția totală a suferinței. Probele de laborator au indicat într-o proporție de 75% o evoluție favorabilă până la revenirea probelor funcționale biochimice la valori normale în cazul hepatitelor cronice persistente, și într-o proporție de 80% la cele cu forme evolutive, tratamentul ducând la acestea din urmă între 8-12 luni.

În ceea ce privește cirozele hepatice, tratamentul îndelungat (9-12 luni) ne-a relevat dispariția lichidului ascitic la 50% din bolnavii decompensați vascular și ameliorarea maladiei până la restabilirea probelor de laborator. Din punct de vedere obiectiv și al explorărilor paraclinice au fost înregistrate aceleași rezultate și la aproximativ 70% din formele compensate ale cirozelor hepatice. De subliniat că, din punct de vedere subiectiv în toate formele de ciroză s-a putut constata, în proporție de 90%, o apreciabilă remisiune a senzației de suferință.

La un număr redus de cazuri, tratamentul nu a dovedit nici o eficiență, dar după aprecierile și cercetările noastre acest lucru s-a produs deoarece pacienții nu au respectat indicațiile de regim igienosanitar, factor indispensabil în restabilirea funcțiilor ficatului. O altă cauză o constituie fie existența unei maladii grave asociate, fie abandonarea tratamentului după câteva luni. De reținut în primul rând faptul că, în cazurile hepatitelor cronice evolutive cirogene sau al cirozelor hepatice, rezultatele dobândite oglindesc restabilirea capacității funcționale a ficatului, situație care, după știința noastră, nu s-a obținut până în prezent prin nici un fel de tratament, în nici un așezământ spitalicesc din lume.

Iată în continuare câteva cazuri concrete așa cum se desfășoară ele prin compararea analizelor de laborator. Prima cifră reprezintă situația bolnavului la începutul tratamentului, iar indicatorul din paranteză, valoarea obținută după câteva luni de tratament. **Aurelia Grigoriu**, 32 ani, București. Diagnostic: ciroză hepatică. Albumine 36,6 (55,5), gamaglobuline 46,4 (22,2), lipide 585 ml% (800 ml%), VSH 115 (30), bilirubină 1,3 (sub 1), transaminaze TGP 52 (5), leucocite 5000 (7600). **Alexandra Tunaru**, com. Țințăreni. Diagnostic: ciroză hepatică decompensată parenchimatosa. Fosfatază alcalină 6 UB (4 UB), albumine 47 (51), gamaglobuline 29 (20), indice de protrombină 59 (70), VSH 97 (44), ionograma sodiu 127 miliechivalenți/l (142). **Traian Veres**, Oradea. Diagnostic: hepatită cronică. Albumină 40 (61), gamaglobuline 30 (14), lipide 598 (750), VSH 55 (8), imunelectroforeză Ig G 380 UI (140), Ig A 220 (105), Ig M 170 (180). **Daniela Gavriliu**, Pașcani, 11 ani: Diagnostic: hepatită cronică agresivă. TGP 30 (15), sideremie 90

(80), leucocite 3600 (6100), albumine 39 (69), gamaglobuline 39 (19), timpul Quick 19/14 (11/12), timol 17 (7).

În continuare, câteva păreri și aprecieri încredințate redacției noastre de cercetători, cadre universitare, medici curanți și pacienți. Din scrisorile și declarațiile semnate de beneficiari ai tratamentului, am ales în mod deosebit pe cele aparținând unor medici de diferite specialități, considerând că aceștia pot aduce deslășiri mai exacte în legătură cu rezultatele subiective și obiective ale tratamentului „Elthes”.

Domnica Falnița, medic generalist, Timișoara: „Am urmat tratamentul „Elthes” timp de 8 luni. Am putut constata ameliorarea sensibilă a hepatitei cronice de care sufăr. A dispărut sindromul dispeptic biliodudenal și jena din hipochondrul drept. Mi s-a ameliorat de asemenea o colopatie veche. A dispărut totodată urticaria, iar migrenele și starea de fatigabilitate s-au rărit considerabil. Se remarcă și o mai bună toleranță alimentară. În tot acest răstimp am renunțat la tratamentul cu prednison pe care l-am urmat timp de 8 ani”.

Marina Motreanu, medic generalist, Sibiu: „Explorarea ecografică mi-a indicat prezența litiazei biliare. Două pietre de mărimea unor alune. Am urmat tratamentul propus de medicii Ladislau și Aristina Elthes și după o nouă ecografie, una dintre pietre a apărut de mărimea unui bob de mazăre, iar cealaltă mult mai mică. Am repetat examenul în octombrie când s-a putut constata diminuarea în continuare a calculilor. Mai notez faptul că o prietenă, Ioana Chialda, economistă la Întreprinderea mecanică din Mirșea, a urmat același tratament, avind același diagnostic. În cazul ei, ecografia a indicat dispariția completă a litiazei biliare”.

Romeo Elefterescu, medic specialist radiolog, Spitalul județean Sibiu: „Am efectuat ecografiile mai multor pacienți ai doctorului Elthes. La aceștia examenul ecografic nu a mai prezentat în proporție de 40% imagini de calcul. Este o mare

surpriză, dar concluziile sînt premature. Trebuie să efectuez explorări mult mai diverse astfel încît voi putea comunica rezultate rigurose științifice abia peste câteva luni”.

Ion Gavrilă, medic primar, medicul șef al Aeroportului internațional Otopeni: „Folosesc ceaiurile doctorului Elthes în tratamentul unui pacient pe care îl cunosc foarte bine: soția mea. Consider preparatul ca o realizare de excepție în domeniul aplicării plantelor medicinale în terapia bolilor hepato-biliare. Am putut constata îmbunătățirea probelor biologice hepato-excretorii. Boala, o veche hepatită cronică moderat activă, și-a stagnat evoluția. A reapărut pofta de mâncare, au dispărut stările de boaseală”.

Emil Petoa, medic primar, directorul Spitalului județean de obstetrică-ginecologie Oradea: „Am o hepatită cronică, depistată clinic și paraclinic. Am folosit ceaiul colegilor mei Ladislau și Aristina Elthes cu intermitență, în momentele de disconfort digestiv. Din punct de vedere subiectiv mă simt mult mai bine. N-am repetat probele de laborator. Așa sînt medicii, uită să se îngrijească de propria lor sănătate”.

Ion Papilian, medic primar interne, Spitalul Cantacuzino, București: „Am utilizat preparatul colegilor mei orădeni în tratamentul unei vechi afecțiuni hepatice. Într-o declarație încredințată „Flacării” în iarna lui 1983 am arătat că rezultatele s-au dovedit peste așteptări. Îmi mențin declarația și îmi exprim totodată speranța că se va face totul pentru ca acest produs să devină un bun public”.

Dumitru Popescu, com. Amara, jud. Ialomița: „Nu poate fi exprimată în cuvinte bucuria și recunoștința mea și a familiei mele față de doctorul Elthes. Ani la rînd am așteptat moartea ca pe o izbăvire iar acum mă simt minunat, excelent, am o poftă nebușă de mâncare și nu mai iau nici un medicament. La Spitalul județean unde nu mi se acorda nici o șansă, medicii s-au crucit cînd mi-au văzut ultimele analize. Doctorul Constantin Sotîngeanu care a cunoscut toate fazele bolii mele a exclamat: „Fantastic, uite-l pe omul care a murit de două ori ce tînar arată!” Nu exagerez. Trec pe stradă și lumea nu mă mai recunoaște. S-a produs o adevărată minune!”

Mircea Cucuianu, profesor dr., șeful laboratorului Clinicii medicale nr. 1, Cluj-Napoca: „Produsul se află în testare la clinica noastră, dar este prematur să formulăm vreo concluzie. Bolnavii ne declară că se simt bine, ceea ce ne determină să apreciem că ceaiul doctorului Elthes ar putea avea o acțiune favorabilă în suferința căilor biliare. Oricum, preparatul merită toată atenția și noi vom urmări cu interes desfășurarea experimentelor”.

Roman Vlaicu, profesor dr. doc., șeful Clinicii medicale 1, Cluj-Napoca: „În baza unui protocol încheiat, vom proceda la testarea riguroasă a preparatului. Dar acest lucru necesită timp și o cazuistică bogată”.

Octavian Contz, dr. farmacist, șeful laboratorului de plante medicinale ICSMCF: „La scurtă vreme după ce doctorii Ladislau și Aristina Elthes au cerut ajutorul ICSMCF pentru elucidarea problemelor de fitochimie legate de speciile de plante descoperite, un colectiv din Laboratorul de plante medicinale al Institutului a trecut la efectuarea unor analize preliminare a speciilor respective. S-a constatat că aceste plante conțin principalele categorii de principii active întâlnite în plantele utilizate în tratamentul bolilor hepatice și mai conțin în plus unele substanțe mai rar întâlnite dar cu acțiune deosebit de interesantă. Cercetările sînt de durată și vor continua și în anii viitori chiar dacă medicamentul va fi elaborat”.

Obținerea unui medicament cu eficiență sporită în tratamentul bolilor hepatice și biliare se înscrie sub semnul celei mai mari urgențe. Conform statisticilor mondiale, la ora actuală, o persoană din trei suferă de o boală de ficat sau de colecist. Numai în țara noastră, în 1972 — potrivit unui studiu efectuat de regretatul profesor dr. O. Fodor — bolile hepatice și biliare au provocat o incapacitate de muncă de 25-30 zile la 100 persoane. O altă statistică, efectuată de data aceasta de către O.M.S., indică ciroza drept cauză a unui număr anual de 310 000 decese. Adevărate ravagii fac în egală măsură hepatita virală, hepatita cronică, litiaza biliară. O situație care, sperăm, se va ameliora simțitor, odată cu valorificarea pe cale industrială a descoperirii medicilor orădeni. Acest lucru va avea loc într-un viitor apropiat dacă avem în vedere promptitudinea și largă sollicitudine de care s-au bucurat până în prezent doctorii Ladislau și Aristina Elthes. Aceștia, de altfel, ne-au rugat să transmitem mulțumirile lor călduroase tuturor celor care au intervenit sau au lucrat efectiv pentru promovarea descoperirii și în primul rând Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, Institutului pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice, Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, Institutului de cercetări chimico-farmaceutice, Direcției sanitare a județului Bihor. Cei doi medici sînt nevoiți de asemenea să înștiințeze publicul larg că se află în imposibilitatea de a mai primi noi pacienți în tratament, că noile programări vor deveni posibile abia începînd cu 1 iunie.

LIVIU TIMBUS ■

Stilul călătoriei

(Urmare din pagina 13)

complexat, rareori ironic (cu fe-reală, dînd sentimentul că-și duce mina la gură), mai totdeauna înspăimîntat de ceea ce a lăsat în urmă și uluit de ceea ce vede în față. E tipul călătorului sedentar, jeluțor și pasionat. Kogălniceanu poartă cu sine un simț ai confortului și o sensibilitate hrănită de cultură. E tipul călătorului intelectual, tot sedentar, însă avizat, intrat în alt ciclu de civilizație. El redescoperă lumea pe care o descoperise, întîi, în cărți. Ca

filozoful cunoscut, caută ceea ce deja știe. Călătorul este un eseist, un prozator pentru care detaliul intră într-o formă de existență și de cultură. Un simțualist care știe să trăiască și o minte ageră care știe să disocieze. Gastronomul și catedrala din mijlocul orașului îi stîmulează, în egală măsură, o judecată despre modul de a fi (stilul) unei națiuni.

Ion Codru Drăgușanu este cel dintîi călător român care nu mai are o mentalitate de sedentar supărat că este pus (de soartă, de interese) pe drumuri. Călătorește din plăcere și este mereu bucuros să treacă dintr-un loc în altul. Dinicu Golescu întreprinde, ca și clasicii, o călătorie unică. E călătorie vieții lui și, din ea, se întoarce alt om. Cazul cel mai

cunoscut este acela al lui Montaigne (citat și de Thibaudet): a plecat de acasă o singură dată, după îndelungi pregătiri. La întoarcere a scris cartea a treia din *Eseuri*. Tot astfel Golescu nostru. Nu are psihologie de călător, e lîmped, nu-i plac drumurile, e bucuros să vadă altă lume, dar gîndul lui e tot acasă. Ion Codru Drăgușanu este, dimpotrivă, un spirit migrator, nu are astimpar, nu are complexe, se prefacă și își dă pe față (în scris) prefăcătoria. Neastîmpărul lui indică un alt stil de a călători într-un veac de sedentari: stilul unui moralist birfitor, cu temperamentul iute și mintea ageră.

Despre călătorii moderni, cu alt prilej.

● Idei bune, idei păguboase ● Urmările unui control al Miliției Capitalei ●

Vasile Gregoriev din București a inventat un cort de două persoane, greu de numai două kilograme. L-a brevetat și l-a oferit întreprinderii de articole sportive din Urziceni care continuă să producă doar corturi mai grele de 5 kilograme. ● Colea Răutu și elevul-actor Sorin Moraru vor interpreta rolurile Bătrînului indian și tinărului indian în filmul „Atkius” produs de studiourile DEFA (R.D.G.). ● La I.L.D. Tulcea un primitor distribuitor (Alexandru Antăluț) desfășoară bidoanele cu smintină, le înjumătățește conținutul și apoi le completa cu iaurt. Oamenii cumpărau lapte de brinză ● În comuna Geoagiu din județul Hunedoara este cea mai bună echipă de căluzeri din Transilvania. Hotărîrea aparține juriului la ediția a XVI-a a Căluzerului transilvănean. ● „Opinia studențească” din Iași, o revistă vie, interesantă, dedică o pagină regretatului poet și pictor Petru Aruștea. Decedat în 1983 și transformat într-un subiect de umor indoielnic, Petru Aruștea soția cindva: „Atîta timp cît mai există printre noi un strop de puritate, de credință, de soare și cîmpii verzi, încă nu e prea urît pe Pămînt”. ● La Alba Iulia s-a dat în folosință un nou patinoar ● Radio București anunță ora exactă chiar la ora exactă. Dar adesea o anunță și printre ele ● Se discută că în județul Gorj, lupii au devenit periculoși ● Se discută: Ștefan Sameș de la Rapid ar fi fost transferat la Slobozia. Cine știe ce a primit Rapidul în schimb și guîță? ● În ziua de 22 ianuarie din cauza centralistei de la spitalul „Nicolae Bălcescu” din Pitești nu se putea obține nici o legătură cu interioarele spitalului ● În unele unități alimentare nu prea găsești apă minerală. ● La unitatea de spălătorie nr. 7 din Ploiești vinzătoarea sau joacă țintă sau te sfătuiește să-ți mai speli rufele și acasă. ● În plină iarnă, în județul Prahova, au apărut două lebede împreună cu un pui. Chestie de busolă ● Florea Păduroiu din Cîndești județul Dimbovița l-a păcălit pe Mihai State din Vaslui str. Călugăreni nr.17, cu suma de 162.000. Ca să fie cît mai lată i-a mai luat și 9 căciuli, 21 de piei de miel, 5 porci, 8 curcani, o curcă, 3 rațe, 3 cocoși și o găină. Unde mai găsești un asemenea om? ● Cătați prin unitățile alimentare publice să vedeți cine vă oferă pe un asemenea frig un pahar de vin fierț? ● Mihai Virlan, șofer la I.T.S.A.I.A. transporta coniac de la Vaslui la Iași. A avut o idee: a înlocuit coniacul din 54 de sticle și-n locul lui a pus ceal. ● Ziarele tipărite azi la Casa Școlii ajung prin bună-voință poștei în redacțiile din aceeași clădire a Casei Școlii abia miine. „N-ai să miine, n-ai să ieri / Șapte oi la cîți oiieri!” ● Sprijinit din plin, Eugen Anca, barman la restaurantul București, a pus la cale o afacere înfloritoare cu casete video. Și-a luat drept partener soția și cînd banii nu i-au mai ajuns s-a „convertit” și la valută. Urmează decontul. ● În București am sunat la 030 și am cerut numărul de telefon al hotelului Union. Am primit două numere. Nici unul nu era bun. Am sunat iar la 030. Am primit alte două numere. Amîndouă inexistente. Am sunat la 40 93 60 la care răspunde supraveghetora nr. 3. Ea mi-a mai dat trei numere de telefon, din care două greșite și unul bun. Am sunat la cel bun. Cel bun era defect. ● Magazinul alimentar din satul Sirnea, județul Brașov, se află într-un serios „control și inventar” al factorilor externi: vînt, ploaie, frig. De mai multă vreme cei în drept au solicitat sprijin pentru ridicarea unui complex comercial nou, dar deocamdată mărfurile

continuă să rămînă sub controlul direct al agenților naturali. ● Campioana iernii: Un gospodar din zona Bran a pierdut o oaie în toamna anul trecut și după cîteva luni a regăsit-o într-o văgăună cu un miel frumos. De foame, oaia rosea tot lăstărișul din preajmă. ● În perioada 16-22 ianuarie producția de huiță, lingnit și cărbune brun a crescut cu aproape 25 la sută față de intervalul 9-15 ianuarie. Cărbunele înseamnă energie. ● Familială: În urma unui scandal izbucnit în familie, soția (proprietară) îi spune soțului: „Și așa n-ai făcut nimic aici. Casa-i a mea, ușa-i a ta”. Și în acest ianuarie soțul a scos frumusețea din țîșni și s-a cărat. ● Citire: Revista „Săptămîna culturală a Capitalei” scrie despre rubrica „Tot felul” din revista noastră „Amuzantă rubrica FEL DE FEL semnată în revista Flacăra de Cornel Nistorescu”. Asta-i ca și cum ai citi cascadorul ceh Szobycch. ● Peste 75.000 de vizitatori au trecut în 1984 pragul Muzeului Unirii din Alba Iulia. ● Pe Aleea Ucea nr. 1-2 din Capitală un constructor grijuliu a pus

Să folosim de la început mintea cea de pe urmă

ceva beton la păstrare. Sînt doi mastodonti de cîteva zeci de tone care vor fi valorificați abia atunci cînd se va descoperi o soluție pentru topire. Sau o alta pentru curățenie. ● O măsură ingenioasă a luat Centrala PECO. Ea a început să-i învîrtă pe vinzătorii de benzină de la stațiile bucureștene. Ori uită din practicile folosite, ori trec la schimb de experiență. ● În Brezoi există un bloc (16/1) în care nu mai stă decît un singur locatar. Ceilalți au plecat care încotro și-au lăsat în urma lor o stare de lucruri că la întoarcere să fie siguri că își vor găsi apartamentele goale. ● La Dorohoi constructorii aveau o restanță de 100 de apartamente. ● Un camion a intrat într-o unitate de desfacerea produselor lactate din Deva (cea aflată în fața Casei de cultură). Peretele s-a dărîmat iar camionul n-a adus lapte. Bucuroși c-au scăpat, vinzătorii au astupat gaura cu placaj ● Infrățire: La restaurantul hotelului Bucegi chelnerițele s-au înfrățit cu consumatorii și beau cot la cot cu ei iar pe alți consumatori flămînzii îl mînîncă din ochi. ● În ziua de 24 ianuarie la Teatrul Ion Creangă s-a jucat piesa Nota zero la purtare de Virgil Stoescu și Octavian Sava. Că a lipsit un personaj secundar nu-i necaz, dar piesa s-a terminat mai repede decît de obicei. Adică fără final. ● Am intrat la Restaurantul Grădina din Capitală ca să cumpărăm un pachet de țigări. Mai lipseau trenurile și parcă eram în Gara de Nord. ● Directorul Școlii generale din Piscoiu-Stejari (județul Gorj) a luat din porumb de pe lotul școlii pe care cu onor o conduce pentru a-și hrăni iepurii. Dar a luat cu camionul, precizează Gazeta Gorjului ● La sfîrșitul lunii decembrie în stația C.F.R. Iași a fost găsită o fetiță. Singurul cuvînt pe care-l știa era mama. Prindeți și aduceți ● În Medieșu Aurit s-a vor renova și moderniza moara și presa de ulei ● „Arta este o minciună care ne ajută

să înțelegem adevărul” (Pablo Picasso) ● La Tilisca (în județul Sibiu) se află un cal murg cu buza tăiată. Așteaptă de 6 luni un stăpîn păgubit ● Se discută despre posibila demolare a casei marelui lingvist Emil Petrovici din Cluj-Napoca. Mai bine s-ar vorbi despre opera sa ● Vasile Tănăsă, din comuna Școarța, paznic al cimitirului „Eternitatea” din Iași, a fost ardat cu suma de 500 de lei pentru că dormea în timpul serviciului. Să fim vigilenți! Dacă venea un răufăcător? ● Cînd a venit un control legat de activitățile culturale-artistice, primarul comunei Mogoșești-Siret din județul Iași a răspuns „Nu puteți să ne săriți?”. Era și asta o activitate ● La patinoarul din Poiana Brașov nu exista de închiriat decît o singură pereche de patine cu numărul 38. Cînd se prezintă doi turiști, primesc fiecare cite o patină ● Se zice că la Baia Mare e o afacere dacă ai și vinzi gumă de mestecat ● În comuna Nucet s-a dat în folosință un bloc pentru specialiști. Pînă acum nimeni n-a putut fi convins să se mute în casă nouă ● La Pucioasa în județul Dîmbovița ființează o asociație sportivă cu numele „Trainica” ● Într-o farmacie din Rimnicu Vilcea există un aparat topografic de valoare. Cine o fi greșit folosind loțiunea Diana pentru alțoeva? ● Gheorghe Nicolae Fîrtat din comuna Fîrtătești, județul Vilcea, ca să se răzbuie pe un vecin al său a băgat briceagul în vaca acestuia. Voilă de vezi! ● Pe strada Mihai Eminescu nr. 14 din Capitală, în apropiere de A.S.E. funcționează barul Cisnădie, cu program video. E ceva, mai ales pentru studențe. Responsabil de idee: Ion Hircilă. ● A apărut numărul 9 al revistei „Gazeta matematică”. După ritmul de apariție elevii ar trebui să se aplece în perioada corigențelor. ● Abia deschisă, Mina Lupeni sud produce din plin ● Cătănelii din mai multe comune ale județului Hunedoara transmit mulțumiri șoferului de pe autobuzul 31-HD-3576 pentru punctualitatea cu care îl aduce la serviciu. Mulțumirile ar trebui să le primească un om care se numește Dumitru Giurgiu. ● După ce mai multe echipe ale E.G.C.L. Slatina au descins la blocul CAM 3 din municipiul defecțiunile, în loc să dispară, s-au înmulțit. Ba s-a făcut și o „imbunătățire”: apa caldă în loc să uce la locatari se scurge și încălzește canalul. ● Mihaela Nedelcu gestioană la punctul alimentar al Cooperativel de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor Drăgoești, județul Gorj, a vîndut piinea de 4,25 lei cu 5,50. Ciupeala dintr-o zi a fost de 625 lei. Se caută alt vinzător. ● În magazinul alimentar cu autoservire de pe strada Compozitorilor din Capitală erau cîteva cumpărători în vreme ce afară cîncizeci așteptau să facă rost de un coș de plastic în care să-și pună cumpărăturile. ● În județul Bistrița toate semintele pentru acest an sînt pregătite și așteaptă primăvara. ● Dacă ar fi trăit Elvis Presley ar fi avut 50 de ani. ● La Satu Mare, pe Bulevardul Cloșca nr. 72 se execută recondiționări de mobilă. Comenzile se primesc luni și joi. ● Teodor Teodorescu din Iași, pensionar C.F.R., n-a mai primit pensia din luna noiembrie. Incurcătura provine de la o funcționară a oficiului de pensii care a greșit domiciliul pensionarului, trecînd în loc de str. 1 Mai unde acesta domiciliază, strada 9 Mai unde se află sediul Oficiului de pensii ● Ziarul Informația Harghitei a organizat în anul trecut concursul „Cel mai isteț”. A cîștigat o fată: Doina Mirela Emac. Cine cîștigă în anul acesta?

CORNEL NISTORESCU ■

Dincolo de aparențe

De ce un asemenea risc?

Desigur, este preferabil „un semnal de alarmă” în locul relatării epilogului catastrofal. Ar fi bine să se rețină însă că pericolul grav asupra căruia dorim să reținem atenția nu este pur ipotetic sau imprevizibil, ci cit se poate de iminent și concret, iar consecințele pot fi incalculabile. Cine nu știe că unele întîmplări cu urmări tragice sînt cauzate de mentalități retrograde, care duc la sfidarea condamnată a celor mai elementare, dar și esențiale, în același timp, reguli de evitare a ireparabilului?

De la cunoscutele zicale „prevederea este mama înțelepciunii” ori „paza bună, trece primejdia rea”, „nu te juca cu focul!” etc., etc. pînă la stipularea expresă în regulamente de ordine interioară și chiar în acte normative cu caracter republican, regulile de protecție împotriva incendiilor ori accidentelor de muncă, avariilor și distrugerilor au un rol colosal în viața noastră personală, ca și în cea social-economică, a colectivității din care facem parte.

Cu toate aceste considerente majore incontestabile, întîlnim uneori asemenea cazuri de ignorare a obligațiilor menite să evite pericolul, incit, la prima vedere, constatarea ni se pare halucinantă.

Recent, o echipă a Miliției Capitalei, făcînd un control pe linia respectării normelor cuprinse în Decretul nr. 400/1981 privind ordinea și disciplina muncii, prevenirea pericolului de avarii și distruger etc. l-a surprins pe șoferul Mihai Weigang de la PECO, fumînd în incinta stației de îmbuteliere — loc de muncă unde pericolul de izbucnire a incendiului este deosebit de ridicat.

„Ei, și?! Pentru o țigară, atîta caz?!” ar fi, poate, inclinat să exclame cineva.

Da, o țigară, o banală țigară, o simplă sfidare de acest gen, care putea duce la pierderi de vieți omenești și mari pagube materiale, dacă avem în vedere ce se putea întîmpla acolo în orice fracțiune de secundă!

Cum tot atît de bine putem să ne imaginăm ce se putea întîmpla la întreprinderea „Danubiana”, unde muncitorii Vasile Constantin, Gheța Dumitru și Vasile Lucian au fost găsiți consumînd băuturi alcoolice în incinta depozitului de carburanți sau la întreprinderea „Electroaparațaj”, unde Anghel Popescu și Dumitru Marin au fost, de asemenea, găsiți la controlul miliției consumînd băuturi alcoolice în incinta stației termice...

Se pot pune, în asemenea situații, zeci de întrebări, se pot face tot felul de ipoteze. Vom sublinia și noi o singură problemă, dar pe care o considerăm esențială: cum este posibil ca factorii de răspundere din unitățile menționate să nu întreprindă asemenea măsuri administrative-educative, care să excludă cu desăvîrșire cazurile de sfidare a normelor legale de prevenire a stărilor de pericol, cînd se știe prea bine cît de grav sînt consecințele în astfel de situații?

Nu atît urmările de ordin penal pe care le suportă acum cei vinovați de încălcarea prevederilor Decretului nr. 400/1981, cît pericolul iminent pe care îl prezintă ignorarea acestor obligații, sperăm să trezească la realitate pe toți cei care au datoria să evite ireparabilul.

MIHAI GROZAVU ■

Cronica șoselei

După 15 ani...

Au trecut 15 ani de la evenimentul de răsruce în viața Laviniei. Discutam cu ea în biroul șefului de secție. O fată înaltă, cu un profil care amintea pe cel al Dianei, zeita vinătorii. Tenul, de un alb imaculat, contrastează puternic cu negrul de abanos al părului bogat. Chiar cînd ride, Lavinia păstrează pe chip o umbră de tristețe, iar colțurile gurii ușor lăsate în jos, anormal, poate, pentru o fată care abia a implinit 25 de ani, amintesc despre o permanentă suferință. Ne cerem iertare că-i amintim despre un moment teribil, de cumpănă, din viața ei și o rugăm să ne povestească cum a răzbit de una singură să învingă greutățile, nu puține, care i-au stat în cale de la vîrsta de 10 ani. „Nu mi-a plăcut niciodată, începe Lavinia povestea vieții sale, să mă laud, dar nici să mă lamentez. Am avut o copilărie, mai bine zis un început de copilărie frumoasă. Nu-mi lipsea nimic. Tata era inginer șef la o întreprindere de construcții, iar mama directoare adjunctă la o fabrică. Oamenii capabili, serioși, deosebit de apreciați în orașul nostru. Eram singurul lor copil. Mă iubeau nespun, însă erau foarte pretentioși cu mine cînd era vorba de muncă, de învățatură. Poate asta-i cea mai mare dovadă a dragostei ce mi-o purtau. E drept că nici eu nu le dădeam probleme. Totul părea să arate că viitorul îmi era asigurat. Întîmplarea din ziua

aceea de mai, care se anunța de dimineată atît de frumoasă, a fost pentru mine ca o lovitură de trăsnet. Plecasem într-o excursie, părinții și cu mine, invitați de o colegă a mamei, care era la primul drum mai lung, după obținerea permisului de conducere. Atmosferă euforică, specifică unor asemenea împrejurări. Nu pot s-o uit pe mama, cît de veselă era, cum îi străluceau ochii ei verzi, deschiși, în soare, iar gropițele din obraji, cînd ridea, erau parcă mai adînci ca altă dată. Ea, cu firea ei veselă, optimistă însuflețea întregul nostru grup. Presimțea ea, oare, ceva? Cine s-ar fi gîndit că peste cîteva ore, corpul ei neînsuflețit va sta întins, alături de al tatălui meu, pe masa lugubră a morgii din orașul vecin. Odată cu ea, în accident a murit și sotelul șoferitei. Fără măcar o zgîrietură m-au scos din mașina complet zdrobită. Colega mamei, șoferita, a rămas în spital vreo două luni, din cauza unei fracturi la picior. Iată-mă, deci, singură pe lume, la vîrsta de 10 ani. De ce n-am murit și eu? Îmi puneam mereu întrebarea, în lunile după accident. Ce rost are viața pentru mine fără părinții mei pe care îi iubeam atît de mult și care, la rîndul lor, mă adorau? Am fost îndreptată spre creșterea unui unchi, fratele tatei, om cumsecade, bun, dar, atît de străin sufletului meu. N-am vrut să mă mut la el. „Cum, tu, fetiță de-abia 10 ani, o să locuiești singură? Cine o să-ți gătească? Cine o să se îngrijească de tine? Nu se poate să te lăsăm singură!”. „Cînd au văzut inversunarea (ei spuneau încăpătînarea) mea, s-au lăsat păgubași. Unii spun și acum,

după 15 ani, că n-am vrut să părăsesc casa pentru a nu-mi pierde averea. Mulți proceau că din mine nu se va alege altceva, decît o stricată. Nu-și dădeau seama ce forțe nebanuite declansase în mine, teribila tragedie. Am început să duc o viață ascetică, după un program riguros stabilit. Eu îmi făceam de mincare, eu îmi spălăm. Mă străduiam, pe cît posibil, să cer cît mai puțin rudelor mele. De fapt, banii proveniți din vînderea mașinii noastre au reprezentat resursa principală cu care am trăit pînă la terminarea facultății. Mi-a fost tare greu, teribil de greu, în primii doi ani. Apoi m-am obișnuit, inclusiv cu răutatea unor oameni. Mă durea, mai ales, cînd mamele unor колеge nu-și lăsaus fiicele să vină la mine, din cauza reputației proaste a... „casei mele”. Cînd totuși primeam vizita unei fete, colega mea de bancă, un copil cu suflet deosebit, dintr-o familie de muncitori, care mai aveau înăea trei fete! și dansam cu ea după muzica de la radio, a doua zi se discuta printre vecini: „Iar a făcut-o lată, Lavinia. Știe ea de ce n-a vrut să plece din casă!?” Au trecut anii, am terminat liceul, a doua din clasă și fără meditor, fără nici un sprijin, am reușit să intru la facultate, ce-i drept nu cu medie prea mare, dar totuși am intrat. „Pe asta a ajutat-o vreun profesor, că e frumoasă de pică. Nu vezi cu ce ochi se uită la bărbați. Îmi amintesc eu de unul înalt, cu părul alb, care se tot învîrtea prin jurul casei Laviniei, în special pe înnoptate” comentau binevoitorii. În primul an am luat note mediocre, apoi a mers mai bine și am terminat anul

trecut facultatea, șef de promoție. Și... iată-mă acum aci, inginer metalurgist. M-am integrat, cum se spune, destul de repede. Oamenii, deși sînt tinări, fără prea multă experiență, mă respectă, îmi cer părerea. „Și pe cînd măritșul Lavinia?” „Singurătatea, duritatea vieții, m-au făcut mai circumspectă, chiar suspicioasă, așa că vreau să mă încredințez, în măsura în care se poate, desigur, ca viața noastră în doi, cu Dan, nu va fi un fiasco”. „Ai mai avut vreun moment deosebit în viața ta, nu uoară, Lavinia?” „Da, atunci cînd Matilda, colega mamei, cea care comisese accidentul a vrut să mă înfize”. „Sîntem singure amîndouă, Lavinia dragă, eu n-am copii, doar ști. Împreună ne va fi mai ușor să suportăm suferințele prin care trecem”. „Nu, tanti Matilda, i-am zis, nu vă port nici un fel de pică, n-am față de dv. nici un fel de pretenții, dar nu voi putea trăi alături de dv. în fiecare clipă îmi voi aminti de părinții mei, iar pertru dv. povara muștrărilor de conștiință va fi mai grea, răscolită permanent de prezența mea... Dv. poate vă veți recăsători, sînteți tinări, aveți doar 35-de ani, iar eu voi fi, cu toate asigurările ce mi le dați acum, o piedică...” Mi-am dat seama, mai tîrziu, că făcuse propunerea de a mă înfia doar așa, formal, din obligație. Matilda m-a vizitat, în primul an după nenorocirea noastră, de două, trei ori, apoi n-am mai auzit de ea decît după ce s-a recăsătorit. Are un copil de 4 ani. E fericită, în măsura în care cineva mai poate fi fericit, după cele întîmplate...

VICTOR BEDA ■

Fotbaliștii tricolori cu gândul la Mexic!

Sport

● O victorie pentru moral ● „Este greu să te vezi așa cum te văd alții” ●

SEMNE BUNE

Debutul internațional al reprezentativei noastre de fotbal în sezonul 1985 a coincis, se știe, cu o victorie: 3-2 cu Portugalia, la Lisabona. Înclin să cred că, deși obținut într-o partidă amicală, succesul de miercură trecută are o semnificație deosebită, ce depășește cadrul nu foarte larg al „orgoliului rănit” la Nantes, cind golul de final al lui Jordao i-a scos definitiv pe tricolori din cursa europenelor 1984 și i-a propulsat pe lusitani spre podiumul de premiere al clasamentului continental. Dincolo de datele ei strict tehnice, meci pe teren propriu pentru jucătorii lui Torres, campionat portughez în plină desfășurare, diferență de climă etc., izbînda din seara de 30 ianuarie mi se pare că înseamnă un adevărat balon de oxigen pentru naționala pregătită de Lucescu și Rădulescu, ieșită mai degrabă timorată, cuprinsă de frământări și de indoilei, din sezonul trecut, mai slab decît precedentul și, încă mai îngrijorător, „agravat” de acei 2-3 de la Belfast, din primul test al preliminarilor C.M.

Nu zic, să fiu bine înțeles, că după acest 3-2 nu mai sînt probleme și că de-acum ne putem culca pe-o ureche și visa la Mexic. Ne așteaptă un an de mari încercări, 3 aprilie cu Turcia (a), 1 mai cu Anglia (a), 6 iunie cu Finlanda (d), 28 august cu Finlanda (a), 11 septembrie cu Anglia (d), 16 octombrie cu Irlanda de Nord (a), 14 noiembrie cu Turcia (d), iar bătălia care urmează să înceapă se anunță dintre cele mai inversunate. Dar una e una și alta e alta. Fie și păstrînd proporțiile, nu mă pot abține să nu observ cît de reconfortantă și de venită la timp e victoria de la Lisabona! Pe de-o parte, ea are darul, sper, să refacă moralul fotbaliștilor noștri, mai conștienți azi decît în urmă cu 10 zile că stă în valoarea și în puterea lor să rivalizeze, pe merit, la o poziție cît mai înaltă în elita Europei. Pe de alta, ea generează o atmosferă lucrativă, de liniște și încredere,

O certitudine numită Lăcătuș: două goluri înscrise în poarta lui Damas

singura în măsură să stimuleze formarea celei mai bune garnituri pentru „campania mexicană”. În acest context, îmi permit chiar să merg pînă acolo, greșesc oare?, încît să afirm că jocul în sine mă interesează mai puțin (deși, din cîte am aflat de la martorii oculari, românii l-au dominat fizic și tactic, mai ales după pauză) și să scriu, cu toate riscurile de rigoare, că rezultatul mă bucură. Pentru că în acest moment, cînd un nou drum foarte greu stă să înceapă, naționala noastră simțea nevoia unui rezultat încurajator, care să-i dea voie să ridice capul și s-o recalifice. Nu atît în ochii noștri cît, element înfinit mai important, în ochii componentilor ei.

Deși a jucat cu febră, Hagi a marcat la Lisabona un gol senzațional, golul victoriei

De la Viareggio [Italia] Juniorii Universității Craiova pe urmele celor mari

Azi a început aici, în această frumoasă stațiune balneară de pe malul Mării Tirenene, situată nu departe de Pisa, ceea ce organizatorii numesc, nu fără vanitate, Turneul mondial de fotbal „Coppa Carnevale” 1985. Poate că e și vanitate, fiind vorba despre ediția cu numărul 37 a competiției (desfășurată fără întrerupere din 1949), dar este și mult adevăr, căci sînt adunate aici 16 echipe de tineret din elita continentală, alături de reprezentante de frunte ale fotbalului italian, Milan, Internazionale, Fiorentina, Torino etc., găsindu-se și șapte competitori străini, între care, plasată în grupa a patra (alături de Fiorentina, Atalanta și Aberdeen din Scoția), Universitatea Craiova. Formația română participă pentru a doua oară la întrecere, dînd curs invitației organizatorilor (care au plătit totul, inclusiv biletele de avion), dar primind astfel și o răsplădă din partea F.R.F. pentru cîștigarea campionatului intern de tineret anul trecut. La ora la care transmit aceste rînduri, turneul a și pornit la drum, în meciul inaugural, cîștigătoare de anul trecut, Torino, învingînd detașat pe Ajax Amsterdam cu 4-1. Programul Universității pentru zilele următoare arată după cum urmează: joi cu Atalanta la Livorno simbată cu Fiorentina la Andella și marți la Poggio cu Aberdeen. Dacă va izbuti să se califice, ocupînd unul din primele două locuri, echipa antrenată de Nicolae Zamfir va continua cursa pentru dobîndirea trofeului, sistemul de desfășurare fiind, în continuare, asemănător cu cel al campionatelor europene desfășurate astăzi în Franța.

Cu o zi întârziere, datorită unor încurcături făcute de cîțiva funcționari ai clubului, echipa română a sosit azi dimineață (miercuri) la Roma, de unde și-a continuat, în autocar, drumul pînă la Viareggio, instalîndu-se la pensiunea Capitol. Un prim antrenament de acomodare este prevăzut pentru orele următoare. Vreau să menționez că primirea făcută formației noastre a fost deosebit de călduroasă, faima echipei mari ajungînd pînă aici și cerîndu-ni-se deja autografe în numele lui... Ștefănescu și Lung! În general, competiția pare să se bucure, din ce m-am lămurit pînă acum, de un deosebit interes, găsindu-se la fața locului peste 30 de ziaristi din numeroase țări europene. Deși regulamentul prevede că pot fi folosiți jucători pînă la 21 de ani (partidele se joacă 90 de minute), antrenorul Nicolae Zamfir a deplasat o garnitură foarte tină, cu o medie de vîrstă în jurul majoratului. Numele cele mai cunoscute din gruparea craioveană sînt Zamfir, Badea, Prună și Mitrol, cu toții internaționali de juniori.

OVIDIU I.

Fără să intru în prea multe amănunte, țin să precizez că nu doar rezultatul de la Lisabona îmi impune. Ci și, în imediata lui apropiere, faptul că s-au găsit în teren, într-o fericită colaborare, „vechea gardă” și „noul val”, adică Ștefănescu și Lăcătuș (cel mai bun dintre toți, autor a două goluri!), Băloni și Mateuț, Negrilă și Hagi (întrat cu febră!), Cămătaru și Bozeșan, Lucescu demonstrînd că știe să discearnă, înaintînd garanții pentru o schimbare din mers a generațiilor, chibzuită, ferită de ambuscade. Parcă mai mult ca oricînd, el s-a detașat de sentimentalism (a se citi de Gabor, de Andone, de Geolău ș.a.), mizînd pe cei mai buni și pe cei mai în formă. E demn de reținut, gîndesc, că formația aliniată în fața lui Carlos Manuel și a celorlalți aproape că s-a suprapus (cu excepția lui Iorgulescu, nefolosit din cauza unei accidentări) peste echipa anului 1984, publi-

Ce spun alții

Intreaga presă portugheză a remarcat jocul exact, avîntat și tehnic al echipei noastre care, deși condusă la un moment dat cu 2-0, a reușit să răstoarne rezultatul și să obțină, în final, o victorie clară, pe deplin meritată.

Cotidianul sportiv „A Bola”, de pildă, a insistat asupra jocului precis al apărării formației române, care a știut să „închidă” drumurile spre poarta lui Lung, notînd totodată că jucătorii tineri, cu adresă mai ales la Lăcătuș și la Hagi, au adus un plus de vigoare echipei antrenată de Mircea Lucescu.

La rîndul lor, ziarele „A tarde” și „Dario de Noticias” au evidențiat jocul excelent prestat de Ștefănescu, Lăcătuș, Băloni și Ungureanu, precum și evoluția în general bună a noii echipe a României, un ansamblu destul de încheșat și inspirat îndrumat din punct de vedere tactic.

Toate aceste referiri nu pot, firește, decît să ne bucure. Un meci amical rămîne însă un meci amical și e de datoria fotbaliștilor tricolori să înțeleagă că pînă departe, adică pînă la Mexic, mai e mult! Semnele sînt, fără îndoială, încurajatoare, dar rămîne încă loc pentru multă muncă și multă dăruire.

cată de „Flacăra” în urma unui larg sondaj de opinie în care și-au spus cuvîntul tehnicieni, ziaristi și numeroși iubitori ai fotbalului! E și aceasta o dovadă, veți fi de acord, că Lucescu e deschis și receptiv, dispus să cîntărească de două ori și să facă o singură dată.

Sînt, ca să închei, semne bune, care ne sporesc încrederea în șansele tricolorilor de a ajunge la mondialele din Mexic.

OVIDIU IOANȚOIA

La peluză

Cum ne grăbim?

Victorie în Portugalia! Revanșă în meci amical! Definitivul rămîne totuși turneul final din Franța 1-0-2 în prima repriză înseamnă un joc nesatisfăcător timp de 45 de minute. Ce s-a întîmplat în repriza a doua? Ce s-ar fi întîmplat într-un meci decisiv în repriza a doua? Varianta care ne convine e că puștii noștri au fost irezistibili. Și cred. Cum mai cred că nu e singura explicație. Cînd conduci cu 2-0 într-un meci de verificare te mai gîndești și la derby-ul de peste cîteva zile din campionatul intern oficial. A profitat Lăcătuș, destul de mult de asta dată complice, și s-a impus, sperăm noi, definitiv. A marcat două goluri, dar se pare că meritul principal îl au cîțiva croniciari. Lăcătuș și Hagi înseamnă ei o victorie a tinereții? Ștefănescu și Băloni înseamnă ei o victorie a bătrîneții? Nu cumva e vorba de valoare? Mă bucură victoria tricolorilor, dar mai mult decît că începutul e bun nu mă șazardă să afirm. Să nu uităm că într-o escapadă în care ne-am propus să reconsiderăm ansamblul ofensiv al echipei, presa portugheză a remarcat în primul rînd sectorul defensiv care de fapt a primit două goluri din greșeli personale. Mă miră declarația lui Lucescu după meciul de verificare cu Petrolul: „După căderea avută, cu punctul culminant în vara trecută, se pare că jucătorii noștri și-au recîștigat încrederea, apetitul de joc, entuziasmul...” Nu turneul final din Franța era obiectivul principal al acțiunii noastre, despre ce fel de „cădere” poate fi vorba? Să înțelegem din asta că după o vremelnică ieșire din formă la Campionatul european băieții și-au recîștigat în sfîrșit pofta de joc în meciul cu Petrolul în vederea amicalului de la Lisabona?

Căpitanul Drogeanu, fratele fotbalistului Drogeanu pe care l-am făcut celebru acuzîndu-l în rubrica noastră, mă amenință că-mi rupe picioarele dacă mă prinde pe la Mamaia. Inceț, inceț, lucrurile se limpezesc. Handbaliștii noștri au cucerit Trofeul Serdika. Ce-o fi semnificînd asta? Pentru un sport care ne-a adus atîtea titluri mondiale cît n-a dus nici un alt joc pe echipe comentariile și în general atenția publică ce i se acordă mi se par devalizate.

NICOLAE CRISTACHE

Turneele zonale (II)

Sahistele noastre vor participa la Tar Nova (Bulgaria) între 28 III-24 IV la prima fază a campionatului mondial. Frunțașele finalei campionatului național de curînd încheiat: 1. Marina Pogorevici, 2. Gabriela Olărașu, 3. Daniela Nuțu, 4. Cristina Bădulescu, 5. Viorica Ionescu etc. vor lua startul în competiție în limita celor trei locuri la care avem dreptul alături de sahistele cu mare palmares internațional: E. Klimova, A. Brustman, H. Erenska, S. Veröci, M. Ivanka etc. pentru a reuși clasarea în primele cinci locuri și prin aceasta calificarea la interzonale.

Fiind un ciclu accelerat, campionatul mondial nu va da răgaz celor cu șansă. Interzonalistii vor începe deja în a doua jumătate a lunii aprilie turneul din Tunis. În timpul marelui festival de la Biel (30 iunie-28 iulie) va avea loc cel de-al doilea interzonal, iar pentru al treilea ofertele organizatorice nu sînt nici dărnice nici definitive. În grupele interzonalelor tragerea la sorti revine aprecierii FIDE. Calificați vor fi cei 33 jucători din zonale, patru din foștii candidați la titlu (Belavski, Hübner, Portisch și Torre), 14 jucători desemnați de către clasamentele Elo (Ljubojević, Tal, Miles, Iusupov, Andersson, Vaganian, Nunn, Sax, Polugaevski, Spasski, Seirawan, Timman, Hort, Sosonko) și trei jucători desemnați de federațiile gazdă a competițiilor. La feminin se calificau 30 jucătoare din zonale, cărora li se adaugă șase dintre foștele candidate la titlul mondial (Gaprindașvili, Lemacico, Alexandria, Ioseliani, Liu She Lan și Mureșan) pentru a participa în cele două turnee interzonale. Pia Cramling și-a anunțat participarea în actualul ciclu al campionatului mondial,

în timp ce Zsuzsa Polgar aspiră în continuare la laurii competițiilor masculine (în exclusivitate). Turneul candidaților (la masculin) va avea loc între 12 octombrie - 3 noiembrie 1985 la Montpellier cu ocazia comemorării a celei de-a 1000 aniversare a orașului, urmînd ca meciurile să se desfășoare începînd cu luna ianuarie a anului viitor. În competiția feminină turneul candidaților se va disputa în două tururi în perioada ianuarie-martie 1986, iar meciurile vor începe din septembrie, anul viitor.

Nu putem să uităm turneele interzonale de la Riga sau de la Las Palmas, unde mai întîi Florin Gheorghiu a jucat magistral, iar apoi Mihai Șuba s-a consacrat definitiv în rîndul sportivilor familiarizați cu lupta pentru primele locuri. Atunci fiecare a ratat milimetric calificarea în meciurile candidaților la titlul mondial și au creat o mare emulație în rîndul iubitorilor șahului. Le dorim tuturor combatanților noștri în turneele zonale mult succes și performanțe strălucite, acum, la început de drum.

MARGARETA MUREȘAN

FAIR PLAY

A te opri la timp

Continuăm să vă prezentăm fragmente din scrisoarea deschisă adresată de fostul super-campion al boxului profesionist Joe Louis mai tînărului său succesori Floyd Patterson. Difuzate în toată lumea de agențiile de presă, rîndurile „bombardeierului din Detroit” au stîrnit, în anii '50, multe comentarii privind grandiozitatea și decadența unor vedete ale sportului profesionist. Credem că este bine că mărturisirile marelui Joe să fie

cunoscute (ele nu au fost publicate pînă acum la noi) de tinerii sportivi, de campionii de azi sau de mine și de cei care se ocupă de pregătirea lor pentru cea mai importantă competiție, obligatorie pentru toți, viața.

CRISTIAN ȚOPESCU

„...În box se spune: nu trebuie să revii niciodată! Și totuși nopți întregi am fost incapabil să dorm. Am întors problema reintrării în ring pe toate fețele. Lipsa mea de pricepere în chestiunile financiare, combinată cu matrapazliurile unui expert contabil, mă aduseseră în situația de datornic. Mă gîndeam mereu la toate lucrurile draguțe pe care le-au spus oamenii despre mine ani în șir, la articolele care mi s-au consacrat, la distincțiile și recompensele care mi-au fost atribuite, la toate onorurile de care am fost acoperit. Mă gîndeam la toate scrisorile suporterilor mei și-mi aminteam ce mi-a spus mama într-o zi: „Să știi că un om nu este nimic în viață atîta timp cît nu poate să-și plătească obligațiile și să vegheze asupra familiei sale”. Nu cunoșteam, din păcate, decît un singur mijloc de a mă menține pe linia de plutire: pumnii mei. Aveam 36 de ani și nu mai luptasem cu adversari adevărați de 2 ani. Tu știi ce-l așteaptă pe un boxer care îmbătrînește și intrerupe antrenamentele la un moment dat. Îi este imposibil să-și regăsească forma. Rugina se instalează repede. Reflexele devin mai întîrziate. Loviturile își pierd viteza de execuție. Eu am descoperit toate acestea cînd m-am urcat în ring în fața lui Ezzard Charles. A fost una din serile cele mai umilitoare din viața mea. Vedeam „găurile” din garda lui, dar pumnii mei plecau prea tîrziu. Presupun că trebuia să arunc mînușile după această penibilă întîlnire. Dar nu voiam să termin învins chiar dacă nu mai eram Joe Louis de odinioară. Prietenii, cei care îmi mai rămăseseră, mă sfătuiă să renunț. Dar este greu să te vezi așa cum te văd alții. Tu ești întotdeauna ultimul om care știe unde ai ajuns...”

- Va urma -

● Somn fără vise ● „De cind am părăsit pintecul mamei, nu mai găsesc adăpost nicăieri” ●

Un gaj pentru viitor

Cîte opere de artă se găsesc în momentul de față în alte țări decît acelea în care au fost create? Multe, enorm de multe, și cea mai mare parte a lor aparțin muzeelor și colecționarilor din țările dezvoltate.

Veacuri de-a rindul statele occidentale, numite astăzi „industrializate”, „dezvoltate”, „bogate”, s-au mulțumit, ca toată lumea, cu operele de artă ce se creau chiar pe teritoriul lor. Creațiile străine nu depășeau cadrul normal al circulației bunurilor, materiale sau spirituale, de la un popor la altul. Dar a venit epoca imperiilor coloniale. Și atunci goana după mături, mîrodenii sau aur i s-a adăugat o alta, care cu timpul a luat o amploare nebănuită: goana după opere de artă.

La început au fost Grecia și Egiptul, jefuite bine de multe din capodoperele artei lor, care au poposit în muzeele marilor metropole occidentale. Au urmat obiectele de artă orientale, sud-americane. Ultimele din serie, dar nu ultimele ca importanță, sînt creațiile artistice din Africa. Se știe cit de mult au influențat aceste creații arta modernă. Intuiția rolului pe care avea să-l joace arta neagră africană au avut-o pentru prima oară tinerii, pe atunci, André Breton și Léopold Sédar Senghor, în timp ce priveau, în vitrina unui anticar parizian, citeva statuete africane, aproape nebăgate în seamă.

Virtejul achizițiilor de obiecte de artă africane odată pornit, deposedarea țărilor continentului negru de propriile lor creații artistice a luat proporții colosale. Sînt țări din care au fost scoase aproape toate obiectele care aveau o importanță culturală sau istorică; în altele, patrimoniul lor cultural s-a redus la mai puțin de jumătate.

Ce-i de făcut? Bineînțeles că se ia în considerare și restituirea, către țările deposedate, a obiectelor de artă care le-au aparținut. Aceste țări au și formulat cereri în acest sens, s-a creat un organism internaționalizat specializat. Chestiunea este însă deosebit de complicată. Privit actualul, chestiunea este însă deosebit de complicată. Privit actualul, chestiunea este însă deosebit de complicată. Privit actualul, chestiunea este însă deosebit de complicată.

rînduri — gestul reparator de a reîn-
toarce, sub formă de donație, unele
obiecte de artă către țările de unde
proveneau. Dar în ultima vreme se
manifestă din ce în ce mai puternic
tendința de a nu mai socoti valabi-
le, cînd e vorba de bunuri cultura-
le, normele de drept în vigoare, cu
alte cuvinte, tendința de a impune, pe
plan internațional, legea restituirii.
Astfel, Grecia a cerut Angliei frizele
Parthenonului, Irakul a cerut Franței
Codul lui Hammurabi, Nigeria recla-
mă, tot de la Anglia, magnificele
măști din fostul regat Benin ș.a.m.d.
Bineînțeles, actualii deținători ai va-
lorilor culturale provenite de la alte
popoare vin cu contraargumente, care
însă, după aprecierea revistei franceze
„L'Express”, nu sînt totdeauna de
bună-credință. Astfel, unii afirmă că
„cea mai mare parte a operelor re-
clamate sînt achiziționate în mod le-

prețiau ieri n-au decît să procedeze
ca noi: să înceapă de acum să co-
lecteze obiecte «banale» și în două
sute de ani vor avea și ele colecții
inestimabile. Și de ce nigerienii să
se simtă umiliți fiindcă măștile din re-
gatul Benin se află la British Mu-
seum? Eu, ca britanic, sînt mîndru că
văd tablourile lui Turner la muzeul
din Cleveland”. Sfatul de a colecțio-
na este, firește, bun, dar el nu con-
stituie un argument împotriva cererilor
privind restituirea bunurilor cultura-
le. Această problemă rămîne în a-
tenția omenirii și ea își așteaptă rez-
olvarea.

Însă, alături de ea, foarte presan-
tă în momentul de față, este ches-
tiunea opririi, de-acum înainte, a
scurgerii de tezaur artistic din țări-
le în curs de dezvoltare spre metro-
polele bogate. Căci deosebit de in-
grijorătoare este ieșirea continuă, as-
tăzi, prin fraudă, a obiectelor de artă
din țările lumii a treia. Peste două
treimi din obiectele de artă africane
deținute astăzi de țările occidentale
au părăsit ilegal continentul în ulti-
mele două decenii.

Ce înseamnă pentru țările în curs
de dezvoltare, și în primul rînd pen-
tru cele africane, aceste pierderi? E-
vident, imense pagube materiale. Dar
ele înseamnă deosebi o frustrare
culturală și spirituală. Căci pentru po-
poarele care le-au creat, obiectele de
artă posedă o imensă valoare inte-
lectuală și afectivă. Și dacă vizitator-
ul occidental al muzeelor sau colec-
țiilor vede în exponatele provenite, de
pildă, de pe continentul negru, doar
obiecte de artă sau curiozități, afri-
canul vede în ele, încrustat pentru
veșnicie, geniul și mesajul străbunilor,
testamentul lor. În acest sens, este
grăitoare aprecierea pe care a fă-
cut-o președintele Comitetului intergu-
vernamental al U.N.E.S.C.O. pentru
promovarea reînnoirii bunurilor cultura-
le în țările lor de origine: „A-
ceste țări, care au lichidat colonia-
lismul, încearcă să-și definească iden-
titatea lor națională și politică și să
dea un conținut real și specific ace-
stei identități. Obiectele de artă con-
stituie dovada vie a conștiinței lor cul-
turale; ele sînt nu numai o mărturie
a trecutului, ci și un gaj pentru
viitorul lor”. Și, evident, acest gaj
trebuie să se afle în mîinile celor care
își făuresc acum viitorul.

ION D. GOIA ■

Comentariul săptămîni

gal”. Este adevărat, însă potrivit le-
gii celui mai puternic. De exemplu,
în schimbul obeliscului de la Luxor,
care ornează în prezent piața Con-
corde din Paris, regele francez Louis-
Philippe a dăruit lui Mehmet-Ali un
orologiu. Pe două superbe uși scul-
pate nigeriene s-a dat un banal scaun
de lemn etc.

Alteori se invocă motivul că țările
de origine nu ar fi capabile să le a-
sigure securitatea și buna conserva-
re. Da, se mai întîmplă și așa. În
unele muzee, prețioase exponate pu-
trezesc; mumia lui Ramses, ca și nu-
meroase obiecte din Tezaurul lui Tu-
tankamon au fost atacate de insecte.
Însă printr-un transfer de tehnolo-
gie, asemenea neplăceri pot fi evi-
tate. Iată și opinia lui David Wilson,
directorul lui British Museum, cam-
pion al nerestituirii: „Trebuie să fii
internațional. Marile muzee sînt des-
chise culturii mondiale. Noi am a-
chiziționat totdeauna opere care, la
epoca respectivă, nu interesau pe ni-
meni. Noi le-am făcut cunoscute,
le-am adus la modă. Țările care ne
cer astăzi obiectele pe care le dis-

Muhammad Ali nu au fost dezamăgiți
nici de această dată, de un Ali care a
făcut o bună impresie nu numai verbal,
dar și în ce privește condiția sa fizică.
Nu s-a mai observat nici una din mani-
festările de pierdere a echilibrului și din
tulburările de vorbire determinate de
faptul că marele campion suferă de sin-
dromul Parkinson, care i-a dat mult de
furch numai cu două luni în urmă.

„Mă simt bine — a declarat fostul bo-
xer, acum în vîrstă de 42 de ani, care
își permite chiar să nu mai respecte o
serie de prescripții ale medicului. M-aș
simți probabil și mai bine dacă aș lua
regulat toate medicamentele prescrise,
dar în această privință sînt cam delăsă-
tor...”

Mai puțin serios, ceea ce nu este deloc
uimitor în cazul lui, a fost Ali în alte

declarații. De pildă cînd a afirmat cu
figura cea mai gravă din lume: „Voi re-
veni în arenă și voi lupta împotriva
campionului WBA, Garrie Coetzee”. De
această dată, el s-a grăbit să precizeze
că a fost vorba doar de o glumă. Poate
pentru a sublinia că nu este nimic co-
mic în afirmațiile sale următoare prin
care arată că în prezent nu există ni-
meni care să domine boxul așa cum a
făcut-o el în cariera sa de 21 de ani. „Nu
cred că în următorii 200 de ani va mai
apărea un asemenea om”, a adăugat Ali.
De unde se poate vedea că „gură mare”,
cum a fost poreclit marele boxer, nu și-a
pierdut deloc antrenamentul în ce pri-
vește sloganurile publicitare.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Roza vinturilor

CHRISTINE LAVANT, (Austria)

Fus tălnut în lună.
Cine-i cel care ne toarce timpul
între tată și fiu,
cine țese la orele de cilți ale morții,
cine pune toți picurii de ulei în festilă
și ochii ni-i poartă îndărătul luminii?

Fusule, fusule — mă uit la tine,
privesc prin roata dintre ziua de azi
și ziua de mine!
Dar astăzi îmi trece înurdirea
prin inimă,
dar astăzi cînepa
îmi crește-mprejurul gitului
și imbină acolo tatăl, fiul și timpul
roata s-o ridice din osie.

O, fusule, misterele dă-mi-le!
Strig la tine prin atîtea
și atîtea ore cînești,
ele încerecu fructul timpului viu
și lacoma trecere o ademenesc în opaiț
mă ademenesc și pe mine
în amurgul trupului de mamă.

vino și atînge nisipul serișnind,
care fără conținere (ipă spre cer
după furtuna readunării sale!

Ma! adina scobește scoica lunii,
scobește, scobește mărul soarelui!
De cînd am părăsit pintecul mamei
nu mai găsesc adăpost nicăieri.

Urmează firele de nisip, scîncitoare,
și lasă-le să urce spre cer
în chip de coloană
sau coace piine din ele
pentru foamea pămîntului!

Știu că fiece sămîntă te-ascultă.
Nisipul meu vrea să pornească la drum
acoperămîni s-ajungă
pentru iarbă și mușchi
numai ca-n jurul lui din nou
să se-adune.

Demult mi-am bătut în cuie auzul,
dar serișnește sub roata inimii mele,

fără conținere serișnește
ziua și noaptea.
O, Doamne, îndură-te de mine!

Piaptănă-mă grabnic
cu pieptenele cocoșului,
viră-mi picioarele înrădăcinate
în încălzări din lemn de piper și leagă
mai puternic panglica

în jurul inimii mele.
Oare mai stau pe ele versetele,
n-a scăpat vreunul sub noduri?
Smulge-mi trandafirul din ceafă
începutul pieirii să-l pot mirosi.
Stăpînul meu vine aici peste foc;
stăpînul meu inmuiașe porumbelul
în apă

și ramura de măslin
a frînt-o-n pustiu.
Ascute pumnalul în țimpele mele,
las' să crească simburele ochiului!
Soare, mie trebuie tu să fii slujitor,
stăpînul meu vine
arborele vieții să-l ia.

În românește de PETRE STOICA ■

De pe toate meridianele

CUM DORM DELFINII

Specialiștii de la Institutul de morfologie evoluțională și ecologie a animalelor din cadrul Academiei de științe a U.R.S.S. au izbutit, după cercetări numeroase, să dezlege misterul somnului delfinilor: ei au descoperit că cele două emisfere ale creierului delfinului dorm nu simultan, ci pe rînd. Tocmai partea care nu doarme îi asigură acestui animal marin mobilitatea. De asemenea, s-a stabilit că delfinul nu visează. Spre deosebire de alte animale superior dezvoltate și de om, delfinul nu are două faze ale somnului — cea lină și cea rapidă (paradoxală), în cursul căreia se nasc visele — ci una singură, pe cea dintîi. Aceasta este o descoperire de mare importanță, întrucît pînă acum s-a considerat că visele sînt o stare fiziologică obligatorie a creierului, a sistemului nervos, o cerință vitală a organismului. Delfinul au dezmințit această părere. Surprize i-au așteptat pe oamenii de știință și în ceea ce privește limba delfinilor. S-a constatat că în relațiile dintre ele aceste animale folosesc citeva sute de semnale diverse, aproximativ tot atîtea cite folosește și omul în relațiile cotidiene. În urma experiențelor, s-a dovedit că sistemul de comunicare al delfinilor este structurat cam la fel cu graiul nostru, că semnalele nu sînt altceva, din punctul de vedere al semnificației și al conținutului informațional, decît unitatea de bază a limbii noastre — cuvîntul.

CINE FOATE TRADUCE 3 000 DE CUVINTE PE ORĂ?

La Tokio a fost pus în vînzare un ordinator capabil să traducă un text japonez în limba engleză cu viteza de 3 000 de cuvinte englezești pe oră, informează Agenția France Presse. Ordinatorul, cu o memorie de 40 000 de cuvinte din limba engleză, poate să redea cu o precizie de 85-90 la sută conținutul textului japonez. Pentru moment, este vorba de texte tehnice sau științifice care, în cazul publicării, trebuie să fie stilizate.

METODĂ NOUĂ DE EXTRAGERE A AURULUI

De curînd, o firmă americană a elaborat un nou procedeu de extragere a aurului din minereurile aurifere sărace. Este vorba de o metodă electrochimică, utilizată pentru a atrage particulele de aur din minereu, gradul de recuperare a metalului prețios fiind de 90-100 la sută. Pe lîngă faptul că durata operațiunii se scurtează de la citeva săptămîni la citeva ore, noua metodă este mult mai puțin poluantă și mai ieftină decît procedeuul clasic. Ea poate fi utilizată chiar în cazul minereurilor cu un conținut de 0,085 grame de aur la tona de minereu, față de 0,57 grame în prezent.

FRIGIDER CU BATERII SOLARE

Un grup de specialiști din Tașkent au pus la punct un frigider care funcționează cu baterii solare. El este destinat păstrării fructelor în zonele însoțite din Uzbekistan. Frigiderul funcționează automat, este ușor de exploatat și nu are nevoie de surse alternative de energie. Prototipul este cu 7 la sută mai eficient decît tipurile clasice de frigider.

BĂNCI DE DATE PENTRU PROTECȚIA APELOR

Protecția apelor, în primul rînd împotriva poluării, necesită informații asupra calității apelor, costului și eficienței stațiilor de epurare, tratării și valorificării noroaielor etc. Avînd acestea în vedere, specialiștii elvețieni au creat un sistem de bănci de date, repartizat în mai multe domenii, ceea ce permite structurarea datelor potrivit exigențelor specifice, asigurîndu-se o vedere de ansamblu a volumului informațiilor.

ICEBERGURILE DE PE TRITON

Specialiștii americani susțin că pe Triton, un satelit al planetei Neptun, a cărui suprafață este acoperită cu azot lichid la o temperatură de minus 218 grade Celsius, nu există continente, ci niște iceberguri care plutesc pe întin-
deri de azot. Ei susțin, de asemenea, că pe Titan, satelitul planetei Saturn, există oceane care sînt formate în proporție de 70 la sută din etan, 25 la sută din metan și 5 la sută din azot.

ION CODRU ■

● Operă colectivă, de dimensiuni universale ● Traficanți de arme și „raza morții” ●

Accente în lume

IDEE ORIGINALĂ

Cincizeci dintre pensionarii închisorii Dartmoor, Anglia, au fost aleși de către un producător englez, să joace într-un film al cărui subiect va fi viața lui Iulius Cezar. Producătorul a uitat să precizeze dacă cei cincizeci de deținuți vor avea parte de o croazieră pe galeriile romane, în perioada filmărilor, sau vor fi obligați să spargă pietre în deșert pentru a construi piramide adevărate.

BUNICILE ȘI SCOTLAND YARDUL

Scotland Yardul a avut ocazia să felicite trei femei, după ce acestea au imobilizat trei răufăcători înarmați ce se pregăteau să devalizeze casa de bani a unui spital londonez ce conținea salariile personalului. Curajoasele femei, trecute cu toate de vîrsta de cincizeci de ani, au demonstrat, o dată în plus, că bunicile nu se ocupă numai de nepoți.

MASSA-MAIMUȚA RECORDMANĂ

Massa este numele unei maimuțe, pensionară a Grădinii zoologice din Philadelphia. Ea este deținătoarea unui record extraordinar. Massa a implinit cincizeci și doi de ani, vîrstă ce reprezintă de trei ori viața medie a unei maimuțe obișnuite, poate intra în cartea recordurilor, fiind cea mai bătrînă maimuță din lume.

VIZITATORI NEOBIȘNUIȚI LA SPITALE

Bolnavii spitalizați în statul New Jersey vor primi în vizită nu numai persoanele apropiate, ci și animalele domestice îndrăgite aflate în casele lor. Statul mai sus-amintit a promulgat legea care permite aceste vizite neobișnuite în spitale, în urma unei anchete efectuate de către Departamentul „Sănătății, care a ajuns la concluzia că prezența animalelor are un efect benefic asupra tensiunii arteriale a oamenilor în vîrstă. Pentru astfel de vizitatori s-au creat spații speciale în spital, ba chiar a fost prevăzută mică gustare. Singura obligație pentru cei veniți în vizită, este de a purta lesa.

FARAONII ZILELOR NOASTRE

Doi americani plini de bani, Jim și Linda Wodan, au găsit de cuviință să-și cheltuiască construindu-și o casă. La prima vedere, totul pare normal. Firescul dispăre și ești tentat să-ți pui întrebări în momentul în care afli despre ce casă este vorba. Adăpostul celor doi are formă piramidală, cu baza de 600 metri pătrați și înălțimea de 22 metri. Interiorul este decorat în întregime cu frunze din aur. Securitatea acestei fabuloase clădiri este asigurată de către un șanț plin cu apă în care colcăie rechini. Deci, piramidă este, rechini sînt, sînt și faraoni — ce mai lipsește oare din decor?

ROBOȚII CARE PIRĂSC

Douăzeci și cinci de unități școlare din regiunea Chicago au fost înzestrate cu roboți anti-chiulanguiu. Robotul înmagazinează în memoria sa numele celor absenți, apoi începe să sune pe la casele imprincipinatilor și nu se potolește pînă ce nu-i informează pe părinți despre absența odraslei.

ELENA GRECESCU

Este axiomatic că pacea s-a impus ca un subiect de interes peren și vital în conștiința umanității. Într-o recentă lucrare colectivă, publicată simultan în S.U.A., Marea Britanie, Canada și Suedia sub titlul „O pace globală. Indrumar de studiu”, încă din prima propozițiune se afirmă că năzuința spre pace este tot atît de veche, precum sînt ineseși conflictele. Cu toate acestea, în trecut, numai situațiile conflictuale au format în mod frecvent obiectul examinării științifice. Preocuparea pentru cercetarea păcii a fost puternic manifestată, cu precădere în perioadele de reconstrucție, după catastrofele militare. Pe plan istoric se atestă că pînă în secolul al 18-lea nici nu s-a putut constata un interes semnificativ al oamenilor de știință față de modalitățile de statornicire a unei păci permanente între state. Pe măsură ce fenomenul războiului a devenit însă mai general și mai distrugător prin caracterul și consecințele sale, simultan, ca rezultat al evenimentelor conflictuale, studiul științific al păcii, în organizarea ei, s-a impus ca disciplină care își revendică și își dobîndește propria sa legitimitate.

Eforturile mai vechi sau mai noi ale cercetătorilor, la care au fost asociați în mod strălucit și savanți români ca Dimitrie Gusti, Nicolae Titulescu și Vespasian Pella, au avut ca zonă de convergență teza potrivit căreia o pace veritabilă și efectivă nu poate fi decît rezultanta firească a unor eforturi stăruitoare și a unei voințe pașnice de nezdruccinat, manifestate prin fapte pozitive de majoritatea națiunilor lumii. Dacă zidirea păcii nu poate fi decît o operă colectivă, de dimensiuni universale, în mod similar, știința păcii trebuie să fie un corp de teorie științifică bazat pe examinarea obiectivă a fenomenelor vieții internaționale, pe analiza atentă și responsabilă a evoluției raporturilor dintre națiuni. Așa cum arăta moralele sociologice române Dimitrie Gusti „în stabilirea unei păci durabile nu este de ajuns a elabora tratate ori formule de compromisuri politice, de multe ori numai aparente, ci de a opera în adîncime”.

Indrumarul de studiu al păcii globale la care ne-am referit mai sus își propune să se înscrie în linia indicată de Dimitrie Gusti, depășind concepția limitată a secolului al XIX-lea, cînd prin pace și pacifism se înțelegea dorința, sau posibilitatea de realizare a unei lumi fără războaie, fără a implica însă o rezistență activă împotriva războiului. Autorii indrumarului subliniază, pe bună dreptate, că termenul de pacifism, însăși concepția generală a păcii au căpătat noi dimensiuni, odată cu dezvoltarea și extinderea practicii mișcărilor pentru pace, care, dincolo de deosebiri de coloratură ideologică, indică o alternativă, ne-

cunoscută în trecut, întrucît corelează pe planul acțiunii obiectivul promovării, ocrotirii și apărării păcii de alte teluri majore ale umanității, cum sînt eradicarea colonialismului, combaterea militarismului, protecția mediului înconjurător, exercitarea dreptului popoarelor la autodeterminare. Pacea nu mai este concepută ca desemnînd doar absența războiului, semnificație ilustrată prin însăși expresia de „pace negativă”, ci este privită în lumina celor mai noi evoluții și postulate, ca „pace pozitivă”, pentru a reliefa situația din care va fi fost eradicată folosirea forței și amenințarea cu forța.

Terminologia legată de studiul păcii a cunoscut ea însăși un progres dintre cele mai semnificative. Astfel, alături de expresia descriptivă „știința păcii”, în literatura de specialitate sînt folosite, fără a se fi impus în mod definitiv, numeroase alte expresii, cum sînt: irenologie, pacologia, paxologia, polemologia sau heralogia. Desigur, acești termeni, deși similari, nu sînt identici. Astfel, pe

de limitare a înarmărilor, de controlare a aplicării acordurilor de dezarmare, de prevenire și combatere a ostilităților dintre națiuni.

Din paginile indrumarului de studiere a păcii globale, rezultă că în lume funcționează sute de asociații naționale și internaționale, cu caracter neguvernamental, care își propun să aprofundeze pe plan științific modalitățile concrete de promovare și apărare a păcii, ca valoare supremă a întregii umanități. Din documentația existentă la Națiunile Unite rezultă că profesorul român Dimitrie Gusti se numără printre pionierii instituționalizării studiului științific al păcii. Imediat după cel de-al doilea război mondial, el a propus înființarea unui Institut internațional pentru studiul și cunoașterea națiunilor, în speranța de a crea un climat prielnic pentru a se ajunge la o mai bună înțelegere internațională, bazată pe o știință a națiunilor. În opinia sociologului român, explicarea corelației dintre pace și viața socială nu este posibilă fără o interpretare corespunzătoare a relațiilor societății cu mediul geografic, biologic, cu mediul istoric și cu mediul psihic. Aceasta postulează o știință a națiunilor, realizată prin strînsa cooperare a specialiștilor din toate disciplinele.

Cu toate că proiectul lui Dimitrie Gusti nu a fost realizat în forma propusă inițial de el, în prezent, două universități — Universitatea Națiunilor Unite — cu sediul la Tokio și Universitatea Păcii — cu sediul la San José, în Costa Rica, precum și Institutul Națiunilor Unite pentru Cercetare și Formare stau mărturie că pe planul cercetării științifice a păcii gîndirea cutăzătoare a sociologului român își demonstrează viabilitatea, trecînd cu mult succes proba timpului. În mod firesc, instituțiile amintite figurează la loc de frunte în indrumarul de studiere a păcii globale. În aceeași lucrare sînt menționate, de asemenea, două importante aezămînte științifice din România: Asociația de Drept Internațional și Relații Internaționale și Institutul de științe politice și de studiere a problemei naționale. Indrumarul cuprinde principalele date privind sediul, activitatea și publicațiile cvasitotalității instituțiilor de studiere a păcii din întreaga lume. Lucrarea este dedicată în mod expres tuturor celor care studiază pacea și mai ales celor care acționează pentru făurirea unui sistem permanent al ordinii mondiale, întemeiat pe justiție, fundamentat pe norme universalizate de drept, norme puse în aplicare în lumina unei profunde cunoașteri a vieții, a unei experiențe valoroase dovedite pe plan istoric și în spiritul devotamentului și altruismului față de ineseși destinele umanității.

IOAN VOICU

Între irenologie și polemologie

baza studiilor existente, se precizează că irenologia desemnează studiul unor modele de organizare pașnică a societății umane, de eradicare a conflictelor, de promovare a înțelegerii, a unor scopuri globale comune, punctul de convergență reprezentîndu-l eforturile pentru statornicirea unei noi ordini mondiale. Paxologia se referă la ansamblul valorilor morale legate de pace, pacifism, de formarea pașnică a opiniei publice, de educarea pentru pace. La rîndul ei paxologia are ca obiect de studiu însăși ordinea mondială, examinată cu precădere pe plan juridic, fără a exclude elementele de ordin militar, politic, economic, social și cultural.

Un loc aparte îl ocupă în ansamblul științei, sau științelor păcii polemologia, care își propune să analizeze căile de limitare și eradicare a conflictelor și războaielor. Pe plan concret, polemologia are menirea să cerceteze dinamica, morfologia, dezvoltarea și soluționarea tensiunilor și diferendelor dintre grupuri de state, sau dintre state individuale. În aceeași zonă de preocupări heralogia își concentrează atenția pe teoria transformării și stingerii situațiilor conflictuale, pe înfăptuirea planurilor de dezarmare,

Mondo umano?

Obsesia „armei absolute”

În diferite locuri de pe glob se fac planuri și pregătiri asidue spre a marca unul dintre cele mai importante momente ale acestui an: sărbătorirea împlinirii a patru decenii de la încheierea celui de-al doilea război mondial și zdrobirea fascismului. Deja, zilele trecute, citeva zeci dintre milioanele de foști deținuți de la Auschwitz au participat, chiar la fața locului, la o ceremonie deosebită: 40 de ani de la eliberarea lor din cel mai mare și mai crud crematoriu uman inventat vreodată de o „minte ome-nească” (!?)

Dar, deși „remember”-ul respectiv corespunde încă, deși virtuțile păcii încă nu s-au descoperit în toată splendoarea lor, unii mai au nostalgia tăcînitului și exploziilor. Mă refer, desigur, la producția de arme noi, și mai sofisticate. Din păcate! Că e (încă) așa, aleg un exemplu, aparent hazliu, dar atît de elocvent prin evoluția sa. Aceasta pentru că își are

originea în ultimele zile ale celui de al doilea război mondial, cînd niște soldați nemți ar fi lăsat în regiunea italiană Brescia patru „mașini” capabile să producă un „fascicul de lumină”. Abia la începutul anilor '70, unul dintre aceste aparate „infernale” a ajuns în minile unui escroc, bine cunoscut poliției italiene. Nu se știe nici cum, în 1973, acest Rolando Pelizza l-a contactat pe ex-colonelul de carabinieri și ex-agentul secret Massimo Pugliese, inculpat și el pentru un (oarecare) trafic de arme, care, în pană de afaceri, îi promise să-l sprijine concret să valorifice ceea ce se va numi ulterior „raza morții”: un aparat alimentat de o baterie și presupus a produce „anti-atomi”, care pot distruge, la 1,5 km, ținta stabilită fără a produce vreo pagubă la ceea ce întîlnesc în drum.

Citesc negru pe alb și nu-mi vine să cred că păiatul Pugliese a reușit să ajungă să-l intereseze pe președintele american Gerald Ford (1974-1977) — în „cetatea eternă” a sosit chiar un reprezentant personal al său — cit și guvernul belgian, unul dintre liderii democrației creștine italiene, Flaminio Piccoli, și chiar pe șeful serviciilor secrete italiene, generalul Santovito. Din cele aflate pînă acum rezultă că s-a declanșat o violentă cursă pentru a pune mina pe proaspăta „armă absolută”. Deși detaliile toate lipsesc, într-un scrupulos „jurnal de bord” al ex-agentului secret Massimo Pugliese se găsește tot ceea ce are tangență directă cu descoperirea ieșită din comun și disputată de amintii cointereseați. Astfel, se precizează că, pe bandă video, s-a înregistrat, cu deosebit succes, o experiență „pe teren” care, privită de cei mai alesi specialiști (în ce?) le-ar fi creat un sentiment de utlială și de mare încredere în viitorul armei. Ca urmare, în august același an, Statele Unite par a fi în fața celor ce-și dispută procurarea „razei morții” iar reprezentantul lor consideră că descoperirea valorează (numai) „un miliard de dolari”. În schimb, italienii cer arme: exact cinci milioane! Nu se cunosc alte amănunte dar finalul — demn de o piesă a lui Goldoni, prin caracterul lui comic sau de un roman politic al Agathe Christie, prin întorsătura lucrurilor — în curînd. O asemenea „obsesie” merită un scurt suspans pentru a ne amuza la sfîrșit. Uneori e mai bine astfel.

DUMITRU CONSTANTIN

Hoții și vardăștii

Expresia „hoți de drumul mare” a devenit cit se poate de exactă, ea desemnînd o nouă specie de răufăcători care, în loc să-și respecte statutul și să-și prade pe trecători, fură pur și simplu dalele cu care sînt pavate străzile! „Am crezut că un banc idiot” — declara locotenentul de poliție Edward Nolan din Philadelphia cînd a fost informat că în sudul orașului au fost furate 8.000 de pietre de granit cu care era pavată o stradă veche de un secol. Pînă la urmă s-a descoperit că o întreprindere de lucrări publice a cumpărat de la doi oameni de afaceri al căror nume era, bineînțeles, fals, cele 8.000 de dale cu un dolar bucata.

O acțiune de asemenea anvergură, care presupune un efort fizic deosebit este de-a dreptul înjositoare pentru niște hoți care se respectă și dintr-o singură lovitură se aleg cu trei tone de aur. Ei bine, doi din autorii „furtului secolului”, petrecut în urmă cu un an în vecinătatea aeroportului londonez Heathrow au fost arestați și condamnați la 25 de ani închisoare. Nici promisa reducere a pedepsei, nici măcar o recompensă de 2 milioane lire sterline nu i-au determinat pe cei doi să divulge locul unde este ascunsă prada. Ce comportare deplorabilă! Peste ocean, un deținut american care a petrecut — expresia este eufemistică — 24 de ani în pușcărie, din care 11 chiar în „celula morții” va fi pus în libertate datorită bune sale conduite și talentelor sale gazetărești. Lui Wilbert Rideau condamnat mai întîi la moarte pentru un „hold-up” criminal i-a fost comutată pedeapsa în reclusiune pe viață. Ca să nu se plictisească, el a scos, cu concursul conducerii închisorii, o revistă bilunară care, culmea, a primit cele mai mari recompense americane în materie de presă.

IOAN ROȘCA

Lumea se amuză

După N.B.I.

După N.B.I.

— Așa cum am promis, fi dăm astăzi cuvântul, într-un fel peste rind, profesorului dr. Brad Segal, de la Universitatea din Galați, universitate despre care avem bucuria să spunem că este singura care are în profil pregătirea de specialiști în problemele alimentației.

Stimate tovarășe Adrian Păunescu
Vă sînt dator cu un răspuns într-o problemă esențială și în același timp dificilă: ce se înțelege prin noțiunea de om sănătos?

După cum știți foarte bine, firescul este foarte greu de definit. Din cite știu, nici Organizația Mondială a Sănătății nu a dat o definiție satisfăcătoare acestei noțiuni. Aș prefera să folosesc definiția dată de colegul meu de liceu, dr. doc. Marcel Uluitu de la Institutul de fiziologie normală și patologică: „În lumina datelor de fiziologie modernă și activității practice medicale din țara noastră, starea de sănătate este dată de integritatea morfofuncțională a tuturor organelor, aparatelor și sistemelor, de integrarea lor funcțională într-un ansamblu armonios — organismul întreg — și de inserția corectă a acestuia în raport de vîrstă în mediul extern fizic și social. Această definiție presupune recunoașterea unor variații ale nivelului funcțional în limitele așa numitei „constante variabile” sau „toleranță biologică”, organismul fiind un ansamblu armonios cu mediul său.” Deci, în esență, problema este tot de echilibru, fondul dialogului inițiat.

Dar și de această dată nu pot fi de acord cu dr. Günter, care în pledoaria pentru reechilibrare încearcă să ne demonstreze că omul este ierbivor și nu omnivor, împotriva celor mai autorizate surse antropologice (Omnivorus Primates. Gathering and Hunting in Human Evolution Eds. R.S.O. Harding, G. Teleki. New York, 1981). Împotriva afirmațiilor acceptate în unanimitate că: „omul este cel mai omnivor dintre animale” (Probleme de biologie umană, V. Săhleanu, I.C. Voiculescu, Buc. 1976).

Culegerea fructelor și a rădăcinoaselor s-a făcut în paralel cu vînătoarea și a fost o perioadă cînd omul a mîncat și carne crudă. După cum maimuțele mîncă și insecte!

Omul are, spre norocul speciei, o formidabilă capacitate de adaptare. Exemplul cel mai fascinant sînt eschimoșii care au o alimentație predominant carnivoră și s-au bucurat de o bună stare de sănătate pînă li s-a „occidentalizat” alimentația. La aceștia, pentru specificul constelației lor enzimatice, reechilibrarea trebuie gîndită în sens invers. Aceasta nu înseamnă că pledez pentru o alimentație predominant carnivoră. Din ce-am spus și voi mai spune, optez pentru o alimentație echilibrată cu o predominantă a produselor vegetale.

Specific pentru alimentația modernă a țărilor industrializate este diminuarea ponderii produselor vegetale cu efecte nefaste asupra sănătății. Recent, într-un amplu studiu al prestigioasei reviste New England J. Med., nr. 10 și 11, 1984, se face o profundă analiză a relației dintre dietă și cancer în cadrul proiectului de program al Institutului Național pentru cancer din S.U.A. Studiindu-se factorii de risc și de protecție în cancerogeneza, se afirmă, după ce se analizează 211 lucrări recente, că datele sînt încă incomplete și inconsistente. Se consideră că recomandările Consiliului Național al Cercetării (S.U.A.) privind reducerea aportului de grăsimi, creșterea consumului de fructe, legume și cereale integrale, cu o moderație față de alcool și diminuarea la minimum a alimentelor rafinate pot determina o scădere sensibilă a nivelului cancerului. Dar, cu moderația specifică a omului de știință, cînd se găsește pe un teren cu nisipuri mișcătoare, se menționează că schimbarea poate avea atît efecte pozitive cît și negative, în context cu site boli.

Din fericire, se acumulează mereu noi date privind efectul protector al suplimentării rației cu vegetale și în alte maladii. Studii epidemiologice au stabilit o semnificativă scădere a afecțiunilor cardiovasculare la colectivitățile care consumă o cantitate mare de vegetale (Amer. J. Cardiol., 1983, vol. 52, nr. 4, p. 13B-19B). Din Riga se comunică concluziile unui experiment efectuat pe o durată de 10 ani în care s-au obținut rezultate foarte bune în afecțiunile gastrointestinale cronice prin suplimentarea dietei cu salată de crudități de 3 ori pe zi a 100 g. (Voprosi pitania, 1984, nr. 6, p. 22-26).

Dar să arătăm, obiectiv, și cealaltă față a medaliai care pune sub semnul întrebării un sistem exclusiv vegetarian. În „Alimentația rațională a femeii în perioada maternității” (Ed. Medicală, p. 16), prof. I. Gonța menționează documentat: „Încă de la primele cercetări asupra valorii nutritive a proteinelor s-a observat că viața sexuală a animalelor de labora-

tor (șobolani, șoareci) hrănite numai cu proteine vegetale este mult mai scurtă deoarece pubertatea se instalează mai tîrziu și manifestările sexuale încetează mai curînd decît la animalele în hrana cărora intră și proteine de origine animală. Apoi, numărul cazurilor de sterilitate pentru animalele hrănite numai cu proteine vegetale este foarte mare, chiar din prima generație și el se mărește de la o generație la alta, ajungînd să cuprîndă chiar toate animalele lotului experimental.”

Cel de al doilea război mondial a creat, din nefericire, condiții să se evidențieze rolul nefast al alimentației lipsite de proteine animale asupra proceselor de reproducere, dezvoltării fătului, lactației, asupra femeii în perioada de maternitate și a dezvoltării armonioase a copilului. Studiile efectuate în Anglia, Norvegia și alte țări, folosind grupuri de femei cărora li s-au administrat suplimentar extract de ficat și alte produse cu valoare nutritivă ridicată au demonstrat eficiența acestora în toate situațiile. Recent, în presa noastră a fost relatat un caz preluat din „Le Monde” (1 oct. 1980), semnat de dr. Escoffier-Lambitte: „Alexandra, de 2 1/2 ani, a fost trimisă la serviciul de pediatrie al spitalului St. Joseph din Paris prezentînd tulburări musculare grave. Ea nu poate sta în picioare decît cîteva minute, nu se ridică după ce cade; se agață de mobile și merge extrem de greu. Palidă, obosită, fetița are un rahitism foarte pronunțat și tulburări de creștere. Explicația: ea a fost alimentată potrivit prescripțiilor macrobiotice”. Alimentația macrobiotică a fost prezentată în revista „Știință și tehnică” ca o orientare modernă în alimentație!

Exagerările pot face un deserviciu unei cauze bune, ca aceea a promovării legumelor și fructelor în alimentație. Cum dealtfel, dr. Günter își face singur un

deserviciu. Produsele nu sînt omologate decît pentru industrie, dar dorm ca mațul vitaminic din orz să-l realizăm la început la nivel de stație pilot și pentru consum individual și să-l punem la dispoziția solicitanților potențiali.

Se fabrică industrial Biomățul, la fabrica de bere din Timișoara tot după un brevet românesc. Acest produs, asemănător mierii de albine, este, într-o oarecare măsură, apropiat de „siropul de orz verde” despre care s-a vorbit în revista „Flacăra”. Are, de asemenea, o mare valoare nutritivă dată de conținutul ridicat de vitamine din grupul B și de bioelemente, superior chiar mierii de albine, dar încă nu putem spune care sînt efectele terapeutice. În orice caz este un îndulcitor natural care poate fi folosit la fel ca mierea de albine.

Germeii de griu și de porumb, incluși în programul alimentelor de protecție, vor fi valorificați la nivel superior tot ca rezultat al unui brevet românesc. Dar de la început declarăm că nu există posibilitatea valorificării ca atare, ci în urma unui tratament termic, din mai multe considerente nutriționale. Natura a pus în germeii substanțe de inhibare a creșterii foarte active, iar păsările și animalele care au fost hrănite cu germeii nativi de cereale și-au oprit dezvoltarea sau au murit. După un timp scurt de păstrare, germeii rîncezesc și devin improprii alimentației atît din punct de vedere gustativ cît și igienic deoarece peroxidizii care se formează au puternice acțiuni citotoxice și nimănui nu-i convine să dea zilnic o fugă pînă la moară pentru a-și procura germeii proaspeți. Tratamentele controlate elimină ambele efecte adverse și asigură o bună păstrare a valorii nutritive a acestor adevărate polivitamine și concentrate proteice naturale într-un timp suficient pentru a putea fi comercializați corespunzător.

bucătărie și acidul uric se găsesc în pietrele la fiere. În fiecare caz compoziția pietrelor este diferită în funcție de alimentația predominantă. Organele noastre se transformă deci în depozite de resturi pentru că hrana este devalorizată prin fierbere, pasteurizare și denaturare în procesul de fabricație a alimentelor. Toate depunerile sînt constituite din acizi. După cum s-a mai spus, pentru vindecare trebuie mai intîi înlăturată cauza, adică hrana fiartă. Deși hrana crudă are efect curativ acest proces este în cazul nostru prea lent pentru că vrem să scăpăm cît mai repede de îngrozitoarele dureri. Fiecare proces de vindecare este accelerat prin postire, organele sînt eliberate de munca lor obișnuită astfel încît își pot pune întreaga lor forță de curățire și combatere împotriva focarului bolii. În afara postului se poate recomanda și aici cura de transpirație. În plus se mai aplică comprese fierbinți cu semințe de in și ulei de măsline pe locul dureros. Acest loc va fi masat. Spre sfîrșitul perioadei de reobșnuire a organismului cu hrana sau în cazul postului intrerupt să se prepare o mîncare cu 1-2 cepe, mult hrean și mult usturoi în salată, amestecată cu mult ulei de măsline presat la rece. Este chiar recomandat să se mai bea și ulei de măsline și anume din oră în oră cîte o linguriță. Acest ulei liniștește senzația de foame astfel încît se poate respecta regimul prescris pentru stomac. Se recomandă și ceai în amestec din măceșe, grozămă, pătrunjel de cîmp, boabe de ienupăr, troscot, salvie și barba ursului (coada calului). Chiar și în timpul postului poate fi băut acest ceal diluat și neîndulcit sau să se pună aceste plante în apa de legume care se bea în timpul postului. Cel care s-a operat deja este sfătuit să treacă la hrana crudă de legume, apă de țărițe, cei bolnavi de rinichi și fiere vor evita cu strictețe orice prăjitură și chiar pinea integrală. Pinea necoaptă cu multă țăriță este de recomandat. Zahărul alb sub orice formă, chiar și zahărul brun se va evita. În schimb să se facă o cură cu sucuri proaspete din legume sau să se consume zarzavat sub orice formă. Noi recomandăm în mod special cartoful crud și sucul de cartofi. Coaja este foarte bogată în potasiu.

— INSOMNIILE

Nimeni nu se gîndește că hrana fiartă, zahărul alb și pinea albă ar putea fi cauza insomniilor; și totuși influențele psihice nu declanșează această boală dacă nu s-ar adăuga slăbirea nervilor prin subnutriție îndelungată datorată hrănirii cu alimente devalorizate. Pentru vindecarea sau ameliorarea acestor boli hrana crudă acționează în două direcții: înlocuiește pe de o parte somnul astfel încît în ciuda unui somn scurt nu te simți obosit și moleșit, iar pe de altă parte hrănește nervii, ceea ce cu timpul condiționează ameliorarea. Dacă bolnavul consumă cafea, alcool sau nicotină această hrană îl eliberează și de aceste vicii. Eu am suferit ani de zile de insomnii, lucru ce influența negativ și scaunul. Atunci am descoperit întimplător un somnifer eficace și sănătos fără să-l caut de fapt. S-a întâmplat în felul următor: în mîncarea mea zilnică de la prînz am amestecat 3 căței de usturoi. Spre marea mea uimire am dormit în noaptea aceea mai mult de o oră. Deci am continuat cu consumul de usturoi. Cu somnul mai bun s-a reglat automat și scaunul. Usturoiul este în această privință foarte curativ și acționează în mare măsură în sensul prelungirii vieții. Poate fi recomandat și celor care nu mîncă crudități, dar din păcate nu știu să-l neutralizeze (fără miros). În loc de usturoi recomandăm capsulele înodore de usturoi. Usturoiul tocat trebuie înmuțat în ulei. Pentru calmarea nervilor și de asemenea pentru a ajunge la un somn mai bun se recomandă picăturile de valeriană sau alte mijloace naturale și ceaiuri din hamet, roiniță, flori de portocal etc. Tabletele de dormit nu se recomandă. Pentru timp mai scurt sau în cazul unor agitații puternice reprezintă un ajutor, dar niciodată să nu fie utilizate pe perioade mai lungi. Eu cunosc diferite persoane care au făcut cele mai neplăcute experiențe în urma consumului de somnifere. Vine un moment cînd trebuie să renunți la ele că vrei sau nu pentru că nervii sînt ruinați, iar inima are palpații din cauza intoxicației. De ce trebuie să se ajungă pînă în acest stadiu cînd orice ajutor este inutil?

— O întrebare valabilă în general pentru problemele pe care le discutăm în această rubrică. Și ne pot convinge multe alte argumente.

ADRIAN PĂUNESCU

Știința de a fi sănătos (6)

deserviciu cînd, după ce la o corectă atitudine împotriva zahărului rafinat, exagerază spunînd că acesta este format numai din carbon. Cum să-l mai creadă cineva, cînd la noi se știe încă din clasa a VIII-a că zahărul este format din carbon, oxigen și hidrogen, iar în organism el nu se transformă niciodată în elementele chimice ce-l alcătuiesc, ci urmează căi metabolice binecunoscute. Aceasta nu schimbă datele problemei nocivității zahărului, dar nu se mai poate da credit cînd greșelile sînt flagrante și se subminează astfel partea bună a discursului.

Nu putem fi de acord cu dr. Günter cînd pune un semn de egalitate între proteina animală și cea vegetală. Este, de asemenea, o greșală nutrițională fundamentală cînd se recomandă înlocuirea zahărului cu glucoza. Zahărul este format din glucoză și fructoză, iar fructoza este considerată de specialiști ca un glucid dietetic, fapt dovedit clinic, în timp ce glucoza este responsabilă de epuizarea mai rapidă a organismului în hormoni și vitamine. Dar și consumul exagerat de fructoză exercită un efect similar.

Am urmărit cu atenție rețetele propuse de dr. Günter și am constatat că noi vom fi primii beneficiari, deoarece în programul: „Produse alimentare de protecție”, după cum am mai arătat, sînt incluse materii prime prevăzute în rețetele recomandate: alimente îmbogățite în țărițe, cereale încolțite, germeii de cereale, produse din drojdie. Pentru că o întrebare justificată își pun cititorii în urma citirii dialogului IV: „unde se găsesc produsele menționate?” În colaborare cu diferite întreprinderi din industria alimentară noi le fabricăm, I.M.F.-Iași le testează în condiții de clinică și în cazul în care distinși profesori ai acestei prestigioase instituții de învățămînt superior medical vor obține rezultate pozitive, le vom pune la dispoziția consumatorilor.

Mațul vitaminic din cereale, care reprezintă griu, orz, secară și porumb încolțite, pentru a acumula o cantitate maximă de vitamine, în condiții speciale, este un brevet românesc. S-au fabricat cîteva tone din acesta la fabricile de bere din Galați și Iași, dar este încă în testare clinică. Știm că are o mare valoare nutritivă, un conținut ridicat de vitamine și bioelemente disponibile, o mare diversitate de enzime și fitohormoni, dar încă nu avem nici o certitudine că ar avea efecte tera-

Drojdia de bere intră alături de germeii de griu în mai multe rețete recomandate. Dar, din experiențele pe animale, se știe că și în cazul ierbivorelor, mai bine dotate cu echipament enzimatic digestiv, celulele de drojdie nu sînt decît puțin hidrolizate și valorificate. Ca urmare, și în acest caz, se impune o prelucrare sub formă de plasmolizat de drojdie. Cercetările efectuate de un grup de oameni de știință de la I.I.S.P. și I.M.F. — Iași au demonstrat efecte protectoare sensibile în cazul animalelor carente.

În consecință, prin programul „Produse alimentare de protecție” se creează baza realizării alimentelor necesare unei cure de echilibrare alimentară și sperăm că vom putea colabora cu tov. ing. Valeriu Popa în această direcție.

Noi am prezentat concepția clasică a nutriției moderne în articolul pe care vi l-am trimis „Importanța echilibrului alimentar”, care se bazează pe numeroase studii de laborator și pe experiența umană înregistrată de specialiști obiectivi. Așa cum este normal, echilibrul trebuie păstrat, iar dezechilibrele corectate.

Această intervenție a mea nu se vrea o polemică ci o invitație la colaborare.

— O primim ca atare. Intrucît ing. Valeriu Popa, obosit poate de activitatea din ultima vreme nu a găsit timpul și nici starea să susțină în timp util dialogul pentru acest număr de revistă, și intrucît oamenii ne cer o continuitate cît de cît în ideea întoarcerii la natură pe care o susținem, citim împreună cu cititorii noștri cîteva file din cartea lui Ernst Günter. Iată ce spune nutriționiștii citat despre tratarea pietrelor la fiere și rinichi, și a insomniilor.

— PIETRELE LA FIERE ȘI RINICHI DISPAR FĂRĂ OPERAȚIE

Din ce se compun pietrele la fiere? În principal din colesterol, deci din aceeași substanță care sclerozăază arterele cardiace. Din acest motiv și cel cu pietre la fiere vor respecta indicațiile date pentru cel bolnav de inimă. În plus, pietrele mai conțin unele săruri nutritive devalorizate prin fierbere, cum este, de exemplu, calciul. Și sarea de

Flacăra, Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interloare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economic—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. George Arion, Victor Nită — 14 57; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgente—sport) — nescu, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28; miu, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de 21 24; redactor-șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU